

ΠΑΝΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Σε ρόλο Κεντρικής η κυβέρνηση στον Συνεργατισμό

Οι περιέργες, αν όχι ύποπτες, σχέσεις με Ρώσους ολιγάρχες ήταν αχιλλεύσιος πτέρνα του κυπριακού τραπεζικού συστήματος και το 2013 αλλά και σήμερα λέει στην «Κ» ο πρώην διοικητής ΚτΚ Πανίκος Δημητριάδης. Για τον εμβολιασμό του Συνεργατισμού με 2,5 δισ. από το κράτος διερωτάται, γιατί η κυβέρνηση ανέλαβε ρόλο Κεντρικής και δεν δόθηκε ρευστοτική στήριξη από την ΚτΚ. **Οικονομική, σελ. 4**

NEW ALFA ROMEO STELVIO

από **€35.900**
2.2 Diesel Αυτόματο

Alfa Romeo Stelvio 2.2 Diesel Αυτόματο:
Μικτή κατανάλωση από 4,7 l/100km | Εκπομπές CO₂ από 124g/km.
Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

Εξ αναγκασίας από το κράτος

CS AUTOMASTERS
Λευκωσία • Λάρνακα • Λεμεσός | 77777370
www.alfaromeo.com.cy

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Καμιά αντίδραση δεν θα φρενάρει το ΓεΣΥ

Το μεγάλο στοίχημα για τον Υπ. Υγείας είναι η αυτονομία των νοσηλευτριών. Σε συνέντευξη στην «Κ» ο Κωνσταντίνος Ιωάννου αναφέρεται στις προτεραιότητες για εφαρμογή του ΓεΣΥ και τονίζει ότι το σύστημα θα προχωρήσει έστω κι αν υπάρξουν αντιδράσεις. Επισημαίνει ότι θα ληφθούν μέτρα για βελτίωση της σημερινής κατάστασης στα νοσοκομεία. **Σελ. 15**

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Ισως διεκδικήσω προεδρία της ΕΔΕΚ

«Στην πολιτική ποτέ μη λες ποτέ, ωστόσο, προτεραιότητά μου είναι να συνεχίσω στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Δημήτρης Παπαδάκης, κληθείς να πει αν ενδιαφέρεται για την προεδρία του κόμματος. Σημειώνει πως όμορος δύναμη της ΕΔΕΚ είναι οι Οικολόγοι και την επιθυμία του για ένα κοινό ψηφοδέλτιο. **Σελ. 9**

Γαλλικό τόξο από το Αιγαίο μέχρι την Κύπρο

Στη στρατηγική Μακρόν, τα ενεργειακά, οι εγκαταστάσεις στην Κύπρο και φρεγάτες προς την Ελλάδα

Ενδεικτικό στοιχείο ευρύτερου γαλλικού σχεδίου συμπάρτασης της Κύπρου αλλά κυρίως ενίσχυσης της Ελλάδας προκειμένου να διαχειριστεί τις γεωπολιτικές προκλήσεις που έχουν συσσωρευτεί και αναμένεται να ενταθούν τα επόμενα χρόνια, θεωρείται η προχωρημένη απόφαση του Παρισιού να

παραχωρήσει δύο φρεγάτες Πολλαπλών Ρόλων στο Πολεμικό Ναυτικό (Π.Ν.), για κάλυψη έκτακτων αναγκών σε Αιγαίο και ανατολική Μεσόγειο. Πίσω από την ενίσχυση της Ελλάδας έναντι μιας επιθετικής και ασταθούς Τουρκίας, βρίσκεται, βεβαίως, και η σαφής συμμαχική προσπάθεια να αποκλείσει οποι-

οδήποτε ενδεχόμενο επέκτασης της ρωσικής επιρροής πέρα από την ανατολική Μεσόγειο. Έμπειροι παρατηρητές εκτιμούν ότι το γαλλικό ενδιαφέρον για τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις στην Κύπρο, σε συνδυασμό με την απόφαση για πρακτική βοήθεια προς την Ελλάδα προκειμένου να γεφυρωθεί ένα

χάσμα με την Τουρκία που διαρκώς ευρύνεται, δεν συνιστούν τυχαίες κινήσεις, αφενός ως προς τα ενεργειακά συμφέροντα του Παρισιού στην περιοχή, αφετέρου για το συνολικό προφίλ που επιθυμεί να καλλιεργήσει για τη χώρα του εντός της Ε.Ε. ο Εμανουέλ Μακρόν. **Σελ. 3, 4.**

Εξισορροπητικά σε Αιγαίο και ανατολική Μεσόγειο

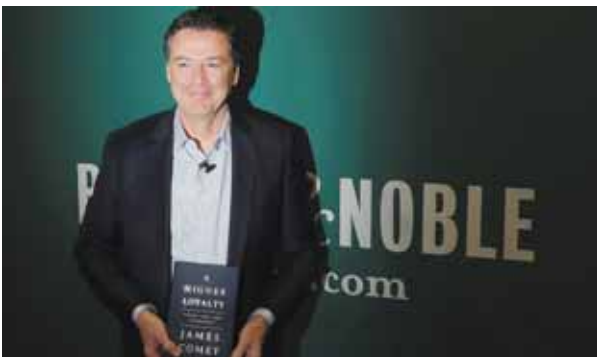
Οι φρεγάτες τύπου FREMM που δίνονται από τη Γαλλία στην Ελλάδα αποτελούν επιθετικό όπλο, που χρησιμοποιήθηκε και στα συμμαχικά χτυπήματα στη Συρία. Εκ των πραγμάτων, λειτουργούν εξισορροπητικά στο Αιγαίο και στην ανατολική Μεσόγειο. Με βάση όσα έχουν συμφωνηθεί, οι φρεγάτες θα παραχωρηθούν με πενταετές leasing στο Ελληνικό Π.Ν. με το σύνολο του εξοπλισμού τους, που περιλαμβάνει: πυραύλους τύπου «Εξοσέτ», αντιαεροπορικό σύστημα τύπου Aster 15 και πυραύλους τύπου «Κρουζ» (MdCN) με εμβέλεια περίπου 1.000 χιλιομέτρων. Επίσης, οι FREMM μπορεί να πλήξουν στόχους και με τη ναυτική εκδοχή των πυραύλων SCALP.

Ο Καρογιάν θα ηγηθεί της ΔΗΠΑ

Κατόπιν απαίτησης των διαγραφέντων από το ΔΗΚΟ στελεχών

Μετά και την εγγραφή της Δημοκρατικής Παράταξης ως κόμματος, τα βλέμματα όλων στρέφονται στο ποιος θα ηγηθεί της όλης διαδικασίας. Ο Μάριος Καρογιάν ήταν διατεθειμένος να εργαστεί παρασκηνιακά για την οργάνωση και λειτουργία της ΔΗΠΑ, χωρίς να αναλάβει την προεδρία, ωστόσο, τα διαγραφέντα ΔΗΚΟϊκά στελέχη πιέζουν όπως αναλάβει ο ίδιος τα νηία. Η ΔΗΠΑ ως σύγχρονος σχηματισμός φιλοδοξεί να ακολουθήσει το μοντέλο του νέου κόμματος του Εμανουέλ Μακρόν En Marche. **Σελ. 10**

Νονό χαρακτηρίζει τον Τραμπ ο Κόουμι

Σε εκστρατεία αποδόμησης του Ντόναλντ Τραμπ έχει αποδυθεί, ο τέως διευθυντής του FBI Τζέιμς Κόουμι, τον οποίο ο Αμερικανός Πρόεδρος καθάίρεσε από το αξίωμά του τον Μάιο του 2017. Ο Κόουμι χαρακτηρίζει τον τέως προϊστάμενό του «ηθικά ακατάλληλο για την προεδρία» και του καταλογίζει «μεθόδους αφεντικού της μαφίας». **Σελ. 21**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Οι σωστές συμμαχίες

Οι κινήσεις της Γαλλίας στο τόξο Αιγαίου-ανατολικής Μεσογείου δεν είναι τυχαίες ούτε και εφήμερες. Η χώρα έχει και δικές της βλέψεις αλλά ταυτόχρονα συνάδουν οι ρίζες επικοινωνίας τόσο με την Ελλάδα όσο και με την Κύπρο. Ναι, βάσει όσων λαμβάνουν χώρα, η συμμαχία αυτή ενδυναμώνεται. Για να πλαισιώσει και το αίσθημα ασφάλειας σε μια περίοδο που ο αυτό το τόξο και πέραν τούτου, η περιοχή διέπεται από επαναλαμβανόμενες εντάσεις. Ωστόσο, δεν είναι η λύση ή η απάντηση σε όλα όσα μας αφορούν. Οι εκλογές στην Τουρκία θα κρίνουν με ποιο τρόπο θα πορευτεί το Κυπριακό. Δεν θα κάνει κανείς τη δουλειά εκ μέρους μας. Εμείς πρέπει να θέτουμε τους στόχους, συλλογικά, και να πορευόμαστε δρύνοντας όπως τώρα τους καρπούς σωστών συμμαχιών.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΜΟΥΣΙΚΗ

Νέο λεύκωμα για την ιστορία του «Ναπολέοντος»

Με το νέο λεύκωμα «Napoleon: The greatest movie never made», της Taschen ο αναγνώστης ανοίγει ένα παράθυρο στον γοητευτικό κόσμο του ίδιου του Κιούμπρικ. Ένα έπος που ο διάσημος σκηνοθέτης δεν κατάφερε να ολοκληρώσει ποτέ.

ΘΕΑΤΡΟ

«Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα»

Ανεβαίνει στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ σε παγκύπρια πρώτη η παράσταση «Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα» σε σκηνοθεσία Λέας Μαλένη. Για τον ρόλο του Κρίστοφερ που υποδύονται μαζί μίλησαν «Κ» οι νέοι ηθοποιοί Φώτης Καράλης και Ανδρέας Κουτσόφτας.

ΕΚΘΕΣΗ

Η εικαστικός Θ. Παπαδοπούλου στη Θεσσαλονίκη

Στον εκθεσιακό χώρο «Βιτρίνες Τέχνης του ΟΤΕ» στη Θεσσαλονίκη η Θέκλα Παπαδοπούλου παρουσιάζει τη δουλειά της «Ιχν»», με τα πορτρέτα της σε μεικτή τεχνική, που είναι μία στροφή στη θεματολογία της, «είχα ανάγκη να κάνω κάτι διαφορετικό και ας ρίσκαρα καλλιτεχνικά», λέει στην «Κ».

ZENITH
SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1885

LEGENDS ARE FOREVER

CHRONOMASTER | El Primero Classic Cars

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

Mineralize Your Life

GEROLSTEINER
Sparkling
Mineral Water

L'Ornic
since 1965

Αφοσίωση στην Ποιότητα!
www.lornic.com.cy
www.facebook.com/lornicld

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Ποιος θα πληρώσει τη λυππητερή

«**Φαίνεται** ότι η λογική και ορθολογισμός σε αυτόν τον τόπο είναι κατatreγμένα», είχε πει στις 19/12/15, ο Αβέρωφ Νεοφύτου, μιλώντας για τα κόμματα που καταψήφισαν το νομοσχέδιο για τον Συνεργατισμό και έκριναν, όπως είπε, «ότι έπρεπε να βάλουμε και όρο να δοθεί το δικαίωμα στους Συνεργατιστές, με τα κέρδη του Συνεργατισμού μέχρι το 2018, να έχουν τη δυνατότητα να αγοράσουν πίσω από το κράτος τον Συνεργατισμό, και τελικά μπήκε αυτή η πρόνοια». Κληθείς μάλιστα να σχολιάσει τη δυνατότητα που δινόταν μέσα από το Διάταγμα του Υπ. Οικονομικών στον Συνεργατισμό να αγοράσει μέχρι το 2018 το ποσοστό που κατέχει το κράτος, ο κ. Νεοφύτου διερωτήθηκε: «Είναι κανείς λογικός άνθρωπος – δεν χρειάζεται να είναι οικονομολόγος – που μπορεί να συνεχίσει να ανέχεται τον λαϊκισμό, ότι στα επόμενα δύο χρόνια ο Συνεργατισμός θα κάνει 2,5 δισ. κέρδη, για να επιστραφεί στους Συνεργατιστές;». Αυτά το 2015. Το 2013, ο Αβέρωφ Νεοφύτου, όπως υπενθύμισε στην κοινή συνεδρίαση των κοινοβουλευτικών Επιτροπών Οικονομικών και Ελέγχου (12/4/18), είχε στείλει, επιστολή (23/09/13) στον τότε διοικητή της ΚτΚ Πανίκο Δημητριάδη διά της οποίας προειδοποιούσε για τον Συνεργατισμό ότι πέραν του €1,5 δισ. της τότε ανακεφαλαιοποίησης, θα χρειαστέι επιπρόσθετα κεφάλαια €2δισ.- €2,5 δισ. εάν οι ζημιές του κινηθούν στα ίδια προβλεπόμενα επίπεδα για τις τράπεζές μας, με βάση το ακραίο σενάριο της PIMCO. Μάλιστα στην επιστολή κατέληγε: «Γι' αυτό και αναμένουμε κατά συνέπεια τις δικές σας γραπτές τοποθετήσεις στους πιο πάνω προβληματισμούς και ανησυχίες μας, ενώπιε της επικείμενης προαπαιτούμενης ψήφισης των σχετικών νομοσχεδίων». Ο Πανίκος Δημητριάδης στη σημερινή του συνέντευξη στην «Κ» μιλάει και για τον Συνεργατισμό και σημειώνει ότι βρίσκεται στα χέρια της κυβέρνησης την τελευταία πενταετία, χαρακτηρίζοντας τουλάχιστον περίεργο η κυβέρνηση να αναλαμβάνει το ρόλο της Κεντρικής Τράπεζας και διερωτάται γιατί δεν δόθηκε ρευστοτική στήριξη από την ΚτΚ. Ας δεχτούμε, χάριν συ-

ζήτησης, ότι ο Πανίκος Δημητριάδης δεν έπραξε τα δέοντα ώστε να αναστρέψει μια πορεία του Συνεργατισμού, που το 2018 αποδείχθηκε στραβή. Όπως όμως προκύπτει, ο Αβέρωφ Νεοφύτου από το 2013, είχε διαβάσει-προβλέπει το πρόβλημα στη ΣΚΤ. Ο Δημητριάδης όμως έφυγε από την ΚτΚ τον Απρίλιο του 2014 και από τότε μέχρι σήμερα ο Συνεργατισμός είναι εξ ολοκλήρου στα χέρια της κυβέρνησης. Έτσι πλέον ο Αβέρωφ Νεοφύτου θα πρέπει να εξηγήσει, αυτό που υπογράμμιζε στην επιστολή του προς τον Π. Δημητριάδη στις 23/09/13 ότι, «οι προβληματισμοί αποτελούν μέρος της ευθύνης του κόμματος προς όφελος των πολιτών και φορολογουμένων», και πώς ο ΔΗΣΥ ανταποκρίθηκε στην ευθύνη που κατέχει, ως κυβερνών κόμμα, στα τέσσερα αυτά χρόνια; Αφού τα προβλέψατε, τα γράψατε και τα δλώσατε κ. πρόεδρε του ΔΗΣΥ και της κοινοβουλευτικής επιτροπής Οικονομικών, γιατί αφήσατε να φτάσει ο Συνεργατισμός στην αποσύνθεση; Βρίσκω ακόμα περίεργη τη δήλωση του υπουργού Οικονομικών στην ίδια Επιτροπή, ότι τα δάνεια που είχαν δοθεί επί καθεστώτος Χλωρακιώτη στον Συνεργατισμό ανέρχονταν το 2014 στα €14 δισ., εκ των οποίων €7,6 δισ. ήταν ΜΕΔ, καθώς και το αίτημα που διατύπωσε ο υπουργός στην Επιτροπή, «να γίνει έρευνα, να εξεταστούν τα δάνεια ένα προς ένα, να διαπιστωθεί ποιοι έδωσαν και ποιοι έλαβαν τα δάνεια, αλλά και με ποιους όρους παραχωρήθηκαν οι χορηγήσεις». Και λέω περίεργη, διότι δίνετε την εντύπωση ότι άλλοι κυβερνούσαν την προηγούμενη πενταετία και όχι εσείς, αγαπητέ κ. Νεοφύτου. Απευθυνόμενος στα κόμματα της αντιπολίτευσης στις 19/12/15, είκατε πει ότι, «για δεκαετίες λαϊκίζαμε, λέγαμε συνθήματα σε όλα τα σοβαρά ζητήματα που απασχολούν τον τόπο και είδαμε πού καταλήξαμε. Θα συνεχίσουμε εν έτει 2015 να καϊδεύουμε τα αυτιά των πολιτών εν γνώση μας ότι του λέμε, όχι την αλήθεια;». Το ερώτημα πλέον που απευθύνεται στον ίδιο τον Πρόεδρο Αναστασιάδη είναι ποιος θα πληρώσει τη λυππητερή του Συνεργατισμού; Μήπως και πάλι οι φορολογούμενοι; Και οι ευθύνες;

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η ευχή του Αβέρωφ, η πρόταση του Τσαβούσογλου και ο θείος Σαμ

Οι φόβοι όσων ανησυχούσαν για το ταξίδι αστραπή του Τσαβούσογλου στα Κατεχόμενα επιβεβαιώθηκαν και με το παραπάνω. Οι τουρκικές εκλογές και οι εσωτερικές πιέσεις, έφεραν, σύμφωνα τουλάχιστον με όσα μεταδίδονται από τα Κατεχόμενα, την τουρκική αντιθεση με πρόταση για συννομοσπονδία ή δύο κράτη. Μάλιστα, σύμφωνα τουλάχιστον με τις πρώτες πληροφορίες, υπήρξε και ένταση στις επαφές του στα Κατεχόμενα γι' αυτό και δεν έγιναν δηλώσεις με τον Ακιντζί. Σύμφωνα με πηγή μου από την κατεχόμενη Λευκωσία ο Τσαβούσογλου μετέφερε και πολύ συγκεκριμένη πρόταση για τους υδρογονάνθρακες με επιθετικές μάλιστα διεκδικήσεις. Οι θέσεις του Τσαβούσογλου αναμένεται να ξεκαθαρίσουν σύντομα κατά τις επαφές που θα έχει στον ΟΗΕ και με τον Γκουτιέρρες. Ωστόσο, σύμφωνα με διπλωματική πηγή, ο νέος νοκοέφαλος που έφερε ερχόμενος παράνομα στην Κύπρο δεν θα περάσει εύκολα, ούτε με παυσιόπου.

Την έκπληξη έκανε, ξανά, ο Αβέρωφ Νεοφύτου μιλώντας για τις τουρκικές εκλογές. Υποστήριξε ξεκάθαρα τον Ερντογάν με την τηλεοπτική του δήλωση: «Να ευχόμαστε τα σημερινά υψηλά του ποσοστά να διατηρηθούν μέχρι την ημέρα των εκλογών». Ήταν μια δήλωση η οποία προκαλεί ήδη μεγάλες συζητήσεις. Τη θέση του Αβέρωφ αν και την ασάβζονται πολλοί από δεξιά μέχρι αριστερά, κανένας άλλος δεν είχε τα κότσια να βγει και να τη διατυπώσει δημόσια. Ωστόσο σε κατ' ιδίαν συζητήσεις πολιτικοί αρχηγοί και στελέχη κομμάτων υποστηρίζουν πως αν χάσει την εξουσία ο Ερντογάν «τα πράγματα για την Κύπρο και την Τουρκία μπορεί να γίνουν πολύ χειρότερα». Υπάρχει βέβαια και ο αντίλογος, ότι κανείς δεν ξέρει πώς θα αντιδράσει ο νεοσουλτάνος όταν επιβεβαιωθεί ξανά η δύναμη και η κυριαρχία του. Η Μάνταμ του Φούλη πάντως διατύπωσε άλλη μια φορά τον θαυμασμό της για την τολμή του Αρχηγού.

Σας έγγραφα τις προάλλες - και το αναμετέδωσαν πήραν και άλλα ΜΜΕ - ότι η κρίση στην εκκλησία και την Ιερά Σύνοδο έχει κάποια βαθύτερα αίτια. Τόσο βαθιά που φθάνουν μέχρι τις αρχιεπισκοπικές εκλογές εάν και όταν αυτές γίνουν. Δεν πέρασαν πολλές ώρες και ο μητροπολίτης Κύκκου Νικηφόρος με επιβεβαίωσε... πανηγυρικά. Όχι με γενικόλητες και αοριστολογίες αλλά πολύ συγκεκριμένα και με ονόματα. Όπως είπε, όσοι διέρρευσαν τα πρακτικά για τον ιερέα στην υπόθεση Φραν-

«Ποιος να το έλεγε ότι και για τους αντιπροέδρους του ΔΗΣΥ και για τον Πρόεδρο των Τούρκων εγώ θα ασχολούμαι;».

τζή «ήθελαν να με πλήξουν επειδή ξέρουν πως είμαι ο πνευματικός πατέρας του μητροπολίτη Ταμασού Ησαΐα, ο οποίος είναι μορφωμένος άνθρωπος, με βάθος, με έργο γόνιμης εκκλησιαστικής κοινωνικής και εθνικής δράσης. Πληττώντας λοιπόν τον Νικηφόρο αφαιρούν από τον Ησαΐα ένα γερό στήριγμα». Είπε ακόμα ότι δεν τον ενδιαφέρει πια ο αρχιεπισκοπικός θρόνος και πως εκείνο που τον ενδιαφέρει είναι να μη σπιλώνεται το όνομα και η υπόληψή του. Τον μητροπολίτη Κύκκου ενόχλησε ιδιαίτερα η αναφορά της λέξης «συγκυλισμός» που του αποδόθηκε στα πρακτικά που διέρρευσαν. Πέραν από το κωμικοτραγικό του πράγματος, οι αντιπαραθέσεις μεταξύ των Συνοδικών παραμένουν, το ίδιο και οι τρεις φατρίες για τις οποίες σας έγγραφα τις προάλλες: Του Αρχιεπισκόπου, του Λεμεσού Αθανάσιου και του Κύκκου Νικηφόρου.

Οι δημοσιογράφοι πάντως αδημονούν για έναν αντίλογο στα όσα υποστηρίζει ο Νικηφόρος. Όπως έλεγε προχθές συνάδελφος: «Μόνον έτσι θα γίνουν αποκαλύψεις και θα μάθουμε τι λέγεται πίσω από τις κλειστές πόρτες της Ιεράς Συνόδου».

Μεγάλη είναι η συζήτηση που άναψε στο ΑΚΕΛ για το μέλλον της Ομόνοιας και τον συνδυασμό που θα την αναλάβει. Όπως μου είπε

η κυρία Γιαννούλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα φιθυρίζονται στην Εζεκία Παπιδιάννου, στα ρετιρέ του κόμματος διατυπώνονται αντικρουόμενες απόψεις. Οι μεν υποστηρίζουν πως με το «ζεστό χρήμα» θα ξελασπώσει η ομάδα και οι δεν πως ο θείος Σαμ εξαγοράζει την «αθλητική ιστορία της αριστεράς». Άλλοι θεωρούν πως ο συνδυασμός που θα αναλάβει την ομάδα θα πρέπει να είχε προηγούμενη εμπλοκή και γνώση των προβλημάτων και άλλοι ευνοούν τον συγκεκριμένο προτάσεων. Όπως μου είπε η κυρία Γιαννούλα υπάρχει και μια πιο ψυχραιμη αντιμετώπιση του θέματος που υποστηρίζει ότι όσοι θα πάνε να ψηφίσουν θα πρέπει να γνωρίζουν καλά όλες τις προτάσεις αλλά και τα άτομα που ηγούνται και την ιστορία τους. Σύμφωνα με την ενημέρωση που μου έκανε η κυρία Γιαννούλα η υπόθεση βρίσκεται σε τελική ευθεία με το ξεκαθάρισμα των προτάσεων να γίνεται στις 24 Απριλίου και την οριστική λύση στις 2 Μαΐου στην εκλογική συνέλευση. «Εάν μπορούμε να πούμε ότι θα υπάρξει οριστική λύση» κατέληξε.

ΚΟΝΙΖ: Τεράστια είναι η αντιπάθεια που τρέφει για ανώτερο κρατικό λειτουργό γυναίκα σε σημαντικό κρατικό πόστο. Αληθεύει ότι επρόσφατα μεταξύ φίλων της πως ούτε ζωγραφιστό» δεν θέλει να τον βλέπει;

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στην υποκρισία. Των επαϊόντων που κουνάνε το δάχτυλο και σπκώνουν τη ρομφαία της δημοσιογραφίας. Το απεχθές φονικό στον Στρόβολο, έβγαλε πάλι αυτούς τους υποκριτικούς παπαγάλους στη φόρα. Που από τη μια «διδάσκουν» δημοσιογραφία μέσω facebook και από την άλλη σκίζονται να βγάλουν δράματα στη φόρα.

2 Στον μεζέ. Αποδεικτικό του πόσο έχει πέσει η ποσότητα του διάσπμου κυπριακού μεζέ, το δείπνο Αναστασιάδη-Ακιντζί. Πρέπει δηλαδή να φας στο μπλαμπλα ένα δίσωρο με τον άλλο πριν κάτσεις να φας, αφού σε πέντε λεπτά έχεις τελειώσει. Ήντα καιρούς επέτσαμε, καπνέμε μου μεζέ.

3 Στην παρέμβαση. Ραγίσανε τα τσιμέντα στο Κρεμλίνο από την πχηρή παρέμβαση Χρουτσόφκια. Ο πάλε ποτέ κουμουνιστής ηγέτης της ανατολικής δημοκρατίας της Κύπρου δεν λέει να σωπάσει να ξεχάσουμε. Πρέπει πάντα να μας θυμίζει πόσο ηλίθιοι υπήρξαμε.

4 Στο ντου. Την ώρα που στη βουλή συζητούσαν για την ηλεκτρονική υγεία, ασθενείς στο νοσοκομείο Λεμεσού έκαναν ντου στα γραφεία για τα βρουν χαμέ-

Στα έλεγα πως εγώ και η συμμαθήριά μου η Μπριζίτ σας κάναμε προέδρους.

νους ιατρικούς φακέλους. Κάνε και Γεσού ένα ντου. Μπορείς.

Μπεστ σέλερ λέμε.

5 Στο μπουκ. Η συνάντηση του Ζουλιρί Λιβανελί με τον Άντρο Κυπριανού δείχνει την ποιοτική ανωτερότητα της Αριστεράς στις τέχνες, άμα θέλει, πέραν των βασιλοπαπακωνσταντίνου. Ο Αβέρωφ για παράδειγμα, το πολύ-πολύ να συναντούσε τη Δημοιλίδου για να συζητήσουν για το «Μπόνινγκ, το θαρραλέο αεροπλανάκι».

6 Στην analytica. Πελαγωμένη η Αντιγόνη Παπαδοπούλου. Της επιτέθηκαν χάρκερ. Έπαθε περμανάντ analytica. Ρε Ζούγκεμπεργκ, δεν σου φτάνουν τα τραβήγματα που έχεις στο Κογκρέσο, ανακατεύεσαι και στα εσωτερικά του ΔΗΚΟ;

7 Στον καναπέ. Μετά τους ψηθύρους βγαίνουν και αξιωματούχοι που πέρα-

σαν από το κουρμπέτι και τα λένε. Ο μπεζ καναπές διοικεί την Κεντρική. Η μόνη ένσταση που εγείρεται αφορά το χρώμα. Ή παραμένει μπεζ όπως παλιά ή έχει γίνει μπεζ από το τρίψι και να τρίψεις των σεντονιών. Ανέκδοτο που κυκλοφορεί: Ποιος μπήκε τελευταία φορά στο γραφείο της Crystal; Ο Μορφέας.

8 Στο μωρό. Πάντως, είναι τόσο χάλια η κατάσταση που μοιάζει με θρίλερ. Με την ανάθεση στη διπλωμάτη Ρόζμαρι Ντι Κάρολο «ρόλου» στο Κυπριακό, το εθνικό μας θέμα γίνεται επίσημα «Το μωρό της Ρόζμαρι». Μπλοκμπάστερ από κούνια!

9 Έσκασε μύτη και ο Οδυσσέας. Μα πού ήταν ο πολυμήχανος τόσο καιρό; Μην ήταν στην Πάφο και μετρούσε τον δρόμο Κτήμα - Πόλης; Μην ήταν στα ΧΥΤΑ και μετρούσε σκουπίδια; Μην ήταν σε εφημερίδες και να παρέδιδε ειδικές εκθέσεις;

10 Στο μακαρόν. Το παιδί το δικό μας είναι ο Εμανουέλ. Στέλνει leasing τις καλύτερες του φρεγάτες στον Τσίπρα και φτιάχνει το Μαρί για τον Healthy. Μας δείχνει τον δρόμο: Όλοι πρέπει να αρχίσουμε να βγαίνουμε με μεγαλύτερες. Σου δίνουν φτερά.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ • Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ
Νίκου Κρανδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Εδραιώνουν την παρουσία τους οι Γάλλοι

Από την εποχή των Exocet έως την αναβάθμιση της ναυτικής βάσης στο Μαρί η Γαλλία ενισχύει την παρουσία της στην αν. Μεσόγειο

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Οι αναφορές του Προέδρου της Γαλλίας, από το βήμα του ευρωπαϊκού συμβουλίου, ότι η χώρα του θα σταθεί δίπλα στην Ελλάδα όταν απειλείται στην ανατολική Μεσόγειο φανερώνουν τις προθέσεις του Παρισιού για τον ρόλο που επιθυμεί να διαδραματίσει στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου. Προθέσεις, που το τελευταίο διάστημα ξεδιπλώνονται από την ευρύτερη περιοχή της Κύπρου και επεκτείνονται και επίσημα προς την πλευρά του Αιγαίου. Μια πολιτική, που, όπως επισημαίνουν

Η συμφωνία με την Ελλάδα εδραιώνει την παρουσία της Γαλλίας στη Μεσόγειο. Κομβικό σημείο των γαλλικών δραστηριοτήτων στην περιοχή και οι άριστες αμυντικές σχέσεις με την Κυπριακή Δημοκρατία.

στρατιωτικοί και πολιτικοί αναλυτές, σφυρηλατείται μεθοδικά τα τελευταία χρόνια αρχής γενομένης από τα ενεργειακά έως τις αναβαθμισμένες στρατιωτικές συμφωνίες και με τη Λευκωσία. Όπως επισημαίνεται, η συμφωνία με την Ελλάδα δεν είναι αποκομμένη από τη δραστηριότητα που αναπτύσσει η Γαλλία στην ανατολική Μεσόγειο όπου παραδοσιακά το Παρίσι είχε και συνεχίζει να έχει ισχυρά συμφέροντα. Στρατιωτικές πηγές με πείρα μας υπενθύμιζαν πως ο Κύπρος για τη Γαλλία αποτελούσε ένα ασφαλές καταφύγιο, από την εποχή του πο-

Συχνά πυκνά πολεμικά πλοία της Γαλλίας που πλέουν στην περιοχή χρησιμοποιούν κυπριακά λιμάνια για ανεφοδιασμό ή για αναψυχή των πληρωμάτων. Όπως το αεροπλανοφόρο Charles De Gaulle που το 2016 έδωσε στο λιμάνι της Λεμεσού. Πρόσφατα δύο γαλλικές φρεγάτες ελλιμενίστηκαν στη Λάρνακα και στη συνέχεια συμμετείχαν σε κοινές ασκήσεις με μέσα της Ε. Φ.

λέμου στον Λίβανο και Εντεθύνθην. Ειδικά τα τελευταία χρόνια, οι σχέσεις των δύο χωρών βρίσκονται στην καλύτερη τους φάση με προοπτικές περαιτέρω ισχυροποιήσις, τόνιζαν στην «Κ» πηγές από το Υπουργείο Άμυνας. Εκτός από τους ενεργειακούς διαδρόμους προς την Ε.Ε. η Γαλλία επιδεικνύει έντονη δραστηριότητα στην προοπτική δημιουργίας ενός ισχυρού ευρωπαϊκού άξονα σε θέματα άμυνας και ασφάλειας της Ε.Ε. Σε διμερές επίπεδο η συνεργασία Κύπρου-Γαλλίας εστιάζεται κυρίως σε αμυντικά ζητήματα από τη διεξαγωγή κοινών ασκήσεων έως την προοπτική η γαλλική αμυντική βιομηχανία να συμβάλει στην ενίσχυση των ναυτικών μέσων της Ε.Φ. Εξάλλου δεν μπορεί να αγνοηθεί το γεγονός, πως

η Γαλλία ήταν η μοναδική ευρωπαϊκή χώρα που συνέβαλε στην ενίσχυση του οπλοστασίου της Εθνικής Φρουράς σε μία περίοδο δύσκολη μετά το 1974, όταν οι πόρτες της διεθνούς στρατιωτικής βοήθειας ήταν κλειστές για την Κύπρο. Ενδεικτικό του πώς αντιμετωπίζει η Γαλλία την περιοχή αλλά και τη συνεργασία με την Κυπριακή Δημοκρατία ήταν τα όσα ανέφερε σε ημερίδα για την περιοχή της ανατολικής Μεσογείου ο πρόεδρος της Γαλλίας στη Λευκωσία Πενέ Τροκάζ. «Όπως είχε πει, με εξαίρεση την Ελλάδα, η Γαλλία ήταν από τις ελάχιστες δυτικές χώρες που εξόπλισαν την Εθνική Φρουρά μετά το 1974. «Είναι κάτι πολύ απτό, καθόλου θεωρητικό, που σχετίζεται άμεσα με την ασφάλεια της Κυπριακής Δημοκρατίας»

προσθέτοντας, «η θέση μας είναι
ξεκάθαρη».

Από αν. Μεσόγειο

Εμπειροί αναλυτές διαβλέπουν πως η στρατιωτική συμφωνία Ελλάδας-Γαλλίας έρχεται σε μια περίοδο που το Παρίσι αφενός επιδιώκει να κάνει αισθητή την παρουσία του στο γεωπολιτικό γίγνεσθαι της Μεσογείου και αφετέρου να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ενίσχυση του αμυντικού ευρωπαϊκού βραχίονα προς τον ασταθή ευρωπαϊκό νότο. Στο κομμάτι αυτό η Γαλλία, όπως φαίνεται και στην πράξη, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, αν ληφθεί υπόψη και ο ρόλος που διαδραματίζει στην πρόσφατη επίθεση του δικού του συνασπισμού στη Συρία. Σε ό,τι αφορά την Κύπρο η γαλλική

παρουσία ενισχύεται αν ληφθεί υπόψη ένας μεγάλος αριθμός συμφωνιών που έχουν υπογραφεί τα τελευταία χρόνια, συνεργασία που αναδεικνύει και τον γεωστρατηγικό ρόλο της Δημοκρατίας στην περιοχή. Η ναυτική βάση στο Μαρί αναμφίβολα αποτελεί την κορωνίδα των αμυντικών σχέσεων των δύο χωρών με τη Γαλλία να συμμετέχει στην επέκτασή της ναυτικής βάσης, προκειμένου να μπορεί να φιλοξενήσει μεγάλα πολεμικά πλοία. Ένα θέμα που βρέθηκε στο επίκεντρο της τελευταίας επίσκεψης του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Παρίσι. Η επέκταση της βάσης αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί το 2020 και θα μπορεί να φιλοξενήσει πολεμικά πλοία για τη φύλαξη των εξωτερικών συνόρων της Ε.Ε.

Γαλλική πινελιά

Στις συμφωνίες που έχουν υπογραφεί η γαλλική πλευρά έχει εκφράσει το ενδιαφέρον της να αναλάβει τη ναυπήγηση πλοίων ανοικτής θαλάσσης που προτίθεται να αγοράσει η Κυπριακή Δημοκρατία. Κάτι που δεν φαίνεται να περνάει απαρατήρητο στη Λευκωσία. Αρχικά οι προθέσεις της Λευκωσίας ήταν η αγορά δύο πλοίων από την ισραηλινή αμυντική βιομηχανία. Στη συνέχεια αναθεωρήθηκαν, με την αγορά ενός από το Ισραήλ, συν άλλων δύο από την ευρωπαϊκή αγορά. Η αγορά των δύο πλοίων δεν έχει προχωρήσει, μιας και η εκφρασμένη πρόθεση της Λευκωσίας είναι η αγορά των δύο πλοίων ανοικτής θαλάσσης να γίνει μέσω δημόσιου διαγωνισμού, πρακτική που δεν ακολουθήθηκε στην περίπτωση του Ισραήλ. Η παρουσία των γάλλων επεκτείνεται και σε άλλους τομείς όπως άμυνας της Κύπρου, όπως στην αναβάθμιση του Κέντρου Αεροπορικών Επιχει-

ρήσεων, ενός αυτοματοποιημένου κέντρου ελέγχου και πληροφορικών συστημάτων. Το ΚΑΕ σε πλήρη λειτουργία του θα είναι σε θέση να ελέγχει ταυτόχρονα το σύνολο των συστημάτων αεράμυνας που διαθέτει η Ε.Φ., με τους Γάλλους να δίνουν στην Κύπρο το ηλεκτρονικό σύστημα ελέγχου.

Η Βάση Α. Παπανδρέου

Η άνοιξη στην κυπρο-γαλλικές αμυντικές σχέσεις, τα τελευταία χρόνια είχε ως αφετηρία την αεροπορική βάση «Ανδρέας Παπανδρέου» για την οποία υπάρχει συμφωνία για χρήση κι από τους Γάλλους κυρίως για ανθρωπιστικού σκοπούς. Στο κομμάτι της βάσης στην Πάφο, υπάρχουν πληροφορίες ότι οι Γάλλοι έχουν επιδείξει ενδιαφέρον για βελτιώσεις, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί κι από μαχητικά αεροσκάφη. Οστόσο, μέσα στην πάγια τακτική της Λευκωσίας να μη χρησιμοποιηθεί η Κύπρος ως ορμητήριο η συμφωνία χρήσης της «Ανδρέας Παπανδρέου» από τους Γάλλους περιορίζεται σε θέματα υποστήριξης με τη φιλοξενία αεροσκαφών, κυρίως μεταγωγικών, τύπου C-130.

Κοινές ασκήσεις

Εκεί που παρατηρείται μια έξαρση στις αμυντικές σχέσεις των δύο χωρών είναι στο πεδίο των κοινών ασκήσεων, κυρίως σε θέματα έρευνας και διδασκούς. Σε τακτά χρονικά διαστήματα γαλλικά πλοία που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή χρησιμοποιούν τα δύο κυπριακά λιμάνια για ανεφοδιασμό και στη συνέχεια συμμετέχουν σε κοινές ασκήσεις με μέσο της Δημοκρατίας. Μια δραστηριότητα που έχει συμβάλει τα μέγιστα στην ποιοτική αναβάθμιση της Ε.Φ. όπως λένε πηγές από το ΓΕΦ.

/invest Career

Ο οργανισμός Invest Cyprus επενδύει στο πνευματικό κεφάλαιο του τόπου.

Κάνε εγγραφή στον Invest Career και βρες το σωστό προσωπικό για τις ανάγκες της εταιρείας σου.

Δώσε 10 λεπτά από τον χρόνο σου για να συμπληρώσεις το εταιρικό σου προφίλ στην ειδική πλατφόρμα και ο οργανισμός Invest Career θα φροντίσει για τα υπόλοιπα. Ένα από τα πλέον βασικά χαρακτηριστικά του Invest Career είναι η καινοτόμα δυνατότητά του να συνδυάζει αυτόματα τις ανάγκες σου σε προσωπικό με τους υποψήφιους που ταιριάζουν απολύτως στο προφίλ σου.

Μη χάσεις την ευκαιρία να βρεις τους ανθρώπους που πραγματικά χρειάζεσαι.
Το μόνο που έχεις να κάνεις είναι να μπεις στην ιστοσελίδα μας.
Επένδυσε στο μέλλον σου, γίνε μέλος του **Invest Career**.

invest
Cyprus
Cyprus
Investment
Promotion
Agency

<http://invest.career>

Φρεγάτες και F-16 αναβαθμίζουν την Ελλάδα

Οι συμφωνίες με Γαλλία και ΗΠΑ και ο ρόλος μας στην Ανατ. Μεσόγειο

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Ψηφίδα ενός ευρύτερου σχεδίου ενίσχυσης της Ελλάδας, προκειμένου να καταφέρει να διαχειριστεί τις γεωπολιτικές προκλήσεις που έχουν συσσωρευτεί και αναμένεται να ενταθούν τα επόμενα χρόνια, θεωρούνται οι προωθημένες συζητήσεις ανάμεσα σε Αθήνα και Παρίσι για την παραχώρηση δύο φρεγατών πολλαπλών ρόλων στο Πολεμικό Ναυτικό (Π.Ν.), ώστε να καλύψει έκτακτες ανάγκες στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η συγκεκριμένη συζήτηση για ενίσχυση της αμυντικής συνεργασίας με τη Γαλλία έρχεται έπειτα από σειρά ανάλογων, έμμεσων ή άμεσων, συμφωνιών και με τις ΗΠΑ.

Όλη αυτή η κινητικότητα εξελίσσεται σε μια περίοδο κατά την οποία οι εθνικιστικοί τόνοι στη γειτονική Τουρκία εντείνονται με επίκεντρο και τις διαφορές με την Ελλάδα. Στην Αθήνα υπάρχει ανησυχία για την εξέλιξη των επόμενων μηνών, όχι μόνο έως τις 24 Ιουνίου, αλλά, κυρίως, κατά το φθινόπωρο, όταν στην Ελλάδα θα έχει φανεί πλέον ξεκάθαρα ποια είναι η νέα, μετά το πρόγραμμα, σχέση με τους δανειστές. Πίσω από τη βοήθεια προς την Ελλάδα, ώστε να ενισχυθεί η θέση της έναντι μιας επιθετικής και ασταθούς Τουρκίας, βρίσκεται, βεβαίως, και η σαφής συμμαχική προσπάθεια να αποκλειστεί οποιοδήποτε ενδεχόμενο επέκτασης της ρωσικής επιρροής πέρα από την Ανατολική Μεσόγειο.

Ο ρόλος Αποστολάκη

Ως προς τη γενική γραμμή έναντι της Τουρκίας, φαίνεται ότι υπάρχει μια σαφής υποχώρηση του υπουργού Εθνικής Αμυνας Πάνου Καμμένου από τους υψηλούς τόνους. Τη διαχείριση ελέγχει πλέον στενά το Μαξίμου, σε πλήρη συντονισμό με το υπουργείο Εξωτερικών. Κρίσιμος κρίκος είναι ο αρχηγός ΓΕΕΘΑ Ευάγγελος Αποστολάκης, ο οποίος διαθέτει την πλήρη επιχειρησιακή εικόνα, αλλά και τη δυνατότητα άμεσας επικοινωνίας και με τους συμμάχους.

Αναφορικά με το ζήτημα των

«γκρίζων ζωνών», όπως εξακολουθεί να το θέτει η Τουρκία και προέκυψε ανάγλυφα έπειτα από την ατυχή πρωτοβουλία κάποιων να στήσουν σημαία στον Μικρό Ανθρωποφάγο, υπάρχουν ορισμένες νομικές λεπτομέρειες, την εκμετάλλευση των οποίων η Αθήνα εκτιμά ακόμα. Μία από αυτές είναι το γεγονός ότι η Τουρκία, σε τρία σημεία του αρχιπελάγους, περιλαμβάνει στην επικράτειά της τρία συμπλέγματα βραχονησίδων που με βάση τη Συνθήκη της Λωζάννης θα μπορούσαν και να μην της ανήκουν. Βρίσκονται, δηλαδή, σε απόσταση μεγαλύτερη των τριών ναυτικών μιλίων από την τουρκική ακτή. Πρακτικά, η συγκεκριμένη ιδέα θα οδηγούσε σε μια θεωρία «γκρίζων ζωνών» και από την ελληνική πλευρά.

Όταν λήξει ο χρόνος μίσθωσης των δύο FREMM (2023), εκτιμάται ότι η Ελλάδα θα έχει ολοκληρώσει και την αγορά δύο κορβετών τύπου Belh@rra.

στην Αθήνα εκτιμάται ότι εφόσον προχωρήσει η μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας στο Ισραήλ από την Ιερουσαλήμ στο Τελ Αβίβ τις επόμενες εβδομάδες, τότε ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θα στρέψει την ακραία προεκλογική ρητορική και πάλι προς τα εκεί.

Παράλληλα, η πιθανή ένταξη φρεγατών τύπου FREMM στο Π.Ν. εκ των πραγμάτων θα δημιουργήσει στην Ελλάδα ένα άνοιγμα στην Ανατολική Μεσόγειο. Τον επόμενο μήνα φθάνουν στην Αθήνα Γάλλοι αξιωματικοί για το επόμενο στάδιο των συζητήσεων, σε πρακτικό, πια, επίπεδο. Εμπειροί παρατηρητές εκτιμούν ότι το γαλλικό ενδιαφέρον για τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις στην Κύπρο –σε συνδυασμό με την απόφαση για πρακτική βοήθεια προς την Ελλάδα σε έναν τομέα ο οποίος χρήζει ενίσχυσης προκει-

Κάθε φρεγάτα τύπου FREMM (φωτ.) έχει πλήρωμα 147 ατόμων, ωστόσο στο Πολεμικό Ναυτικό σχεδιάζουν μια αρκετά μεγαλύτερη εκδοχή (ίσως και 200 ατόμων), προκειμένου να δημιουργηθεί ένας πυρήνας στελεχών με εξοικείωση στα νέα γαλλικά πλοία.

Δυσφορία Αθήνας για Στόλτενμπεργκ

Στην Αθήνα υπάρχει δυσарέσκεια για τη γραμμή απόλυτης ουδετερότητας που διατηρεί στις δημόσιες τοποθετήσεις του ο γ.γ. του ΝΑΤΟ Γενς Στόλτενμπεργκ. Σύμφωνα με πληροφορίες, μέσω διπλωματικού διαύλου έχει μεταφερθεί στον κ. Στόλτενμπεργκ η δυσφορία της Ελλάδας, η οποία γίνεται κατανοητή, στο σημείο μάλιστα της παραδοχής ότι θα πρέπει να υπάρξει μια επανανοθεώρηση –πάντα στη γραμμή της ουδετερότητας– που θα λαμβάνει υπόψη τις πρόσφατες εξελίξεις. Ωστόσο και την Πέμπτη, κατά τη διάρκεια διάλεξής του στο Πανεπιστήμιο του Λέιντεν στην Ολλανδία, ο κ. Στόλτενμπεργκ επέλεξε τη γραμμή της χρυσής ουδετερότητας, βάσει της οποίας το ΝΑΤΟ δεν μπορεί να εισέλθει σε καμία συζήτηση για τα ελληνοτουρκικά, με κεντρική παραδοχή την αντίληψη ότι μεταξύ συμμάχων δεν μπορεί να υπάρξει τίποτε άλλο παρά μόνο διάλογος. Ωστόσο, όσοι γνωρίζουν τις ισορροπίες στο εσωτερικό της Συμμαχίας, εκτιμούν ότι η στάση του κ. Στόλτενμπεργκ επηρεάζεται από την ανησυχία του για τα προσκόμματα που θέτει διαρκώς στη συνεργασία ΝΑΤΟ-Ε.Ε. η Τουρκία. Βεβαίως, κύριο πρόβλημα της Τουρκίας είναι η Κύπρος, γι' αυτό και έως τώρα απονομεύει την ομοφωνία στο συμβούλιο για το παραμικρό που αφορά τη συνεργασία ΝΑΤΟ-Ε.Ε. Στη σύνοδο του ερχόμενου Ιουλίου θα κριθεί το επόμενο βήμα συνεργασίας ΝΑΤΟ-Ε.Ε., και ο κ. Στόλτενμπεργκ δεν θα ήθελε να δει αυτή την προοπτική να τερνιζίζεται.

μένου να γεφυρωθεί ένα χάσμα με την Τουρκία που διαρκώς ευρύνεται– δεν συνιστά τυχαία κίνηση, αφενός ως προς τα ενεργειακά συμφέροντα του Παρισιού στην περιοχή, αφετέρου για το συνολικό προφίλ που επιθυμεί να καλλιεργήσει για τη χώρα του εντός της Ε.Ε. ο Εμανουέλ Μακρόν.

Προς το παρόν, πάντως, στο εσωτερικό της Γαλλίας η συζήτηση για τις FREMM παρουσιάζεται ως εκκρεμύσα. Η υπουργός Ενόπλων Δυνάμεων της Γαλλίας, κατά την επίσκεψή της την Παρασκευή στην Τουλόν, την πόλη που φιλοξενεί τις βάσεις του γαλλικού ναυτικού, δήλωσε για την πιθανή παραχώρηση: «Αυτό το νέο δεν είναι του παρόντος, ακόμα και αν είμαστε στη διάθεση των Ελλήνων φίλων μας για να συνεχίσουμε να δουλεύουμε μαζί ακόμα πιο στενά».

Και συμπλήρωσε: «Έχουμε πολύ φιλικές σχέσεις με τους Έλληνες φίλους μας και πολύ συχνές ανταλλαγές απόψεων».

Σε πρακτικό επίπεδο οι FREMM αποτελούν επιθετικό όπλο, με πλέον πρόσφατο παράδειγμα τη χρησιμοποίηση μιας εκ των γαλλικών φρεγατών για κτυπήματα στη Συρία. Εκ των πραγμάτων, δηλαδή, λειτουργούν εξισορροπτικά στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Με βάση όσα έχουν συζητηθεί έως τώρα, οι φρεγάτες θα παραχωρηθούν με πενταετές leasing στο Π.Ν. με το σύνολο του εξοπλισμού τους. Αυτός περιλαμβάνει πυραύλους τύπου Exocet, αντιαεροπορικό σύστημα τύπου Aster 15, αλλά και πυραύλους τύπου Cruise (MdcN) με εμβέλεια περίπου 1.000 χιλιομέτρων. Επίσης, οι FREMM μπορεί να πληξουν στόχους και με τη ναυτική εκ-

δοχή των πυραύλων SCALP. Όταν λήξει ο χρόνος μίσθωσης των δύο FREMM (2023), εκτιμάται ότι η Ελλάδα θα έχει ολοκληρώσει και τη διαδικασία αγοράς δύο υπερσύγχρονων δικτυοκεντρικών κορβετών τύπου Belh@rra. Ως προς τη χρηματοδότηση του leasing, δεν είναι ακόμα γνωστές πολλές λεπτομέρειες. Ωστόσο, πηγές αναφέρουν ότι οι πληρωμές θα μπορούσαν να επεκταθούν σε βάθος δεκαετίας και να συνδεθούν και με την προμήθεια των κορβετών τύπου Belh@rra. Εκτιμάται ότι ένα ρεαλιστικό ποσό για leasing των δύο φρεγατών τύπου FREMM κυμαίνεται στα 200-250 εκατ. ευρώ τον χρόνο, δίκως, ωστόσο, να υπάρχει επίσημα υπολογισμένο κόστος αυτή τη στιγμή. Σημαντική λεπτομέρεια της συνεργασίας με τους Γάλλους είναι αυτή της ανανέωσης των Exocet που ήδη διαθέτει το Π.Ν.

Κάθε φρεγάτα τύπου FREMM έχει πλήρωμα 147 ατόμων, ωστόσο στο Π.Ν. σχεδιάζουν μια αρκετά μεγαλύτερη εκδοχή (ίσως και 200 ατόμων), προκειμένου να δημιουργηθεί ένας πυρήνας στελεχών με εξοικείωση στα νέα γαλλικά πλοία. Θεωρείται βέβαιος ο παροπλισμός της φρεγάτας «Κανάρνς», που πρακτικά δεν έχει ανθυποβρυχιακό θόλο. Ίσως την ίδια τύχη να έχει και δεύτερη φρεγάτα, βάσει παλαιότητας, μάλλον ο «Θεμιστοκλής». Καλά πληροφορημένες πηγές αναφέρουν στην «Κ» ότι έχουν αρχίσει ήδη οι εργασίες δημιουργίας σχετικών υποδομών.

Δεδομένης της δυνατότητας των συγκεκριμένων πλοίων να διεξάγουν πολυήμερες επιχειρήσεις στην Κεντρική και Ανατολική Μεσόγειο, δεν θα πρέπει να αποκλείεται η χρήση του Ναυστάθμου Κρήτης, τον οποίο, ούτως ή άλλως, το ΓΕΝ προορίζει ως σημείο ελλιμενισμού μιας μάχι-

μης μοίρας του Π.Ν. Ήδη, με την έμμεση, αλλά πολύ ουσιαστική, βοήθεια των Αμερικανών, στον ναύσταθμο κατασκευάζονται οικήματα που θα μπορούσαν να διαμένουν τα πληρώματα και οι οικογένειές τους, ωστόσο απαιτούνται εργασίες και στις υπόλοιπες υποδομές.

Τα 85 μαχητικά

Εντός της επόμενης εβδομάδας θα πρέπει, επίσης, να κλείσει οριστικά και η συμφωνία ανάμεσα στην Πολεμική Αεροπορία (Π.Α.) και τις ΗΠΑ για την αναβάθμιση 85 μαχητικών F-16 στην τελευταία έκδοσή τους. Σύμφωνα με πληροφορίες, η διαφορά έχει γεφυρωθεί, με την πλευρά της Αθήνας να επενδύει ιδιαίτερα στο τελικό στάδιο, όταν δηλαδή θα επιστραφούν κάποια χρήματα ως ενίσχυση και της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας. Το επίπεδο της αμυντικής συνεργασίας με τις ΗΠΑ προκύπτει, πάντως, πολύ πιο έντονα από την ουσιαστική συμφωνία της Αθήνας να επιτρέψει στους Αμερικανούς να προχωρήσουν σε μεγάλες επεκτάσεις της συμφωνίας της Σούδας.

Οι Ενοπλες Δυνάμεις των ΗΠΑ χρησιμοποιούν τόσο τη ναυτική βάση όσο και το παρακείμενο αεροδρόμιο της Σούδας, για διαρκή μεταφορά δυνάμεων, πυρομαχικών και άλλων υλικών, που επιτρέπει τη διεξαγωγή επιχειρήσεων στην ευρύτερη περιοχή. Παράλληλα, οι βάσεις της Ανδραβίδας, της Λάρισας και του Καστελλίου θα χρησιμοποιούνται από τις αμερικανικές δυνάμεις, κυρίως για τη στάθμευση και πτήση drones αλλά και κατασκοπευτικών αεροπλάνων στην ευρύτερη περιοχή. Από αυτή τη συνεργασία η Αθήνα φιλοδοξεί να επωφεληθεί κυρίως μέσω της απόκτησης drones, αλλά και τεχνολογίας σε αυτό το σκέλος.

ΑΠΟΨΗ

Η πολιτική Ερντογάν και η δέσμευση των ΗΠΑ

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΙΤΣΙΟΥ***

Η πολιτική της Τουρκίας έναντι της Ελλάδας έχει αλλάξει επίπεδο. Δεν περιορίζεται στην αμφισβήτηση του νομικού καθεστώτος στο Αιγαίο και στη ρητορική περί «γκρίζων ζωνών» για να μας σύρει σε διαπραγματεύσεις. Έχει μπει στη λογική της οικειοποίησης. Το θέμα δεν αφορά μόνο τα Ιμια. Αφορά σε ένα σύνολο νησίδων, πολλές εκ των οποίων είναι κατοικημένες.

Η δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία στιγμάτιζε την επιθετικότητα της Τουρκίας ήταν μια επιτυχία της ελληνικής και της κυπριακής διπλωματίας. Αν και οι σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας (ενταξιακή πορεία και χρηματοδότηση) έχουν συνδεθεί ισχυρά και στο παρελθόν με τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και το Κυπριακό, η δήλωση ενισχύει το κεκτημένο των εθνικών θέσεων.

Με το «πάγωμα» των σχέσεων Ε.Ε. - Τουρκίας, η αξία της σύνδεσης έχει πλέον μικρότερη διαπραγματευτική αξία. Αυτό δε, σημαίνει ότι

Με επιστολή από το 1976, οι ΗΠΑ έχουν δεσμευθεί ότι «θα αντιταχθούν ενεργά και αποσχνημάτιστα στην επιδίωξη στρατιωτικής επιλύσεως» στο Αιγαίο.

η Ε.Ε. δεν έχει ισχυρούς μοχλούς πίεσης. Η εύθραυστη τουρκική οικονομία δεν αφήνει στον Ερντογάν περιθώρια για ρήξη. Χωρίς την Ευρώπη, η Τουρκία δεν επιβιώνει οικονομικά. Τα δύο τρίτα των επενδύσεων προέρχονται από την Ε.Ε. Οι μισές τουρκικές εξαγωγές κατευθύνονται προς την Ευρώπη. Θα ήταν χρήσιμο η Ε.Ε. να του το υπενθυμίζει όταν απειλεί την Ευρώπη. Θα ήταν, όμως, λάθος να εκτιμήσουμε ότι η Ε.Ε. θα εγγυηθεί έμπρακτα, την εθνική ασφάλεια της Ελλάδας και της Κύπρου. Σε περί-

πτωση θερμού επεισοδίου ή σύρραξης, η Ένωση θα αρκестεί σε δηλώσεις συμπαράστασης και αποφάσεις καταδίκης. Αντιθέτως, με επιστολή από το 1976, οι ΗΠΑ έχουν δεσμευθεί ότι «θα αντιταχθούν ενεργά και αποσχημάτιστα στην επιδίωξη στρατιωτικής επιλύσεως» στο Αιγαίο.

Πράγματι, με την επιστολή αυτή αλλά και με τις προφορικές διαβεβαιώσεις που έδωσαν σε ανώτατο επίπεδο, ανέλαβαν τη δέσμευση στρατιωτικής εμπλοκής σε περίπτωση τουρκικής επίθεσης στο Αιγαίο. Η δέσμευση αυτή ισχύει και είναι άμεσα συνδεδεμένη με την παρουσία των αμερικανικών βάσεων στην Ελλάδα. Στην κρίσιμη αυτή περίοδο, είναι σκόπιμο να την υπενθυμίζουμε στην κυβέρνηση των ΗΠΑ.

Αποφασιστική για την πορεία των αμερικανοτουρκικών σχέσεων θα είναι και η στάση του νέου υπουργού των Εξωτερικών Μάικ Πομπέο. Ο Πομπέο έχει χαρακτηρίσει την Τουρκία «απολυταρχική ισλαμική δικτατορία». Ο δε νέος

σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Τζον Μπόλτον, κατά τη διάρκεια του πραξικοπήματος στην Τουρκία, δήλωσε ότι «δεν θα χύσω δάκρυα εάν ο Ερντογάν χάσει την εξουσία, δεν είναι φίλος των ΗΠΑ».

Ο Ερντογάν κατηγορεί τις ΗΠΑ ότι υπονομεύουν την κυβέρνησή του, ότι στηρίζουν «στρατό τρομοκρατών» στα βόρεια σύνορα της Συρίας, ότι χρηματοδοτούν το Ισλαμικό Κράτος και ότι ο Γκιουλέν που –κατ' αυτόν– οργάνωσε το πραξικόπημα ζει και προστατεύεται στις ΗΠΑ. Η έλλειψη εμπιστοσύνης είναι βαθιά ριζωμένη και όσο ο Ερντογάν είναι στην εξουσία, δύσκολα αποκαθίσταται.

Οι ΗΠΑ δεν επιθυμούν να σπάσουν τις σχέσεις με την Αγκυρα. Προκύπτει, όμως, το ερώτημα για πόσο διάστημα θα συνεχίζουν να ανέχονται την πολιτική του Ερντογάν. Με την επιθετική του ρητορική εναντίον των ΗΠΑ, την παραβίαση των κυρώσεων έναντι του Ιράν και της Ρωσίας, την πολιτική του στη Συρία ο Ερντογάν αποδομεί το κύρος των ΗΠΑ διεθνώς.

Με την επιρροή της Ρωσίας και του Ιράν να ενισχύεται από τη Βρυτοί μέχρι την Τεχεράνη, οι ΗΠΑ θα πρέπει σύντομα να πάρουν στρατηγικές αποφάσεις. Επιωφελομένη της γεωστρατηγικής της σημασίας, η Τουρκία διαχρονικά απειλεί τη Δύση για να αποσπά ανταλλάγματα. Απειλεί ότι θα φύγει από το ΝΑΤΟ, ότι θα κλείσει τη βάση Ιντσιρλίκ, ότι θα αυξήσει τις μεταναστευτικές ροές προς την Ευρώπη. Η πραγματικότητα, όμως, είναι ότι δεν έχει βιώσιμες εναλλακτικές επιλογές. Με τη Ρωσία έχει ισχυρούς οικονομικούς δεσμούς, αλλά η σχέση είναι εύθραυστη από τις αντικρουόμενες και αγεφύρωτες γεωπολιτικές επιδιώξεις.

Η Αθήνα δεν συνειδητοποιήσει έγκαιρα την ποιοτική κλιμάκωση των τουρκικών προκλήσεων. Αφενிடιάστηκε από τις εξελίξεις, τις οποίες υποτίμησε και προσαρμόζει πλέον με καθυστέρηση τον σχεδιασμό της στα νέα δεδομένα. Η Τουρκία χρησιμοποιεί την ομπρία των δύο στρατιωτικών για την απόσπαση ανταλλαγμάτων. Δεν θα

συγκινηθεί από τις πιέσεις συμμάχων και εταίρων. Η απόφαση για την επιστροφή τους θα είναι πολιτική και τη συνδέει με την έκδοση των οκτώ Τούρκων στρατιωτικών.

Ο Ερντογάν θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί την απειλή χρήσης στρατιωτικής βίας για να αποκομίσει πολιτικά-διπλωματικά οφέλη. Η Αθήνα ορθά παίζει «άμυνα ζώνης». Πρέπει να αποφύγει κινήσεις που θα μπορούσαν να την εμπλέξουν σε θερμό επεισόδιο. Ορθά επίσης, καθιστά ταυτόχρονα σαφές ότι εάν η Τουρκία εισβάλει σε ελληνικό έδαφος θα επέλθει γενικευμένη σύρραξη.

Όσο ο Ερντογάν εκτιμά ότι αυτό μπορεί να συμβεί, θα αποφύγει τον πειρασμό πρόκλησης θερμού επεισοδίου. Αν και το ισοζύγιο στρατιωτικής βίας για να αποκομίσει πολιτικά-διπλωματικά οφέλη. Η Αθήνα ορθά παίζει «άμυνα ζώνης».

Πρέπει να αποφύγει κινήσεις που θα μπορούσαν να την εμπλέξουν σε θερμό επεισόδιο. Ορθά επίσης, καθιστά ταυτόχρονα σαφές ότι εάν η Τουρκία εισβάλει σε ελληνικό έδαφος θα επέλθει γενικευμένη σύρραξη.

* Ο κ. Κων. Μπίτσιος είναι πρέσβης ε.τ., εκτελεστικός αντιπρόεδρος του ΣΕΒ.

168 ώρες μετά τους 100 συμμαχικούς πυραύλους

Κέρδη και ζημιές για τους βασικούς δρώντες μία εβδομάδα μετά την επέμβαση στη Συρία

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Μία εβδομάδα πριν, η παγκόσμια ειδησιογραφία κατακλύστηκε με τις εικόνες από την επέμβαση των ΗΠΑ, Βρετανίας, Γαλλίας στη Συρία και την καταστροφή στόχων συνδεόμενων με την παραγωγή χημικών ουσιών, ως απάντηση στη χρήση αυτών νωρίτερα από το καθεστώς Άσαντ. Από το προηγούμενο Σάββατο μέχρι σήμερα, ακολούθησαν πολλές αναλύσεις για τα μηνύματα που εστάλησαν από τη Δύση και της πολυπλοκότητας πλέον της όλης κατάστασης που είναι απαγορευτικά ως προς την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων για το μέλλον. Το ότι για παράδειγμα ενώ είχαν προηγηθεί οι εναγκαλισμοί Τουρκίας-Συρίας, το μήνυμα Ερντογάν μετά την επέμβαση των τριών είχε χαρακτήρα καλωσορίσματος, περιέπλεξε ακόμη περισσότερο τα δεδομένα ως προς το πού το πάει τελικά η Τουρκία, επιβεβαιώνοντας εκείνους που πιστεύουν ότι η τουρκική πολιτική στρίβει εύκολα. Την ίδια ώρα σε διεθνές επίπεδο ανέλαβε πιο ισχυρή δράση η διπλωματία ώστε ν' αποτρέψει τα όποια ενδεχόμενα κλιμάκωσης και να θέσει τους δρώντες ενώπιον των ιστορικών τους ευθυνών, όπως θα κατέγραφε και ένας αναλυτής για το Κυπριακό. Ωστόσο, πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν πως τα ερωτήματα τώρα είναι περισσότερα. Καταρχάς πρέπει να απαντηθεί αν η Συρία συμμορφώνεται μετά την επέμβαση της προηγούμενης εβδομάδας. Αν δηλαδή έχει διακοπεί η παραγωγή χημικών ή όχι, εφόσον αυτή ήταν η επικεφαλίδα. Από την άλλη, πως βγήκαν πολιτικά ΗΠΑ, Βρετανία και Γαλλία από την επέμβαση, τι γίνεται με το μέτωπο Ιράν-Ισραήλ ποια η στάση της Τουρκίας και εν γένει τι έπεται. Η «Κ» συνομιλώντας με διπλωματικές πηγές, κατέγραψε πως οι μεγαλύτερες αλλαγές στην περιοχή δεν έχουν επέλθει ακόμη. Χαρακτηρίζονται δε αυτές σαν τεκτονικές, με τις ίδιες πηγές να θέλουν να καταδείξουν πως θα είναι πολυεπίπεδες. Σε αυτό συνυπολογίζουν τα αντιφατικά συμφέροντα που διέπουν τους πρωταγωνιστές.

Ισραήλ-Ιράν
Προβάλλει σαν το «καθαρό» και το πλέον επικίνδυνο κατά πολλές αναλύσεις, μέτωπο αντιπαράθεσης που ανεβάζει διαρκώς θερμοκρασία από την προηγούμενη εβδομάδα. Η αντιπαράθεση αυτή εντείνεται σε καθημερινή πλέον βάση, με ισραηλινά μέσα ενημέρωσης να δη-

μοσιοποιούν δορυφορικές φωτογραφίες και χάρτη πέντε συριακών βάσεων, υποστηρίζοντας ότι στεγάζουν πολιτικά αεροπλάνα και μη επανδρωμένα αεροσκάφη (drones) του Ιράν. Τα σχετικά ρεπορτάζ ανέφεραν ότι τα πολιτικά αεροσκάφη μεταφέρουν όπλα στη Συρία και συνοδεύονταν από τα ονόματα τριών Ιρανών αξιωματικών, οι οποίοι υποτίθεται ότι διευθύνουν τις επιχειρήσεις. Αναλυτές εκτίμησαν πως τα προαναφερόμενα αποτελούν τον πρώτο κρίκο μιας αλυσίδας που καταδεικνύει πως η θερμοκρασία ανάμεσα στις δύο χώρες έχει ανέβει για τα καλά, προετοιμάζοντας το έδαφος για νέα ενδεχόμενη επίθεση εναντίον ιρανικών στόχων στη Συρία.

Το βασικό ερώτημα στη συγκεκριμένη συνθήκη όπως σχηματοποιείται είναι το εξής. Αν τελικά υπάρξει εμπλοκή ανάμεσα στις δύο χώρες, θα καταφέρουν να μην εμπλακούν με τη σειρά τους, οι ΗΠΑ και η Ρωσία; Το ερώτημα αυτό θα ορίζει το επόμενο διάστημα αλλά και θα καθορίσει τις εξελίξεις στην περιοχή. Ισραηλινό αξιωματούχοι λένε πως δεν θα επιτρέψουν να γίνει εκ νέου το λάθος του Λιβάνου, όπου εκεί αφέθηκε η Χεζμπολάχ να στήσει οπλοστάσιο, υπονοώντας στην συγκεκριμένη περίπτωση το Ιράν εξού και οι προαναφερόμενες προετοιμασίες. Και πάλι όμως, το βέβαιο της όποιας επίθεσης δεν είναι και τόσο εύκολο. Ένας εκ των παραγόντων που εμποδίζει και το

Αν υπάρξει εμπλοκή Ιράν-Ισραήλ θα καταφέρουν να μην εμπλακούν ΗΠΑ και Ρωσία;

Ιράν και το Ισραήλ στο να εμπλακούν άμεσα, είναι η οικονομία και των δύο. Το μεν Ισραήλ ανθεί στον τομέα της τεχνολογίας και της ιατρικής, υπογράφοντας μεταξύ άλλων και τις περισσότερες από τις διμερείς του συμφωνίες με άλλες χώρες, πάνω σε αυτούς τους τομείς. Οπότε δεν θα είναι εύκολο να διακινδυνεύσει τυχόν απώλεια της πρωτοκαθεδρίας που έχει κατακτήσει.

Από την άλλη, η οικονομία του Ιράν βυθίζεται. Η ανεργία ανέρχεται επίσης στο 12,5% περίπου, κάτι που αμφισβητείται από εκτός χώρας δείκτες που υποστηρίζουν ότι είναι παραπάνω, τιν ώρα που ο πληθωρισμός αγγίζει το 10%. «Υπάρχει μια κρίση προσδοκιών στο Ιράν»,

φισε υπέρ τους. Έκτοτε τις εφαρμόζει. Η πρώτη αντίδραση από την πλευρά της Ρωσίας ήταν να δείξει κατανόηση στην κυπριακή στάση, αφού οτιδήποτε άλλο ήταν πρακτικά και πολιτικά αδύνατο για την Κ.Δ. Ακολούθησε η υπόθεση της χημικής επίθεσης κατά του Ρώσου διπλού πράκτορα Skripal και της κόρης του που έλαβε χώρα στη Βρετανία. Ακόμα μία φορά η Κ.Δ. στήριξε την ομόφωνη απόφαση συμπαράστασης της Ε.Ε. προς τη Βρετανία. Παρ' όλα αυτά η Κ.Δ. απέφυγε να προχωρήσει, όπως οι πλείστοι των εταίρων της, είτε σε απέλαση Ρώσου διπλωμάτη είτε και σε προσωρινή ανάκληση του πρέσβη της στη Μόσχα για διαβουλεύσεις. Τελευταία εξέλει που

Ο Μακρόν, και με τη Γερμανία να μη συναινεί, επιβεβαίωσε πως θέλει ρόλο στη Συρία, ο Τραμπ έστειλε χωρίς να το θέλει μήνυμα που αναγνώστηκε και από τη Β. Κορέα, η Μεί δέχεται σφοδρή κριτική και περιορισμούς τυχόν επανάληψης στο μέλλον.

Το Ισραήλ ανθεί στον τομέα της τεχνολογίας και της ιατρικής, οπότε δεν θα είναι εύκολο να διακινδυνεύσει, ενώ η οικονομία του Ιράν βυθίζεται.

ανέφερε σχετικά ο Ταμέρ Μπαντάουι, ερευνητής στο Al-Sharq Forum που εδρεύει στην Κωνσταντινούπολη. «Είναι μια βαθιά αίσθηση οικονομικής διάφευσης». Η δήλωση αυτή περιγράφει και τα όσα είχαν λάβει χώρα το Ιανουάριο με χιλιάδες διαδηλωτών στην Τεχεράνη, που διεκδικούσαν υψηλότερο βιοτικό επίπεδο, ωστόσο, οι διαδηλώσεις εκείνες άφησαν πίσω τους νεκρούς.

Τουρκία
Όπως αναφέρθηκε ήδη προηγούμενων, η θέση της Τουρκίας στην επέμβαση στη Συρία μια εβδομάδα πριν προκάλεσε σύγχυση εντός και εκτός χώρας, λόγω της ανθοφόρας περιόδου στις σχέσεις

της με τη Ρωσία. Ωστόσο, η διսυπόστατη αυτή στάση, μεταξύ Ρωσίας και ΗΠΑ, δηλαδή, δεν είναι και εντελώς χωρίς περιεχόμενο. Μοιάζει δε και με τον τρόπο που άγεται και φέρεται η Άγκυρα στις σχέσεις της με την Ε.Ε. που συμπυκνώνονται ουσιαστικά στην ακόλουθη και επαναλαμβανόμενη πρακτική και ρητορική: Να μην πράττει τα συμφωνηθέντα ή ορισμένα εξ αυτών με την Ε.Ε., ν' απομακρύνεται εν γένει από τις ενταξιακές της διαπραγματεύσεις αλλά να μην τις διακόπτει, να διεκδικεί όσα θεωρεί ότι της αναλογούν αλλά παράλληλα να βάλλει εναντίον των Βρυξελλών με πύρινη ρητορική εφόσον δεν γίνονται αντιληπτές οι δικές της ευαισθησίες. Τα προ-

αναφερθέντα υποστηρίζονται ακραιφνώς από τον Ερντογάν σε κάθε περίπτωση και διαχέονται προς τα κάτω και κατόπιν από όλους τους Τούρκους αξιωματούχους με δημόσιο λόγο, στην πρώτη ευκαιρία που θα δοθεί. Το ότι παράλληλα η Άγκυρα έχει προκλητική-παραβατική συμπεριφορά σε Κύπρο-Ελλάδα και όχι μόνο, είναι εκ των ουκ άνευ σε συνάφεια με τα προηγούμενα. Το ίδιο περίπου πλαίσιο ισχύει, όπως είπαν και διπλωματικές πηγές στην εφημερίδα, και στις σχέσεις Τουρκίας-ΗΠΑ. Οι οικονομικοί δεσμοί μεταξύ των δύο χωρών είναι εκεί, και μόνο την πολεμική μηχανή της Τουρκίας και τις ανάγκες της ν' ανακαλέσει κανείς, που άπτονται στην Αμερική, μπορεί να διαπιστώσει ότι δεν συμφέρει την Άγκυρα να διαρρήξει κάθε σχέση με την Ουάσιγκτον. Ωστόσο, η ρητορική κατά της Αμερικής για την υπόθεση Γκιουλέν δεν έχει κοπάσει στο ελάχιστο, πόσο μάλλον για την υποστήριξη των Αμερικανών στους Κούρδους, ενώ δεν είναι παράλληλα κρυφό ότι συνδέει τις τελείες ο Ερντογάν του αποτυχημένου πραξικοπήματος στην Τουρκία, με τις ΗΠΑ. Έρχεται έτσι πιο κοντά με τη Μόσχα μέσω της αγοράς των S-400, οπότε γίνεται πρώτο θέμα αλλά σε λιγότερο από ένα μήνα καλωσορίζει το χτύπημα από τους τρεις στη Συρία. Όλα αυτά, όσο αντιφατικά και να μοιάζουν μεταξύ τους, δείχνουν ένα δεδομένο, όπως είπαν πηγές στην «Κ», δεν έχει διαφανεί ακόμη ποια θα είναι η τελική κατάληξη των σχέσεων της Τουρκίας με τις ΗΠΑ και ότι το σκηνικό είναι ρευστό. Η δε εμπλοκή της στη Συρία χαρακτηρίζεται και ως λάθος, εφόσον δεν είναι αμελητέα, γεγονός που μπορεί να καθιστά δύσκολη και την αποχώρηση όταν αυτή λάβει χώρα.

ΗΠΑ-Βρετανία-Γαλλία

Μετά από μακρά περίοδο αμφισβήτησης στο εσωτερικό του, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ βίωσε και ορισμένες στιγμές αποδοχής με το χτύπημα στη Συρία. Ωστόσο, οι αναλύσεις ποικίλλουν

και παράλληλα δείχνουν και μια άλλη ανάγνωση. Ο ίδιος το παρουσίασε σαν μια αποστολή η οποία εξετελέσθη, αλλά την ίδια ώρα, όπως γράφουν αναλυτές στις ΗΠΑ, η προσπάθειά του να μην έρθει σε απευθείας σύγκρουση με τη Ρωσία που θα μπορούσε να γίνει μέσω χτυπήματος σε αεροπορικές βάσεις, πέρασε το μήνυμα πως δεν θα προχωρήσει για τον ίδιο λόγο σε πολεμική σύγκρουση με τη Βόρεια Κορέα. Οπότε, σε επικοινωνιακό επίπεδο, η ζημιά που υπέστη, σύμφωνα με τις ίδιες αναλύσεις, η διακυβέρνηση Τραμπ είναι μεγαλύτερη από το όφελος που αποκόμισε. Το οποίο εδράζεται στο ότι κατάφερε να συμπλεύσουν μαζί του, η Γαλλία και η Βρετανία, σε αντίθεση με τον Μπαράκ Ομπάμα που συναντούσε δυσκολίες. Ο Μανουέλ Μακρόν με τη σειρά του επιβεβαιώνει πως θέλει ρόλο στις εξελίξεις στη Συρία και πως συμπορεύεται με τους συμμάχους του για την επίτευξη αυτού του στόχου. Τη στιγμή μάλιστα που η Γερμανία δεν συμπορεύτηκε στην επέμβαση στη Συρία, το κενό στην ηγεσία της ευρωπαϊκής διπλωματίας καλύπτεται όλο και περισσότερο από τα χρώματα της Γαλλίας, που είδε και την Ε.Ε. να είναι από τους πρώτους που καιρύναν τα όσα έλαβαν χώρα μια εβδομάδα πριν στη Συρία. Η Τερέζα Μέι, τέλος, συνάντησε σφοδρές αντιδράσεις στο Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια της μετα-συζητήσεως για την επέμβαση στη Συρία. Αν και νομικά δεν ήταν υποχρεωμένη να ζητήσει την άδεια, θα έπρεπε να το είχε πράξει, λένε Βρετανοί αναλυτές, υπενθυμίζοντας την περίπτωση του 2013. Τότε ο Ντέιβιντ Κάμερον είχε ζητήσει το πράσινο φως, με το κοινοβούλιο να αρνείται να το δώσει για επέμβαση στη Συρία, αναγκάζοντας και τον τότε Πρόεδρο των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα να μην προχωρήσει σε μονομερή ενέργεια. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, στο βρετανικό πολιτικό παρασκήνιο εκείνο που επικρατεί έντονα μία εβδομάδα μετά είναι η αποφυγή παρόμοιων ενεργειών από τη χώρα στο μέλλον.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ

Σε δύσκολη συγκυρία οι σχέσεις Κ.Δ.-Ρωσίας

Η επιδείνωση των σχέσεων των Ε.Ε. και της Δύσης γενικότερα με τη Ρωσία έχει αρνητικές επιπτώσεις και στις σχέσεις μας ως Κ.Δ. με τη Ρωσία. Η επιδείνωση αυτή αποτελεί το αθροιστικό αποτέλεσμα πολλών κρίσεων που συνέβησαν τα τελευταία χρόνια. Σε αυτά περιλαμβάνεται η ενσωμάτωση της Κριμαίας από τη Ρωσία και η στήριξη της τελευταίας στους ρωσόφωνους αυτονομιστές της ανατολικής Ουκρανίας. Η αντίδραση της Ε.Ε. σε αυτό ήταν η επιβολή κυρώσεων σε βάρος της Ρωσίας και η γενικότερη δηλητηρίαση του κλίματος στις σχέσεις Ε.Ε.-Ρωσίας. Η Κ.Δ. επιχείρησε μαζί με άλλους εταίρους και πέτυχε τον μετριασμό των κυρώσεων και στο τέλος ψή-

φισε υπέρ τους. Έκτοτε τις εφαρμόζει. Η πρώτη αντίδραση από την πλευρά της Ρωσίας ήταν να δείξει κατανόηση στην κυπριακή στάση, αφού οτιδήποτε άλλο ήταν πρακτικά και πολιτικά αδύνατο για την Κ.Δ. Ακολούθησε η υπόθεση της χημικής επίθεσης κατά του Ρώσου διπλού πράκτορα Skripal και της κόρης του που έλαβε χώρα στη Βρετανία. Ακόμα μία φορά η Κ.Δ. στήριξε την ομόφωνη απόφαση συμπαράστασης της Ε.Ε. προς τη Βρετανία. Παρ' όλα αυτά η Κ.Δ. απέφυγε να προχωρήσει, όπως οι πλείστοι των εταίρων της, είτε σε απέλαση Ρώσου διπλωμάτη είτε και σε προσωρινή ανάκληση του πρέσβη της στη Μόσχα για δια-

προσέθεσε και νέα αρνητικά στοιχεία στις σχέσεις των δύο χωρών ήταν η στήριξη μέσα από τις αποφάσεις του συμβουλίου υπουργών της Ε.Ε. που η Κ.Δ. έδωσε στην επιβολή των ΗΠΑ, Γαλλίας και Βρετανίας κατά των υποδομών της Συρίας με αφορμή την ισχυριζόμενη χρήση χημικών ουσιών από τις δυνάμεις του Άσαντ. Πέραν όμως αυτών των γεγονότων είχαμε και ενέργειες της Ρωσίας που επιβάρυναν άμεσα τις σχέσεις μας με αυτή. Αναφέρομαι στη συμφωνία πώλησης των S-400 στην Τουρκία, αφού η ανάπτυξη τους στα νότια παράλια της Τουρκίας αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά την ασφάλεια της Κ.Δ., μιας και σε περίπτωση κρίσης ή και πολέμου με την Τουρκία θα

δυσκολέψει την ελληνική πολεμική αεροπορία από το να προστατεύσει την Κ.Δ. Ανάλογα αρνητική εξέλιξη ήταν και η έναρξη των κατασκευαστικών έργων στον πυρηνικό σταθμό του Άκουγιου από ρωσική εταιρεία κάτι που αποτελεί εν δυνάμει κίνδυνο για την Κύπρο και την ευρύτερη περιοχή παρά τα μέτρα ασφαλείας που αναμένεται να ληφθούν. Στα πιο πάνω ήρθε να προστεθεί η στο αρνητικότερο διαφοροποίηση της ρωσικής θέσης για την κυπριακή ΑΟΖ. Η διαφοροποίηση αυτή έχει να κάνει πρωτίστως με το ότι η Ρωσία δεν επιθυμεί τα κοιτάσματα της ανατολικής Μεσογείου να αξιοποιηθούν και να αποσταλούν στην ευρωπαϊκή αγορά σε βάρος των δικών της συμφε-

ρόντων. Επιπρόσθετα, η διαφοροποίηση της ρωσικής θέσης έχει να κάνει και με τις στενές σχέσεις που αναπτύσσει τα τελευταία χρόνια η Ρωσία με την Τουρκία. Κάτι ανάλογο είχε συμβεί και το 1965 που πρώτη η τότε Σ. Ένωση πρότεινε την ομοσπονδιακή λύση του Κυπριακού. Γενικά είναι αποδεκτό, ακόμα και από αριστερούς αναλυτές, πως η Σ. Ένωση τότε και η Ρωσία σήμερα δεν επιθυμούν λύση του Κυπριακού που θα διευκολύνει τις σχέσεις Τουρκίας – Ελλάδας και σήμερα Ε.Ε.-ΝΑΤΟ. Κλασική περίπτωση η παρεμπόδιση από τη Σ. Ένωση το 1978 της αποδοχής από την ε/κ πλευρά του σχεδίου λύσης που υπέβαλαν οι ΗΠΑ, η Βρετανία και ο Καναδάς. Παρά τη

φανερή επιδείνωση, και τη μόλις συγκαλυπτόμενη δυσарέσκεια και των δύο χωρών, γίνονται συνεχείς και πολυεπίπεδες προσπάθειες διαχείρισης τόσο της αρνητικής εξωτερικής συγκυρίας όσο και των αρνητικών επιπτώσεων που προκαλεί η ανάπτυξη των τουρκο-ρωσικών σχέσεων. Η επικείμενη επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών κ. Χριστοδουλίδη στη Μόσχα και η συνάντησή του με τον Ρώσο ομόλογό του κ. Λαβρόφ θα είναι μία πολύ καλή ευκαιρία να δοθούν αμοιβαίες εξηγήσεις και να βρεθούν τρόποι υπερπήδησης των προβλημάτων και των εκκρεμοτήτων σε όλα τα επίπεδα.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Η περιοχή μοιάζει με την πτώση του ανατολικού μπλοκ το 1989

Η Κύπρος δεν έχει λόγο να βιάζεται και το Φ.Α. μπορεί να αποτελέσει παράγοντα για μια πιο βιώσιμη λύση

Συνέντευξη στον ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Καθηγητής και αναλυτής εγνωσμένου κύρους, με εμπειρία και στη δημιουργία πολιτικής μέσα από οργανικές θέσεις σε κυβερνήσεις του παρελθόντος, ο Άγγελος Συρίγος μιλάει στην «Κ» μεταξύ άλλων για τα τεκταινόμενα στη Συρία, την πορεία του Κυπριακού, συστήνοντας να μην υπάρξει βιασύνη, τις προθέσεις του Ερντογάν και τον άμεσο στόχο της Τουρκίας που είναι να ακυρώσει το ενεργειακό πρόγραμμα της Κύπρου.

—Ποιο θα είναι, κατά την άποψή σας, το αποτέλεσμα των όσων συμβαίνουν στη Συρία; Διαμελισμός της χώρας και πιθανόν μια αναμέτρηση όλοι εναντίον όλων;

—Το φθινόπωρο του 2015 εμφανίσθηκαν στον συριακό πόλεμο οι Ρώσοι. Η παρέμβασή τους υπήρξε καθοριστική. Η Ρωσία καθόρισε περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη εμπλεκόμενη πλευρά τις τύχες του Συριακού. Είναι πλέον σαφές ότι το τέλος του πολέμου πλησιάζει. Το Ισλαμικό Κράτος έχει σχεδόν εξλειφθεί από τον χάρτη. Οι δυνάμεις των αντικαθεστωτικών είναι περιορισμένες σε λίγους θύλακες. Η ρωσική παρέμβαση έχει δημιουργήσει δύο δεδομένα. Το πρώτο δεδομένο είναι ότι το εξωτερικό σχήμα της Συρίας θα παραμείνει αμετάβλητο. Δεν πρόκειται να διαλυθεί σε δύο ή τρία κομμάτια όπως διατεινόταν κάποιος το 2015. Το δεύτερο δεδομένο είναι ο Άσαντ θα συμμετέχει με κάποιο τρόπο στην επόμενη ημέρα. Η παρέμβαση των δυτικών με τους πυραυλικούς βομβαρδισμούς είχε και ως στόχο να περιορίσει την ισχύ του Άσαντ, να τον «κοντύνει» εν όψει των διαπραγματεύσεων για την επόμενη ημέρα.

—Υπάρχει εντελώς διαφορετική αντίληψη Τουρκίας και Ρωσίας ως προς την απομάκρυνση του Άσαντ. Ποια είναι η συγκολλητική ουσία ανάμεσά τους, εφόσον ο τελικός σκοπός δεν διαφαίνεται να είναι ίδιος;

—Η Τουρκία βρίσκεται σε στρατηγικό αδιέξοδο στο Συριακό. Το 2011 επέλεξε να στηρίξει ακραίες ισλαμικές οργανώσεις με σκοπό να εκδιώξει τον Άσαντ και στη θέση του να τοποθετήσει μία ισλαμική αδελφότητα. Επιπλέον έκανε το λάθος να εισέλθει στρατιωτικά στη Συρία. Το στρατηγικό της αδιέξοδο φαίνεται από τα όσα συνέβησαν τις τελευταίες δύο εβδομάδες. Τη μία εβδομάδα ο Πούτιν έγινε δεκτός εν χορδαίς και οργάνοις στην Τουρκία. Την άλλη εβδομάδα το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών επέτρεψε υπέρ των τριών χωρών που επιτέθηκαν με πυραύλους στον προστατούμενο της Ρωσίας, τον Άσαντ. Από κάποιους αυτό θεωρείται ανατολίτικη επιτηδειότητα και απόδειξη των μεγάλων διπλω-

“

Οι συμμαχίες όμως είναι όπως και οι γάμοι. Δεν παντρεύεσαι τη μία εβδομάδα με τον ένα και την επόμενη εβδομάδα με κάποιον άλλον.

ματικών ικανοτήτων της Άγκυρας. Στην πραγματικότητα ο Ερντογάν καλείται να διαλέξει ανάμεσα στη Ρωσία που υποστηρίζει τον Άσαντ και στους Δυτικούς που υποστηρίζουν τους Κούρδους. Επειδή οι Κούρδοι αποτελούν υπαρξιακή απειλή για την εδαφική ακεραιότητα της Τουρκίας, συντάσσεται σε αυτή τη φάση με τη Ρωσία και υποχρεώνεται να καταπίει τις σχέσεις με τον Άσαντ. Οι συμμαχίες όμως είναι όπως και οι γάμοι. Δεν παντρεύεσαι τη μία εβδομάδα με τον ένα και την επόμενη εβδομάδα με κάποιον άλλον. Η Τουρκία δεν μπορεί να παίζει αρκετό καιρό πατώντας σε δύο βάρκες.

—Πέραν της λογικής του μαύρου ή άσπρου, υπάρχει, κατά την άποψή σας, σοβαρό ενδεχόμενο η Τουρκία να τραβήξει τη συμπεριφορά της στα άκρα, ώστε να υπάρξει ανταπόδοση και άρα κλιμάκωση από την Ελλάδα ή θα παραμείνει στα μεμονωμένα επεισόδια;

—Βρισκόμαστε ενώπιον μεζόνων ανακατατάξεων στην ευρύτερη περιοχή μας. Μοιάζουν ανάλογες με την πτώση του ανατολικού μπλοκ το 1989. Η Τουρκία θα επηρεασθεί άμεσα. Ο Ερντογάν το αντιλαμβάνεται και φοβάται ότι Ελλάδα και Κύπρος θα εκμεταλλευθούν τις νέες συνθήκες. Η ανατροπή στις ελληνοτουρκικές σχέσεις μπορεί να προέλθει από την ανακάλυψη και εκμετάλλευση κοιτασμάτων υδρογονανθράκων νοτίως της Κύπρου. Αυτό προσπαθεί να αποτρέψει ο Ερντογάν. Γι' αυτό τον λόγο η χώρα του έγινε πολύ πιο εριστική μετά την ανακάλυψη του κοιτάσματος «Καλυψών» στο τεμάχιο 6 της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι μικροκρίσεις στο Αιγαίο και οι ψυχολογικές επιχειρήσεις με τους δύο στρατιωτικούς έχουν ως στόχο να αποπροσανατολίσουν την Ελλάδα από το κύριο ζητούμενο: τις εξελίξεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Αυτό δεν σημαίνει ότι εάν η Τουρκία βρει την ευκαιρία να αλλάξει το καθεστώς στο Αιγαίο δεν θα προχωρήσει προς αυτή την κατεύθυνση. Φοβούμαι ότι η παρούσα κατάσταση θα συνεχισθεί για αρκετό καιρό. Ο Ερντογάν έχει δύο ορόσημα μπροστά του. Το πρώτο σχετίζεται με τις προεδρικές εκλογές του Ιουνίου 2018. Το δεύτερο ορόσημο σχε-

Ο Ερντογάν θέλει το 2023 να βγει και να πει ότι ανέτρεψε τον κεμαλισμό, λέει ο Άγγελος Συρίγος.

τίζεται με το 2023 οπότε και συμπληρώνονται 100 έτη από τη δημιουργία της Τουρκικής Δημοκρατίας. Ο Ερντογάν θέλει το 2023 να βγει και να πει ότι ανέτρεψε τον κεμαλισμό, κατέστησε τη χώρα του μία από τις δέκα ισχυρότερες χώρες του κόσμου και επανέφερε την οθωμανική αίγλη της Τουρκίας. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η αναθεώρηση της συνθήκης της Λωζάνης για την οποία μας μίλησε ευθέως όταν επισκέφθηκε την Αθήνα τον Δεκέμβριο του 2017.

Ενεργειακό πρόγραμμα

—Η Κύπρος προχωρεί με το δικό της ενεργειακό πρόγραμμα, ωστόσο, τα όσα έγιναν με την ΕΝΙ δημιούργησαν προηγούμενο. Βλέπετε να επαναλαμβάνετε ανάλογο σκηνικό και στο μέλλον;

—Σε περίπτωση που ανακαλυφθούν μεγάλα κοιτάσματα υδρογονανθράκων στην κυπριακή ΑΟΖ θα δημιουργηθεί για την Ε.Ε. μία εναλλακτική πηγή τροφοδοσίας ενεργειακών πόρων στην ανατολική Μεσόγειο. Αυτό ανατρέπει τον στρατηγικό σχεδιασμό της Τουρκίας, να είναι η μοναδική χώρα από την οποία θα διέρχονται οι αγωγοί φυσικού αερίου. Το δεύτερο και πιο σημαντικό σχετίζεται με τους όρους επιλύσεως του Κυπριακού. Όλες οι προτάσεις τύπου Σχεδίου Ανάν αντανακλούν την ισχύ

“

Αυτά που ζητάει η Τουρκία μοιάζουν με ένα συνοικέσιο που η μία πλευρά ζητά να πάρει πριν από το γάμο την προίκα και μετά θα δει τι θα κάνει.

της Τουρκίας επί της Κύπρου. Μέχρι σήμερα η διεθνής κοινότητα συζητάει χωρίς πρόβλημα την πιθανότητα παραμονής τουρκικών στρατευμάτων στο νησί, την παρουσία τουρκικής βάσεως στο διπνεκές, επεμβατικά δικαιώματα, εγγυήσεις και όλα αυτά τα μειωτικά για την κυριαρχία ενός κράτους τον 21ο αιώνα. Είναι προφανές ότι, εάν βρεθούν κοιτάσματα, όλες αυτές οι προτάσεις θα αλλάξουν. Καλεί τους Ελληνοκυπρίους να προσέλθουν σε διαπραγματεύσεις προκειμένου να λυθεί το πρόβλημα των φυσικών πόρων και όχι της κατοχής του νησιού... Η χώρα που συζητάει το Κυπριακό επί 44 χρόνια, ζητάει αμέσως κάποια «ενδιάμεση λύση» για την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων...

“

Δεν καταλαβαίνω τη λογική ότι είναι ανάγκη να βρεθεί λύση στο Κυπριακό πριν από τη γεώτρηση της EXXON-Mobil το φθινόπωρο.

—Το σενάριο της συνδιαχείρισης στο Φ.Α., που ευαγγελίζεται ο Ακιντζί, δεν είναι νέο. Μπορεί, ωστόσο, να καταστεί πραγματικότητα είτε στην Κύπρο είτε, λόγω των όσων οι Τούρκοι λένε για το Καστελόριζο, στην Ελλάδα; Νοούμενου ότι για να συμβεί θα πρέπει να «λυγίσουν» διεθνείς κανόνες.

—Για τη συνεκμετάλλευση των κοιτασμάτων απαιτούνται πολλές λογικές υπερβάσεις και αυθαιρείες. Είναι προφανές ότι η Τουρκία δεν θα είχε την ίδια στάση εάν το φυσικό αέριο είχε ανακαλυφθεί στις κατεχόμενες θάλασσες στο βόρειο τμήμα του νησιού. Κάθε κράτος χρησιμοποιεί τις πλουτοπαραγωγικές του πηγές για την ευημερία όλων των πολιτών του. Οι Τουρκοκύπριοι όμως λένε ότι αποτελούν χωριστό κράτος από το 1983. Την ίδια στιγμή επικαλούνται και τις συμφωνίες του 1960 για να διεκδικήσουν δικαιώματα ως κοινότητα. Ας αποφασίσουν τι είναι επιτέλους! Γνωρίζω επίσης ότι αυτή την περίοδο διακινούνται στην Κύπρο απόψεις του τύπου, «εξ αιτίας της τουρκικής επιθετικότητας δεν μπορούμε να εκμεταλλευθούμε τους πλουτοπαραγωγικούς μας πόρους. Γιατί να μη μοιρασθούμε με τους Τούρκους ένα όφελος που αλλιώς δεν θα το έχουμε»; Οι υδρογονανθράκες αποτελούν τη μοναδική ελπίδα της Κύπρου για μία κάπως πιο δίκαιη και κυρίως βιώσιμη επίλυση του Κυπριακού. Αυτά που ζητάει η Τουρκία μοιάζουν με ένα συνοικέσιο που η μία πλευρά ζητά να πάρει πριν από το γάμο την προίκα και μετά θα δει τι θα κάνει. Επιπλέον με εκπλήσσει που δεν αντιλαμβάνομαστε ότι μιλάμε για την Τουρκία του Ερντογάν που κάθε ημέρα στήνει γύρω τους ένα όλο και πιο αυταρχικό κράτος. Περίπου 2.000 Τούρκοι έχουν ζητήσει τον τελευταίο καιρό άσυλο στην Ελλάδα. Δεν μιλάμε για Κούρδους ή κομμουνιστές όπως στο παρελθόν. Πρόκειται για άτομα που αποτελούσαν τμήμα του συστήματος, ήταν δικαστές, επιστήμονες, ανώτατοι δημόσιοι λειτουργοί και στρατιωτικοί που διώκονταν ανηλεώς από την Τουρκία. Πόσο πιθανόν είναι να βρεθεί μία στοιχειωδώς έντιμη λύση με αυτή την Τουρκία;

Η επόμενη ημέρα Ε.Ε. και Τουρκίας θα είναι μία ειδική σχέση

—Πώς μπορεί η ίδια η Ε.Ε. να προστατήσει τόσο την Ελλάδα όσο και την Κύπρο, πέραν των ανακοινώσεων εφόσον ούτε διαφαίνεται ένταξη της Τουρκίας και άρα «συμμόρφωση» αλλά και ούτε και αλλαγή πλεύσης;

—Αυτό που περιγράφετε είναι η στρατηγική του Ελσίνκι. Την ακολουθούσαν με παραλλαγές όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις μετά το 1999. Σήμερα η στρατηγική αυτή έχει τελειώσει. Η Τουρκία ουδέποτε θα ενταχθεί στην Ε.Ε. Σε αυτή τη φάση τρία είναι τα σημαντικότερα σημεία που προσδιορίζουν τις ευρωτουρκικές σχέσεις. Η Ε.Ε. είναι ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Τουρκίας. Η Τουρκία έχει στο έδαφός της πάνω από 4.000.000 πρόσφυγες και

μετανάστες που θέλουν να έλθουν στην Ε.Ε. Τέλος, κανείς Ευρωπαίος δεν ενθουσιάζεται βλέποντας την Τουρκία να μεταλλάσσεται σε ένα σουνιτικό Ιράν. Η επόμενη ημέρα Ε.Ε.-Τουρκίας θα είναι μία ειδική σχέση. Ήδη στο παρασκήνιο έχουν ξεκινήσει οι σχετικές προεργασίες. Θα λάβουν συγκεκριμένη μορφή, αφού προσδιοριστεί το πλαίσιο των νέων σχέσεων της Ε.Ε. με τη Βρετανία. Απαιτείται μία νέα στρατηγική έναντι της Τουρκίας. Αυτή δεν μπορεί να πατάει μόνον ή κυρίως στην Ε.Ε. Η Ε.Ε. θα εξακολουθεί να λειτουργεί ως μία ήπια δύναμη με οικονομικό κυρίως χαρακτήρα. Οι τουρκικές απειλές επιβάλλουν να δούμε τα πράγματα κυρίως εκτός του προστατευτικού ευρωπαϊκού πλαισίου.

“

Μέσω της αυξήσεως των χωρικών υδάτων κλείνουν οριστικά τα περισσότερα από τα θέματα που εγείρει η Τουρκία στο Αιγαίο.

Κυρίαρχο ρόλο θα παίξουν η Ελλάδα-Κύπρος ως άξονας σταθερότητας και ασφάλειας στην ευρύτερη περιοχή, οι σχέσεις της Τουρκίας με τις ΗΠΑ που είναι συγκρουσιακές αλλά και ρευστές, οι περιφερειακές συμμαχίες και οι ανατροπές που θα προκαλέσει η τυχόν ανακάλυψη νέων ενεργειακών κοιτασμάτων στην ανατολική Μεσόγειο.

—Μπορεί διαβλέποντας τη συμπεριφορά της Τουρκίας στο Αιγαίο να προχωρήσει σε ανακρίση ΑΟΖ η Ελλάδα ή στην αύξηση στα 12 ναυτικά μίλια; Ή μήπως αμφότερες τις κινήσεις αυτές είναι καλό να μην τις μελετάμε τώρα;

—Ο Ερντογάν φοβάται ότι Ελλάδα και Κύπρος θα εκμεταλλευθούν

τον εγκλωβισμό της Τουρκίας στο συριακό τέλμα και θα προχωρήσουν σε μονομερείς κινήσεις. Είναι προφανές ότι κρίνει βάσει των όσων ο ίδιος θα έπραττε σε μία αντίστοιχη περίπτωση. Η ανακρίση ΑΟΖ είναι κάτι πολύ πιο απλό από την αύξηση των χωρικών υδάτων που αποτελεί κίνηση ματ. Μην ξεχνάμε ότι μέσω της αυξήσεως των χωρικών υδάτων κλείνουν οριστικά τα περισσότερα από τα θέματα που εγείρει η Τουρκία στο Αιγαίο. Θέλει προεκτικό σχεδιασμό, επιμελή διπλωματική προεργασία και σωστές συμμαχίες. Δεν γίνεται από τη μία στιγμή στην άλλη. Ως προς την Κύπρο πάντως είπαμε ήδη ότι η στρατηγική κίνηση είναι η ολοκλήρωση του ενεργειακού της προγράμματος.

Τα επόμενα βήματα στο Κυπριακό, όταν κινηθούν τα Η.Ε.

Δεν αποκλείεται αναβολή της γεώτρησης από ExxonMobil, αν είναι σε εξέλιξη διαπραγμάτευση, εκτιμούν πηγές

Των **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**
και **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Σε νέα φάση έχει μπει πλέον το Κυπριακό, που επηρεάζει και επιπρεάζεται από σειρά παραγόντων, άλλων πιο μακροπρόθεσμων, όπως είναι η εξέλιξη του ενεργειακού σχεδιασμού με άξονα τον Οκτώβριο και άλλων πιο βραχυπρόθεσμων, όπως είναι οι εκλογές στην Τουρκία. Αρχή για τη συνέχεια, έγινε με το κοινό σημείο Αναστασιάδη-Ακιντζι μετά το δείπνο, που αφορούσε διορισμό απεσταλμένου για διερηνυτικές επαφές, ωστόσο, εξαιρουμένων των τουρκικών εκλογών αλλά και των ενεργειακών σχεδιασμών, η έπεται στο Κυπριακό.

Εφόσον, είπαν στην εφημερίδα αρμόδιες πολιτικές πηγές, Αναστασιάδης και Ακιντζι ζήτησαν τις καλές υπηρεσίες του γ.γ. των Η.Ε., το θέμα θα πάρει τον δρόμο του. «Δηλαδή θα έρθει ο απεσταλμένος και θα ξεκινήσει επαφές. Μετά το πέρας αυτών θα κάνει την αναφορά του προς τον Αντόνιο Γκουτιέρρες, και εκείνος με τη σειρά του θα απευθύνει μια πρόσκληση προς τους δύο ηγέτες που δεν θα μπορούν να την αρνηθούν. Και θα είναι αμφότερα, πολιτικά ωφέλιμη γιατί δεν θα προέρχεται από τους ίδιους». Η πρόσκληση αυτή σύμφωνα με τις ίδιες πολιτικές εκτιμήσεις, θα αφορά συνάντηση των τριών πιθανότατα εκτός Κύπρου, όπου εκεί το επόμενο λογικό βήμα θα είναι το ήδη γνόμενο. Δηλαδή μια νέα διάσκεψη για την Κύπρο, που όμως θα έχει ουσιαστικές διαφορές με τα όσα έχουν ήδη λάβει χώρα στο Κραν Μοντάνα.

Αυτή θα έχει εν πολλοίς προ-αποφασισμένο περιεχόμενο, «άρα θα έχει επιτευχθεί μια στρατηγική συμφωνία και θα γίνει μόνο για τις ανακοινώσεις», όπως ειπώθηκε στην εφημερίδα, οπότε θα κατέρθουν στη συνέχεια και οι πρωθυπουργοί όπως ήταν να γίνει στο Κραν Μοντάνα. Βάση όλων αυτών θα είναι το πλαίσιο Γκουτιέρρες, με το βάρος να πέφτει στην ασφάλεια, εφόσον αυτό προτάσσεται σαν το μεγαλύτερο εμπόδιο. «Κατάργηση εγγυήσεων και επεμβατικών δικαιωμάτων, απόσυρση μεγαλύτερου μέρους τουρκικών στρατευμάτων με μια διατύπωση όπως που δεν θα καθορίζει ακριβώς sunset clause, την τάδε συγκεκριμένη ημερομηνία δηλαδή.

Αυτή είναι εν πολλοίς η βάση» λένε αρμόδιες πηγές, προσθέτοντας ότι στην ουσία μιλώντας για παράδειγμα για το Εδαφικό μιλάμε για Μόρφου και Αμμόχωστο, ενώ σε όλα τα άλλα κεφάλαια είναι μικρές οι αποστάσεις και θα τύχουν επεξεργασίας μέσα από διαπραγματεύσεις που θα λάβουν χώρα στη συνέχεια. «Η ασφάλεια και τα θέ-

ματά της θα είναι έναντι νέας διεθνούς υπόστασης, η οποία με τη σειρά της θα είναι μετεξέλιξη και άρα συνέχεια στη συνθήκη εγκαθίδρυσης, χωρίς αλλαγή έδρας τόσο στην Ε.Ε. όσο και στα Η.Ε. Περίπου αυτό θα είναι το πλάνο. Αυτή άλλωστε είναι και η αξιόλιος πτέρνα της Τουρκίας αλλά και των Τ/κ. Ότι χωρίς τα προαναφερθέντα, οι τελευταίοι δεν θα έχουν ποτέ διεθνή υπόσταση», προστίθεται. Αν, λοιπόν, αυτά είναι τα βήματα των επόμενων μηνών, προκύπτει λογικά το ερώτημα του τι μέλει γενέσθαι με τους ενεργειακούς σχεδιασμούς της Λευκωσίας, αν θεωρήσουμε και όχι αυθαίρετα, πως υπολογίζεται ο Οκτώβριος ως φυσικό χρονοδιάγραμμα. Από την άλλη για να γίνουν αυτά θα πρέπει να δώσει το πράσινο φως η Τουρκία που πάει τώρα σε εκλογές. Οι οποίες αναμένεται να επηρεάσουν το Κυπριακό, ειδικά στην περίπτωση που ο επικεφαλής του Κόμματος Εθνικιστικής Δράσης της Τουρκίας (ΜΗΡ) και σύμμαχος του Ερντογάν, Ντεβλέτ Μπακτσελί, βρει θέση στη νέα κυβέρνηση.

Η Exxonmobil

Η σπουδή της πρέσβειρας των ΗΠΑ στην Κύπρο, λίγο μετά που έλαβε χώρα το επεισόδιο στην κυπριακή ΑΟΖ με τα τουρκικά πλοία και την ENI, η οποία προέβαλλε πρώτα να δούμε το Κυπριακό και μετά τα ενεργειακά, φαίνεται να επιβεβαιώνεται λίγους μήνες αργότερα. Η κ. Ντόκερτι ήθελε να μετατοπίσει το κέντρο βάρους στο τι μπορεί να γίνει μέσω των συνομιλιών και όχι στα μηνύματα που θα έστελνε, σε πολιτικό επίπεδο, η παρουσία της Exxonmobil στην

Κύπρο. Αναλυτές, με τους οποίους μίλησε η εφημερίδα αλλά και πολιτικές πηγές με εμπειρία στη διεθνή διπλωματία, φαίνεται να ομονοούν στο ότι η Exxonmobil, δεν αποκλείεται να αναβάλλει τη γεώτρηση στο τεμάχιο 10, αν υπάρχει τότε σε εξέλιξη διαπραγμάτευση ανάμεσα στις δυο πλευρές. «Αν υπάρχει περίπτωση ύπαρξης πιο «καθαρού» πολιτικού πεδίου, δεν αποκλείεται να περιμένει η εταιρεία να δει πού πάει το πράγμα», ειπώθηκε στην εφημερίδα.

«Να αφήσουμε τα πράγματα να εξελιχθούν, να μην μπούμε στη διαδικασία των χρονοδιαγραμμάτων», προτάσσουν από τη μεριά τους αναλυτές, θέλοντας να καταδείξουν πως οι μόνες βλέςεις που έχει η Τουρκία για την Κύπρο αφορούν το Φ.Α. και τίποτα άλλο. Τα κυπριακά κοιτάσματα άλλαξαν τον ενεργειακό σχεδιασμό της Τουρκίας, λένε οι ίδιες πηγές, που ήθελε από το 2000 να είναι εκείνη ο κεντρικός πάροχος Φ.Α. στην Ευρώπη. Στηρίχτηκε για την πραγμάτωση αυτού του σκοπού στο ότι από τα εδάφη της περνάνε πορτία από τη Ρωσία, το Αζερμπαϊτζάν και το Ιράν. «Αν βρεθούν τα κοιτάσματα που υπολογίζονται στην ανατολική Μεσόγειο, αλλάζει όλος ο σχεδιασμός με την ανάδειξη του East Med», προστίθεται.

Ο Μπακτσελί

Το πρώτο σημείο αναφορικά με τις εκλογές στην Τουρκία είναι να διαφανεί αν μεταθέτουν την προσπάθεια όπως εξελίσσεται για το Κυπριακό, κι αν θα έχει επιπτώσεις το αποτέλεσμα. Είναι φανερό πως ο παράγοντας Μπακτσελί παίζει

Τα κυπριακά κοιτάσματα άλλαξαν τον ενεργειακό σχεδιασμό της Τουρκίας, που ήθελε από το 2000 να είναι εκείνη ο κεντρικός πάροχος Φ.Α. στην Ευρώπη.

Θεωρείται ως και δεδομένη αλλά και αμφότερα βολική για τους Αναστασιάδη-Ακιντζι, ενδεχόμενη, μελλοντική πρόσκληση του γ.γ. των Η.Ε. εκτός Κύπρου.

Επιβεβαιώνεται η σπουδή της πρέσβειρας των ΗΠΑ στην Κύπρο, πρώτα να δουν οι πλευρές το Κυπριακό και μετά τα ενεργειακά.

Η επόμενη διάσκεψη θα έχει εν πολλοίς προ-αποφασισμένο περιεχόμενο, «άρα θα έχει επιτευχθεί μια στρατηγική συμφωνία και θα γίνει μόνο για τις ανακοινώσεις»

ρόλο, με τον Πρόεδρο της Τουρκίας να τον έχει ανάγκη. Τυχόν συμπερίληψή του σε κυβερνητική θέση, από τη μία αναμένεται να ενδυναμώσει και τις εθνικιστικές φωνές στα Κατεχόμενα και άρα να βάλει ακόμη μεγαλύτερη από την υφιστάμενη πίεση στον Ακιντζι. Ο τελευταίος ήδη αισθάνεται πως άλλες πολιτικές δυνάμεις έχουν τον πρώτο λόγο, που στέλνουν διαρκώς μηνύματα στην ε/κ πλευρά.

Ωστόσο, ούτε και ο ίδιος είναι ιδιαίτερα αισιόδοξος. Μετά τη συνάντησή του με τον Πρόεδρο Νίκο Αναστασιάδη, έλεγε στους συνεργάτες του ότι δεν παρατηρείται αλλαγή νοοτροπίας και διάθεση για συμβιβαστικές λύσεις στην ε/κ πλευρά. Την ίδια ώρα επαναλαμβάνονται από Τ/κ αναλυτές οι σχεδιασμοί περί ενός βελούδινου διαζυγίου. «Τι ζητάει η Τουρκία; Μια νέα ελληνοτουρκική ισορροπία στην περιοχή και στην Κύπρο. Ένα συνεταιρικό κράτος, με ίσους όρους, στο οποίο, οι Τ/κ θα αποφασίζουν από κοινού με τους Ε/κ συμπατριώτες τους για το μέλλον τους. Πα-

ράλληλα, με το νέο συνεταιρικό κράτος θα εξασφαλίζονται τα ζωτικά συμφέροντα της Τουρκίας στην περιοχή. Είναι δυνατόν να αποδεχθεί την παρούσα στιγμή η ε/κ πλευρά αυτήν την προοπτική; Όχι». Αυτό επισημαίνει πηγή που παρακολουθεί από κοντά το Κυπριακό εδώ και δεκαετίες.

Γνώριμα μοντέλα

Αν όλα και τη νέα περίοδο, λοιπόν, πάνε λάθος, είναι η αναγνώριση της «ΤΑΒΚ» ή η προσάρτηση του βόρειου τμήματος με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, μονόδρομος για την Τουρκία; «Όχι» είναι η απάντηση της τουρκικής πλευράς. Σύμφωνα με την Άγκυρα, στην παρούσα φάση υπάρχουν πολλές επιλογές για την Κύπρο και τις δύο κοινότητες της. Η μετεξέλιξη της «ΤΑΒΚ» σε «Τουρκικό Κράτος της Κύπρου» μέσα από την αλλαγή του πολιτεύματος της και τη σύναψη ειδικών συμφωνιών στα πεδία της άμυνας και της διπλωματίας, αποτελεί μια επιλογή. Με άλλα λόγια, η Άγκυρα δεν αποκλείει το περίφημο «μοντέλο του Γιβραλτάρ». Εναλλακτικά, στην Κύπρο θα μπορούσαν να αναδειχθούν δύο ευρωπαϊκά κράτη, τα οποία θα ενωθούν εμμέσως υπό την σκέπη της Ε.Ε. Με άλλα λόγια, η Τουρκία δεν αποκλείει ούτε και το μοντέλο της Τσεχοσλοβακίας. Για να δρομολογηθούν τα παραπάνω σενάρια πρέπει να εκπληρωθούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Σε κάθε περίπτωση, η Άγκυρα κατανοεί ότι δεν έχει άλλη επιλογή παρά μια νέα διαπραγμάτευση και συνεννόηση με την ε/κ πλευρά. Σε αυτό το σημείο, ρόλο-κλειδί διαδραματίζει το Περιοισιακό.

Η τουρκική πλευρά, εν μέσω οικονομικής κρίσης, καλείται να βρει τα κατάλληλα κονδύλια για την εξαγορά των ε/κ περιουσιών στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Παράλληλα, με την εξαγορά, η Άγκυρα δεν αποκλείει το ενδεχόμενο και της επιστροφής περιορισμένης έκτασης γης στην ε/κ πλευρά. Σε αυτό το πεδίο, ξεχωρίζει το Βαρώσι, το οποίο εξακολουθεί να κρατά η τουρκική πλευρά ως ένα ισχυρό διαπραγματευτικό χαρτί στο χέρι της.

Ο Ακιντζι αναμένει ΟΗΕ

Μέχρι στιγμής η ηγεσία Ακιντζι απέχει από τη συζήτηση γύρω από τα εναλλακτικά σενάρια και διευκρινίζει ότι η ομοσπονδιακή λύση εξακολουθεί να αποτελεί την προτεραιότητά του. Αυτό επισημαίνουν και οι πηγές που γνωρίζουν την ψυχοσύνθεση και το σκεπτικό του. «Ο Μουσταφά Ακιντζι έχει αφιερώσει τη ζωή και το έργο του στην ομοσπονδιακή λύση. Αυτό δεν αλλάζει», τόνισε πριν από λίγο καιρό στην «Κ» και ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ. Παράλληλα, ο Ακιντζι εμφανίζεται και προβληματισμένος οπότε στρέφει την προσοχή του στον ΟΗΕ και αναμένει κινήσεις που θα γίνουν και που θα μπορούσαν να παρέχουν ένα τελευταίο «περιθώριο ανάσας» στην ομοσπονδιακή λύση.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

Εκλογές στην Τουρκία, ανησυχία στην Ελλάδα

Η απόφαση του Ταγίπ Ερντογάν να προχωρήσει σε πρόωρες εκλογές στις 24 Ιουνίου αφορά άμεσα την Ελλάδα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, καθώς ο Τούρκος Πρόεδρος διοιολισθαίνει στον εθνικισμό και επενδύει στα πολιτικά οφέλη που μπορεί αυτός να του αποφέρει.

Η συμπίεση με το ακροδεξιό κόμμα Εθνικιστικής Δράσης του Μπακτσελί επιβεβαιώνει ότι η «υπερπατριωτική» έξαρση αποτελεί στρατηγική επιλογή του ηγέτη της γειτονικής χώρας. Η υποθέτηση ακραίας συμπεριφοράς, που δεν περιορίζεται στο ρητορικό επίπεδο, αλλά αντανακλάται και στις στρατιωτικές επι-

χειρήσεις στη Συρία, όπως και στις επιθετικές ενέργειες στο Αιγαίο και στην Κύπρο, προκαλεί εύλογη ανησυχία στην Αθήνα και στη Λευκωσία. Και η προεκλογική περίοδος προσφέρεται για εθνικιστικές κορώνες και έξαρση δηλώσεων, αλλά και κινήσεων «υπερπατριωτισμού», από όλους τους πρωταγωνιστές. Η μέχρι τώρα στάση της κεμαλικής αντιπολίτευσης, που συχνά εγκάλυτον Ερντογάν για υποχωρητικότητα έναντι της Αθήνας και τον κατηγορεί για «εκχώρηση» πολλών νησιών του Αιγαίου στην Ελλάδα, επιδεινώνει το σκηνικό και επιβεβαιώνει τους φόβους της ελληνικής και της κυπριακής ηγεσίας.

Όπως ανέφερε και ο ανταποκριτής του BBC στην Τουρκία, η Ελλάδα θα πρέπει να είναι έτοιμη για μια δύσκολη περίοδο το επόμενο διάστημα

Είτε γίνεται για εσωτερική κατανάλωση, καθώς ο Ερντογάν βλέπει ότι ισχυροποιείται πολιτικά, είτε γιατί ο Τούρκος ηγέτης πραγματικά πιστεύει ότι η σημερινή Τουρκία είναι μια περιφερειακή υπερδύναμη που «εγκλωβίζεται» στα σημερινά της σύνορα μέσω Συνθηκών του παρελθόντος που δεν ανταποκρίνονται στα σύνορα της «καρδιάς του», και οι οποίες χρήζουν αναθεώρησης ή επικαιροποίησης, η εθνικιστική έξαρση δημιουργεί ένα εξαιρετικά επικίνδυνο σκηνικό στο Αιγαίο. Δεν είναι τυχαίο ότι ακόμη και τρίτες χώρες, μεταξύ αυτών και οι ΗΠΑ, εκφράζουν δημόσια ανησυχίες για τον κίνδυνο ενός «ατυ-

χήματος». Όπως ανέφερε και ο ανταποκριτής του BBC στην Τουρκία, η Ελλάδα θα πρέπει να είναι έτοιμη για μια δύσκολη περίοδο το επόμενο διάστημα, καθώς στις επερχόμενες τουρκικές εκλογές η χώρα μας θα βρεθεί στο επίκεντρο με έναν τρόπο ανάλογο αυτού που βρέθηκε η Ολλανδία κατά την προεκλογική περίοδο πριν από το δημοψήφισμα που διεξήχθη στη γειτονική χώρα τον Απρίλιο του '17.

Από την άλλη, θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί πως εάν οι εκλογές διεξαχθούν την 3η Νοεμβρίου του '19, όπως προέβλεπε ο αρχικός σχεδιασμός, η κατάσταση θα μπορούσε να αποδειχθεί ακόμη πιο δύσκολη

υπό την έννοια ότι η όξυνση, τόσο στο Αιγαίο όσο και στην κυπριακή Αποκεντρωτική Οικονομική Ζώνη, θα επεκτεινόταν χρονικά για ένα 18μηνο.

Σε κάθε περίπτωση, στο εύλογο περιβάλλον που θα διαμορφωθεί κατά την προεκλογική περίοδο στη γείτονα, η αντίδραση της Ελλάδας δεν μπορεί παρά να είναι ένας συνδυασμός συνεχούς ενημέρωσης της διεθνούς κοινότητας και στενής συνεργασίας με εταίρους και συμμάχους στο εξωτερικό, καθώς και επιχειρησιακής εγρήγορσης των Ενόπλων Δυνάμεων και νηφάλιας συμπεριφοράς της πολιτικής και πολιτειακής ηγεσίας στο εσωτερικό.

Η προεδρία της ΕΔΕΚ δεν είναι της παρούσης

Στην πολιτική ποτέ μη λες ποτέ αλλά προτεραιότητά μου είναι η συνέχιση της δράσης μου στο ευρωκοινοβούλιο, λέει ο Δ. Παπαδάκης

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΟΥ

«**Αν είναι** να μπούμε στη λογική για να αποφύγουμε το να πάρει την έδρα το ΕΛΑΜ να συμμαχούσαμε και με τον διάβολο, ας πάμε να κάνουμε συμμαχία με τα άλλα μεγάλα κόμματα», λέει ο ευρωβουλευτής της ΕΔΕΚ Δημήτρης Παπαδάκης, κληθείς να σχολιάσει αν θα γίνει ένα κοινό ψηφοδέλτιο όλων των δυνάμεων στις προεδρικές εκλογές. Ξεκαθαρίζει πως η όμορος πολιτική δύναμη της ΕΔΕΚ είναι οι Οικολόγοι, ενώ δεν αποκλείει να συζητήσει στο μέλλον – αν χρειαστεί – θέμα προεδρίας της ΕΔΕΚ.

–**Τόσο λόγω της αποκύρξης της ΔΔΟ, όσο και των συνεργασιών σας με κάποιες πολιτικές δυνάμεις στις προεδρικές εκλογές, επικρίνεστε από κάποιους πως η ΕΔΕΚ απομακρύνεται από τη σοσιαλιστική της ταυτότητα και παρουσιάζεται απορριπτική...**

–Εγώ το αντιστρέφω και λέω ευσεβοποιηστές για να μην πω και ανόητους όσοι επιμένουν σε ένα μοντέλο εσαεί διαχωριστικό της Κύπρου. Πρέπει να τελειώνουμε με το παραμύθι της ονοματολογίας και γι' αυτό καταλογίζω ευθύνες σε όλη την πολιτική ηγεσία του τύπου που σκιαμαχεί εδώ και χρόνια για το όνομα της λύσης. Δεν θα κληθούμε να βιώσουμε όνομα λύσης αλλά περιεχόμενο λύσης. Αντιλαμβανόμαστε πως μιλάμε για μία ομοσπονδία, δεν μιλούμε για ενιαίο κράτος. Ωστόσο, πρέπει να επιμένουμε στη βάση του να είναι ένα κράτος λειτουργικό. –**Εσείς βεβαίως ως ΕΔΕΚ απορρίψατε σήμερα το όνομα της λύσης...**

–Επικοινωνιακά θα μπορούσαμε να κάνουμε καλύτερους χειρισμούς όμως επί της ουσίας δεν ήταν κάτι που ήταν λάθος. Ορθά έγινε αυτή η κίνηση, γιατί ο κόσμος πρέπει να ξέρει για τι μιλάμε. Για ποιο μοντέλο μιλάμε. –**Ήταν δική σας παραδοχή όμως ότι η ΕΔΕΚ έχει χάσει χιλιάδες ψηφοφόρους. Πού οφείλεται, αν όχι στην αλλαγή της ταυτότητάς της;**

Μέσα σε μία δεκαετία έχουμε χάσει χιλιάδες ψηφοφόρους με τους πλείστους να πηγαίνουν σπίτι τους και όχι σε άλλους σχηματισμούς. Αυτοί περιμένουν να ακούσουν και να δουν πολιτικές στην ΕΔΕΚ και να επιστρέψουν πίσω.

–Όλοι μας έχουμε τις δικές μας ευθύνες γι' αυτό αναλόγως της θέσης στην οποία βρισκόμαστε. Μέσα σε μία δεκαετία έχουμε χάσει χιλιάδες ψηφοφόρους με τους πλείστους να πηγαίνουν σπίτι τους και όχι σε άλλους σχηματισμούς. Αυτοί οι άνθρωποι που τους απογοητεύσαμε περιμένουν να ακούσουν και να δουν πολιτικές στην ΕΔΕΚ και να επιστρέψουν πίσω γιατί συμφωνούν με την πολιτική φιλοσοφία της ΕΔΕΚ. Το ίδιο έπαθε και το ΑΚΕΛ που έχασε δεκάδες χιλιάδες. Εμείς ως σοσιαλιστικό κόμμα θα έπρεπε να μπορούμε να απευθυνθούμε σε αυτούς τους ανθρώπους ως κεντροαριστερό κίνημα και να τους προσεγγίσουμε. Έχουμε τις δικές μας ευθύνες. Η ΕΔΕΚ ήταν παραδοσιακά ένα κόμμα που προσέλκυε ψηφοφόρους σκεπτόμενους πολίτες, προβληματισμένους που ήθελαν να ακούσουν συγκεκριμένες προτάσεις. Ο δρόμος του κόμματος είναι να ασκήσει τέτοιες πολιτικές που να είναι αξιόπστες γι' αυτούς τους πολίτες για να τους φέρει ξανά κοντά της.

–**Στις επικείμενες εκλογές βλέπετε θετικά ένα κοινό ψηφοδέλτιο τόσο με τους Οικολόγους όσο και με την Αλληλεγγύη;**

–Είναι διαφορετικό να στηρίζεις έναν υποψήφιο για τις προεδρικές εκλογές όπου μπορείς να βρεις τις ελάχιστες συγκλίσεις και πολύ διαφορετικό να κατεβαίνεις με κοινό ψηφοδέλτιο. Οι Οικολόγοι είναι όμορος δύναμη με την ΕΔΕΚ. Αυτό φαίνεται και δημοσκοπικά αλλά και με ποιοτικές αναλύσεις που έχουμε. Ως ευρωβουλευτής που εξελήγαν

«**Προτεραιότητά** μου είναι η συνέχιση της δράσης μου στο ευρωκοινοβούλιο», λέει ο Δημήτρης Παπαδάκης, προσθέτοντας πως αν οι συνθήκες το επιβάλλουν να συζητήσει ζήτημα προεδρίας της ΕΔΕΚ θα το συζητήσει.

Είμαστε διαφορετικοί άνθρωποι με τον Σιζόπουλο

–**Σας ενδιαφέρει η προεδρία της ΕΔΕΚ;**

–Είχαμε πέρυσι συνέδριο και ο Μαρίνος Σιζόπουλος εξελήγαν με συντριπτική πλειοψηφία. Δεν ξέρω τι θα συμβεί στο μέλλον και ούτε θεωρώ τον εαυτό μου αντίπαλο με κανέναν.

–**Δεχθήκατε κρούσεις να κατεβείτε ως ανθυποψήφιος του;**

–Ναι, είχα δεχτεί και θεώρησα πως δεν ήταν ο χρόνος για να συζητήσω ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Προτεραιότητά μου ήταν και παραμένει η παρουσία και το έργο μου στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Στην πολιτική βέβαια ποτέ μη λες ποτέ. Αν οι συνθήκες είναι τέτοιες που επιβάλλουν να συζητήσω κάτι τέτοιο θα το συζητήσω. Από εκεί και πέρα δεν είμαι αντίπαλος με κανένα διαγράφω μια συγκεκριμένη πολιτική πορεία, δίνω το δικό μου στίγμα στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και θέλω να πιστεύω ότι βγαίνει ωφελημένη η ΕΔΕΚ

από αυτή τη δράση. Δεν είναι τυχαία η στήριξη που είχαμε από τους Ευρωπαίους Σοσιαλιστές υπέρ της υποψηφιότητας του Νικόλα Παπαδόπουλου. Προσπαθούμε για το καλύτερο για τον τόπο μας και κατά δεύτερο για το κόμμα.

–**Οι σχέσεις σας είναι καλές;**

–Αρκετά καλές, παρά τις διαφορές. Στη φιλοσοφία δεν υπάρχει διαφωνία αλλά ζητήματα χειρισμών. Σε κάποια ζητήματα υπάρχουν διαφωνίες και δεν είναι καλό να το κρύβουμε. Είμαστε δύο διαφορετικοί άνθρωποι και βλέπουμε από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Αυτό που έχει σημασία είναι οι πολιτικές θα εκφράσει η ΕΔΕΚ. Εγώ ονειρεύομαι μία ΕΔΕΚ που θα είναι πρωτοπόρα όχι στα συνθήματα αλλά μέσα στην κοινωνική ζύμωση και τις προτάσεις που θα υποβάλει στην κοινωνία.

Σε εκλογές από θέση ισχύος προχωρά ο Ερντογάν

Σφοδρές επικρίσεις καθότι υπό καθεστώς εκτάκτου ανάγκης δεν είναι δυνατόν να γίνουν ελεύθερες εκλογές στην Τουρκία

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Τη στρατιωτική λογική του προληπτικού κτυπήματος ενέταξε στην πολιτική πρακτική ο Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος, αντιμέτωπος με νέα προβλήματα και προκλήσεις, προχωρά σε εκλογές-αστραπή. Πρόκειται στην ουσία για προληπτικό χτύπημα κατά των αντιπάλων του, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Ο Τούρκος Πρόεδρος προκαταλαμβάνοντας τις εξελίξεις πάει σε πρόωρες εκλογές στις 24 Ιουνίου από θέση ισχύος. Σε αυτό συνήγορει και πηγή που γνωρίζει πολύ καλά τα δρώμενα στο εσωτερικό του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ). Συναφώς, σε μια περίοδο που πληθαίνουν τα μαύρα σύννεφα σε διάφορα πεδία, ο κ. Ερντογάν, με την υποστήριξη του Κόμματος Εθνικιστικής Δράσης (ΜΗΡ) του Ντεβλέτ Μπακτσελί αντεπιτίθεται τώρα που θεωρεί εαυτόν απόλυτο κυρίαρχο ώστε να διασφαλίσει την παρουσία του στην προεδρία για άλλη μία θητεία. Ένας από τους σημαντικούς θεωρητικούς του ΑΚΡ, ο Αμπντούραχμάν Ντιλίπακ, λέει στην «Κ» σχετικά με το «προληπτικό χτύπημα» Ερντογάν:

«Οι πρόωρες εκλογές έπρεπε να γίνουν μια ώρα αρχύτερα. Ωστόσο, δεν ανέμενα μια τόσο σύντομη προεκλογική περίοδο. Σε κάθε περίπτωση, η Τουρκία πρέπει να απελευθερώσει εαυτόν από τις πολιτικές συγκρούσεις και να συνεχίσει την κανονική πορεία της.

Κι αυτό διότι, οι ΗΠΑ εξαπολύουν νέα επίθεση κατά της περιοχής, έχοντας εξασφαλίσει την υποστήριξη

Η επιδείνωση της οικονομίας, το κλίμα αβεβαιότητας και οι σαρωτικές εξελίξεις στο Κουρδικό και τη Συρία επέβαλαν στη συμμαχία Ερντογάν-Μπακτσελί την πρόωρη προσφυγή στις κάλπες.

των Σαουδαραβών και της Αιγύπτου».

Άνιση αναμέτρηση

Στην νέα εκλογική αναμέτρηση ο Πρόεδρος Ερντογάν συμμετάσχει από θέση ισχύος καθότι, εκτός από τη συμμαχία με τους Γκριζούς Λύκους, έχει στη διάθεσή του τον κρατικό μηχανισμό και κυρίως το καθεστώς εκτάκτου ανάγκης, που του παρέχουν «εργαλεία» για την «απονεύρωση» και αποσιώπηση της αντιπολίτευσης. Τη βδομάδα που πέρασε το κυβερνών ΑΚΠ έδωσε έγκριση για παράταση του καθεστώτος εκτάκτου ανάγκης που ισχύει στη χώρα από το αποτυχημένο πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 2016. Οι επικριτές της κυβέρνησης διακηρύττουν ότι δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν ελεύθερες και δίκαιες εκλογές υπό καθεστώς εκτάκτου ανάγκης. Εξάλλου ο κ. Ερντογάν χρησιμοποιώντας το ειδικό αυτό καθεστώς ως εργαλείο, από το πραξικόπημα και εντεύθεν, ισοπέδωσε αρκετά προπύργια της αντιπολίτευσης. Το Κουρδικό Κίνημα δέχθηκε

Με εργαλεία το καθεστώς έκτακτης ανάγκης και τον κρατικό μηχανισμό, ο Ταγίπ Ερντογάν και το ΑΚΡ στη συμμαχία με το κόμμα ΜΗΡ των Γκριζων Λύκων του Ντεβλέτ Μπακτσελί, βρίσκονται να πλεονεκτούν σημαντικά της αντιπολίτευσης, στις πρόωρες εκλογές της 24ης Ιουνίου.

απανωτά χτυπήματα. Οι συμπρόεδροι, οι βουλευτές, οι δήμαρχοι και τα μέλη του οδηγήθηκαν σε φυλακές. Στη φυλακή οδηγήθηκε για πρώτη φορά στην Τουρκία και βουλευτής της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Ακόμα, οι βασικές ελευθερίες και η ελευθεροτυπία επλήγησαν καιρία. Με αυτά τα δεδομένα πολλοί αναλυτές θεωρούν ότι οι επικείμενες προεδρικές και βουλευτικές εκλογές δεν πρόκειται να διεξαχθούν σε περιβάλλον ελευθερίας και δικαιοσύνης. Εξ αυτού και ενόψει εκλογών ο κ. Ερντογάν και το ΑΚΡ βρίσκονται να πλεονεκτούν σημαντικά της αντιπολίτευσης. Με αυτά τα πλεονε-

κτήματα στο χέρι, που ουδείς είναι σε θέση να του αποσπάσει, το έρωτά μέλη που προκύπτει είναι γιατί προχωράει σε πρόωρες εκλογές ο κ. Ερντογάν; Η απάντηση αν και φαίνεται απλή έχει πολλές πτυχές: Η επιδείνωση της συνολικής εικόνας της τουρκικής οικονομίας, το κλίμα αβεβαιότητας στο οποίο έχει εγκλωβιστεί τελευταία η χώρα, οι σαρωτικές εξελίξεις στο Κουρδικό, τη Συρία και το Ιράκ, επιβάλλουν στη συμμαχία Ερντογάν-Μπακτσελί την πρόωρη προσφυγή στις κάλπες. Υπό κανονικές συνθήκες, οι δημοτικές εκλογές θα διεξάγονταν τον Μάρτιο του 2019 και οι προεδρικές και βουλευτικές

τον Νοέμβριο του 2019. Η επιδείνωση της τουρκικής οικονομίας, η τρέλη κούρσα των ξένων νομισμάτων στην τουρκική αγορά, η πτώχευση μεγάλων οικονομικών κολλοσσών και η φυγή κεφαλαίων από την Τουρκία τροποποίησαν το χρονοδιάγραμμα. Σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις είχε και το Κουρδικό, καθώς με την κατάληψη του Άφριν, ο κ. Ερντογάν έχει ανεβάσει τον πήχη, θέτοντας στο στόχαστρό του όλο το βόρειο τμήμα της Συρίας και περιοχές του Ιράκ. Ενδεχόμενη επικράτηση του στις εκλογές εκτιμά ότι θα διευκολύνει το σχέδιο αυτό αλλά και θα δώσει βαθιά ανάσα στην τουρκική οικονομία.

Εκλογικά σενάρια

Με την ανακοίνωση για διεξαγωγή πρόωρων εκλογών, ως ήταν φυσικό, άρχισαν τα διάφορα σενάρια. Μέχρι τώρα έχουν ξεκαθαρίσει – αν και ανεπισημάτως – τέσσερις υποψηφιότητες. Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θα είναι ο υποψήφιος της «συμμαχίας του λαού», την οποία απαρτίζουν το ΑΚΡ και το ΜΗΡ, ενώ στη συμμαχία ενδέχεται να προσχωρήσει και το Κόμμα Μεγάλων Ενότητων (ΚΜΕ). Ο Ντεβλέτ Μπακτσελί μάλλον θα είναι υποψήφιος για το νέο αξίωμα του αντιπροέδρου της Τουρκίας. Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης Κεμάλ Κιλιτσντάρογλου δεν έχει ανοίξει ακόμη τα χαρτιά του, παρόλα αυτά στενοί συνεργάτες του τον θέλουν να αναμετρείται με τον κ. Ερντογάν με την ελπίδα ότι οι εκλογές θα οδηγηθούν σε δεύτερο γύρο, στον οποίο όλα τα ενδεχόμενα θα είναι ανοιχτά. Η αρχηγός του Κα-

από το κοινό ψηφοδέλτιο με τους Οικολόγους φρόντισα να κρατήσω τις επαφές και να εκπληρώσω στο ακέραιο τις υποχρεώσεις που έχω απέναντι στους Οικολόγους. Υπάρχει μία πολύ καλή συνεργασία και σε πολιτικό επίπεδο. Η συνεργασία με Οικολόγους πρέπει να συνεχιστεί, γιατί ήταν επιτυχής και είμαστε και όμορες δυνάμεις.

–**Η συνεργασία με την Ελένη Θεοχάους;**

–Έχω πει ξεκάθαρα, με τους Οικολόγους είμαστε όμορος πολιτική δύναμη, για μένα είναι δύσκολο να μπω σε μία διαδικασία από τη στιγμή που είμαι ενδιαφερόμενος για το ποιος πρέπει να μπει ή όχι. Υπάρχουν συλλογικά όργανα του κόμματος, η απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής ήταν ξεκάθαρη για προσπάθεια κοινής πορείας με τους Οικολόγους.

–**Ήδη εντείνεται το σενάριο πως το ΕΛΑΜ φλερτάρει με την έκπη έδρα**

–Το ΕΛΑΜ έχει αναπτύξει δυναμική στις προεδρικές εκλογές, το ζήτημα είναι πως τώρα έχουμε ευρωεκλογές. Σε ποια ομάδα θα ανήκει το ΕΛΑΜ; Αν θα εκλέξω κάποιον για να ταυτιστεί με τις υπόλοιπες ομάδες που θέλουν να διαλύσουν την Ε.Ε. τότε ο κάθε ψηφοφόρος θα πρέπει να αναλάβει τις δικές του ευθύνες. Θα προτιμήσουν οι ψηφοφόροι να στείλουν κάποιον αυτής της λογικής στο ευρωκοινοβούλιο παρά κάποιον που εργάζεται για μια καλύτερη Ευρώπη και για τα συμφέροντα του τόπου του μέσω μιας μεγάλης ομάδας; –**Για να αποφευχθεί όμως το σενάριο να πάρει την έκπη έδρα το ΕΛΑΜ είστε διατεθειμένοι συνεργασίας όλων για ένα κοινό ψηφοδέλτιο;**

–Αν είναι να μπούμε στη λογική για να αποφύγουμε το να πάρει την έδρα το ΕΛΑΜ να συμμαχούσαμε και με τον διάβολο, ας πάμε να κάνουμε συμμαχία με τα άλλα μεγάλα κόμματα. Δεν είναι με αυτούς τους όρους που συζητούμε. Ελπίζω και πιστεύω πως θα υπάρξει συμμαχία με Οικολόγους, για να συνεχίσουν οι κοινές μας πολιτικές παρεμβάσεις στο Κυπριακό στις οικολογικές ευαισθησίες και στο ποια Ευρώπη θέλουμε.

λού Κόμματος Μεράλ Άκσερεν έχει ήδη ανακοινώσει την υποψηφιότητά της. Οι εκπρόσωποι του Καλού Κόμματος τρέχουν να προλάβουν την ομαλή συμμετοχή του κόμματος στις εκλογές. Με βάση τον τουρκικό εκλογικό νόμο, το νέο κόμμα δεν αποκλείεται να χρειαστεί την υποστήριξη μικρότερων κομμάτων, όπως αυτή του Δημοκρατικού Κόμματος ή του Κόμματος Μπέρας Πατριδας, για να κατεβεί στις εκλογές. Στις πρόωρες εκλογές παρών δλώνει και το Κόμμα της Πατριδας με τον ηγέτη του Ντογού Περίντσεκ να θέτει υποψηφιότητα για την προεδρία της χώρας. Το συγκεκριμένο κόμμα στελεχώνουν κυρίως πρώην στελέχη του τουρκικού στρατού, οι οποίοι τάσσονται υπέρ της σύσφιξης των σχέσεων της Τουρκίας με το μπλοκ Ρωσίας-Ιράν-Κίνας. Τέλος, το Κόμμα της Ευτυχίας μελετάει διάφορα σενάρια και υποψηφιότητες για τις επικείμενες εκλογές. Το κόμμα βρίσκεται σε ανοιχτή επικοινωνία με τον Αμπντούλαχ Γκιουλ και συνομιλεί με άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης για τη δημιουργία εκλογικής συμμαχίας. Σύμφωνα με τον κ. Ντιλίπακ, με βάση τις προαναφερόμενες εξελίξεις και υποψηφιότητες, το ΑΚΡ βρίσκεται πλέον σε απόσταση αναπνοής από μία νέα εκλογική νίκη. Η αξιωματική αντιπολίτευση υποχωρώνεται να συνάψει συμμαχία με το κουρδικό κίνημα, ενώ η κ. Άκσερεν που στοχεύει στη δημιουργία ενός μεγάλου δικτύου συνεργασιών ώστε να αμφισβητήσει με αποτελεσματικό τρόπο την υποψηφιότητα Ερντογάν δεν έχει τα χρονικά περιθώρια για να το επιχειρήσει.

Εξελίσσεται πάλι τάσεων για την αντιπροεδρία του ΔΗΣΥ

Με το συνέδριο να μετράει αντίστροφα, ο Αβέρωφ Νεοφύτου σχεδιάζει τη νέα εποχή

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«**Σε ένα** κόσμο που όλα 'ρέουν' και αλλάζουν, το ποτάμι μένει το ίδιο όσο κι αν αλλάζει το νερό. Οι ιδέες και οι αξίες της παράταξής μας παραμένουν οδηγός» έγραψε στον λογαριασμό του στο twitter ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου την περασμένη Πέμπτη, προετοιμάζοντας και προμηνύοντας πως επικεινται μεν αλλαγές στον ΔΗΣΥ αλλά όχι τέτοιες που θα αλλάξουν την ταυτότητα και τις ρίζες του κόμματος. Ιδιαίτερα τις θέσεις και αρχές που είχε θέσει ο ιδρυτικός γγής Γλαύκος Κληρίδης.

ΔΗΣΥ νέας εποχής

Ο συναγερμικός πρόεδρος έχει ήδη ξεκινήσει επαφές και συζητήσεις με στενούς συνεργάτες του τόσο για τις αλλαγές που θέλει να προωθήσει στο κόμμα. Στόχος είναι να μπουν οι βάσεις για την Κύπρο του 2030, μία ιδέα άλλωστε που προωθήθηκε από συναγερμικά στελέχη στον προεκλογικό του Νίκου Αναστασιάδη. Ο σχεδιασμός είναι του κυβερνών κόμμα να προωθήσει και να ενισχύσει στην προσπάθεια της κυβέρνησης για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων, την ηλεκτρονική διακυβέρνηση που θα οδηγήσει στη διαφάνεια, στην αύξηση του τουρισμού αλλά στην επίλυση του Κυπριακού, στην ανάπτυξη της οικονομίας και γενικότερα στον εκσυγχρονισμό του κράτους. Σε αυτό το πλαίσιο αναμένεται να δώσει ιδιαίτερη βάση στις γραμμάτιες των κομμάτων, λειτουργώντας στο μοντέλο των γραφείων μελετών που έχει το ΑΚΕΛ.

Την ίδια στιγμή που ο Αβέρωφ Νεοφύτου σχεδιάζει την επόμενη μέρα στον Δημοκρατικό Συναγερμό οι υποψήφιοι για την αντιπροεδρία του κόμματος έχουν κλιμακώσει την προεκλογική τους εκστρατεία, διεκδικώντας παράλληλα στήριξη από πρωτοκλασάτα στελέχη και βουλευτές του κόμματος.

Ο βουλευτής του ΔΗΣΥ Γιώργος Γεωργίου συνδέεται με το παραδοσιακό ΔΗΣΥ, μετράει ήδη τέσσερις θητείες στο κοινοβούλιο και διεκδικεί για δεύτερη φορά θητεία την αντιπροεδρία του κόμματος. Θα διεκδικούσε, όπως λέγεται, τη θέση του αναπληρωτή προέδρου στο σενάριο που ο Λεωτέρης Χριστοφόρου αποχωρούσε, ωστόσο, η επιθυμία του ευρωβουλευτή να συνεχίσει ως δεύτερος τη τάξει έκανε τον κ. Γεωργίου να περιοριστεί στην αντιπροεδρία. Έχει κυρίως ερείσματα από την καθαρά

Ένα συνδυασμό του ΔΗΣΥ της νέας εποχής με τις διαχρονικές αρχές του κόμματος επικειρεί ο Αβέρωφ Νεοφύτου.

Πλην της Στέλλας Κυριακίδου και οι Νίκος Νουρής, Γιώργος Γεωργίου και Ευθύμιος Δίπλαρος οργάνουν την Κύπρο, διεκδικώντας παράλληλα στήριξη από πρωτοκλασάτα στελέχη.

συναγερμική επαρχία της Αμμοχώστου και Λάρνακας, αλλά επικειρεί να κάνει άνοιγμα και στη Λευκωσία. Φρόντισε στις προεκλογικές του εκδηλώσεις να έχει στις πρώτες θέσεις, τόσο τους βουλευτές της επαρχίας Λάρνακας, όπως οι Ζαχαρίας Ζαχαρίου και Αννίτας Δημητρίου, όπως και τους κ.κ. Κάρολλια και Κουλλά. Στην εκδήλωσή του στην επαρχία Λευκωσίας έχει ήδη ζητήσει από τον βουλευτή Λευκωσίας Δημήτρη Δημητρίου να κάνει χαιρετισμό. Το αν αυτό σημαίνει και σιωπηρή στήριξη της υποψηφιότητάς του από τους εν λόγω βουλευτές είναι ένα ζήτημα ανοικτό, το σίγουρο είναι πως θέλει να δώσει στην υποψηφιότητά του μία πιο θεσμική σφραγίδα.

Έντονα κινείται και ο βουλευ-

τής Λεμεσού Ευθύμιος Δίπλαρος. Ο κ. Δίπλαρος βασίζεται στην επαρχία Λεμεσού, από την οποία και προέρχεται και έχει καταφέρει να βγει πρώτος σε σταυρούς προτίμησης. Την ίδια στιγμή επικειρεί άνοιγμα σε Λευκωσία, Πάφο, εν μέρει και στην Αμμόχωστο. Καθόλου τυχαίο πως κατά την προεκλογική του συγκέντρωση απήχυναν χαιρετισμό οι Ευγένιος Χαμπούλλας και βουλευτής Πάφου Κώστας Κωνσταντίνου. Ο κ. Δίπλαρος στοχεύει κυρίως στην κινυποποίηση της συναγερμικής βάσης, καθώς ως γνωστό είναι από τους βουλευτές που έχουν ιδιαίτερους δεσμούς με μέρος του συναγερμικού ακροατηρίου που προέρχεται κυρίως από τη Λαϊκή Δεξιά.

Ο βουλευτής Νίκος Νουρής επικεντρώνεται ιδιαίτερα στην επαρχία Λευκωσίας από την οποία και προέρχεται, ενώ ανοίγματα κάνει και στην επαρχία Λεμεσού και ιδιαίτερα στην αστική Λεμεσό. Ο ίδιος, όπως και ο κ. Δίπλαρος, διανύει τη δεύτερη θητεία του στο κοινοβούλιο και έχει το δικό του έρεισμα στον ΔΗΣΥ, ισορροπώντας μεταξύ Λαϊκής Δεξιάς και φιλελεύθερης. Όπως λέγεται η υποψηφιότητά του φαίνεται πως έχει τη σιωπηρή στήριξη του Αβέρωφ Νεοφύτου, ενώ παράλληλα τη στηρίζει

και ο βουλευτής Λευκωσίας Δημήτρης Δημητρίου.

Η μόνη από τους υποψηφίους η οποία έχει επιλέξει να μείνει εκτός προεκλογικού και να κρατήσει χαμηλούς τόνους είναι η Στέλλα Κυριακίδου. Το έρεισμά της είναι γνωστό όχι μόνο στον συναγερμικό κόσμο αλλά και ευρύτερα, καθώς υπήρξε η πρώτη σε σταυρούς προτίμησης βουλευτής του ΔΗΣΥ. Η ίδια θα βρίσκεται για εργασίες στις Βρυξέλλες πριν από το εκλογικό συνέδριο, όπως άλλωστε απουσίαζε και κατά την υποβολή υποψηφιότητάς της. Έχει έρεισμα κυρίως στο φιλελεύθερο ακροατήριο του ΔΗΣΥ λόγω της στάσης της σε μία σειρά κοινωνικών ζητημάτων αλλά και του πολιτικού βάρους που δημιουργήσε όταν εξελέγη πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου στην Ευρώπη, αλλά και στη Λαϊκή Δεξιά λόγω της κοινωνικής της δράσης. Η εκλογή της στην αντιπροεδρία σε συνδυασμό με ένα εκλογικό αποτέλεσμα στις εσωκομματικές, θα της δώσει επιπλέον δυναμική, δεδομένου ότι το όνομά της συζητείται εντόνως για το ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών αλλά και για τον διορισμό της μετέπειτα στη θέση του ευρωπαίου επιτρόπου.

Σε νέα δοκιμασία ο Γιώργος Λιλλήκας

Πλέον στήνει κόμμα από την αρχή

«**Ξέρω** ότι και ως χαρακτήρας δεν είμαι και δεν πρόκειται να γίνω καλός κομματάρχης», έλεγε προεκλογικά σε συνέντευξή του στον «Φιλελεύθερο» ο πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών Γιώργος Λιλλήκας. Είχαν άλλωστε προηγηθεί οι μαζικές παρατήσεις πρωτοκλασάτων στελεχών του κινήματος, που «έδεναν» την τολμηρή παραδοχή του. Το αποτέλεσμα, ωστόσο, των προεδρικών εκλογών αλλά και η επεισοδική ανεξαρτητοποίηση της βουλευτού του κόμματος Άννας Θεολόγου, που άφησε στην ουσία το κίνημα με μία έδρα, κατέδειξαν πως η Συμμαχία Πολιτών είχε να χειριστεί σημαντικότερα ζητήματα από τις ικανότητες του κ. Λιλλήκα ως κομματάρχη. Είχε μπει σε επικίνδυνη ζώνη, θέτοντας πλέον ζήτημα επιβίωσης για τη Συμμαχία Πολιτών. Και όσο κι αν η εσωστρέφεια μπήκε για λίγο στον πάγο ενόψει άλλων πολιτικών εξελίξεων, η αποκάλυψη της «Κ» πως ο διευθυντής οικονομικών θεμάτων Παναγιώτης Σαββίδης θα αμφισβητήσει τον Γιώργο Λιλλήκα στο προσεχές εκλογικό συνέδριο, εξαιτίας και του χαμηλού εκλογικού ποσοστού, άνοιξε εκ νέου τον κύκλο εσωστρέφειας και κατέδειξε πως η οποία ανησυχία στη Συμμαχία Πολιτών δεν κόπασε με την αποχώρηση της Άννας Θεολόγου, αλλά είναι καζάνι που βράζει ακόμη. Το ζήτημα είναι πως σε αυτή τη δοκιμασία ο Γιώργος Λιλλήκας δεν φαίνεται διατεθειμένος να μείνει με σταυρωμένα τα χέρια με πρόσχημα τη δημοκρατία, αλλά να λάβει τα αναγκαία μέτρα. Όχι μόνο για να σώσει το κόμμα του, αλλά και για να διατηρηθεί ο ίδιος στην ηγεσία. Το αν θα τα καταφέρει θα φανεί εμπράκτως στο εκλογικό συνέδριο του Ιουνίου.

Κίνηση Σαββίδη

Η απόφαση του Παναγιώτη Σαββίδη δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία για τον Γιώργο Λιλλήκα. Ο πρώτος τον είχε ενημερώσει σε κατ' ιδίαν επαφή, ενώ αμέσως μετά το εκλογικό αποτέλεσμα του είχε προτείνει να παραιτηθεί από την προεδρία, αναλαμβάνοντας την ευθύνη της εκλογικής ήττας και των χαμηλών ποσοστών. Είναι όμως η κίνηση Σαββίδη μία μεμονωμένη αντίδραση ενός στελέχους ή κάτι βαθύτερο; Σε δηλώσεις του στο TVONE είχε επισημάνει πως υπάρχουν μέλη των συλλογικών οργάνων τα οποία δυσφορούν με την εκλογική ήττα. Όχι μόνο γιατί η ηγεσία αγνόησε πλήρως τα ποσοστά και δεν διέ-

βλεψε την αποτυχία, αλλά και εξαιτίας της απουσίας ιδεολογικού υπόβαθρου. Ενδεικτικό πως η πρωτοβουλία του Γιώργου Λιλλήκα να μεταθέσει το προφίλ της Συμμαχίας Πολιτών από τον ενδιάμεσο - δεξιό χώρο στον κεντροαριστερό, δεν αγκαλιάστηκε ιδιαίτερα από στελέχη που παρέμειναν μετά την πρώτη διάσπαση, αλλά ενέτειναν την γκρίνια. Όπως επισημαίνεται από κύκλους, το ζήτημα δεν είναι να αλλάξει ταυτότητα ένα κόμμα αλλά να βρει ένα συγκεκριμένο μοντέλο διοίκησης με βάσεις και αρχές. Θα πρέπει, πάντως, να σημειωθεί πως ο Παναγιώτης Σαββίδης ήταν από τα πολιτικά στελέχη που στήριξαν αναφανδόν την υποψηφιότητα Λιλλήκα εντός της Συμμαχίας Πολιτών και είχαν επικρίνει σφόδρα τους αποστάτες.

Από το περιβάλλον του Γιώργου Λιλλήκα επισημαίνεται πως η οποία υποψηφιότητα είναι σίγουρα καλοδεχούμενη. Ο ίδιος ο κ. Λιλλήκας έχει πολλές φορές

Η αλλαγή των κτιρίων στη Συμμαχία Πολιτών φιλοδοξούν πως θα αποτελεί σημειολογικά την απαρχή μιας νέας σελίδας για το κίνημα.

επισημάνει, άλλωστε, πως η πολυφωνία σ' ένα κόμμα είναι μορφή δημοκρατίας. Η κίνηση, ωστόσο, των επαρχιακών προέδρων να αμφισβητήσουν τα λεγόμενα του κ. Σαββίδη και να ταχθούν υπέρ του Γιώργου Λιλλήκα, καταδεικνύει πως ο πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών δεν είναι διατεθειμένος να επιδείξει την ίδια ανέναντα που επέδειξε στο παρελθόν, όταν σειρά πρωτοκλασάτων στελεχών (Αμερικάνος, Στυλιανός, Μιχαηλίδης, Μάντολης) τον αμφισβητούσαν προεκλογικά και οδήγησαν στη διάσπαση. Ήδη επικειρούν να διαχειριστούν το ζήτημα προτού λάβει τις μεγάλες προεκτάσεις που έλαβε στο παρελθόν, ενώ την ίδια στιγμή άρchiσαν να εργάζονται, όχι απλώς για τη νίκη, αλλά για μία συντριπτική νίκη στο εκλογικό αποτέλεσμα. Όπως εκτιμάται, ένα συντριπτικό εκλογικό ποσοστό υπέρ του Γιώργου Λιλλήκα θα σιγήσει τις όποιες φωνές αμφισβήτησης και θα βοηθήσει ώστε να προχωρήσει το κόμμα σε μία νέα εποχή.

ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ο Μάριος Καρογιάν ηγείται της Δημοκρατικής Παράταξης

Αδιαπραγμάτευτη απαίτηση των διαγραφέντων στελεχών είναι η ανάληψη της ηγεσίας από τον πρώην πρόεδρο του ΔΗΚΟ

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Μπορεί ο Μάριος Καρογιάν να κρiπνε μέχρι τώρα χαμηλούς τόνους γύρω από την όποια εμπλοκή του στη νεοσυσταθείσα Δημοκρατική Παράταξη, αποφεύγοντας ακόμα και να υπογράψει για την εγγραφή της ως κόμματος, ωστόσο, μονόδρομος θεωρείται πλέον η ανάληψη της προεδρίας του νέου κόμματος από τον ίδιο. Μετά από συζητήσεις, διαβουλεύσεις και επαφές με διαγραφέντα στελέχη και απογοητευμένους ψηφοφόρους του Κέντρου, οι πιέσεις στρέφονται προς τον πρώην ΔΗΚΟϊκό πρόεδρο για να αναλάβει την ηγεσία. Όχι μόνο λόγω της πολιτικής του πείρας, αλλά γιατί μόνο ο ίδιος θεωρείται από τα στελέχη – κατά βάση διαγραφέντες ΔΗΚΟϊκοί – το πρόσωπο που θα μπορέσει να συγκεντρώσει υπό την ηγεσία του και τους διαγραφέντες αλλά και σειρά άλλων κεντρών ψηφοφόρων κάτω από ένα σχήμα. Η επόμενη εβδομάδα θεωρείται εβδομάδα ανακοινώσεων, καθώς σε δημοσιογραφική διάσκεψη τα στελέχη που

βρέθηκαν από την αρχή στην πρωτοβουλία δημιουργίας νέου σχήματος θα δημοσιοποιήσουν, τις αρχές, τις θέσεις αλλά και τα πρόσωπα γύρω από τη Δημοκρατική Παράταξη. Το ποιοι θα ηγηθούν θα αποκαλυφθεί μεταξύ καλοκαιριού και Σεπτεμβρίου, μετά και την ολοκλήρωση των διαβουλεύσεων και επαφών στελεχών, αλλά κυρίως μετά την ολοκλήρωση του εκλογικού συνεδρίου του ΔΗΚΟ.

Οι πιέσεις

«Να ακούσουμε, επιτέλους, ποια είναι η ηγεσία. Μιλάμε για ένα κόμμα που δεν έχει πρόεδρο, ηγεσία και πολιτικές θέσεις», έλεγε ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος σε συνέντευξή του στο TVONE, όταν κλήθηκε να μιλήσει για τη Δημοκρατική Παράταξη, εγείροντας επιπλέον ερωτήματα για το ποιος θα αναλάβει τελικώς τα νηία της νέας πολιτικής προσπάθειας και γιατί μέχρι τώρα κανείς πλην του Μαρίνου Κλεάνθους δεν είχε βγει προς τα έξω. Η αλήθεια είναι πως όταν ο Μάριος Καρογιάν και άλλα στελέχη που

Ο Μάριος Καρογιάν ήταν διατεθειμένος να εργαστεί παρασκηνιακά για την οργάνωση και λειτουργία της Δημοκρατικής Παράταξης, ωστόσο, τα διαγραφέντα ΔΗΚΟϊκά στελέχη πιέζουν να αναλάβει ο ίδιος τα νηία.

ανήκαν στην εσωκομματική αντιπολίτευση ύφαιναν μεν στο παρασκένιο τον αποκλεισμό του Νικόλα Παπαδόπουλου, δεν ανέμεναν πως ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος θα προχωρούσε με συνοπτικές διαδικασίες στη διαγραφή τους. Αυτή η διαγραφή όχι μόνο τους έπιασε απροετοίμαστους αλλά οδήγησε αναπόφευκτα μεγάλη μερίδα στελεχών και προσώπων που θέλουν να έχουν ρόλο και λόγο στα πολιτικά δρώμενα χωρίς πολιτική στέγη.

Οι επαφές

Έστω και αν η νέα πολιτική κίνηση ήταν ένα σενάριο που συζητείτο εδώ και καιρό, η αλήθεια είναι πως οι διαγραφές ήταν που εξώθησαν στην τελική δημιουργία της. Ο Μάριος Καρογιάν είχε παραδεχτεί, άλλωστε, στη δημοσιογραφική διάσκεψη που είχε κάνει μετά τη διαγραφή του πως υπήρχε σημαντική πίεση για δημιουργία μιας νέας πολιτικής στέγης. Είχε δηλώσει και σε συνέντευξή του στο TVONE πως φιλοδοξία του δεν είναι να γίνει κομματάρχης. Σύμφωνα με κύκλους του περιγύρου του, ο ίδιος ένιωθε

ολοκληρωμένος πολιτικά, τόσο με τη διαδρομή του στην ηγεσία του ΔΗΚΟ αλλά και με την προεδρία της βουλής. Η κύρια σκέψη ήταν να οργανώσει παρασκηνιακά το κόμμα, αλλά και να ηγηθεί του νέου πολιτικού σχηματισμού ένα νέο πρόσωπο. Ένα πρόσωπο που δεν θα θύμιζε αντι-ΔΗΚΟ αλλά θα αποτελούσε ένα σύγχρονο Κέντρο. Έγιναν κρούσεις σε νέα πολιτικά πρόσωπα, όπως στον Μαρτίνο Κλεάνθους, που εκτελεί χρέη εκπροσώπου Τύπου αλλά και στον πρώην πρόεδρο της ΝΕΔΗΚ Γιάννη Παναγιώτου, ο οποίος, ωστόσο, δεν φαίνεται διατεθειμένος να κινηθεί εκτός ΔΗΚΟ. Κρούσεις έγιναν και στον βουλευτή Λεμεσού Άγγελο Βότοση, ο οποίος ως βουλευτής θα μπορούσε να πλῆξει καίρια τόσο κοινοβουλευτικά όσο και πολιτικά το ΔΗΚΟ, με τον ίδιο να αρνείται να εγκαταλείψει το κόμμα του Κέντρου.

Με τις μέχρι τώρα επαφές και συζητήσεις, η επικρατούσα θέση της βάσης φέρεται να επιθυμεί να αναλάβει τα νηία ένα πρόσωπο με πολιτική πείρα και οργανωτική πείρα, αλλά και έρεισμα στον κόσμο,

ούτως ώστε όχι μόνο να στηθεί σωστά αλλά να αποτελεί στο βάθος τριετίας κοινοβουλευτική δύναμη. Γι' αυτόν τον σχεδιασμό οι πιέσεις στρέφονται στον Μάριο Καρογιάν ως τη μόνη επιλογή που θα μπορέσει να στήσει το κίνημα αλλά και να έχει διάρκεια χρόνου.

Κεντρώα προσέγγιση

Οι όποιες τελικές αποφάσεις αναμένεται να ανακοινωθούν στο τέλος του καλοκαιριού με αρχές Σεπτεμβρίου. Και αυτό καθόλου τυχαία, καθώς στόχος είναι να ολοκληρωθεί το εκλογικό και καταστατικό συνέδριο του ΔΗΚΟ. Αν θα υπάρξουν εκπλήξεις και μεταγραφές που θα συζητηθούν θα διαφανεί μετά τον Ιούνιο. Το επόμενο διάστημα θα δοθεί έμφαση στις αρχές και αξίες της Δημοκρατικής Παράταξης. Στόχος είναι η δημιουργία ενός σύγχρονου Κέντρου, στο μοντέλο της λειτουργίας και του γαλλικού κόμματος En Marche του Εμανουέλ Μακρόν. Ένα κόμμα που η πολιτική του φιλοσοφία βασίζεται στο πάντρεμα της Δεξιάς με την Αριστερά.

Το κύρος της δικαιοσύνης είναι μειωμένο

Προβλήματα ανεπάρκειας και μειωμένης ικανότητας δικαστών, εντοπίζει ο κ. Λ. Λουκαΐδης και θεωρεί αναγκαία τη Σχολή Δικαστών

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

ΜΕ ΕΝΤΟΝΕΣ απόψεις αναφορικά με το επίπεδο του συστήματος απονομής δικαιοσύνης στην Κύπρο εμφανίζεται ο γνωστός νομικός και πρώην δικαστής του ΕΔΑΔ Λουκάς Λουκαΐδης. Σε συνέντευξή του στην «Κ» συστασιακά διαφωνεί με την αξιολόγηση που έκανε στο σύστημα απονομής Δικαιοσύνης ο πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου Μύρων Νικολάτος. Ο κ. Λουκαΐδης θεωρεί του δικαστές ανεπαρκείς ενώ θεωρεί επιβεβλημένη ανάγκη την επιμόρφωσή τους από νομικούς γνωσμένου κύρους.

—Οι εισηγήσεις των Ιρλανδών που μελετώνται επιλύουν τα σοβαρά προβλήματα στον χώρο της Δικαιοσύνης;

—Τα σοβαρά προβλήματα στον χώρο της δικαιοσύνης χρονολογούνται και επείγει η επίλυσή τους για την αποτελεσματική προστασία των νομίμων συμφερόντων των διαδίκων. Συνεπώς, η κρίση των Ιρλανδών εμπειρογνομόνων είναι ευπρόσδεκτη και ευελπιστώ ότι θα είναι αποτελεσματική.

—Τα προβλήματα είναι οργανωτικά ή έχουν να κάνουν και με το ανθρώπινο δυναμικό;

—Η δικαιοσύνη και τα προβλήματα της είναι αλληλένδετα με τους ανθρώπους, οι οποίοι και την εκπροσωπούν στα δικαστήρια. Συνεπώς, οι μεταρρυθμίσεις αναποφεύκτως θα πρέπει να επηρεάσουν και το ανθρώπινο δυναμικό. Δεν αρκεί να προβούμε σε επιδιορθώσεις του οίκου της δικαιοσύνης αλλά να κοιτάσουμε και τα προσόντα και τον τρόπο συμπεριφοράς των ανθρώπων που θα διοικήσουν τον οίκο αυτό. **—Στον χώρο της δικαιοσύνης επι-**

Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου εντόπισε ένα σοβαρό πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει η κυπριακή δικαιοσύνη, αυτό των καθυστερήσεων. Είναι ένα πρόβλημα αντικειμενικό. Θα ήταν δύσκολο γι' αυτόν να αναφερθεί και σε ανεπάρκεια συναδέλφων του.

κρατεί διαπλοκή;

—Είπα και στο παρελθόν και έδωσα και στοιχεία συγκεκριμένα για διαφθορά που διαπίστωσα σε συγκεκριμένη περίπτωση. Εφόσον λειτουργήσει σωστά η πάταξη του ποριστικού που ανάφερα θα μελετήσω τη δυνατότητα αναφοράς και άλλων. Πάντως εξ' όσων διέγινωσα το πρόβλημα της διαπλοκής δεν είναι άγνωστο στον χώρο της δικαιοσύνης, οπωσδήποτε όμως είναι περιορισμένο.

—Οι δικαστές είναι τόσο αμερόληπτοι και ανεξάρτητοι όπως είπε ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου;

—Γενικά ναι. Αλλά πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη το μικρό μέγεθος της κυπριακής κοινωνίας που δημιουργεί κάποτε προβλήματα εξάρτησης και εύνοιας.

—Υπάρχει τελικά ανεξαρτησία στον χώρο της Δικαιοσύνης;

—Ναι, υπάρχει αλλά δεν είναι τόσο ολοκληρωτική όσο θα επιθυμούσαμε.

—Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Ανωτάτου το μόνο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κυπριακή Δικαιοσύνη είναι οι καθυστερήσεις. Συμφωνείτε;

Με όχι και τόσο κολακευτικά σχόλια ο γνωστός νομικός Λουκάς Λουκαΐδης σκιαγραφεί το σύστημα απονομής Δικαιοσύνης στην Κύπρο.

—Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου εντόπισε ένα σοβαρό πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει η κυπριακή δικαιοσύνη, αυτό των καθυστερήσεων. Είναι ένα πρόβλημα αντικειμενικό. Θα ήταν δύσκολο γι' αυτόν να αναφερθεί και σε ανεπάρκεια συναδέλφων του και είναι αυτό ένα άλλο πρόβλημα που υπονομεύει την δικαιοσύνη.

—Η επάρκεια των δικαστών μας είναι πλήρης;

—Προκύπτει από τα πιο πάνω ότι υπάρχει πρόβλημα ανεπάρκειας των δικαστών και αυτό οφείλεται στην έλλειψη όλων των απαιτητήτων προσόντων που πρέπει να υπάρχουν σε ένα προσλαμβανόμενο δικαστή μεταξύ των οποίων είναι η πείρα, η κρίση, οι γνώσεις του δικαίου και οι διαφορές του συστήματος που

υπάρχουν στην Κύπρο που είναι εν μέρει σε ένα μεγάλο μέρος αγγλικό και σε ένα άλλο μέρος στηρίζεται σε σκόρπιες νομοθεσίες. Προσθέτω ότι υπάρχουν δικαστές ικανοί και ορισμένοι οι οποίοι έχουν μειωμένη ικανότητα.

—Έχετε συγκεκριμένες περιπτώσεις κατά νου;

—Υπήρξε για παράδειγμα περίπτωση δικαστού που απέρριψε αγωγή χωρίς να ακούσει τον επηρεαζόμενο ενάγοντα και χωρίς να ζητήσει την απόρριψη ή άλλη πλευρά. Αυτός είναι τώρα εκθέτης και συνεχίζει ανενόχλητος το υψηλό λειτουργημά του. Υπάρχει και περίπτωση πρόσφατη προέδρου δικαστηρίου που αρνήθηκε να αυτοεξαιρεθεί από υπόθεση παρόλο που φανερά υπέπεσε στο ολίσημα να αξιολογήσει

πρώτα το ενώπιον του μαρτυρικό υλικό πριν από τη δίκη. Σε ακόμα μια περίπτωση το δικαστήριο απέρριψε έφεση, διότι, μεταξύ άλλων, δεν αντεξετάσθηκε ο μάρτυρας του ενάγοντα, διότι ο δικηγόρος του εναγόμενου ενεργώντας ορθά ανέμενε πρώτα να αποφασίσει το δικαστήριο αν η ένστασή του ότι η κατάθεση του μάρτυρα ήταν ολόκληρη νομικά μη αποδεκτή. Αναφέρομαι και σε μια υπόθεση λιβέλου σε μια εφημερίδα στην Ελλάδα που προέβη σε ένα δημοσίευμα, κατηγορώντας δύο δικαστές του ΕΔΑΔ — ένας εκ των οποίων είναι ο υποφαινόμενος — οι οποίοι αποφάσισαν τρεις υποθέσεις εναντίον της Ελλάδας — βασιζόμενοι βεβαίως — στα γεγονότα κάθε προσφυγής. Οι συγκεκριμένες κατηγορίες ήταν ότι οι εν λόγω δικαστές ήταν «όνειδος», «προδότες», «εφιάλτες», «δῆμιοι της Ελλάδας», «ανθέλληνες», «σύμμαχοι των Τούρκων». Το δικαστήριο, πρωτόδικο και εφετείο, αποφάνθηκε ότι οι χαρακτηρισμοί αυτοί δεν συνιστούν δυσφήμιση αν λάβει ένας υπόψη το συνολικό κείμενο του δημοσιεύματος από το οποίο προκύπτει ότι οι συντάκτες του δημοσιεύματος δεν απέδιδαν αλλότρια ελαττήρια στους εν λόγω δικαστές αλλά απλώς εξέφραζαν την απέρρεσκέα τους διότι οι αποφάσεις ήταν — κατά τους συντάκτες — αντίθετες με τα συμπεφέροντα της Ελλάδας, όπως οι ίδιοι τα αισθάνονταν. Σημασία όμως έχει το αποτέλεσμα σε βάρος του προσώπου εναντίον του οποίου δημοσιεύεται κάτι. Η πρόθεση ή το ελατήριο του προσώπου που δημοσιεύει σιδηδότε αρνητικό για τον δυσφημούμενο, όπως συνέβη στην παρούσα περίπτωση, είναι άσχετη. **—Τελικά η Κύπρος χρειάζεται Σχολή Δικαστών;**

—Οπωσδήποτε. Και ο λόγος είναι

ότι οι νομικοί που καταλήγουν σε δικαστές έχουν ανάγκη να συμπληρώσουν τις γνώσεις τους στο δίκαιο το οποίο προέρχεται από διαφορετικές πηγές και είναι διατυπωμένο σε δύο διαφορετικές γλώσσες αγγλικά και ελληνικά. Πέραν τούτου η έλλειψη παράδοσης στην Κύπρο όπως σε άλλες χώρες π.χ. Αγγλία, Γαλλία που συμπληρώνουν τη μόρφωση και καλλιέργεια των νομικών αποτελεί κενό και αυτό πρέπει να συμπληρωθεί με κάποιου είδους εκπαίδευση. Χρειαζόμαστε ξένους διακεκριμένους νομικούς που να καθοδηγήσουν τους νέους δικηγόρους στην πρακτική εξάσκηση του επαγγέλματος.

—Οι αυξημένες προσφυγές στο ΕΔΑΔ σας λένε κάτι;

—Ναι. Είναι φανερό ότι υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός διαδίκων στην Κύπρο που δεν είναι ικανοποιημένοι με τις αποφάσεις του κυπριακού συστήματος και προστρέχουν για θεραπεία στο ΕΔΑΔ που υποτίθεται ότι λειτουργεί συμπληρωματικά για θέματα που έχουν σχέση με ανθρώπινα δικαιώματα. Όσον αυξάνονται οι προσφυγές αυτές τόσο αποδεικνύεται η έλλειψη ικανοποίησης ή και θεραπείας προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στα κυπριακά δικαστήρια. Το ΕΔΑΔ όμως έχει πλημυρίσει από υποθέσεις όλης της Ευρώπης και δεν προσφέρει πλέον αποτελεσματική ανακούφιση στους απογοητευμένους διαδίκους.

—Η κυπριακή δικαιοσύνη έχει κύρος;

—Η απάντησή μου κατ' ανάγκη που προέρχεται και από τις γνώσεις που απέκτησα σε σχέση με άλλα συστήματα δικαίου στην Ευρώπη και συνεπώς υπάρχει το συγκριτικό στοιχείο που με οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το κύρος της κυπριακής δικαιοσύνης είναι μειωμένο.

Μια ολοκληρωμένη εμπειρία αγορών και ψυχαγωγίας

Γιατί το Nicosia Mall ξεχωρίζει απ' ό,τι ξέραμε μέχρι σήμερα

Το πολυαναμενόμενο Nicosia Mall ετοιμάζεται πυρετωδώς να ανοίξει τις πόρτες του και να επανακαθορίσει ό,τι ξέραμε μέχρι σήμερα για τον χώρο της μόδας, της ψυχαγωγίας και της εστίασης. Με τις εργασίες να προχωρούν με ταχείς ρυθμούς στο μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο της Κύπρου, όλα δείχνουν ότι έχουμε να περιμένουμε πολλά και εντυπωσιακά.

Τα 82.000 τετραγωνικά μέτρα του ολοκαίνουργιου Nicosia Mall γεμίζουν με γρήγορο ρυθμό και το τοπίο στη γύρω περιοχή έχει ήδη μεταμορφωθεί. Αυτό που φαίνεται, όμως, να αλλάζει περισσότερο είναι ό,τι ξέραμε μέχρι σήμερα για τα εμπορικά κέντρα και το τι μπορούν να μας προσφέρουν σε επιλογές αγορών, εστίασης και ψυχαγωγίας. Το Nicosia Mall είναι έτοιμο να χαρίσει μία ολοκληρωμένη εμπειρία 360°, με μόδα, φαγητό και διασκέδαση για μικρούς και μεγάλους! Με 150 καταστήματα, ανοικτή πλατεία και χώρο στάθμευσης για 1.700 οχήματα, η αποστολή του Nicosia Mall είναι να προσφέρει σε κάθε επισκέπτη ξεχωριστά μια πραγματικά ευχάριστη εμπειρία, που θα τον κάνει να επιστρέψει ξανά και ξανά.

Το τεράστιο μέγεθος του Nicosia Mall τού επιτρέπει να φιλοξενήσει στους χώρους του μια εξαιρετική ποικιλία καταστημάτων μόδας, από γνωστά και αγαπημένα brands, καταστήματα υπόδησης για όλα τα γούστα και

“

Το Nicosia Mall αποτελεί το νέο διαμάντι στην κορώνα της Μεσογείου και είναι πανέτοιμο να αλλάξει για πάντα τη μόδα και την αναψυχή στην Κύπρο!

μία ασύγκριτη σειρά επιλογών σε είδη πολυτελείας και ομορφιάς.

Ο Yoram Kedem Γενικός Διευθυντής του Nicosia Mall μας έδωσε μερικές πληροφορίες για το πώς το νέο εμπορικό κέντρο θα βελτιώσει την ψυχαγωγία των Κυπρίων. «Το Nicosia Mall είναι ο προορισμός που περίμενε το κυπριακό κοινό, αφού πλέον θα μπορεί απολαμβάνει μια άψογη εμπειρία αγορών, φαγητού και ψυχαγωγίας, επιλέγοντας μέσα από μια τεράστια ποικιλία. Κορυφαίες μάρκες μόδας, μια βολική υπεραγορά και εξαιρετική ψυχαγωγία, σε χαλαρωτικά εστιατόρια, καφέ και hip καφέ, είναι μόνο μερικά από τα όσα θα προσφέρει το Nicosia Mall. Το καίριο ερώτημα που μας απευθύνει πολύς κόσμος είναι

τι είναι αυτό που κάνει το Nicosia Mall να ξεχωρίζει. Η απάντησή μου είναι πάντα η ίδια. Το Nicosia Mall θα προσφέρει τη μεγαλύτερη ποικιλία στα καλύτερα brands, εστιατόρια και επιλογές ψυχαγωγίας που ο κόσμος επιζητά και αξίζει να έχει».

Ο παράδεισος της μόδας

Μπορεί η Λευκωσία να μην είναι γνωστή ως παγκόσμια πρωτεύουσα της μόδας, αλλά ο πληθυσμός του μικρού μας νησιού ακολουθεί

όλες τις τελευταίες τάσεις στον χώρο της μόδας με πάθος. Πιο συγκεκριμένα, αν κάποιος κάνει μια βόλτα στη Λευκωσία, τη Λεμεσό, την Πάφο ή τη Λάρνακα, θα δει ότι οι Κύπριοι έχουν αίσθηση της μόδας και αξίζουν να έχουν ένα εμπορικό κέντρο διεθνών προδιαγραφών. Το Nicosia Mall έχει στόχο να προσφέρει αυτή τη μοναδική εμπειρία μόδας που λείπει από την Κύπρο, με μια απίστευτη γκάμα τοπικών και διεθνών fashion brands, πασίγνωστες και αγαπημένες αλυσίδες

καταστημάτων μόδας, αλλά και υπέροχα καταστήματα ομορφιάς και μακιγιάζ. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά ο Yoram Kedem, «η απίστευτη ποικιλία επιλογών που προσφέρει το Nicosia Mall σημαίνει ότι οι επισκέπτες μας μπορούν να δημιουργήσουν το δικό τους, μοναδικό στιλ που είναι αυστηρά και μόνο δικό τους».

Εύκολη πρόσβαση

Το ότι το Nicosia Mall είναι το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο της Κύπρου σημαίνει ότι θα προσελκύσει ένα τεράστιο αριθμό επισκεπτών από όλο το νησί. Το εμπορικό κέντρο βρίσκεται στον αυτοκινητόδρομο Α9 στην Ανθούπολη και έτσι η πρόσβαση σε αυτό είναι εύκολη, από όπου κι αν έρχεται κάποιος.

Θέα που συνεπαίρνει

Το Nicosia Mall επιφυλάσσει επιπλέον εκπλήξεις στους επισκέπτες του, αφού στην οροφή του κρύβει μια ανοικτή πλατεία, που χαρίζει μια μαγευτική θέα. Ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου σημείου έγινε με πολλή προσοχή από τους αρχιτέκτονες του εμπορικού κέντρου και το τελικό αποτέλεσμα είναι άκρως επιτυχημένο, αφού αγκαλιάζει τον περιβάλλοντα χώρο, ενώ το υπερψυγμένο πάρκο προσφέρει μια πραγματικά μοναδική οπτική εμπειρία.

Από το κούρεμα Μιλόσεβιτς στους ολιγάρχες!

Οι κροίσοι μας

Μας έβαλαν τα δύο πόδια σε ένα παπούτσι οι αμερικανοί με τη μαύρη λίστα των κυρώσεων για τους ολιγάρχες της Ρωσίας. Δεν είναι μυστικό ότι πολλοί εκ των κροίσων αυτών έχουν βάση την Κύπρο και μετοχές σε τράπεζες του νησιού. Ο πονοκέφαλος των τραπεζιτών μας είναι όμως εξίσου μεγάλος με αυτόν των μεγάλων ελεγκτικών Οίκων που έχουν πελάτες, από πεντέξι ολιγάρχες ο καθένας. Έτσι όλο μαζί το μέτωπο των συγκεκριμένων υπηρεσιών έβαλε τα κεφάλια μέσα και δουλεύει διάφορα σενάρια, γνωρίζοντας ότι win-win situation πλέον δεν υπάρχει. Άσε που ο φόβος εξελίσσεται σε τρόπο εν αναμονή της δεύτερης αμερικανικής λίστας.

Οι δισεκατομμυριούχοι μας

Και δεν έχουμε απλά μικρά αστεράκια της ολιγαρχικής ομήγυρης στο κυπριακό μας τοπίο. Έχουμε αστέρες μεγάλου εκποσίματος όπως η περίπτωση του Βίκτορ Βέζελμπεργκ, η συμμετοχή του οποίου στην Τράπεζα Κύπρου με 9,27%, μέσω της Lamesa Investments, τον καθιστά τον πιο μεγάλο της Τράπεζας. Όμως η συμμετοχή τους στην Τράπεζα Κύπρου είναι παρωνυχίδα μπροστά σε αυτά που έχει ο εν λόγω κύριος, η προσωπική περιουσία του οποίου ξεπερνά τα 13 δισ. δολάρια. Και μη τσουγκρίζετε αβγό μαζί του, διότι έχει μια συλλογή των περιβόητων Faberge των τσάρων ανικνη σε αξία και ομορφιά.

Φταρνίσματα

Όπως έγραψε η «Κ», ο Βέζελμπεργκ είναι ο ιδιοκτήτης του Ομίλου Renova και τον έπιασε το «κολάνι» των αμερικανικών κυρώσεων σε περιώνυμες επιχειρήσεις του στην Ελβετία, όπως η Sulzer, η Oerlikon και Schmolz, οι μετοχές των οποίων δέχθηκαν ισχυρά πλήγματα. Αντιλαμβάνεται κανείς λοιπόν ότι άμα φταρνίζονται στην αυθεντική Ελβετία λόγω ολιγαρχίτιδας είναι φυσικό να κρυολογούμε εδώ στην «Ελβετία» της ανατολικής Μεσογείου... Το ζήτημα είναι ότι η Ελβετία δεν υπάρχει περίπτωση να πέσει λόγω ολιγαρχίτιδας, ενώ η Κυπρούλα ταρακουνιέται ήδη.

Και με διαβατήρια

Για να καταλάβετε την ισχύ των ρίχτερ που μας έχουν βρει πρέπει να σας πω ότι τα όσα έπαθε ο «παρέας», ο Βίκτορ Βέζελμπεργκ, που τον έπιασε το κολάνι στις εταιρείες του με έδρα την Ελβετία, ήταν μόνο η αφορμή.

Οι «δικοί μας» ολιγάρχες Ολέγκ Ντεριπάσκα και Βίκτορ Βέζελμπεργκ απώλεσαν, σύμφωνα με τους Forbes, περισσότερο από 1 δισ. έκαστος από τις προσωπικές τους περιουσίες, λόγω των πληγμάτων που υπέστησαν οι μετοχές των ομίλων τους, από την Παρασκευή 6 Απριλίου όταν δημοσιοποιήθηκε η αμερικανική λίστα κυρώσεων.

Η αιτία που οι αμερικανοί τον «πυροβόλησαν», παρόλο που είναι κολλητός του γνωστού μας από την Τράπεζα Κύπρου και νυν υπουργού Εμπορίου των ΗΠΑ Ουίλμπορ Ρος, είναι διότι ο Βίκτορ έχει ένα καλό μετοχικό φιλέτο στον Όμιλο Ρουσάλ.

Το διαβατήριο του φτωχού

Ο Όμιλος Ρουσάλ θεωρείται ο τίτνας των ρωσικών αλουμινίων και ανήκει στον ολιγάρχη Ολέγκ Ντεριπάσκα, ο οποίος σύμφωνα με τους Forbes έχει σήμερα μια καθαρή περιουσία που αγγίζει τα 5,3 δισ. δολάρια. Κάποτε ο Ντέρι ήταν ο πλουσιότερος άνθρωπος της Ρωσίας με περιουσία 28 δισ. δολάρια, η οποία είχε σχεδόν εξαφανισθεί, από χρέη που είχε και ζημιές που υπέστη κατά την οικονομική κρίση του 2007-08. Ο τσάρος λοιπόν των αλουμινίων είναι κι αυτός δικός μας διότι έχει κι ένα χρυσό κυπριακό διαβατήριο!

Όλεγκ και Πολ

Ο Όλεγκ Ντεριπάσκα που λέτε, εκτιμάται ότι είχε πάρει-δώσε με τον Ντόναλντ Τραμπ κι αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι είχε πολλές και διάφορες σχέσεις με τον άνθρωπο που Τραμπ, τον επίσης γνωστό μας στην Κύπρο Πολ Μάναφορντ. Ο Όλεγκ Ντεριπάσκα είχε απευθυνθεί το 2005 στον Μάναφορντ, όπως φαίνεται εκ μέρους του Κρεμλίνου και του είχε ζητήσει να εκπονήσει ένα μακρόπνοο προπαγανδιστικό πλάνο για απόμυθλωση των αντιρωσικών αισθημάτων σε χώρες πρώην μέλη της πάλαι ποτέ κραταιάς Σοβιετικής Ένωσης. Δεν νομίζω όμως να είναι τυχαίο που οι αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών στη λίστα των κυρώσεων που εξέδωσαν εναντίον των ολιγαρχών που θεωρούν ότι έχουν στενές σχέσεις με τον Βλαντιμίρ Πούτιν, έβαλαν τον Ντεριπάσκα πρώτο τραπέζι πίστα.

Το μπαξίσι

Τώρα, αν ο Ντέρι βοήθησε με κανένα μπαξίσι τον Μάναφορντ κατά τον προεκλογικό

του Τραμπ ώστε ο Ντόναλντ να πάρει τα κλειδιά του Λευκού Οίκου, ο Ιανός δεν βάζει το χέρι του στη φωτιά. Ας το αποδείξουν οι αμερικανικές αρχές κι ας μας πουν το σόι μπαξίσι ήταν αυτό. Ας αφήσουν τουλάχιστον κανένα λάτση σε κανένα παγκάκι αν μη τι άλλο! Οι Ρώσοι σε αυτά έγιναν μανούλες, κι εκεί που οι Αμερικανοί τους έμαθαν να κλέβουν στο μεγάλο τσίρκο της ελεύθερης αγοράς τώρα έγιναν οι ίδιοι δάσκαλοι και επηρεάζουν, λέγεται, και τις εκλογές στην Αμερική!

Φίλος του Γιάνη

Γιατί το λέω αυτό; Διότι όπως ισχυρίζεται κι ο Ματζικός του Liberal, «το σχέδιο που έφερε ανθρώπους σαν τον Ντεριπάσκα στην οικονομική επιφάνεια του πλανήτη, είχε την υπογραφή του Μπορίς Γιέλτσιν αλλά ήταν σύλληψη του Αμερικανού καθηγητή και οικονομολόγου Τζέφρι Σακς, του «Ιντιάνα Τζόουνς» των Οικονομικών, όπως τον χαρακτήρισαν οι Los Angeles Times. Ξέκλινσε από τη Βολιβία. Βοήθησε την Πολωνία να

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Δημήτρης Χριστόφιας

Ο πρώην Πρόεδρος βγήκε προς υποστήριξη του καθεστώτος Άσαντ, κατηγορώντας την κυβέρνηση πως δεν έχει τον Θεό της. Μπορεί να μην έχει τον Θεό της σε άλλα πράγματα αλλά κι εσύ αθεόφοβε, μπαινείς στο σπίτι του κρεμασμένου και μιλάς για σκοινί;

βγει από τον «υπαρκτό σοσιαλισμό» – έστησε το σχέδιο Φρανκενστάιν με τις μετοχές στην Ρωσία, ενώ το ηρωικό καλοκαίρι του 2015 βρέθηκε στο πλευρό της κυβέρνησης Τσίπρα ως άμισθος σύμβουλος που σχεδίασε μαζί με την λοιπή ομάδα Βαρουφάκη το ριφιφι των ΑΤΜ».

Του Μιλόσεβιτς

Το ζήτημα πια για την Κύπρο είναι ότι θα πρέπει η Λευκωσία να πάρει τις αποφάσεις της. Θα πατάμε με το ένα πόδι στη ρωσική βάρκα και με το άλλο στη δυτική; Ως μέλος της Ε.Ε. λογικά θα πρέπει να βάλουμε νου και συνταχθούμε με την Ευρώπη. Τις ημέρες του κουρέματος τον Μάρτιο του 2013, το πιστόλι που έβαλαν στον κρόταφο του Προέδρου Αναστασιάδη ήταν ο φάκελος Μιλόσεβιτς και μας είπαν ότι από το 1990 μας παρακολουθούν να κάνουμε ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Τώρα μας προσάπτουν κατηγορίες ότι εξακολουθούμε να μη συμμορφωνόμαστε, ότι αποτελούμε ορμητήριο των Ρώσων ολιγαρχών στους οποίους μάλιστα πουλούμε και κυπριακά διαβατήρια, ως μη έπρεπε, διότι έτσι τους δίνουμε κλειδί να μπαίνουν στην Ε.Ε. ως ευρωπαίοι πολίτες και να κάνουν δουλειές που διαφορετικά δεν θα μπορούσαν. Νου πότε θα βάλουν οι κυβερνώντες αυτό τον τόπο, δικηγόροι και λογιστάδες; Θα μας πάνε ξανά για κούρεμα;

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΜΕΡΩΤΑ / Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Το Κυπριακό σήμερα

Η επανένταξη των διαπραγματεύσεων από το σημείο που έμειναν στο Κραν Μοντάνα τον Ιούλιο είναι ο στόχος της δικής μας πλευράς. Το επανέλαβε πολλές φορές τις προηγούμενες μέρες ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, με αφορμή το δείπνο της περασμένης Δευτέρας. Δεν είμαι εξ'εκείνων που πιστεύουν πως το συγκεκριμένο δείπνο δεν πήγε καλά ή δεν απέδωσε τα αναμενόμενα. Ακόμα και ο πιο αισιόδοξος πιστέυω πως δεν ανέμενε να ξεκινούσαν οι συνομιλίες την Τρίτη, την επόμενη του δείπνου. Ήταν επόμενη στις ώρες της συνάντησης των δύο ηγετών, της πρώτης μετά τον Ιούλιο, να υπήρχε μια διαδικασία στην οποία να λένταν αρκετά. Το ζήτημάμενο είναι να καταφέρουμε να κησούμε ξανά στο τραπέζι της ουσιαστικής διαπραγμάτευσης.

Ο διορισμός ειδικού απεσταλμένου από τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ θα βοηθήσει. Δεν θα επιλύσει το Κυπριακό ο απεσταλμένος, αυτό το ξέρουμε καλά. Αλλά σίγουρα δεν πρέπει να υποτιμούμε και να υποβαθμίζουμε τον ρόλο αυτού του ανθρώπου. Πρώτα-πρώτα επιδεικνύει ή και επαναβεβαιώνει το ενδιαφέρον και την θέληση του γενικού γραμματέα για να καταλήξουμε σε λύση. Την ίδια ώρα θα κάνει ουσιαστική δουλειά. Θα βολιδοσκοπήσει σε πρώτο χρόνο τις προθέσεις των δύο ηγετών, το απαραίτητο συστατικό, για να επιλύσουμε το Κυπριακό. Σε αυτή τη φάση, λοιπόν, ή ακόμα για να φτάσουμε στο σημείο αυτό, η δική μας πλευρά χρειάζεται να είναι ξεκάθαρη ως προς τη διαδικασία που θα φτάσουμε στον στόχο. Η αποδοχή του πλαισίου των έξι σημείων του Αντόνιο Γκουτιέρρες και η συνέχιση

της διαδικασίας από εκεί που μείναμε τον Ιούλιο αποδεικνύει τη δική μας ξεκάθαρη βούληση για να καταλήξουμε σε λύση και την ίδια ώρα εκθίζει την τουρκοκυπριακή πλευρά αν επιμένει στα όσα δημόσια διαλαλεί, βάζοντας νέα δεδομένα στην εξίσωση της διαπραγμάτευσης. Η τυχόν επιμονή του Μουσταφά Ακιντζί για πακετοποίηση της διαδικασίας επίλυσης με το φυσικό αέριο θα τινάζει στον αέρα την όποια πιθανότητα για να συνεχίσουν οι διαπραγματεύσεις, αφού η δική μας πλευρά, πολύ σωστά, επιμένει στη συνέχιση της διαδικασίας από εκεί που μείναμε, παραπέμποντας τα θέματα του φυσικού αερίου στις συγκαλίσεις που σήμερα υπάρχουν.

Την ίδια ώρα χρειάζεται να έχουμε πάντα υπόψη μας την κατάσταση στην Τουρκία. Όχι για να αναφερόμαστε στον κακό γείτονα που προκαλεί, αυτό είναι δεδομένο. Όχι για να καταλήγουμε πάντα στις αναλύσεις μας, λέγοντας πως με αυτή την Τουρκία δεν μπορούμε να λύσουμε το Κυπριακό, αυτό είναι χιλιοεπιωμένο. Χρειάζεται να ιχνλατούμε καθημερινά τις δυναμικές στην Τουρκία για να προσπαθούμε ακριβώς να εντοπίζουμε τις πραγματικότητες πάνω στις οποίες πρέπει να κτίζουμε τη δική μας στρατηγική. Κανείς δεν μπορεί

Η ασφάλεια και η ειρήνη στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου περνάει μέσα από την επίλυση του Κυπριακού.

σήμερα να προβλέψει τι θα προκύψει σε δύο μήνες από τις ταυτόχρονες προεδρικές και βουλευτικές εκλογές στην Τουρκία και κανείς δεν ξέρει ποια θα είναι η τακτική της Τουρκίας μετά τις εκλογές. Υπάρχουν όμως δεδομένα που δεν μπορούμε να παραβλέψουμε. Η ένταση και οι προκλήσεις πιθανόν να αυξηθούν στις επόμενες εξήντα μέρες, σε μια προσπάθεια συσπείρωσης ενόψει των εκλογών. Σε κάθε περίπτωση η ανάγνωση πρέπει να γίνεται με ανοικτό ολόκληρο τον χάρτη της περιοχής, πολύ στην Συρία, το Ιράκ, το Ιράν, την Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Ελλάδα και την Κύπρο και σίγουρα την Ευρώπη. Αν περιοριστούμε σε ανακρίσιμες που αφορούν μόνο τα ελληνοτουρκικά πολύ φοβάμαι πως αυτές θα είναι πολύ λανθασμένες.

Το θετικό βεβαίως των αστραπιαίων εκλογών στην Τουρκία σε ό,τι αφορά το Κυπριακό επίσης πρέπει να καταγράφεται. Αν οι εκλογές γίνονταν το 2019 όπως ήταν προγραμματισμένες, πολύ πιθανόν όποιος εξελίξεις και αν καταφέρναμε να είχαμε στην διαπραγμάτευση να κολούσαμε στις εκλογές. Με αυτή την εξέλιξη τουλάχιστον θα ξεπεραστεί αυτός ο σκόπελος μετά τον Ιούνιο. Η ασφάλεια και η ειρήνη στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου περνάει μέσα από την επίλυση του Κυπριακού. Αυτό πρέπει να το κατανοήσουμε και να το έχουμε συνεχώς κατά νου. Το άλλο που χρειάζεται να κατανοήσουμε είναι πως η επίλυση του Κυπριακού, στη βάση του πλαισίου Γκουτιέρρες θα είναι για την πατρίδα μας η ριζοσπαστικότερη μεταρρύθμιση που μπορούμε να κάνουμε για τον τόπο μας.

Βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Γιατί όχι ένας φράχτης στον Εβρο;

Συνεχίζει να δίνει συμβουλές και παροτρύνσεις σε Αθήνα και Αγκυρα να συνομιλήσουν μεταξύ τους «σε πνεύμα καλής γειτονίας» για να λύσουν τις διαφορές τους ο γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ Γενς Στόλτενμπεργκ, ακολουθώντας πιστά τη γραμμή των ίδων αποστάσεων, που χάραξε το 1974 ο τότε γ.γ. της Ατλαντικής Συμμαχίας Γιόζεφ Λουνς. Φυσικά δεν θα υπήρχε κανένας λόγος να καταφύγει η Ελλάδα στη σοφία και τις υπηρεσίες του γενικού γραμματέα του ΝΑΤΟ, αν επικρατούσε «πνεύμα καλής γειτονίας» στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, αλλά αυτό ήταν αναμενόμενο εκ πείρας και βεβαίως δεν σημαίνει ότι δικαιολογείται οποιαδήποτε σκέψη αποχώρησης της Ελλάδας από την Ατλαντική Συμμαχία, ή της από το στρατιωτικό σκέλος της. Αλλωστε, η χώρα πλήρωσε την παρορμητική ανάλογη απόφαση που πήρε όταν πρωτοαισθάνθηκε τη στρατηγική των διεκδικήσεων και προκλήσεων από την τουρκική πλευρά, αλλά και την «σουδέτερη» στάση του ΝΑΤΟ το 1974.

Τα παραπάνω έχουν ασφαλώς σχέση με την «αγέρωχη» και συνεχώς προκλητική στάση της Τουρκίας απέναντί μας, που τώρα μας κατηγορεί ευθέως, μέσω πρωθυπουργού Γιλντιρίμ και υπουργείου Εξωτερικών, ότι προσφέρουμε «ασφαλές λιμάνι» στους αντιπάλους του καθεστώτος Ερντογάν, μετά την πρόσφατη απόφαση του ΣΤΕ. Προφανώς η Αγκυρα αρνείται να δεχθεί τη λειτουργία και τις διαδικασίες της ανεξάρτητης Δικαιοσύνης, όπως αυτές ακολουθούνται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και υποτίθεται ότι και για την υπεράσπισή της (της ανεξάρτητης

Δικαιοσύνης) συγκροτήθηκε κάποτε το ΝΑΤΟ. Αλλά είναι σαφές ότι η Τουρκία δεν πρέπει να «πικραίνεται», ακόμη και όταν προσεγγίζει τη Ρωσία και αγοράζει προηγμένα πυραυλικά συστήματα από αυτήν. Εκτός όμως από την «γκρίνια», υπάρχει και η σκληρή πραγματικότητα που, μεταξύ άλλων, λέει ότι η Τουρκία έχει βάλει μπρος και τη μηχανή αύξησης των προσφυγικών ροών. Το βλέπουμε τους τελευταίους μήνες στη νησιά, το διαπιστώνουμε όμως και στον Εβρο, όπως δείχνουν οι αριθμοί και παραδέχεται ο αρμόδιος υπουργός Δ. Βίτας σε δηλώσεις και συνεντεύξεις του. Επισημαίνοντας μάλιστα ότι ο ίδιος βρίσκει σε συνεχή επικοινωνία με τον Τούρκο ομόλογό του, χωρίς, φυσικά, αποτέλεσμα. Αλλωστε, το «προσφυγικό» αποτελεί όπλο με το οποίο απειλεί συνεχώς και ανοικτά την Ευρώπη ο Ερντογάν. Είτε για να διεκδικήσει κονδύλια, δόθηκε για να δημιουργήσει και να ενισχύσει τις δομές φιλοξενίας τους, ενώ μάλλον τα διοχετεύει στη χρηματοδότηση των

στρατιωτικών επιχειρήσεων στη Συρία, είτε για να περιορίσει την κριτική και να εξασφαλίσει την ανοχή απέναντι στις αυθαιρεσίες του καθεστώτος του.

Είναι φανερό πλέον ότι η Τουρκία στην άσκηση πιέσεων χρησιμοποιεί και τον Εβρο, εκτός από τα νησιά, επιτρέποντας σε αυξανόμενους αριθμούς προσφύγων και μεταναστών να περνούν τα σύνορα προς την Ελλάδα. Αν είχε αντίθετη βούληση, δεν θα το επέτρεπε, όπως αποδεικνύεται από τη σύλληψη των δύο Ελλήνων στρατιωτικών που πέρασαν κατά λάθος τα σύνορα και από τις συλλήψεις αντιπάλων του καθεστώτος που επιχειρούν να τα διαβούν. Επομένως, πρέπει να βρεθεί μια απάντηση, και μια σκέψη ίσως θα ήταν η ανέγερση ενός φράχτη, τουλάχιστον στα σημεία διαβάσεων. Είναι πολλές οι χώρες στα βόρεια σύνορά μας που το έχουν κάνει για να προστατευτούν από τις ροές από την Ελλάδα, υπό τη σιωπηρή συγκατάθεση των υπολοίπων Ευρωπαίων, και άλλες τόσες που έχουν αυξήσει θεαματικά τους ελέγχους. Γιατί όχι και εμείς λοιπόν;

Τόσες και τόσες «κωλοτούμπες» έχει κάνει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, η απομάκρυνση από την χροστούδουλοπούλεια άποψη περί... ελεύθερης μετακίνησης προσφύγων και μεταναστών δεν θα χαλούσε περισσότερο τη διαγωγή της. Σε συνδυασμό φυσικά με βελτίωση της διαδικασίας στις αιτήσεις ασύλου και επιστροφής όσων δεν δικαιούνται όπως προβλέπει η συμφωνία Ε.Ε. - Τουρκίας. Ας φανεί επιτέλους ένα δείγμα στοιχειώδους αποτελεσματικότητας...

Η Τουρκία, στην άσκηση πιέσεων στην Ευρώπη, έχει βάλει μπρος και τη μηχανή αύξησης των προσφυγικών ροών προς την Ελλάδα.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Ένα κανονικό κράτος

«**Σας υπόσχομαι** ιδρώτα δάκρυα και λύπη», έλεγε στην ιστορική του ομιλία στους Βρετανούς λίγο πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο ο Ουίνστον Τσώρτσιλ. Και μπορεί τότε οι Βρετανοί να πέρασαν μία περίοδο ιδρώτα, δακρύων και λύπης, αλλά ο ηγέτης τους με τη στάση του απέναντι στους Ναζί, κράτησε όρθιο το δυτικό μέτωπο την ώρα που ο Χίτλερ προέλαυνε σε όλη την Ευρώπη. Όταν ο Νίκος Αναστασιάδης εξελέγη Πρόεδρος της Δημοκρατίας, το 2013, είχε υποσχεθεί μία Κύπρο που μας αξίζει, καθώς ο ίδιος με τη στόφα του ηγέτη που διέθετε έλεγε πως μπορούσε να χειριστεί την κρίση που βρισκόταν προ των πυλών. Χρειάστηκε να περάσει ένας μολίς μήνας διακυβέρνησης, ώστε η «Κύπρος που μας αξίζει» να μετατραπεί σε καθεστώς εκτάκτου ανάγκης, να επιέλθει το κούρεμα καταθέσεων και η κυπριακή οικονομία να βρεθεί ένα βήμα πριν από την ολική κατάρρευση. Είναι λίγο άδικη η όποια σύγκριση και το αντιλαμβάνομαστε, αλλά κάπως έτσι ξεχωρίζουν τα κανονικά κράτη ηγετών με όραμα, από τα κράτη και πολιτικούς που παλεύουν να απαγκιστρωθούν από διαχρονικές παθογενείς.

As γυρίσουμε, όμως, πίσω στο το κούρεμα καταθέσεων. Κάποιοι τότε καταλόγισαν στον κ. Αναστασιάδη κακή προετοιμασία και υπερεκτίμηση των ικανοτήτων του, αλλά οι πλείστοι τον πίστευσαν με κατανόηση, λέγοντας πως παρέλαβε μία «ωρολογιακή βόμβα» από τη διακυβέρνηση Χριστόφια. Κάπως έτσι, κατά τον τελευταίο προεκλογικό, όταν ο Νίκος Αναστασιάδης διεκδικούσε επανεκλογή, οι δημοσκοπήσεις έδειχναν το εξής παράδοξο: ενώ οι ερωτηθέντες είχαν περισσότερο αρνητική άποψη για το πρόσωπό του παρά θετική, οι ίδιοι τον αναδείκνυαν ως τον καταλληλότερο να διαχειριστεί το Κυπριακό και την οικονομία. Έστω κι αν δεν τον εμπιστεύονταν. Σε αυτό το πλαίσιο ο Νίκος Αναστασιάδης επανεξελέγη με ισχυρή εντολή από τους πολίτες. Ισχυρή εντολή, είτε γιατί είχε υποσχεθεί ένα κράτος ευρωπαϊκό, ένα κράτος σύγχρονο, αλλά κυρίως ένα κράτος κανονικό, είτε γιατί κατάφερε να εμπεδώσει σε μεγάλη μερίδα της κυπριακής κοινωνίας πως η μη εκλογή του θα σήμαινε αυτόματα πισωγύρισμα στις αμαρτωλές εποχές της κακοδιαχείρισης. Η ισχυρή εντολή που έλαβε από την πλειοψηφία της κοινωνίας τού δίνει το πλεονέκτημα να υλοποιήσει όλες αυτές τις αλλαγές που υποσχέθηκε. Ένα κανονικό κράτος όπου το Κυπριακό θα επιλυθεί μέσω μιας δίκαιης και σωστής λύσης. Όπου οι μεταρρυθμίσεις σε παιδεία, υγεία και δημόσια υπηρεσία θα το καταστήσουν λειτουργικό και σύγχρονο. Κράτος απαγκιστρωμένο από πολιτικές της αρπαχτής στην οικονομία και προσπλημένο στον σχεδιασμό μιας βιώσιμης ανάπτυξης. Ένα κράτος που θα θέσει τέρμα στην κακοδιαχείριση, τα διαπλεκόμενα συμφέροντα πολιτικού και οικονομικού συστήματος. Αυτή τη φορά, ο Νίκος Αναστασιάδης δεν θα έχει ως σύμμαχό του ούτε το βολικό άλλοθι της κυβέρνησης Χριστόφια, αλλά ούτε και τον χρόνον, καθώς αυτός εξαντλείται και για την οικονομία αλλά και το Κυπριακό. Η πλειοψηφία της κοινωνίας έχει θέσει πλέον ψηλά τον πήχη και δεν πρόκειται να ανεχθεί άλλα περιθώρια λαθών. Οι έστω και λίγες μέρες της νέας διακυβέρνησης Αναστασιάδη δεν μας έχουν δώσει τις όποιες ελπίδες για πραγματική αλλαγή. Όσο κι αν συμφωνούμε πως η Άγκυρα ευθύνεται κυρίως για τη στασιμότητα στο Κυπριακό, οι τακτικοί και οι συναισθηματικές του εξάρσεις μας θυμίζουν άλλους προέδρους. Σίγουρα όχι έναν ηγέτη που φιλοδοξούσε να καταστεί στα μάτια της κοινωνίας ως ο ηγέτης της Λύσης. Δεν είναι όμως μόνο η λύση που απομακρύνεται. Πού βρίσκονται οι σχεδιασμοί για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων; Ο Νίκος Αναστασιάδης έχει υποσχεθεί πως δεν είναι ώρα για πειραματισμούς αλλά για σωστή διαχείριση στην οικονομία. Η κακοδιαχείριση στον Συνεργατισμό, η ατυχής επιλογή προσώπων δεν είναι αποτέλεσμα των λανθασμένων χειρισμών του Χριστόφια αλλά δική του. Τα όσα δημοσιεύονται το τελευταίο διάστημα περί υποτέλειάς μας στο γκρίζο χρήμα Ρώσων ολιγαρχών, δεν μπορεί να μας κάνει περήφανους ως κράτος, αλλά μας θυμίζει την πιο γκρίζα περίοδο της κυπριακής οικονομίας. Η πολιτικών πολιτογραφήσεων, των μεγάλων αναπτυξιακών έργων που καταστρέφουν το περιβάλλον, όπως επίσης και της πλήρους υποταγής μας σε συμφέροντα λογιστών και μεγάλων δικηγόρων γραφείων, καταδεικνύει πως η κυβέρνηση Αναστασιάδη όχι μόνο δεν είναι έτοιμη για τολμηρές αλλαγές, αλλά είναι όλημος οικονομικών συμφερόντων. Και το κυριότερο είναι πως μας παίρνει πολύ πίσω. Σε ένα κράτος, κάθε άλλο παρά κανονικό.

economidoum@kathimerini.com.cy

Τι αλλάζει στην Κούβα μετά τους Κάστρο;

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Η εμπιστοσύνη είναι πιάτο που τρώγεται κρύο

Πρώτος στόχος στο Κυπριακό είναι να φύγει από η Τουρκία από την Κύπρο. Διλαδή αν κάποιος σήμερα άνοιγε τα μάτια του και ρωτούσε τι σημαίνει αυτό, θα του λέγαμε αποχώρηση στρατευμάτων και κατάρνηση εγγυήσεων και επεμβατικών δικαιωμάτων. Και για χάρη αυτής της υποθέσεως, θεωρούμε πως η πλειονότητα των Τ/κ συμφωνεί. Άρα για να βοηθήσουμε προς αυτή την κατεύθυνση, θα πρέπει να πείσουμε τους Τ/κ πως μαζί μας είναι ασφαλείς. Δεύτερος στόχος στο Κυπριακό είναι αφού πειστεί η Τουρκία να αφήσει κατά μέρος την επικυριαρχία της στην Κύπρο, να λυθούν όλα τα άλλα ζητήματα. Περιουσιακό, εδαφικό, αποζημιώσεις, «σήκωμα» της οικονομίας των Κατεχόμενων από εμάς, εφόσον θέλουμε την Τουρκία εκτός κι εκείνη, μάλλον, δεν θα ενδιφευρθεί να προσφέρει οικονομικά.

Κεφάλαια που έχουν ανοιχτές πολλές υποσημειώσεις μεγάλες και μικρές με την πλέον επιφοβή για να καταρρεύσει η προσπάθεια, να είναι η τελευταία. Για το κόστος της λύσης δεν έχουμε πει και πολλά. Σχεδόν τίποτα. Κι αυτό δεν συμφέρει κανέναν. Τρίτος στόχος στο Κυπριακό είναι, πλέον, να διαφεντεύει η Κυπριακή Δημοκρατία τα των ενεργειακών της, άρα να μην μπλέκεται η Τουρκία. Οι τρεις αυτοί στόχοι έχουν έναν κοινό παρανομαστή. Την εμπιστοσύνη. Για να φύγει ο τουρκικός στρατός, οι Τ/κ πρέπει να αισθανθούν ασφάλεια μαζί μας. Για να είναι βιώσιμο το κόστος της λύσης, θα πρέπει οι αριθμοί να λένε την αλήθεια, πριν από τα δημοψηφίσματα. Για να μπορούμε να προχωρήσουμε στα ενεργειακά, πρέπει να εμπιστευτούμε ότι η Τουρκία δεν θα βγάζει κάθε τρεις και λίγο τον στόλο στην κυπριακή ΑΟΖ. Η εμπιστοσύνη δεν εμπεριέχεται σε κανένα από τα κεφάλαια, μεγάλα ή μικρά, δεν μπορεί να χωρέσει σε σημειώσεις ούτε verbalis μπορεί να σταθεί. Αν ήταν, θα είχαν γίνει μέχρι τώρα και τα δύο. Με κάποιο τρόπο θα μην είχαμε καλούπωσε μέσα στην ατελείωτη ύλη του Κυπριακού και λεκτικά θα την αναπτύσσαμε. Εξού και είναι ένα πιάτο που τρώγεται κρύο, μια παράφραση

που κρύβεται πίσω από άλλες φράσεις, όπως για παράδειγμα ότι η ασφάλεια της μιας πλευράς δεν πρέπει να συνιστά απειλή για την ασφάλεια της άλλης. Προς αυτή την κατεύθυνση, η δουλειά που έχει γίνει είναι μηδενική. Οι άνθρωποι που πριν από τον πόλεμο ζούσαν μαζί, φεύγουν από τη ζωή, και οι επιγονοί, μάθανε να ξεχωρίζουν τον απέναντι ως απέναντι και όχι ως διπλανό. Η δε θέσπιση εμπιστοσύνης μέσω των θεσμών, δικλίδων ασφαλείας και προνοιών, θέλει χρόνο να λειτουργήσει και να αποδείξει τον εαυτό της. Το κλίμα γίνεται ακόμη πιο δύσκολο εφόσον εξ αντικειμένου οι δύο πλευρές δεν μπορούν να τα βρουν μεταξύ τους. Μια ανθρώπινη σχέση που ξεκίνησε με όλα τα φόντα κατέληξε σχεδόν σε αποστρόφω προσωπικού επιπέδου. Δεν υπάρχει παράδειγμα προς μίμηση, όπως αυτά που βιώνουμε στις πράξεις ή στις οικογένειές μας. Υπάρχει όμως, θα πουν οι πιο αισιόδοξοι, ένα προζύμι. Μια μαγιά που είναι εκεί, και έχει τη δική της φωνή και που θέλει να δουλέψει προς επίτευξη των προαναφερθέντων. Ναι, αλλά σε τι ποσότητα; Και με πόση δύναμη; Εκείνοι που δεν θέλουν τη λύση, είναι περισσότεροι; Και δεν τη θέλουν γιατί κυρίως δεν υπάρχει εμπιστοσύνη. Κάποια σχέση όμως πρέπει να υπάρχει. Δεν μπορούν τα πράγματα να μείνουν ως έχουν. Εκείνα όμως που κάνουν, ήδη, το μελλοντικό οικοδόμημα να κουνιέται και εδράζονται όλα σχεδόν στην εμπιστοσύνη είναι εκεί. Μήπως, λοιπόν, πρέπει να μην είμαστε αποκλειστικά προσκολλημένοι στη ΔΔΟ; Μπορούμε να μιλήσουμε για κάτι άλλο πάνω σε όσα ήδη συμβαίνουν;

Μία μετεξέλιξη άλλου τύπου; Ξέρεη η κοινωνία πώς ονομάζεται και τι σημαίνει; Γιατί δεν το συζητάμε σαν ενδεχόμενο και περιεχόμενο; Για να έρθει η ώρα να το συζητήσουμε σοβαρά μια και καλή; Το πάθημά μας είναι ότι πως όσα αποφεύγαμε τα πάθαμε, και καλά θα ήταν, σε θεωρητικό επίπεδο τουλάχιστον, όσο μπορούμε να είμαστε προτοίμασμένοι για όσα μπορούμε. Τουλάχιστον αυτό, δεν έχει κανένα κόστος.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / Του **ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Ο φαύλος κύκλος στο Αιγαίο

Πριν λίγα χρόνια ένας πρώην Κύπριος Πρόεδρος μου εξομολογήθηκε ότι ένας Έλληνας πρωθυπουργός τον πιέζε για αποδοχή του σχεδίου Ανάν με το επιχείρημα ότι «οι εξοπλισμοί στοικίζουν ακριβά στην ελληνική οικονομία». Δεν έλεγε ψέματα. Γενικότερα ο εξοπλιστικός ανταγωνισμός της Ελλάδας με την Τουρκία έχει «γονατίσει» τις δύο χώρες αρκετές φορές. Αν θυμάστε η Τουρκία είχε πάρει δώσε με το ΔΝΤ λίγο μετά το 2000, ενώ ο πρώην Έλληνας πρωθυπουργός επιβεβαιώθηκε με την κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας το 2009 με την ένταξη της στο μνημόνιο. Η Ελλάδα προ κρίσης είχε φτάσει να δαπανά περίπου 9-10 δισ. δολάρια τον χρόνο για εξοπλισμούς. Έχει γείτονα την Τουρκία. Το 1987 ήταν η κρίση στο Αιγαίο με το Σισμίκ που οδήγησε τον Ανδρέα Παπανδρέου να προχωρήσει στην «αγορά του αιώνα» με τα 40 Μιράζ και 40 F16 για την πολεμική αεροπορία. Ακόμα κι εδώ ο λογαριασμός εκτοξεύτηκε. Οι Αμερικανοί πρότειναν δημιουργία γραμμής παραγωγής στην Ελλάδα για συναρμολόγηση και στη συνέχεια κατασκευή των F16 εάν η Ελλάδα αγόραζε 120 αεροσκάφη. Η Ελλάδα στη συνέχεια επί Μπιστοτάκη αλλά και Σημίτη και Καραμανλή αναγκάστηκε να κάνει συμπληρωματικές παραγγελίες F16. Εν όψει του ευρώ και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ο Σημίτης αναλαμβάνοντας από τον Ανδρέα Παπανδρέου ήταν αποφασισμένος να περιορίσει τη «γάγγραινα» των εξοπλισμών. Δεν πρόλαβε καν να το επεξεργαστεί και βρέθηκε αντιμέτωπος με την κρίση των Ιμίων το 1996 και την κατάληψη της ελληνικής βραχονησίδας από Τούρκους κομάντος. Έτσι χωρίς άλλη επιλογή μετά το «ευχαριστώ τους Αμερικανούς» και το no ships, no troops, no flags, εισάκουσε τις εισηγήσεις των Ελλήνων στρατηγών και προχώρησε σε μεγάλες παραγγελίες όπλων: 4 γερμανικά υποβρύχια type 214, που θεωρούνται τα πιο σύγχρονα συμβατικά υποβρύχια στον κόσμο και αυτή τη στιγμή είναι αυτά που κρατούν την ισορροπία στο Αιγαίο. Καινούργια μαχητικά αεροσκάφη F16 (ανώτερα από τα τουρκικά), νέα Μιράζ 200-5 (σαν αυτό που χάθηκε πρόσφατα στο τραγικό δυστύχημα που κόστισε τη ζωή του Γιώργου Μπαλταδώρου) που έχουν τη δυνατότητα να πλήξουν την Τουρκία με τους υποστρατηγικούς πυραύλους scalp, τις τορπιλάκατους Super vita από τους Άγγλους και σημαντική ενίσχυση του στρατού ξηράς με τα καλύτερα άρματα στον κόσμο Leopard HEL (από το HELLAS) που διατηρούν την αποτρεπτική δυναμική στον Έβρο και τα αυτοκινούμενα πυροβόλα PHZ 2000 από τους Γερμανούς που επίσης είναι τα καλύτερα στον κόσμο αλλά και τους πολλαπλούς εκτοξευτές MLRS. Μπροστά στην υπεροπλία της Τουρκίας στην αεροπορία η Ελλάδα έφτιαξε επίσης την καλύτερη αντιαεροπορική ομπρέλα με τους κυπριακούς S-300 στην Κρήτη, τους αμερικανικούς patriot να προστατεύουν τα κυρία αστικά κέντρα της χώρας (Αττική - Θεσσαλονίκη) αλλά και το Αιγαίο, τους ρωσικούς TOR M1 και OSA 8, και τον εκσυγχρονισμό των αμερικανικών Hawk. Η Τουρκία από την πλευρά της μπροστά στον εφιάλτη της χρεοκοπίας στις αρχές του 2000 ακύρωσε πολλά εξοπλιστικά προγράμματα αναγνωρίζοντας ότι οι πανάκριβοι εξοπλισμοί την οδήγησαν εκεί. Τα τελευταία χρόνια έχει επιδοθεί όμως πάλι σε φρενήρεις ρυθμούς που ταιριάζουν σε υπερδύναμη αφού κατασκευάζει μέχρι και αεροπλανοφόρο αυτή τη στιγμή. Το «καμπανάκι» όμως κτύπησε για ακόμη μια φορά. Η ανεξέλεγκτη κατρακύλα της τουρκικής οικονομίας και της τουρκικής λίρας τον τελευταίο καιρό δεν είναι τυχαία. Η Ελλάδα από την άλλη σε μια στιγμή που θα έπρεπε να εξοικονομεί κάθε ευρώ έτσι ώστε να καταφέρει να βγει επιτέλους μετά από 9 χρόνια από το μνημόνιο αναγκάζεται να προχωρήσει σε εξοπλισμούς δισεκατομμυρίων. Όμως ποιος μπορεί να πει ότι δεν είναι αναγκαίο; Με την Τουρκία να έχει αποθρασυνθεί και να είναι πλέον ανεξέλεγκτη χωρίς να μπορεί να την ελέγξει ούτε καν η Ουάσινγκτον, είναι μονόδρομος ο εξοπλισμός για την Ελλάδα. Οι δύο γαλλικές φρεγάτες που θα παραδώσουν άμεσα οι Γάλλοι είναι ένα καλό νέο επειδή με τα όπλα, την τεχνολογία και τους πυραύλους τους επαναφέρουν την ισορροπία στο Αιγαίο και αυξάνουν την αποτρεπτική δύναμη της Ελλάδας. Η Ελλάδα δυστυχώς φαίνεται ότι δεν θα έχει στις επόμενες δεκαετίες αυτή την πολυτέλεια. Είπαμε, η γεωγραφία είναι αμείλικτη και ευνοεί τον φαύλο κύκλο των εξοπλισμών στο Αιγαίο και το χειρότερο είναι ότι κανείς δεν μπορεί να την αλλάξει.

trifonost@sppmedia.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Ένας ανάλλαχτος ποιητής

Δεν πήγα για να του πάρω συνέντευξη. Δεν του ταιριάζει αυτή η συνθήκη. Πήγα για να μυρίσω τα λουλούδια του δικού του κήπου και να παίρνω σημειώσεις κάθε φορά που η σιωπή του μου φανέρωνε τι βρίσκεται πέρα από τις λέξεις. Ένας άνθρωπος σπουδαίος. Ανάλλαχτος. Και τι πεί να πει αυτό; Ότι μόνο στον κήπο των ανθρώπων και των ιδεών εκείνος είχε την έννοια να βρει το δικό του άθος και να το ποτίζει σε όλα τα χρόνια που δίδυσε στη ζωή με ασπική σχεδόν πειθαρχία. Και με εκείνη την ενυσθησία που διακρίνει τους ανθρώπους οι οποίοι έχουν τη μνήμη του προορισμού τους. Γι' αυτό και σήμερα προσπερνά την επικαιρότητα και επιλέγει να μοιραστεί κάποιες από τις σπουδαίες υπενθυμίσεις που μου χάρισε ο ποιητής, ο ζωγράφος, ο σπουδαίος Άντνης Ιωαννίδης. Γιατί μας λεί-

πουν μια τέτοιοι άνθρωποι. Που να μιλάνε και η κάθε τους λέξη να είναι μια υπενθύμιση για το πόσο σημαντικό είναι να διατηρήσουμε τη σχέση μας με την ουσία μας. Ωστε να μην απολέσουμε τη μνήμη του προορισμού μας.

Ωστε να μπορούμε να χαριστούμε, να υπερβούμε διλαδή το εγώ μας και να αναγνωρίσουμε πως η ουσία βρίσκεται στην επίγνωση της προσωνιότητάς μας. Έζησα επί ιδίω κινδύνω, μου είπε κάποια στιγμή και εννοούσε πως επέλεξε να χαριστεί, επέλεξε το άνοιγμα ψυχής. Και εμείς; Με ρώτησε αν έχουμε αλλάξει. Λέει 20 χρόνια τώρα, δεν ξέρει πως είμαστε εδώ πια. Δεν ήξερα ούτε και εγώ να του απαντήσω με βεβαιότητα. Αισθάνομαι πως δεν ξέρουμε ποιοι είμαστε και το χειρότερο είναι πως δεν ψάχνουμε καν για μια απάντηση, του είπα. Εκείνος δεν μίλησε. Συνέχισα να του περιγράψω, πως δεν φταίει η σκόνη, φταίει

Πήγα για να μυρίσω τα λουλούδια του δικού του κήπου και να παίρνω σημειώσεις κάθε φορά που η σιωπή του μου φανέρωνε τι βρίσκεται πέρα από τις λέξεις.

που δεν θέλουμε να καθαρίσουμε το βλέμμα μας, τις σκέψεις μας. Προτιμούμε να τις απλώνουμε σκονισμένες και να περιμένουμε κάτι έξω από μας, έξω από την ευθύνη μας, να έρθει για να τις καθαρίσει. Και εκείνος μου μίλησε για ένα παιχνίδι παιδικό. Που το παίζουν κάπου στα μέρη όπου ζει. Και που το ένα παιδί χτυπάει στην πλάτη του αλλοιού και κάνει την ερώτηση «σε ποιον χαρίζεσαι». Αυτό είναι,

μου είπε μετά. Σε ποιον χαρίζεσαι. Κι αν έχεις μάθει να χαρίζεσαι. Για να μπορείς να πορευτείς με τη μυρωδιά του δικού σου λουλουδιού. Και όχι να γίνεις μαϊντανός. Εποχιακός. Της μάζας. Του πολτού. Γι' αυτό είναι σημαντικό να παραμένεις ανάλλαχτος. Και μ' αυτό δεν εννοεί να έχεις παρωπίδες, ούτε και να μην ξέρεις τι συμβαίνει γύρω σου. Εννοεί να ψάχνεις το δικό σου άθος γιατί μόνο έτσι θα μωρέσεις να πεθάνεις χωρίς την πίκρα του «επί ματαίω». Αν δεν ανοίξεις την ψυχή σου δεν μπορείς να διατηρήσεις τη σχέση σου με την ουσία σου. Κι αυτό είναι μια γερή υπενθύμιση την οποία διερωτώμαι τι μας κάνει να τη βάζουμε στην άκρη, να τη φυλάμε στα συρτάρια και να τη ραντίζουμε με ναφθαλίνες για να συνεχίσουμε να ζούμε μέσα στην ανούσια πλεονεξία μας.

Μόνο μια δοκιμασμένη ψυχή μπορεί, ωστόσο, να ανικνεύσει το μυστήριο, αυτό

που πάντα βρίσκεται πέρα από μας, πάνω από μας κι αυτό που κάνει το πέρασμά μας από τη ζωή ευλογημένο. «Πρέπει να υποστείς εσύ ο ίδιος αυτή την διαδικασία» μου είπε «να εφαρμόζεις στο έξω σου τη μεγάλη ζωή της εσωτερική που έχεις μέσα σου». Και ύστερα μου μίλησε για τη σιωπή της ζωγραφικής, των γραμμάτων, των σκηνμάτων. Πώς είναι αυτή η σιωπή, τον ρώτησα. Άμα την προσπεράσεις δεν θα σου φωνάξει, μου είπε, αλλά άμα την κοιτάξεις θα τεθούν σε λειτουργία άλλες αισθήσεις... Εκείνες που σου αφυπνίζουν τη μνήμη του προορισμού σου... «Τα χρόνια της αθωότητας» μου είπε λίγο πριν φύγω. «Αυτή τη μνήμη πρέπει να έχουμε. Γιατί μόνο προς τα πίσω έχουμε να πάμε για να βρει ο καθένας το δικό του κήπο και ο κόσμος τη γεωμετρία του».

elenixenou11@gmail.com

Ρουσφέτια παντού...

Του **ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Το μεγαλύτερο πρόβλημα των δημοσιογράφων με την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ είναι πως δεν τους... προλαβαίνουμε σε ό,τι αφορά τις παρατυπίες, τα ρουσφέτια και τα σκάνδαλα. Κάθε λίγο και λιγάκι προκύπτει ένα συμβάν, που δείχνει την αναβίωση του παλαιοκομματικού συστήματος, στη χειρότερη μορφή του. Ακόμη και στις χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ, ακόμη και στη Γενική Γραμματεία Ερευνας και Τεχνολογίας.

Ο εν λόγω οργανισμός έκανε στις 26.1.2018 πρόσκληση για χρηματοδότηση ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Διμερής και Πολυμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδας-Κίνας» με καταληκτική ημερομηνία τις 30.3.2018. Ηρθε η 30ή Μαρτίου, απήλθε και εντελώς ξαφνικά δύο και κάτι εβδομάδες μετά, στις 16 Απριλίου, η ΓΓΕΤ βγάζει νέα ανακοίνωση σύμφωνα με την οποία δίνεται «η δυνατότητα, σε όσους δυνητικούς δικαιούχους δεν μπόρεσαν λόγω προβλήματος να ολοκληρώσουν την υποβολή της αίτησής τους στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), να οριστικοποιήσουν την ηλεκτρονική υποβολή της για τη Δράση Εθνικής Εμβέλειας “Διμερής και Πολυμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδας-Κίνας”, την Τετάρτη 18 Απριλίου 2018».

Τι συνέβη αυτές τις δύο εβδομάδες μετά τη λήξη της προθεσμίας, για να δοθεί παράταση 16+2 ημερών; Η ΓΓΕΤ φυσικά δεν εξηγεί. Λέει ότι κάποιοι «λόγω προβλήματος» δεν μπόρεσαν να καταθέσουν εγκαίρως τις αιτήσεις. Σύμφωνα με μαρτυρίες, η ηλεκτρονική πλατφόρμα υποβολής αιτήσεων λειτουργούσε κανονικά. Δεν ήταν δα και τόσο πολλές οι αιτήσεις, αλλά αλίμονο αν υπήρχε ηλεκτρονικό πρόβλημα και στον οργανισμό που αποτελεί την αιχμή του δόρατος της τεχνολογικής αναβάθμισης της χώρας. Επομένως, τι πρόβλημα υπήρχε, το οποίο ανακάλυψε με δύο εβδομάδες καθυστέρηση η Γενική Γραμματεία; Ψυχολογικό; Αφηρημάδας; Κάποιοι ξεχάστηκαν και δεν κατέθεσαν εγκαίρως τις προτάσεις και η γεμάτη κατανόηση ΓΓΕΤ αποφάσισε να δώσει μια δεύτερη ευκαιρία;

Μπορούμε να υποθέσουμε πολλά για το μυστηριώδες αυτό «πρόβλημα», αλλά η εξήγηση που έχει τις μεγαλύτερες πιθανότητες είναι το ρουσφέτι σε κάποιους ημετέρους. Αυτό φυσικά θα φανεί στο χειροκρότημα, όταν δηλαδή ανακοινωθούν τα αποτελέσματα και πιθανότατα θα δούμε κάποιον από τους καθυστερημένους να κερδίζει το έργο.

Θα περιμένουμε να δούμε, αλλά υπάρχει και μία άλλη κρίσιμη παράμετρος. Σε τέτοιες ανταγωνιστικές διαδικασίες, οι 18 επιπλέον ημέρες αποτελούν πλεονέκτημα των ασυνεπών έναντι εκείνων που δεν είναι παρατρεχάμενοι της ΣΥΡΙΖΑΝΕΛικής εξουσίας, αφού τυπικά υπάρχει χρόνος για καλύτερη προετοιμασία της πρότασης. Ποιος είπε ότι η συνέπεια μένει ατιμώρητη και πως το κομματικό κράτος έχει οριστικώς πεθάνει;

Ανυπεράσπιστοι πολίτες

Του **ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο θάνατος του Αλέξανδρου Σταματιάδη, του 52χρονου άτυχου άνδρα που υπέκυψε τελικά μετά τα πυρά που δέχθηκε από ειςβολείς στο σπίτι του, δεν είναι απλώς ένα ακόμη τραγικό συμβάν σε μια μεγάλη πρωτεύουσα. Όπως και να θέλει να το καμουφλάρει η κυβέρνηση, όπως και να θέλουν να μειώσουν τη σημασία του οι διάφοροι κυνικοί που χλευάζουν το κοινό αίσθημα, γεγονός είναι ότι η ζωή στην Ελλάδα έχει αλλάξει. Ιδίως στην Αθήνα. Και αυτό ερμηνεύεται με μία λέξη: ανασφάλεια. Αυτή η σιωπηλή, σταθερή, επιτακνόμενη διολίσθηση έχει κλονίσει την καθημερινότητα χιλιάδων ανθρώπων. Δεν είναι ούτε υπερβολή ούτε κινδυνολογία. Είναι η πραγματικότητα. Είναι πολλά χρόνια που η Αθήνα δεν είναι η ασφαλής πόλη που ήταν κάποτε και αυτό είναι και λογικό και αναμενόμενο.

Αλλά αυτό που συμβαίνει τα τελευταία χρόνια, και ιδίως αυτήν την περίοδο, δεν έχει προηγούμενο. Το ακούω καθημερινά, σε συζητήσεις, και αν φέρεις το θέμα στην ανασφάλεια και στον φόβο για εισβολείς, διαρρήκτες, εκβιαστές, απατεώνες και αδίστακτους κακούργους, δεν υπάρχει περίπτωση να μην έχει ο καθένας να διηγηθεί μια ιστορία που συνέβη στον ίδιο ή στο στενό του περιβάλλον. Αυτό που εισπράττω, αλλά και αυτό που νιώθω ο ίδιος από προσωπική μου πείρα ή παρατήρηση, είναι ότι, δυστυχώς, η Ελλάδα έχει γίνει αποθετήριο κακοποιών και ποτέ δεν φανταζόμουν ότι θα έφτανε στο σημείο να δηλώσω κάτι τέτοιο χωρίς να έχω στοιχεία με αριθμούς.

Ο στενός μου περίγυρος έχει απειληθεί, στην πολυκατοικία όπου μένω έχουν κρυφτεί δύο φορές άγνωστοι, παρόμοιες ιστορίες για αδυσώπητες έως πρόσφατα ιστορίες εξαπάτησης απλών ανθρώπων ακούω καθημερινά και αυτό που συμβαίνει είναι να διογκώνεται η ανασφάλεια, η οποία με τη σειρά της τροφοδοτείται από αγανάκτηση και φόβο. Η κατάσταση αυτή, που τείνει να είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα στην ποιότητα ζωής και στη διασφάλιση του στοιχειωδέστερου δικαιώματος του πολίτη, δηλαδή την προστασία του, είναι σαφές ότι συντηρεί και διογκώνει τη διαρκή τροφοδοσία της Χρυσής Αυγής ή έστω εμβάθυνει τη δυσπιστία του μέσου πολίτη απέναντι στις «φωνές της λογικής». Η υποτίμηση του θέματος της ασφάλειας των πολιτών εκ μέρους της κυβέρνησης δεν προκαλεί εντύπωση. Αλλά η αντιπολίτευση δεν πρέπει να φοβηθεί να αναδείξει αυτό το θέμα ως ένα από τα μείζονα. Δυστυχώς, έχουμε φτάσει σε σημείο που οι κλειστές πόρτες και τα κλειδαμπαρωμένα σπίτια είναι αυτονόητη αυτοπροστασία, με την επίγνωση ότι ο πολίτης παραμένει επί της ουσίας απροστάτευτος.

Το Βερολίνο γιορτάζει την επέτειο ανεξαρτησίας του Ισραήλ.

Στις κάλπες με οδηγό τη «λαϊκή συμμαχία»

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Η συναπόφαση Ερντογάν-Μπατσελί για πρόωρη προσφυγή στις κάλπες (προεδρικές, βουλευτικές ταυτόχρονα) ήταν κάτι αναμενόμενο, ίσως όχι τόσο γρήγορα, πάντως οι ενδείξεις έδειχναν εντός της τρέχουσας πολιτικής επικαιρότητας. Έτσι ο Τ. Ερντογάν και το ΚΑΔ (Κόμμα Ανάπτυξης και Δικαιοσύνης) έδωσαν τον ρόλο του «αγγελιαφόρου» στον νέο εκλογικό τους σύμμαχο, το Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης (ΚΕΔ) με ηγέτη τον Ν. Μπατσελί. Στις 17 Απριλίου ο Μπατσελί ζήτησε πρόωρες, στις 18 Απριλίου τα είπαν με τον Τ. Ερντογάν στο Προεδρικό Μέγαρο και έτσι ορίστηκε η σχετική ημερομηνία-14 Ιουνίου 2018. Η αλλαγή του κανονικού χρόνου των εκλογών (3 Νοεμβρίου 2019) σε εκλογές 16 μήνες ενωρίτερα συνιστά μίαν αποφασιστική κίνηση από την πλευρά της «Λαϊκής Συμμαχίας» όπως έχει ονομαστεί η συνεργασία του ΚΑΔ και του ΚΕΔ. Οι υποψηφιότητες για την προεδρία αφορούν σε μια πρώτη ανάγνωση τον Τ. Ερντογάν, τον Κ. Κιλντσίνογλου και την πρόεδρο του «Καλού» Κόμματος Μ. Ακσενέρ.

Το τελευταίο διάστημα το ΚΑΔ και το ΚΕΔ εργάστηκαν συστηματικά πάνω στα εξής σημεία: Πρώτο, ετοίμασαν τη νομική μορφή της συνεργασίας τους, δεύτερο, ψήφισαν τον σχετικό

νόμο που επιτρέπει αυτές τις μεγάλες συνεργασίες, τρίτο, ετοιμάστηκαν σε εξαιρετικά καλό βαθμό ώστε όχι μόνο να εμφανιστούν ως εκλογικοί εταίροι, αλλά και να αιφνιδιάσουν, ως συνήθως, το υπνώττον ΡΑΚ του Κ. Κιλντσίνογλου, και, τέταρτο, εδώ και μήνες η ρητορική Ερντογάν ενσωματώθηκε στις εκλογικές συνθήκες, χωρίς η αντιπολίτευση πώς να γνωρίζει ή να αντιδράσει. Ο αιφνιδιασμός της 18ης Απριλίου συνιστά κρίσιμο σημείο της διμηννης εκλογικής μάχης που θα δοθεί μέχρι τις 24 Ιουνίου.

Δηλώσεις, επιλογές, ή κινήσεις Ερντογάν εδώ και ικανό χρονικό διάστημα οδηγούσαν στο συμπέρασμα ότι η Τουρκία δεν θα εξαντλήσει την τρέχουσα κοινοβουλευτική τετραετία. Οι δηλώσεις σχετικές με την αντιπολίτευση και προσηπτικά με δικαστικές προσφυγές Ερντογάν κατά του αδύναμου κρίκου της, του Κιλντσίνογλου. Οι κινήσεις και ο τελικός έλεγχος του Άφριν. Η κατανάλωση ρητορικής στα ζητήματα που συνδέονται με την Ελλάδα. Η με έργα παρεμπόδιση γεωτρύπης στην κυπριακή ΑΟΖ. Τα εγκαινία πυρηνικού σταθμού στο Άκουγιο μαζί με τον Πούτιν. Συνέχεια στα μεγάλα έργα σε όλη την επικράτεια-αεροδρόμια, μαρίνες, οδικά δίκτυα, νέες θέσεις εργασίας. Αυτές οι κινήσεις, μέσα και έξω από την Τουρκία,

έδωσαν το «υπόστρωμα» για να ετοιμαστεί η απόφαση για πρόωρη προσφυγή στην κάλπη.

Στις 18 Απριλίου ο Τ. Ερντογάν μίλησε για «ασθένειες του παλιού συστήματος, που βρίσκονται ως εμπόδιο σε κάθε βήμα που λαμβάνουμε, παρά το γεγονός ότι ο Πρόεδρος και η κυβέρνηση εργάζονται αρμονικά». Βεβαίως, ένα κόμμα που κυβερνά από το 2002, δύσκολα πείθει όταν κάνει λόγο για «παλιό σύστημα». Ωστόσο, κανείς δεν πρέπει να υποτιμά την ικανότητα Ερντογάν να βρίσκει διλήμματα και να κατασκευάζει κάθε φορά «πόλους», που συγκρούονται (ένα «καλό» και έναν «κακό») και έτσι να θέτει τον δικό του πόλο σε θέση ισχύος αφού αυτός συνιστά τον «καλό» πόλο. Τώρα θα αποδώσει αδυναμίες και λάθη που συμβαίνουν σήμερα επί δικής του διακυβέρνησης στο «παλιό σύστημα», το οποίο θα πταθεί μόνο με την υλοποίηση της συνταγματικής αλλαγής του 2017 για προεδρικό σύστημα, πρόεδρος με εκτεταμένες εξουσίες, διορισμός αντιπροέδρων, τέλος στη θέση του πρωθυπουργού.

Πάνω σε αυτή την ανάλυση θα κτίσει ο Τ. Ερντογάν και το ΚΑΔ την εκλογική του καμπάνια τόσο για τις προεδρικές όσο και βουλευτικές εκλογές: μάχη για το νέο που ταυτίζεται με τη νέα συνταγματική δομή σε γκω-

λικό πρότυπο. Μάχη ενάντια στο παλιό σύστημα που προφανώς αφορά τους κεραλιστές, το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα και τον γνωστό, αδύναμο, ηγέτη του, τον Κ. Κιλντσίνογλου.

Ευθεία παράβαση κανόνων που έχει θεσπίσει το Συμβούλιο της Ευρώπης για τη λειτουργία του κράτους δικαίου συνιστά η διεξαγωγή των εκλογών μέσα σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, όπως αυτή ψηφίστηκε και έκτοτε ανανεώθηκε επτά φορές μετά την απόπειρα πραξικοπήματος στην Τουρκία το 2016. Τη νέα παράταση ψήφισε το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας στις 17 Απριλίου και αυτό ψηφίζει η τουρκική εθνοσυνέλευση στις 19 Απριλίου. Ο Μ. Γιλντιρίμ ήδη δήλωσε ότι η κυβέρνηση «θα ενεργήσει σύμφωνα με αυτή την απόφαση για επέκταση της για ακόμα τρεις μήνες».

Οι δημοσκοπήσεις σύντομα θα δείξουν τις προτιμήσεις του εκλογικού σώματος. Βέβαιο είναι πως το ΚΑΔ μελετάει σε βάθος και συστηματικά τις τάσεις που διαμορφώνονται ανάμεσα στους τούρκους ψηφοφόρους. Η προκήρυξη της 18ης Απριλίου δείχνει πως το ΚΑΔ γνωρίζει πώς να αιφνιδιάζει τους αντιπάλους του και πώς να θέτει τις βάσεις για να διατηρήσει την πολιτική του ηγεμονία.

www.larkoslarkou.org.cy

Το άνοιγμα των οδοφραγμάτων και η κατοχή

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ**

Οταν στις 23 Απριλίου 2003 οι κατοκικές αρχές προχώρησαν μονομερώς στη μερική άρση των απαγορεύσεων στην ελεύθερη δικαιοσύνη, δημιουργήθηκε ένα πανηγυρικό κλίμα και πολλοί έσπευσαν να το παραλληλίσουν με την πτώση του τειχούς του Βερολίνου. Η σύγκριση όμως ήταν άστοχη. Ενώ στην περίπτωση της Γερμανίας η πτώση του τειχούς σηματοδότησε την αποκατάσταση της ενότητας της χώρας, στην Κύπρο εκ των πραγμάτων ισχυροποιήθηκε το κατοκικό καθεστώς οικονομικά, κοινωνικά αλλά και πολιτικά. Η κίνηση Ντενκτάς, σε συνεργασία με την Άγκυρα, αποσκοπούσε αφ' ενός στην εκτόνωση της πίεσης έναντι του κατοκικού καθεστώτος και αφ' ετέρου στη δημιουργία θετικών εντυπώσεων διεθνώς.

Ταυτόχρονα κατέρρευσε και το αφήγημα της τουρκικής πολιτικής ότι Έλληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι δεν μπορούν να συμβιώσουν και ως εκ τούτου η θέση ότι «η αυστηρή διζωνικότητα ή και ακόμα ο οριστικός διαχωρισμός είναι απαραίτητος». Είναι προφανές ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δεν αξιοποίησε επαρκώς τα δεδομένα. Η πολιτική ηγεσία ακολουθούσε αμύχανα τις εξελίξεις. Το κυριότερο όμως σφάλμα ήταν ότι δεν αξιοποίησε τη

δυναμική για να υποβάλει πλαίσιο αρχών για λύση με μια ενοποιητική ομοσπονδιακή φιλοσοφία καθώς και εισηγήσεις για περαιτέρω μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης με αμοιβαία οφέλη. Το τι ακολούθησε είναι γνωστό.

Αναμφίβολα οι κινήσεις και τα μονομερή μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης έγιναν με τρόπο που οδήγησαν σε πολύ μεγαλύτερα οφέλη για την τουρκική πλευρά. Υπήρξε η οικονομική ένεση, το άνοιγμα των Τουρκοκυπρίων προς τον έξω κόσμο (παρά το γεγονός ότι εξακολουθεί να γίνεται λόγος περί απομόνωσης) και η αναβάθμιση του κατοκικού καθεστώτος. Και όλα αυτά χωρίς να υπάρξουν χειροπιαστά οφέλη για τους Έλληνοκύπριους. Δεν είναι υπερβολή να λεχθεί ότι μετά τις 23 Απριλίου του 2003 οι Τουρκοκύπριοι απολαμβάνουν αρκετά από τα αγαθά της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ε.Ε. (μετά την 1 Μαΐου 2004) χωρίς όμως υποχρεώσεις.

Εάν οι κινήσεις για αναβάθμιση του κοινωνικοοικονομικού επιπέδου των Τουρκοκυπρίων συνοδεύονταν με κάποιες παραχωρήσεις προς την ελληνοκυπριακή πλευρά (π.χ. επιστροφή της κλειστής πόλης της Αμμοχώστου) αυτό θα ήταν ένα ουσιαστικό και βήμα προς τη σωστή κα-

τεύθυνση. Αντί τούτου, συνεχίστηκε η εκμετάλλευση ελληνοκυπριακών περιουσιών με αμειώτο ρυθμό καθώς και αμφισβήτηση της κρατικής υποστάσης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ταυτόχρονα, η τουρκική πολιτική έκτοτε όχι μόνο δεν παρουσιάζει οποιαδήποτε διάθεση για ένα έντιμο συμβιβασμό αλλά παραμένει προσλωμένη στους στόχους της. Η τουρκοκυπριακή πλευρά, σε πλήρη σύμπλευση με την Άγκυρα, εξακολουθεί, μεταξύ άλλων, να προωθεί τέσσερις βασικούς στόχους:

- τη νομιμοποίηση της κατοκικής οντότητας,
- την ουσιαστική βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης στην κατεχόμενη Κύπρο,
- τη δημιουργία νέων δημογραφικών δεδομένων στην Κύπρο,
- τη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και την αντικατάστασή της από μια ομοσπονδο-συνομοσπονδιακή οντότητα.

Τα τελευταία χρόνια η Κυπριακή Δημοκρατία προσπάθησε να αναπτύξει και μια ενεργειακή στρατηγική, η οποία όμως έχει τους τελευταίους μήνες αμφισβητηθεί έντονα από την Άγκυρα. Η τουρκοκυπριακή ηγεσία έχει ακολουθήσει την Άγκυρα και σε αυτή την

επιλογή της. Πέραν τούτου θα ήταν απρονοσία να παραγνωρίσουμε την ισλαμοποίηση που λαμβάνει χώρα στα Κατεχόμενα καθώς και τις δημογραφικές αλλαγές με τον συνεχιζόμενο εποικισμό. Είναι προφανές ότι θα πρέπει να επαναξιολογηθεί η πολιτική μας. Ταυτόχρονα θα πρέπει να κατανοηθεί ότι η εκάστοτε τουρκοκυπριακή ηγεσία δεν μπορεί να κάνει οποιοδήποτε ουσιαστικό βήμα χωρίς την έγκριση της Άγκυρας. Υπογραμμίζεται συναφώς ότι οι διαπραγματεύσεις κατέρρευσαν τον περασμένο Ιούλιο παρά το γεγονός ότι εν πολλοίς εξυπηρετούντο οι τουρκικοί στόχοι με την υφιστάμενη βάση των συνομιλιών. Ήταν ο τουρκικός μαζικισμός που οδήγησε σε αυτό το αποτέλεσμα. Αναμφίβολα απαιτείται νηφαλιότητα, σοβαρότητα, καθώς και πειστικό αφήγημα για μια νέα προσέγγιση στο Κυπριακό. Θα ήταν λάθος να συνεχισθεί μια πολιτική, η οποία όχι μόνο δεν οδήγησε σε θετικά αποτελέσματα αλλά έχει επικίνδυνα διολισθήσει προς τις τουρκικές θέσεις.

Ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους είναι πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων, καθώς και του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Στοιχνημα η αυτονομηση των νοσηλευτηριων

Ο υπ. Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου μιλάει στην «Κ» για τις προσπάθειες που γίνονται στο Υπουργείο για τη μετάβαση στο ΓεΣΥ

Συνέντευξη στον
ΣΤΕΛΙΟ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Η αυτονομηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων αποτελεί μεγάλο στοιχνημα για το Υπουργείο Υγείας αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο υπουργός Υγείας. Ο Κωνσταντίνος Ιωάννου αναφέρεται στις βασικές τους προτεραιότητες στο Υπουργείο Υγείας που έχουν να κάνουν με την εφαρμογή του ΓεΣΥ εντός των χρονοδιαγραμμάτων που έχουν τεθεί. Παραδέχεται ότι το υφιστάμενο μοντέλο λειτουργίας των δημόσιων νοσηλευτηρίων έχει παρέλθει, τονίζοντας, ωστόσο, ότι θα γίνουν όλες οι ενέργειες που πρέπει για να βελτιωθεί η υπάρχουσα κατάσταση μέχρι την εφαρμογή του ΓεΣΥ. Τέλος, επαναλαμβάνει για ακόμα μία φορά ότι το ΓεΣΥ μπορεί να προχωρήσει και χωρίς την τελική συμφωνία ΟΑΥ-ΠΣ, σημειώνοντας ότι τα οικονομικά δεδομένα είναι εκεί για να τα εξετάσει ο κάθε γιατρός ξεχωριστά για να πάρει την τελική του απόφαση αν θα συμβληθεί με τον Οργανισμό Ασφάλισης υγείας.

—Αναλάβετε το Υπουργείο σε μια κρίσιμη καμπή, καθώς είναι προ των πυλών η εφαρμογή του ΓεΣΥ. Ποιες είναι οι προτεραιότητές σας;

—Οι προτεραιότητες είναι δεδομένες και έχουν να κάνουν με την εφαρμογή του ΓεΣΥ στη βάση των χρονοδιαγραμμάτων που έχουν οριστεί στον νόμο που ψήφισε η βουλή τον Ιούνιο του 2017, καθώς και η αυτονομηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων.

—Αν και η βουλή έχει ψηφίσει ομόφωνα τα νομοσχέδια του ΓεΣΥ φαίνεται ότι ακόμα υφίστανται αντιδράσεις. Μπορούν αυτές να μπλοκάρουν την εφαρμογή του;

—Ως υπουργός Υγείας δεν έχω δει ακόμα συγκεκριμένες αντιδράσεις. Θεωρώ όμως από τη στιγμή που υπάρχει η θέληση από την πλειοψηφία των κοινοβουλευτικών κομμάτων τα οποία έχουν εκφράσει επανειλημμένα τη στήριξή τους στο ΓεΣΥ, όπως και η στήριξη από τα οργανωμένα σύνολα των ασθενών, οι οποίοι ζητούν επίμονα την εφαρμογή του, θα είναι καταλύτης στην οποία προσπάθεια υπάρχει για ανατροπή των σχεδιασμών.

—Έχετε δηλώσει πρόσφατα ότι το ΓεΣΥ μπορεί να προχωρήσει και χωρίς τη συμφωνία ΠΣ - ΟΑΥ. Δεν φοβάστε ότι αυτό μπορεί να σας οδηγήσει σε αντιπαράθεση με τους ιδιώτες γιατρούς;

—Έχω τονίσει επανειλημμένα ότι σε περίπτωση αδιεξόδου είμαστε στη διάθεση και των δύο πλευρών να μεσολαβήσουμε προς άρση αυτού του αδιεξόδου, αν υπάρξει. Αν και εφόσον δεν γεφυρώνονται οι

Ο Κωνσταντίνος Ιωάννου τονίζει ότι η θέληση της πλειοψηφίας των κοινοβουλευτικών κομμάτων, καθώς και η στήριξη από τα οργανωμένα σύνολα των ασθενών, θα είναι καταλύτης στην οποία προσπάθεια υπάρχει για ανατροπή των σχεδιασμών του ΓεΣΥ.

Αν και εφόσον δεν γεφυρώνονται οι διαφορές, ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας είναι υποχρεωμένος να προχωρήσει με δικούς του σχεδιασμούς, που απορρέουν από τη σχετική νομοθεσία.

Υπάρχει η θέληση από την πλειοψηφία των κομμάτων τα οποία έχουν εκφράσει επανειλημμένα την στήριξή τους στο ΓεΣΥ, όπως και η στήριξη από τα οργανωμένα σύνολα των ασθενών οι οποίοι ζητούν επίμονα την εφαρμογή του.

Χωρίς αντίκρισμα οι αντιδράσεις για ΟΚΥπΥ

—Παράλληλα με τις διαδικασίες του ΟΑΥ τις δικές του ενέργειες κάνει και ο ΟΚΥπΥ για την αυτονομηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων. Πού βρίσκεται σήμερα αυτή η διαδικασία;

—Η αυτονομηση σίγουρα αποτελεί το μεγάλο στοιχνημα. Όπως γνωρίζετε έχει ήδη διοριστεί το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο ενώ σύντομα θα προκηρύξουμε τις θέσεις των τριών διευθυντών (γενικού, εκτελεστικού και οικονομικού) οι οποίοι θα στελεχώνουν τον οργανισμό. Υπήρξε μια καθυστέρηση στη βουλή, όμως ευελπιστώ ότι θα μπορέσουμε να προκηρύξουμε αυτές τις θέσεις εντός Μαΐου για να προσληφθούν τα άτομα αυτά μέχρι και το τέλος Ιουλίου. Παράλληλα, αναμένεται να προχωρήσουμε και με την πρόσληψη των υπόλοιπων διευθυντικών ομάδων μέχρι τις αρχές Νοεμβρίου, οι οποίες θα τρέξουν την αυτονομηση, ενώ, τις επόμενες μέρες, θα προκηρύξουμε τον διαγωνισμό για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο τομέα της μεταρρύθμισης με το μεγαλύτερο κονδύλι να αφορά την αυτο-

Εμείς γνωρίζουμε το ποιόν τόσο του προέδρου του οργανισμού όσο και των υπόλοιπων μελών και δεν ευσταθούν καθόλου αυτές οι κατηγορίες.

διαφορές ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας είναι υποχρεωμένος να προχωρήσει με τους δικούς του σχεδιασμούς, που απορρέουν από τη σχετική νομοθεσία. Το γεγονός αυτό δεν μας φέρνει σίγουρα σε ρήξη με τους γιατρούς. Μπορεί να διαφωνεί ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος αλλά επαφίεται στον κάθε γιατρό ξεχωριστά αν θα αποφασίσει να συμβληθεί με τον ΟΑΥ ή όχι. Τα οικονομικά δεδομένα είναι εκεί για να τα εξετάσει ο κάθε γιατρός ξεχωριστά. Ούτως η άλλως και σε μια συμφωνία με τον ΠΣ, είναι ο κάθε γιατρός ξεχωριστά που θα έρθει να κάνει την οποία συμφωνία με τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας. **—Πιστεύετε ότι υπάρχει έδαφος να συμβληθούν αρκετοί ιδιώτες γιατροί και χωρίς ενδεχόμενη συμφωνία;**

—Προσωπική μου άποψη είναι ότι τα διαφανή οικονομικά δεδομένα που υπάρχουν από τον οργανισμό ασφαλίσης υγείας, είναι πολύ ελκυστικά για να πείσουν γιατρούς να έλθουν και να συμβληθούν με το ΓεΣΥ. Για παράδειγμα και με βάση τους αριθμούς που έχουν βγει

στη δημοσιότητα, ένας προσωπικός γιατρός αν γράψει τον μέσο αριθμό ασθενών θα έχει εισόδημα της τάξης των 120.000 ευρώ, ενώ αν καταφέρει να γράψει τον μέγιστο αριθμό ασθενών θα έχει ετήσιο εισόδημα 250.000 ευρώ. Θεωρώ ότι είναι υπέρ το δέον ικανοποιητικοί αυτοί οι αριθμοί και άρα ελκυστικοί για πολλούς γιατρούς ώστε να συμβληθούν στο τέλος της ημέρας με τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας.

—Η απόφαση για μονοασφαλιστικό ΓεΣΥ, ωστόσο, διαφοροποιεί και τον κύκλο εργασιών κάποιων ασφαλιστικών εταιρειών. Πώς το σχολιάζετε;

—Ορισμένες θετικές και αρνητικές επιπτώσεις ενυπάρχουν σε όποιο σχέδιο εφαρμόζεται. Σίγουρα μπορεί να έχει κάποιες μικρές αρνητικές επιπτώσεις σε ασφαλιστικές που ασχολούνται με τον τομέα της υγείας. Η εφαρμογή του ΓεΣΥ θα δώσει την ευκαιρία στις ασφαλιστικές εταιρείες να εξετάσουν νέα σχέδια, όπως είναι οι συμπληρωμές για φάρμακα, η απευθείας επίσκεψη σε ειδικούς ιατρούς, χωρίς να μειωθεί ιδιαίτερα ο τζίρος τους.

το ποιόν τόσο του προέδρου του οργανισμού όσο και των υπόλοιπων μελών και δεν ευσταθούν καθόλου αυτές οι κατηγορίες. Όσο αφορά τον πρόεδρο του Δ.Σ. προκειται για έναν άνθρωπο με τεράστιο βιογραφικό και εμπειρία και θεωρούμε ότι αυτά που μπορεί να προσφέρει στο Διοικητικό Συμβούλιο είναι πάρα πολλά. Όσο αφορά τις κατηγορίες που ακούγονται είναι καιρός είτε να τις τεκμηριώσουν κάποιοι ή να σταματήσουν πλέον να τις αναφέρουν καθώς έχει παρατραβήξει το όλο θέμα.

—Μπορεί το όλο θέμα να επηρεάσει την κοινή γνώμη;

—Φαντάζομαι ότι είναι αυτός ο λόγος που κάποιοι συνεχίζουν να εκτοξεύουν κατηγορίες, αλλά νομίζω ότι η κοινή γνώμη έχει αισθητήριο και μπορεί ν' αντιληφθεί γιατί γίνονται αυτά τα πράγματα. Έχουν περάσει κάποιοι μήνες και ωστόσο εξακολουθούν να ανακυκλώνονται οι κατηγορίες. Νομίζω πλέον ότι αυτό γίνεται για άλλους σκοπούς και όχι για να προστατέψουν την εφαρμογή του ΓεΣΥ, όπως ισχυρίζονται ορισμένοι.

Στόχος η μείωση των λιστών αναμονής

—Αν και το ΓεΣΥ είναι προ των πυλών συνεχίζουν να υφίστανται τα προβλήματα κυρίως όσο αφορά τις λίστες αναμονής. Ποιες ενέργειες προγραμματίζονται για βελτίωση της όλης κατάστασης;

—Πρέπει να παραδεχτούμε ότι το υφιστάμενο μοντέλο λειτουργίας των δημόσιων νοσηλευτηρίων έχει παρέλθει. Μέχρι όμως την εφαρμογή του ΓεΣΥ και την αυτονομηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων οφείλουμε να πάρουμε κάποια μέτρα για να βελτιώσουμε την όλη κατάσταση. Έχουμε ήδη εγκρίνει ένα κονδύλι 11,5 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του χρόνου, με σκοπό την παραπομπή ασθενών στο ιδιωτικό τομέα. Υπολογίζουμε ότι πάνω από 30.000 ασθενείς θα σταλούν στον ιδιωτικό τομέα για διαγνωστικές εξετάσεις. Παράλληλα, συνεχίζουμε και τον θεσμό της υπερωριακής απασχόλησης για αύξηση της παραγωγικότητας και αξιοποίηση των υποδομών των δημόσιων νοσηλευτηρίων και εκτός του ωραρίου της Δημόσιας Υπηρεσίας, κάτι το οποίο ζητούσαν και οι επαγγελματίες υγείας, με τη λειτουργία των εξωτερικών ιατρείων και τη διενέργεια χειρουργικών επεμβάσεων και τα απογεύματα. Αυτό υπολογίζουμε ότι θα επιφέρει πέρα των 5.000 επισκέψεων στα εξωτερικά ιατρεία, καθώς και περίπου 2.000 επιπλέον χειρουργικές επεμβάσεις. Ευελπιστούμε ότι έτσι θα μειωθούν κατά πολύ οι λίστες αναμονής γιατι όχι, σε κάποιες περιπτώσεις να μην εκλείψουν και εντελώς.

—Μέσα από το κλείσιμο κέντρων υγείας σε αγροτικές περιοχές δεν πιστεύετε ότι θα υπάρξει επηρεασμός κυρίως ηλικιωμένων ασθενών;

—Θέλω εδώ να σημειώσω ότι δεν πρόκειται να κλείσουν όλα τα κέντρα υγείας αλλά σε κέντρα σε μικρά χωριά θα υπάρξει μείωση των επισκέψεων των γιατρών. Επίσης στόχος μας είναι να αναβαθμίσουμε σε συνεργασία με το Υπουργείο Συγκοινωνιών το κοινωνιακό δίκτυο για να βοηθήσουμε και εμείς με τη σειρά μας αυτές τις περιπτώσεις ασθενών. Παράλληλα, έχουμε ενισχύσει τον θεσμό της κατ' οίκον νοσηλείας για κληήρεις οι οποίοι δεν μπορούν να επισκεφθούν τα Κέντρα Υγείας έχοντας ήδη προσλάβει νοσηλεύτές οι οποίοι ασχολούνται στον τομέα της ιδιωτικής νοσηλείας.

—Πού βρίσκονται οι διαδικασίες για αγορά υπηρεσιών από το Γερμανικό Ογκολογικό Κέντρο;

—Η όλη διαδικασία βρίσκεται στο στάδιο της διαπραγματεύσης. Σίγουρα είναι ένα θέμα ευαίσθητο αλλά εμείς ως υπουργείο δεν μπορούμε να επέμβουμε στη διαπραγματευτική διαδικασία, η οποία γίνεται μέσω συγκεκριμένων όρων. Ως κυβέρνηση πήραμε την απόφαση να εξυπηρετήσουμε τους ασθενείς Λεμεσού και Πάφου όπως επίσης και ασθενείς οι οποίοι χρειάζονταν υπηρεσίες που μέχρι σήμερα δεν προσφέρονταν στην Κύπρο και προσφέρονται σήμερα

από το Γερμανικό Ογκολογικό Κέντρο. Για τον σκοπό αυτό έχουμε εγκρίνει ένα κονδύλι της τάξης των 4,9 εκατ., ευρώ και τώρα «τρέχει» μια διαδικασία διαπραγματεύσης για να δούμε πώς θα καταλήξουμε. Όταν έχουμε να κάνουμε με κονδύλια του Δημοσίου πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί. Οι λειτουργοί του Υπουργείου Υγείας κάνουν όλες τις διαδικασίες για να υπάρξει τις επόμενες εβδομάδες κατάληξη.

Αλλαγές πρωτοβάθμιας —Θα είμαστε έτοιμοι για την ένταξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας στο ΓεΣΥ την 1η Ιουνίου 2019;

—Την πρωτοβάθμια φροντίδα την τρέχουμε προς τον παρόν εμείς ως Υπουργείο Υγείας με τη συμπλεγματοποίηση Κέντρων Υγείας αγροτικών περιοχών. Στη συνέχεια θα προχωρήσουμε και με την συμπλεγματοποίηση των Κέντρων Υγείας στη Λευκωσία, καθώς ο

Συνεχίζουμε τον θεσμό της υπερωριακής απασχόλησης για αύξηση της παραγωγικότητας και αξιοποίηση των υποδομών των δημόσιων νοσηλευτηρίων.

σκοπός μας είναι μέχρι τον ερχόμενο Σεπτέμβριο-Οκτώβριο να τελειώσουμε και να προσφέρουμε τις αναβαθμισμένες υπηρεσίες, ως να είμαστε σε περιβάλλον ΓεΣΥ. **—Για ποιον λόγο γίνεται η συμπλεγματοποίηση;**

—Κυρίως για δύο λόγους. Είναι απαραίτητο μέτρο. Εν πρώτοις γίνεται ενόψει της εφαρμογής της πρωτοβάθμιας φροντίδας, ενδυναμώνοντας τα μεγάλα κέντρα τα οποία θα παρέχουν υπηρεσίες μέχρι αργά το απόγευμα. Το γεγονός αυτό θα βοηθήσει και στην αποσυμφόρηση των Τμημάτων Ατυχημάτων και Επείγοντων Περιστατικών, καθώς, βάσει μελέτης που έχουμε κάνει, το 60-65 % των περιστατικών στα ΤΑΕΠ δεν είναι επείγοντα περιστατικά. Μέσα από τη συμπλεγματοποίηση στόχος μας είναι ο κόσμος να απευθύνεται στα κέντρα αυτά όταν το περιστατικό που έχει να αντιμετωπίσει δεν είναι επείγον. Σε πρώτο στάδιο στη Λευκωσία αναμένεται να λειτουργήσουν κατά τις απογευματινές ώρες, τα 7 από τα 12 Κέντρα Υγείας. Σε περιβάλλον ΓεΣΥ θα εξεταστεί κατά πόσο δικαιολογείται η λειτουργία και των δώδεκα, καθώς θα υπάρχουν και ιδιώτες γιατροί για να εξυπηρετούν τους ασθενείς. Εξάλλου, η ελεύθερη επιλογή παρόχου υπηρεσιών υγείας είναι εκ των βασικών χαρακτηριστικών του ΓεΣΥ. Οι ενέργειες αυτές εντάσσονται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, ώστε να παρέχονται στους ασθενείς υψηλότερου επιπέδου ιατροφαρμακευτικές υπηρεσίες.

«Έχουμε ήδη εγκρίνει ένα κονδύλι 11,5 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του χρόνου, με σκοπό την παραπομπή ασθενών στο ιδιωτικό τομέα.»

Προτάσεις στον υπουργό στέλνουν οι εκπαιδευτικοί

Μετά την 24ωρή απεργία της περασμένης Τρίτης προσπαθούν να βρουν τη χρυσή τομή

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Δεν προχωρούν προς το παρόν με νέες απεργίες οι εκπαιδευτικοί των ΚΙΕ και των προαιρετικών ολοήμερων σχολείων, αφού αν και έδειχναν πρόθεση να επιμένουν μέχρι τέλους στις απαιτήσεις τους, φαίνεται ότι τουλάχιστον για την ώρα κάνουν πίσω. Αυτό που περιμένουν είναι ο εξορθολογισμός των προγραμμάτων, γεγονός που βρίσκεται και στις προτεραιότητες του Υπουργείου Παιδείας, με το τελευταίο να φαίνεται ν' αναγνωρίζει τις στρεβλώσεις που παρατηρούνται σε αυτά τα προγράμματα. Καταλυτικό γεγονός ώστε να υπάρξει ύφεση, εν μέρει, στις διαμαρτυρίες από πλευράς εκπαιδευτικών έπαιξε και η στάση που κράτησε από την αρχή ο υπουργός Παιδείας Κώστας Χαμπιαούρης, ο οποίος ανέλαβε προσωπικά την όλη υπόθεση, ζητώντας από τους εκπαιδευτικούς να καθίσουν στο τραπέζι για να βρουν λύση στο όλο θέμα χωρίς να υπάρξει επιπρεασμός των μαθητών. Διάλογος που τελικώς έλαβε χώρα μετά από την 24ωρη απεργία που πραγματοποιήθηκε την περασμένη Τρίτη. Το Υπουργείο Παιδείας περιμένει μέχρι αύριο τις αντιπροτάσεις των εκπαιδευτικών προς τις εισιγήσεις που υποβάλε ξεχωριστά στους εκπροσώπους των 14 απογευματινών και νυκτερινών προγραμμάτων, τους οποίους συνάντησε την περασμένη Τετάρτη και Πέμπτη. Οι εκπαιδευτικοί έχουν πάρει με τη σειρά τους τις προτάσεις του Υπουργείου Παιδείας ξεχωριστά και ανάλογα με το πρόγραμμα εργασίας τους, στις συναντήσεις που είχαν με τη γενική διευθύντρια του Υπουργείου στην παρουσία και των συνδικαλιστικών τους οργανώσεων. Συγκεκριμένα, το Υπουργείο Παιδείας κατέθεσε τις προτάσεις του στους συνδέσμους των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης (ΚΙΕ), των Προαιρετικών Ολοήμερων Σχολείων, καθώς και των απογευματινών και βραδινών προγραμμάτων των τεχνικών σχολών, ενώ το ίδιο αναμένεται να συμβεί και την ερχόμενη βδομάδα στη συνάντηση που προγραμματίζεται με εκπροσώπους των Μουσικών Σχολείων. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» στη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε με όλα τα προγράμματα, δεν φαίνεται να έχει γίνει από το Υπουργείο καμία αναφορά στα αιτήματα των εκπαιδευτικών που αφορούν την επιστροφή τους στο καθεστώς μισθωτού που είχαν πριν από το 2013. Παράλληλα, δεν υπήρξε αναφορά ούτε και στο δεύτερο βασικό τους αίτημα που αφορά τη μοριοδότηση

Οι εκπαιδευτικοί εκτός από τα εργασιακά τους θέματα είναι έτοιμοι να συμβάλουν μέσα από την εμπειρία τους και τις προτάσεις τους και στην προσπάθεια για εξορθολογισμό των απογευματινών και νυκτερινών προγραμμάτων.

Ζητούν να έχουν λόγο στις διαβουλευσεις με τον εμπειρογνώμονα οι εκπαιδευτικοί των ΚΙΕ, αφού είναι αυτός που θα αποφανθεί εάν μπορούν να επιστρέψουν στο καθεστώς μισθωτού.

τους στο νέο σύστημα διορισμών, γεγονός που επίσης είναι μείζον για τους εκπαιδευτικούς, καθώς όπως υποστήριξαν επανειλημμένα αν και υπάρχουν αρκετοί από αυτούς που εργάζονται για πάνω από μια δεκαετία στην εκπαίδευση, η προϋπηρεσία τους δεν αναγνωρίζεται πουθενά. Η συζήτηση, όπως αναφέρουν οι ίδιες πληροφορίες, αφορούσε στη βελτίωση των όρων αμοιβής των απασχολούμενων στα εν λόγω προγράμματα. Επίσης, συζητήθηκε το αν είναι εφικτό να υπάρξουν κάποιες διαφοροποιήσεις στους όρους προκήρυξης του διαγωνισμού για αγορά υπηρεσιών για τη νέα σχολική χρονιά, με το Υπουργείο όμως να μην αλλάζει κατεύθυνση επί του θέματος παρά τις όποιες αντιδράσεις υπήρχαν από πλευράς εκπαιδευτικών.

Τα νέα δεδομένα που έχουν ενό-

πλέον τους, μετά τη συνάντηση που είχαν την περασμένη Πέμπτη με τη γενική διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας, μελετούν οι εκπαιδευτικοί των ΚΙΕ σύμφωνα με την πρόεδρό τους Κυπρούλλα Κυπριανού. Μιλώντας στην «Κ» σημείωσε ότι η γενική διευθύντρια του Υπουργείου παρουσίασε μια πρόταση για μισθολογική αύξηση 5%, ξεκαθαρίζοντάς τους ταυτόχρονα ότι η ίδια δεν έχει εντολή να συζητήσει μαζί τους το καθεστώς εργοδότησης. Επί του θέματος ανέφερε ότι σκοπός της συζήτησης είναι να τους προτείνει μισθολογική αύξηση και να ακούσει απόψεις για τη νέα προκήρυξη, ενώ διαφάνηκε ότι το Υπουργείο Παιδείας δεν παρουσιάζεται έτοιμο να προχωρήσει στην επιστροφή τους στο καθεστώς μισθωτού. Ήταν, άλλωστε, ξεκάθαρο στα όσα ειπώθηκαν από πλευράς Υπουργείου, ότι για την αλλαγή του καθεστώτος δεν μπορεί να τους δοθεί απάντηση νωρίτερα από το Μάρτιο του 2019, όποτε και θα ολοκληρωθεί το έργο του εμπειρογνώμονα, στη βάση άλλωστε και της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου. Ως ΠΑΣΥΠΙΑΕ ΚΙΕ, είπε η κυρία Κυπριανού, βλέποντας τις τελευταίες εξελίξεις αποφασίσαμε όπως προχωρήσουμε σε αντιπροτάσεις προς το Υπουργείο Παιδείας σε συνεννόηση με τα μέλη τους μέχρι αύριο. «Θα περιμένουμε την

απάντηση του Υπουργείου Παιδείας στην αντιπρόταση την οποία θα του καταθέσουμε, για να δούμε πώς θα προχωρήσουμε και εμείς οι ίδιοι» τόνισε. Σημείωσε δε ότι θα περιμένουν να τους σταλούν γραπτώς τα όσα συμφωνήθηκαν στη σύσκεψη στο Υπουργείο Παιδείας, με τους ίδιους να θέλουν να έχουν λόγο στις διαβουλευσεις με τον εμπειρογνώμονα, καθώς, όπως ανέφερε, είναι αυτός που θα αποφανθεί ποιοι από τους εκπαιδευτικούς μπορούν να επιστρέψουν στο καθεστώς μισθωτού, τονίζοντας, μάλιστα, ότι οι ίδιοι θα πρέπει να επιστρέψουν άμεσα. Πρόσθεσε, επίσης, πως πέρα από τα εργασιακά τους θέματα είναι έτοιμοι να συμβάλουν μέσα από την εμπειρία τους και στην προσπάθεια για εξορθολογισμό των προγραμμάτων, καθώς έχουν και οι ίδιοι προτάσεις για το πώς μπορούν να βελτιωθούν οι συνθήκες στα ΚΙΕ. Κληθείσα να σχολιάσει εάν τους βρίσκει ικανοποιημένους το ποσοστό αύξησης του 5% το οποίο τους πρότεινε το Υπουργείο, σημείωσε ότι στο τέλος της ημέρας αυτό το ποσοστό δεν θα το επωφελούνται οι ίδιοι, καθώς από τη νέα χρονιά θα προστεθούν η αύξηση στις κοινωνικές ασφαλίσεις και η εισφορά τους στο ΓεΣΥ, με αποτέλεσμα επί της ουσίας να μην επωφελούνται της οποίας αύξησης.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ

Το νέο βιβλίο του Πάνου Σόμπολου, ένα χειροποίητο ρεπορτάζ

Ενα από τα πολλά πανεπιστήμια της ζωσας-βιωματικής και όχι της θεωρητικής δημοσιογραφίας, είναι και αυτό του αστυνομικού ρεπορτάζ. Ο Πάνος Σόμπολος – παλιά καρβάνια της δημοσιογραφίας και πρώην πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ – χωρίς καμιά δόση υπερβολής, είναι σήμερα ο πρύτανης του αστυνομικού ρεπορτάζ στη σύγχρονη Ελλάδα. Αυτό μαρτυρούν όχι μόνο οι δεκαετίες που αφιέρωσε στο συγκεκριμένο δημοσιογραφικό είδος, όχι μόνο οι πολυάριθμες διακρίσεις του αλλά και τα τέσσερα βιβλία που αφήνει ως παρακαταθήκη στις νεότερες γενιές των δημοσιογράφων και βεβαίως στις νεότερες αλλά και τις παλαιότερες γενιές των αναγνωστών.

Όλα τα βιβλία του Σόμπολου είναι βιωματικά. Εξού και ο υπότιτλος «όπως τα έζησα» για τα δύο προηγμένα βιβλία και «όπως τους έζησα» για το τρίτο βιβλίο που παρουσιάζουμε εδώ. Τα όσα εξιστορεί ο συγγραφέας, τα όσα περιγράφει και αφηγείται δεν είναι προϊόν μαρτυριών τρίτων, αλλά προϊόν δικών του προσωπικών αυθεντικών μαρτυριών, εμπειριών και βιωμάτων, από τις δικαστικές αίθουσες, από τα σωφρονιστικά ιδρύματα, από τους τόπους διάπραξης των εγκλημάτων. Ο Σόμπολος είχε φυσική παρουσία, ήταν παρών στα όσα αφηγείται και διεκτραγωδεί. Γιατί, επί της ουσίας, είναι οι ανθρώπινες τραγωδίες που ασχολείται.

Ο συγγραφέας, αφού ενδιέτριψε στα εγκλήματα που συγκλόνισαν την Ελλάδα, αφού ενέκυψε με γλαφυρότητα, ευαισθησία και προσοχή, στα τραγικά γεγονότα της τελευταίας τριακονταετίας, ρίχνει τώρα φως στους αστέρες του εγκληματικού πανθέου, όπως αποκαλεί μια πλειάδα από εμβληματικές, ενίοτε και ανατριχιαστικές, φιγούρες των ελληνικών αστυνομικών δελτίων. Στο βιβλίο παρουσιάζονται τα ψυχολογικά πορτρέτα 18 γνωστών εγκληματικών φαινομένων ανά το πανελλήνιο, αλλά και το πορτρέτο ενός ιερωμένου, συμπαρασάτη των φυλακισμένων, ποινικών εγκληματιών.

Στα πρόσωπα που παραλαύνουν μέσα από τις σελίδες του νέου βιβλίου του Π. Σόμπολου ξεχωρίζουν: α) Ο Νίκος Κοεμτζής, που έσφαξε τρεις ανθρώπους και τραυμάτισε άλλους επτά για μια παραγγελιά στην πίστα. β) Ο Κυριάκος Παπαχρόνης, γνωστός και ως ο «δράκος της Δράμας». γ) Ο Βασίλης Λυμπεράς, ο τελευταίος κατάδικος που εκτελέστηκε στην Ελλάδα, αλλά και άλλοι. Η κάθε προσωπογραφία διά χειρός Σόμ-

πολου εμπειρκλείει ενδιαφέροντα και πολλές φορές συναρπαστικά στοιχεία. Πληροφορίες, αφηγήσεις και περιγραφές που κρατούν αμείωτο το αναγνωστικό ενδιαφέρον μέχρι το τέλος.

«Βρισκόμουν πάντα στον τόπο όπου διαδραματίζονταν τα όποια γεγονότα και μετέδιδα αυτά που έβλεπα, αυτά που ζούσα και όλα όσα συνέβαιναν, πάντα διασταυρωμένα. Μιλούσα πάντοτε με τους δράστες, με τα θύματα ή με συγγενείς των θυμάτων και με αυτούτες μάρτυρες...», διαβεβαιώνει ο Σόμπολος στον πρόλογο του νέου του βιβλίου. Ας τα δουν αυτά οι νεότερες γενιές των δημοσιογράφων, οι γενιές της εκ του μακρόθεν δημοσιογραφικής καταγραφής από το διαδίκτυο, από το τηλέφωνο, από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ούτω καθεξής. Δεν υπάρχει υποκατάστατο της επί τόπου παρουσίας. Εκεί όπου τα γεγονότα συμβαίνουν, εκεί όπου λαμβάνουν χώρα. Αυτό διδάσκει ο Σόμπολος τόσο με το δικό του ζωντανό παράδειγμα, όσο και με τα βιβλία του.

Ο Σόμπολος όμως δεν καταπιάνεται μόνο με φονιάδες, κλέφτες, λστές και βιαστές, μόνο με αρνητικές προσωπικότητες, καταπίνεται και με θετικές προσωπικότητες που έχουν όμως σχέση με τον κόσμο του εγκλήματος. Στο τέλος του βιβλίου γίνεται αναφορά σε έναν ιερωμένο ο οποίος έχει χαρακτηριστεί ως ο συμπαρασάτης των φυλακισμένων. Είναι ο αρχιμανδρίτης πατέρας Γερβάσιος Ραπτόπουλος, ο οποίος έχει επισκεφθεί πάνω από εκατό φυλακές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό κι έχει βοηθήσει χιλιάδες φυλακισμένους. Δεν είναι καθόλου τυχαίο που ο Σόμπολος επέλεξε να φωτίσει και μια τέτοια διαφορετική προσωπικότητα, ως αντίβαρο στα όσα σκοτεινά, γκρίζα και επικίνδυνα πρόσωπα παρέλασαν σε όλες τις προηγούμενες σελίδες του βιβλίου του. Το κακό, όσο κακό κι αν είναι, γεννοβολάει και το καλό. Αυτό μας διδάσκει ο Σόμπολος. Έστω κι αν αυτό το γεννοβόλημα είναι σπάνιο, πικρό, επώδυνο και συχνά με τίμημα πολύ βαρύ. Το βιβλίο του Π.Σ. είναι μια κατάθεση ψυχής και συνάμα ένα εκπαιδευτικό χειρίδιο για τους δημοσιογράφους των νεότερων γενιών. Είναι ένα μακρύ και συναρπαστικό ρεπορτάζ φτιαγμένο με μεράκι και αγνά υλικά, με την τέχνη των παλιών μαστόρων. Είναι ένα βιβλίο χειροποίητο. Και ως τέτοιο αξίζει την προσοχή ολόνων.

Ο κ. Γιώργος Φράγκος είναι πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών Κύπρου.

Θερινό Ωράριο Λειτουργίας

Ώρες εξυπηρέτησης κοινού από 2 Μαΐου 2018:
**Δευτέρα - Παρασκευή
8:15 π.μ. - 1:30 μ.μ.**

Εξοικονόμισε χρόνο. Για εύκολη 24/7 εξυπηρέτηση, κάνε τις συναλλαγές σου στις ΑΤΜ μας, διαδικτυακά μέσω Web Banking ή στο κινητό σου από το αναβαθμισμένο Hellenic Bank Mobile App, διαθέσιμο στο App Store ή στο Google Play.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

www.hellenicbank.com

8000 9999

@HellenicBankOfficial

@HellenicBank

Hellenic Bank

Hellenic Bank

ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΕΡΓΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους ότι έχει αναρτήσει στην ιστοσελίδα του <http://www.mlsi.gov.cy> καθώς και στην ιστοσελίδα του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες <http://www.mlsi.gov.cy/dsid>, τους προκαταρκτικούς Πίνακες των αιτητών με σειρά προτεραιότητας για την πρόσληψη εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου για εκτέλεση καθηκόντων Λειτουργού Κοινωνικής Ενσωμάτωσης (ΚΛ.Α8) για την εκτέλεση έργων τακτικής προθεσμίας για την περίοδο 2018-2020 στο Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί της Ρύθμισης της Απασχόλησης Εργοδοτούμενων Αορίστου και Εργοδοτούμενων Ορισμένου Χρόνου στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμου του 2016 (Ν.70(Ι)/2016).

«Θολή» προδιαγράφεται η έξοδος από το μνημόνιο

Αρνητικοί οι δανειστές σε σειρά κυβερνητικών προβλέψεων και πολιτικών

Των **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ - ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Η **έξοδος** της χώρας από το μνημόνιο, τον προσεχή Αύγουστο, προδιαγράφεται «θολή», καθώς οι εκπρόσωποι των δανειστών επί του παρόντος εμφανίζονται αρνητικοί σε μία σειρά από προβλέψεις που η κυβέρνηση επιδιώκει να εντάξει στο αναπτυξιακό σχέδιο, ώστε να σηματοδοτήσει το τέλος της λιτότητας και τη στροφή σε πολιτικές με «προοδευτικό πρόσημο».

Ηδη, κατά πληροφορίες, έχει απορριφθεί το αίτημα να μετακινηθεί χρονικά το μέτρο της μείωσης των συντάξεων, που θα ισχύσει από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου χρόνου. Επίσης, οι θεσμοί, κατά πληροφορίες, διατυπώνουν ισχυρότατες ενστάσεις για την επαναφορά των εργασιακών σχέσεων, την αύξηση του κατώτατου μισθού έως και κατά 4% ετησίως, τη δημιουργία συνεταιριστικής τράπεζας, την εκπόνηση προγραμμάτων «κοινωνικής οικονομίας» και την παράταση ισχύος του ΕΝΦΙΑ με την παρούσα μορφή για έναν ακόμη χρόνο. Είναι προφανές, ότι εάν η αρνητική προσέγγιση των δανειστών παραμείνει μέχρι τέλους, το αφήγημα του πρωθυπουργού Αλ. Τσίπρα για στροφή στην οικονομική πολιτική έπειτα από οκτώ χρόνια λιτότητας δέχεται ισχυρότατο πλήγμα.

Κατά τις ίδιες πηγές, υπό τα ανωτέρω δεδομένα η κυβέρνηση στην παρούσα φάση κινείται με διπλή στόχευση: Πρώτον, στην τελική του μορφή το αναπτυξιακό σχέδιο να περιλαμβάνει διατυπώσεις με στοιχεία «δημιουργικής ασάφειας» που να καλύπτουν τη ρητορική και των δύο πλευρών. Δεύτερον, να δοθεί στην Αθήνα το περιθώριο για ουσιαστικά αντίμετρα, που προβλέπεται ότι θα ληφθούν παράλληλα με τις περικοπές στις συντάξεις εάν διασφαλίζεται η επίτευξη των συμφωνηθέντων πρωτογενών πλεονασμάτων.

Την ίδια στιγμή, το κυβερνητικό αφήγημα της οριστικής εξόδου από τα μνημόνια απειλείται από το πλαίσιο που θα συμφωνηθεί για την επομένη του μνημονίου. Σύμφωνα

Προβληματισμός επικρατεί στο κυβερνητικό επιτελείο, καθώς αν η αρνητική προσέγγιση των δανειστών παραμείνει μέχρι τέλους, το αφήγημα του πρωθυπουργού για στροφή στην οικονομική πολιτική έπειτα από οκτώ χρόνια λιτότητας δέχεται ισχυρότατο πλήγμα.

Ενστάσεις των θεσμών για εργασιακά, κατώτατο μισθό, συνεταιριστική τράπεζα και παράταση ισχύος του σημερινού ΕΝΦΙΑ.

με πληροφορίες, ενώ η Αθήνα ζητεί ένα πλαίσιο ίδιο με αυτό που ίσχυε στις άλλες χώρες που βγήκαν από μνημόνια, όπως για παράδειγμα η Κύπρος, από την πλευρά των εταίρων τίθεται θέμα μιας ενισχυμένης εποπτείας για τη μεταμνημονιακή εποχή. Αντί του Post Program Monitoring, που εφαρμόστηκε στην Κύπρο, για την περίπτωση της Ελλάδας γίνεται λόγος για Enhanced Post Program Monitoring. Παράλληλα, κυβερνητικά στελέχη εκφράζουν φόβους ότι η συντηρούμενη φιλολογία πως το ΔΝΤ θα επιμείνει, πέραν της περικοπής των συντάξεων και στην άμεση μείωση του αφορολογητού αποτελεί επί της ουσίας ένα ακόμη διαπραγματευτικό χαρτί στα χέρια των δανειστών. Οτι δηλαδή, τελικώς θα το βγάλουν από το «τραπέζι», αλλά ως αντάλλαγμα θα ζητήσουν τα λεγόμενα αντίμετρα να είναι εξαιρετικά περιορισμένα. Αντιθέτως,

στο Μέγαρο Μαξίμου δεν επικρατεί ανησυχία για τα σενάρια του γερμανικού Τύπου, σύμφωνα με τα οποία θα ζητηθεί ολιγόμηνη παράταση του προγράμματος. Τα τελευταία ερμηνεύονται ως άσκηση πίεσης προς την Αθήνα για ταχεία ολοκλήρωση των προπαιτούμενων σε πολλά εκ των οποίων καταγράφονται σημαντικές καθυστερήσεις. Είναι, δε, ενδεικτικό ότι στο υπουργικό συμβούλιο που συγκάλεσε ο κ. Τσίπρας την Μεγάλη Εβδομάδα κατέστησε σαφές προς τους υπουργούς του ότι δεν θα ανεχθεί καθυστερήσεις στην τελική ευθεία για την ολοκλήρωση του προγράμματος.

Πεδίο αντιπαράθεσης

Σε κάθε περίπτωση, το αναπτυξιακό σχέδιο θα αποτελέσει σύντομα και πεδίο εσωτερικής πολιτικής αντιπαράθεσης, παρότι, πιθανότατα, δεν θα απαιτηθεί να κυρωθεί από τη Βουλή. Ηδη, τα κόμματα της αντιπολίτευσης εγκαλούν την κυβέρνηση για το γεγονός ότι διαπραγματεύεται με τις Βρυξέλλες ένα πρόγραμμα διάρκειας μεγαλύτερης της θτείας της «εν κρυπτώ». Ενώ ο πρόεδρος της Ν.Δ. Κυρ. Μητσοτάκης έχει καταστήσει σαφές ότι τα όσα συμφωνήσει ο κ. Τσίπρας με τους εκπροσώπους των δανειστών δεν θα είναι δεσμευτικά για

το ίδιο. Πάντως, η κυβέρνηση βρίσκεται για άλλη μία φορά υπό χρονική πίεση. Στενός συνεργάτης του κ. Τσίπρα ανέφερε ότι η απροθυμία πολλών υπουργών να προχωρήσουν στην οριστική διευθέτηση προπαιτούμενων της αρμοδιότητάς τους –παρά το γεγονός ότι η σχετική προεργασία έχει προχωρήσει σημαντικά– είναι παράγοντας που προκαλεί καθυστερήσεις. Τα χρονοδιαγράμματα, ωστόσο, αυτή τη φορά δεν έχουν την ελαστικότητα προηγούμενων αξιολογήσεων ούτε υπάρχει η δυνατότητα να παραπεμφθούν ζητήματα σε μια άλλη μελλοντική αξιολόγηση. Το αναπτυξιακό σχέδιο της κυβέρνησης, που όπως προαναφέρθηκε έχει συναντήσει ενστάσεις από την πλευρά των θεσμών, θα πρέπει να συμφωνηθεί στην τελική διατύπωσή του μέσα στις επόμενες λίγες ημέρες, ώστε να είναι ολοκληρωμένο στο Eurogroup της προσεχούς Παρασκευής, που θα συνεδριάσει στη Σόφια. Από το πρωθυπουργικό επιτελείο διαμνύουν, επιπλέον, ότι, παρά τις επιφυλάξεις που έχουν αρχίσει να διατυπώνονται από την πλευρά των θεσμών, μέχρι τις 21 Ιουνίου και την επόμενη συνεδρίαση του Eurogroup, θα έχουν ολοκληρωθεί οι διαπραγματεύσεις για την τέταρτη αξιολόγηση.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Αντιμέτωπη με τους εφιάλτες της η κυβέρνηση

Του **ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Ξαφνικά, η κυβέρνηση βρέθηκε αντιμέτωπη με τους εφιάλτες της: την 4η αξιολόγηση, την καθαρή έξοδο, τι θα συμβεί μετά το μνημόνιο, τη λύση για το χρέος, την επιστροφή στις αγορές, το ΔΝΤ, τη Λαγκάρντ, τα φαντάσματα του Σόιμπλε, τον σύντροφο Φίλη και, το χειρότερο: τον χρόνο των εκλογών. Αν δεν υπήρχε ο Ερντογάν, ακόμη και το αδιέξοδο των Σκοπίων δεν θα μπορούσε να καλύψει τον ακανθώδη κι επικίνδυνο δρόμο που έχει επιλέξει η κυβέρνηση από τότε που φάνηκε στον ορίζοντα η ημερολογιακά κλειδωμένη έξοδος από το τρίτο «συριζαϊκό» μνημόνιο. Ήταν Τετάρτη πρωί, όταν στην Αθήνα μαθαίναμε, από τις ανταποκρίσεις της «Ντόιτσε Βέλε», τις πληροφορίες δύο καλά ενημερωμένων συντακτών της «Ζιντσίτσε Τσάιπουνγκ» του Μονάχου. Ο χρόνος μέχρι τη λήξη του τρίτου μνημονίου, ίσως, δεν επαρκεί. Η ελληνική κυβέρνηση δεν καταφέρει να κλείσει τα ανοικτά θέματα: προπαιτούμενα, διαρθρωτικές ρυθμίσεις και «αναπτυξιακό» πρόγραμμα. Οι Γερμανοί δεν προλαβαίνουν να συμφωνήσουν μεταξύ τους για τη διευθέτηση του ελληνικού χρέους: έχουν και τις εκλογές στη Βαυαρία, κρίσιμες για την κ. Μέρκελ (είχε πάρει 48% το 2013) αλλά και για τον κ. Σολτς (το SPD είχε κρατήσει 21%). Το Ταμείο έχει ήδη καθυστερήσει τρεις μήνες την εισοδή στο στο ελληνικό πρόγραμμα, αν και αποδέχθηκε ότι η κυβέρνηση θα επιτύχει πλεονάσματα κοντά στο 3%, αν όμως δεν άρει τον χαρακτηρισμό «μη βιώσιμο» που επικρέμαται μετά τις καταστροφικές αποφάσεις του διδύμου Τσίπρα-Βαρουφάκη πριν από το δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου 2015, οι αγορές θα μας... γδάρουν! Τέλος, ο κ. Μακρόν δεν κατορθώνει να περάσει από το Βερολίνο ούτε την ιδέα για έναν Ευρωπαίο υπουργό Οικονομικών (δίνει το οποίο κοιμάται ο κ. Μοσκοβισί), ούτε τη μετατροπή του Μηχανισμού Σταθερότητας σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο, όπως ήδη αποκάλυψε ο κ. Σολτς και θα εξηγήσει η κ. Μέρκελ στον Γάλλο πρόεδρο.

Αν δεν είχε καταναλώσει τον χρόνο μας σε άσκοπες –αλλά κομματικές– καθυστερήσεις, με τις μνημονιακές αξιολογήσεις να διαρκούν τριπλάσιο χρόνο από τον προβλεπόμενο, ο κ. Τσίπρας θα ήταν στην ευτυχία για όλους μας θέση να μιλά τις προάλλες στο Καστελλόριζο

ως η χώρα να έχει ήδη αφήσει πίσω της τα μνημόνια. Όπως ακριβώς το είχαν επιτύχει, στον καιρό τους, και η Πορτογαλία και η Ιρλανδία.

Δυστυχώς, η ομάδα που κυβερνά, εδώ και πολλές εβδομάδες περιγράφει με ασυνκράτητη μεγαλοστομία όσα «φοβερά και τρομερά» σκοπεύει να πράξει μόλις θέσει η τρόικα τη σφραγίδα «Καθαρή Έξοδος» επί του τεθνεώτος μνημονίου. Με αποτέλεσμα, να ξυπνήσει στις μεγάλες πρωτεύουσες τον βρικολάκα της αναξιοπιστίας που βαραίνει την ελληνική πολιτική τάξη για τους χειρισμούς της μετά το 2009. Ακόμη και στις Βρυξέλλες, που είχαν αγκαλιάσει τον κ. Τσίπρα με την ελπίδα ότι θα συμπεριλάβουν την Ελλάδα στις μεγάλες επιτυχίες της περιόδου Γιούνκερ κατά τον απολογισμό για τις Ευρωεκλογές 2019, διαπιστώνουν ότι η κατάσταση στην Αθήνα δεν διασφαλίζει την ελάχιστη σοβαρότητα που απαιτούν οι δύσκολοι χειρισμοί για την Ελλάδα. Ο κ. Τσίπρας βιάστηκε να αποκαλύψει ότι σκοπεύει να χειριστεί με τον πλέον λαϊκίστικο τρόπο τη δυναμική και τα περιθώρια που σταδιακά αποκτά η οικονομία. Προκάλεσε, όπως ήταν επόμενο, τη δυσθυμία Μπτσότακι, που δεν δίστασε να προειδοποιήσει τους Ευρωπαίους «φίλους» ότι υπάρχουν όρια στην ανάμειξη τους στα ελληνικά πολιτικά πράγματα.

Πρακτικά, οι εξελίξεις αυτές θα αφαιρέσουν από τα χέρια του κ. Τσίπρα το «όπλο» των πρόωγων εκλογών τον Νοέμβριο. Στο σενάριο αυτό κατατείνουν όλες οι «εξαγγελίες» της κ. Αχτσιόγλου, που θα όριζε νέα κατώτατη αμοιβή και δεν θα εφάρμοζε τη ρύθμιση Κατρούγκαλου για τον επαγγελματισμό των παλαιών συντάξεων, ενώ θα σκόρπιζε το υπερπλεόνασμα 2018 σε στοχευμένες παροχές προς εκλογικούς «ευαίσθητες» πληθυσμιακές ομάδες.

Μια τεχνική επέκταση του μνημονιακού πλαισίου μπορεί να γίνει πολύ απλά: το μεν μνημόνιο, επειδή αποτελεί νόμο του Κοινοβουλίου, θα εκπνεύσει στην ώρα του, ενώ η δανειακή σύμβαση θα κλείσει λίγο αργότερα (τέλη του 2018;) ώστε να διευθετηθεί το εναπομείναν ποσό, να κλείσει ο μηχανισμός του χρέους και να συμφωνηθεί το πλαίσιο ελέγχων που θα συνεχίσουν να κάνουν οι πιστωτές. Τελικώς, ισχύει ότι στην Ευρώπη οι συζητήσεις είναι πάντοτε ανοικτές μέχρις ότου μιλήσει η... Γερμανία!

Δήμαρχος Αθηναίων

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

April is the cruellest month. Το λέει ο ποιητής και πολύ σωστά, διότι η άνοιξη φέρνει μαζί της και τις αλλεργίες. Στη φωτογραφία, μία από αυτές.

Την αφορμή για την ιδέα, την οποία θέτω στην κρίση σας με το σημερινό σημείωμα, μου την έδωσαν οι φωτογραφίες που δημοσιεύθηκαν από μια πρόσφατη εκδήλωση της ΚΕΔΚΕ. Η πρώτη σειρά, με τους σπουδαίους παράγοντες της αυτοδιοίκησης, ήταν σκέτη θλίψη: «προέδροι» (ουχι πρόεδροι) της Β' Εθνικής σε χοροεσπερίδα, η οποία λαμβάνει χώρα σε οικογενειακό κατάστημα, ιδεώδες για γάμους, βαπτίσεις, συνεστιάσεις. (Εντύπωση που ίσως αδικεί, όπως κάθε γενίκευση μου την ενέπνευσε, όμως, η σεπτή μορφή του Αχιλλέως του Μπέου, που λόγω όγκου δέσποζε στις φωτογραφίες...). Τι να περιμένεις από την κομματική επετηρίδα και μάλιστα της δεύτερης κατηγορίας για την Αθήνα;

Σε ένα χρόνο θα έχουμε εκλογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και η κυβέρνηση άρχισε ήδη να παίζει με την απειλή της απλής αναλογικής από αυτές τις εκλογές. Είτε ισχύει αυτό είτε όχι, διερωτώμαι αν η Αθήνα αντέχει ακόμη μία χαμένη τετραετία, ακόμη μία τετραετία χωρίς δήμαρχο. Η εικόνα εξαθλίωσης της πρωτεύουσας, όσο και αν εξιδανικεύεται από αναρχικούς, κομπλεξικούς, καλλιτέχνες κ.ά., είναι εντελώς απαράδεκτη. Είναι εικόνα αισχρή για πρωτεύουσα ενός, υποτίθεται, ευρωπαϊκού κράτους.

Βεβαίως, η παρακμή της πρωτεύουσας συνδέεται με τη γενικότερη πα-

ρακμή της χώρας, που ξεκίνησε με τη χρεοκοπία. Αυτό που λείπει, όμως, εδώ και πάρα πολλά χρόνια από την Αθήνα, είναι η φωνή που θα εκφράσει πολιτικά αυτή την κατάσταση για λογαριασμό της πόλης και του κοινού συμφέροντος των κατοίκων της. Αντιθέτως, έχουμε έναν δήμο αδύναμο και παθητικό, που μόνον αντιδρά καθυστερημένα –κι αυτό όχι πάντα. Η απάντηση ότι δεν υπάρχουν οι θεσμικοί τρόποι, δεν αρκεί. Δεν αρκεί,

δηλαδή, ότι ο δήμαρχος θα χτυπήσει τις πόρτες της κεντρικής εξουσίας, θα τις βρει κλειστές και θα επιστρέψει μελαγχολικός στο γραφείο του για να κλωσάσει τ' αυγά του. Οφείλει να δημιουργήσει τους πολιτικούς τρόπους (συμμαχίες, πρωτοβουλίες, δράσεις κ.λπ.), ώστε η φωνή των ανθρώπων που ζουν στην Αθήνα να ακουστεί.

Για να αναστραφεί η παρακμή στην

Αθήνα, χρειάζεται κλίμα ανάτασης. Αυτό δεν μπορούν να το προσφέρουν πρόσωπα της κομματικής επετηρίδας από οποιοδήποτε κόμμα –κομματοκρατούμενος ήταν ουσιαστικά ο Δήμος Αθηναίων και, γι' αυτό, με μία σειρά δημάρχων της Ν.Δ. παραμορφώθηκε σε αντίγραφο του άχρηστου κράτους. Κλίμα ανάτασης δεν μπορούν να προσφέρουν ούτε απρόσωποι τεχνοκράτες, χωρίς προτιμήσεις –η απογοήτευση, που

έδωσε ο Γιώργος Καμίνης σε όσους τον υποστήριξαν, το αποδεικνύει. Δεν μπορεί, όμως, η μόνη άλλη επιλογή να είναι η επιστροφή στους Κακλαμάνηδες.

Από τα υπάρχοντα πρόσωπα στη σκηνή, ο κατάλληλος για τη θέση του δημάρχου Αθηναίων, με τους όρους που ανέπτυξε παραπάνω, είναι ο Κώστας Μπακογιάννης. Γνωρίζει τον χώρο της αυτοδιοίκησης,

χωρίς να προέρχεται από την κομματική επετηρίδα. Προέρχεται, βέβαια, από τη μεγάλη πολιτική οικογένεια των Μπτσότακηδων. Όμως, έχει ανεξάρτησια γνώμης, την οποία υπερασπίζεται με επιμονή και πεποίθηση – πάντα έτσι ήταν, ρωτήστε και τη μητέρα του. Τα χαρακτηριστικά της πολιτικής προσωπικότητάς του, ωστόσο, τον κάνουν μάλλον κληρονόμο του πατέρα του παρά της μητέρας του. Το δείχνει η άνεση με την οποία συνομιλεί με την Αριστερά.

Σημαντικότερο πλεονέκτημα του Μπακογιάννη είναι η προσωπικότητά του. Η δυνατότητα να ελέγχει τον εγωισμό του, όταν μιλάει με εκείνους που δεν συμφωνούν μαζί του. Αυτό, εκτός από την επικοινωνιακή χρησιμότητα, στην περίπτωση του Μπακογιάννη έχει και πρακτική χρησιμότητα, διότι έτσι πετυχαίνει τις συνθέσεις με τις οποίες λειτουργεί η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Το μαρτυρούν οι αποφάσεις στο περιφερειακό συμβούλιο, οι οποίες λαμβάνονται κυρίως ομοφώνως ή στη χειρότερη των περιπτώσεων με αποχή των διαφωνούντων της αντιπολίτευσης. Νομίζω, λοιπόν, ότι ο Μπακογιάννης είναι η καλύτερη επιλογή για την Αθήνα υπό την προϋπόθεση ότι έχει επίγνωση πως, εκτός από συνθέσεις, για να σωθεί η Αθήνα θα χρειαστούν και συγκρούσεις.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Η «ασπίδα»

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Γεννηθήκαμε, επιβιώσαμε και μεγαλώσαμε ως κράτος επειδή συνδυάσαμε την ελληνική ψυχή με την εξασφάλιση της υποστήριξης των μεγάλων και σημαντικών δυνάμεων σε κάθε κρίσιμο σταυροδρόμι. Θα το ξανακάνουμε, αν παίξουμε σωστά τα χαρτιά μας.

Αυτή την ώρα έχουμε απέναντί μας μια Τουρκία που είναι ένα ερμηντικά κλειστό «κουτί» για όλους, τις ΗΠΑ, την Ευρώπη, το Ισραήλ. Κανείς δεν μπορεί να διαβάσει τον Ερντογάν. Οι περισσότεροι σοβαροί αναλυτές, πάντως, εκτιμούν ότι ο δρόμος

Κανείς δεν πολεμάει τον πόλεμο κάποιου άλλου. Την κρίσιμη ώρα όλα θα εξαρτηθούν από το πόσο έτοιμοι, αποφασισμένοι, ενωμένοι και σοβαροί θα είμαστε εμείς οι ίδιοι.

στον οποίο έχειβάλει την Τουρκία την οδηγεί πιο μόνιμα μακριά από τη Δύση και είναι μη αναστρέψιμος.

Οι Αμερικανοί έχουν αρχίσει έναν πολύ προκαταρκτικό σχεδιασμό για το τι θα συμβεί εάν χάσουν εντελώς την Τουρκία. Βαθαίνουν την αμυντική συνεργασία με την Ελλάδα, χρησιμοποιούν πολύ τη Σούδα και επεκτείνονται και σε άλλες βάσεις. Είναι ακόμη νωρίς για να προβλέψουμε πού μπορεί να φτάσει αυτή η σχέση και, βέβαια, δεν έχουμε εικόνα για τα ανταλλάγματα που θα είναι διαθεσιμής να δώσει η Ουάσιγκτον.

Οι Ευρωπαίοι αντιλαμβάνονται το πρόβλημα με την Τουρκία. Σε

επίπεδο δηλώσεων, Γιούνκερ και Μακρόν έχουν βγει πολύ μπροστά. Ο Γάλλος πρόεδρος, βέβαια, έχει γίνει και πιο πρακτικός με τις κινήσεις που εξελίσσονται – με τις δύο φρεγάτες που θα νοικιάσει το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό και τις συζητήσεις για αμυντική συνεργασία με την Κύπρο.

Το Ισραήλ απομακρύνεται και αυτό ταχύτατα από την Τουρκία. Οι ελληνοϊσραηλινές σχέσεις στον τομέα της ασφάλειας έχουν ξεπεράσει κάθε προσδοκία.

Από συμμαχίες, λοιπόν, πάμε καλά. Αυτό όμως που λείπει είναι μια στιβαρή πολιτική ηγεσία. Η κυβέρνηση πάει με το «ρεύμα» και κάνει κινήσεις που σε ορισμένα από τα στελέχη της θα ήταν αντικείμενο αναθέματος πριν από πέντε χρόνια. Δεν φτάνει όμως αυτό. Εδώ χρειάζεται εμπειρους διπλωμάτες, ηγέτες επιπέδου και σοβαρό σχεδιασμό. Γιατί, κακά τα ψέματα, όλοι οι παραπάνω στέκονται δίπλα μας για να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους, είτε απέναντι στη «μαύρη τρύπα» της Μέσης Ανατολής είτε στη ρωσική επέκταση στην περιοχή. Εμείς πρέπει να έχουμε ένα σχέδιο για το ποια είναι η «ασπίδα» που θέλουμε να κτίσουμε με αυτές τις συμμαχίες.

Βρισκόμαστε σε μια καλή συγκυρία και μπορούμε να διεκδικήσουμε ως χώρα ισχυρά ανταλλάγματα. Γι' αυτό και δεν πρέπει να φοβόμαστε. Δεν είμαστε μόνοι και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε. Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι κανείς δεν πολεμάει τον πόλεμο κάποιου άλλου στο τέλος της ημέρας. Μπορεί να πάρεις ενισχυμένο υλικό, κρίσιμες πληροφορίες και στιδήποτε άλλο, αλλά την κρίσιμη ώρα όλα θα εξαρτηθούν από το πόσο έτοιμοι, αποφασισμένοι, ενωμένοι και σοβαροί θα είμαστε εμείς οι ίδιοι.

Ελλάς - Γαλλία...

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Η φύση δεν ανέχεται το κενό, αλλά ούτε και η πολιτική. Έτσι, λοιπόν, μετά την έξοδο της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση –όταν αυτή ολοκληρωθεί και υπό αδιευκρίνιστους ακόμη όρους–, η Γαλλία αρχίζει να τίθεται ατύπως επικεφαλής στα θέματα αμύνης έναντι των υπολοίπων εταίρων της.

Δικαίως από μian άποψη, διότι θα είναι η μόνη χώρα της Ε.Ε. που διαθέτει πυρηνικό οπλοστάσιο –αν και μικρών δυνατοτήτων–, καθώς και ειδικές δυνάμεις να ενεργήσουν αποτελεσματικώς εκτός της ηπείρου. Μέχρι στιγμής τον ρόλο αυτό διεδραμάτιζε εντός

εξανάγκασε την ιταλική Eni να αναβάλει τη διεξαγωγή ερευνών. Δεν συνέβη όμως το ίδιο με την αμερικανική Exxon Mobil, λόγω της αμερικανικής ναυτικής παρουσίας στην περιοχή των ερευνών.

Σε ευρωστρατηγικό επίπεδο, η ιδέα μιας «κοινής αμύνης» κυοφορείτο επί δεκαετίες και είχε καταντήσει από μian άποψη ανέκδοτο, παρά πολιτική προοπτική. Αλλά η αντιπαράθεση της καγκελαρίου Αγκελα Μέρκελ με τον πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ φαίνεται πως προσέδωσε μία κάποια δυναμική –αγνόστου εντάσεως και διάρκειας– στην ιδέα της ευρωπαϊκής αμύνης.

Για λόγους προφανείς και ιστορικούς το Βερολίνο δεν ήταν δυνατόν να αναλάβει ρόλο ηγετικό στο αμυντικό εγχείρημα της Ενώσεως. Έτσι ανέκυψε ο «πρωταγωνιστικός» ρόλος της Γαλλίας, που κολακεύει τη γαλιτική ματαιοδοξία ή φιλοδοξία –για να μην είμαστε και απολύτως κυνικοί– σε μία στιγμή που οι Γερμανοί Χριστιανοδημοκράτες και Βαυαροί εταίροι τους, απέρριψαν τις προτάσεις του κ. Μακρόν για αλλαγές στην Ευρωζώνη.

Απομένει η διερεύνηση της στάσεως των ΗΠΑ. Δεν χρειάζεται να ιδιαίτερα ασκημένος στρατηγικός νους για να γίνει αντιληπτό ότι η ευρωπαϊκή άμυνα, ακόμη και εάν υποθεθεί ότι θα φθάσει στην πλήρη ολοκλήρωσή της, δεν μπορεί να συγκριθεί έστω και κατ' ελάχιστον με τις δυνατότητες του αμερικανικού οπλοστασίου, ούτε καν με εκείνες της Ρωσίας του Βλαντίμιρ Πούτιν. Περιφερειακός θα είναι ο ρόλος της και αυτό μέχρις εκείνου το σημείο που δεν προκαλεί διατάραξη της ισορροπίας.

Αλλά στην κατάσταση που ευρισκόμεθα, ευπρόσδεκτες η χρηνομιθώση και η ένταξη των γαλλικών φρεγατών στη δύναμη του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού. Ελλάς - Γαλλία συμμαχία άλλη μια φορά. Εν τινι μέτρῳ, όμως, και ο Θεός ναβάλει το χέρι του.

Η ζύμωση για το μέλλον της Ευρώπης

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Η Ευρώπη εισέρχεται σε φάση έντονης ζύμωσης για το μέλλον της. Θα ήταν ευχής έργον εάν στη χώρα μας γινόταν συνειδητό ότι επείγει να λάβουμε μέρος στη συζήτηση. Οχι μόνο για να ζητάμε κατανόηση και στήριξη για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στα μέτωπα της οικονομίας, της μετανάστευσης και της εξωτερικής πολιτικής, αλλά για να πείσουμε (και να αποδείξουμε στους εαυτούς μας) ότι γνωρίζουμε τη σημασία της θέσης μας στην Ευρώπη, να δείξουμε ότι έχουμε εμπειρίες να εκθέσουμε και ιδέες να αναπτύξουμε, που θα είναι χρήσιμες για την περαιτέρω εξέλιξή της.

Η επίσκεψη του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ στην Αθήνα την ερχόμενη Πέμπτη –λίγες μέρες μετά τη σημαντική ομιλία του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν στο Ευρωκοινοβούλιο και τη μετέπειτα συνάντησή του με την Αγκελα Μέρκελ στο Βερολίνο– μας υποχρεώνει να υπερβούμε την καθημερινότητα και να σκεφτούμε το μέλλον μας σε μια Ευρώπη που κι αυτή βρίσκεται σε σταυροδρόμι.

Στο Στρασβούργο την Τρίτη, ο Μακρόν έθεσε πάλι τα μεγάλα ζητήματα της εποχής μας. «Σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς, η ευρωπαϊκή δημοκρατία είναι η καλύτερη ελπίδα μας», είπε. «Το μεγαλύτερο λάθος θα ήταν να εγκαταλείψουμε αυτό το μοντέλο και την ταυτότητά μας». Η Ελλάδα έχει πολλά να πει σε αυτό το ζήτημα. Οχι επειδή οι πρόγονοί μας «χάρισαν» τη δημοκρατία στην ανθρωπότητα, αλλά επειδή στη δική μας χώρα έχουμε πλούσια εμπειρία, γνωρίζουμε πόσο πολύτιμες αλλά και πόσο εύθραυστες είναι η δημοκρατία και η ευημερία. Όταν δεν παραπονιόμαστε, όταν δεν κατηγορούμε άλλους για τα προβλήματά μας, μπορούμε να δούμε ότι η πολιτική πόλωση σε συνδυασμό με την απουσία σοβαρής πολιτικής, η υπονόμηση των θεσμών, η ανοχή στην αδικία και την ανομία, η κυριαρχία του προσωπικού συμφέροντος ανοίγουν δρόμο σε κάθε λογής ακρότητες και κινδύνους. Στην παρούσα κρίση της Ευρώπης, η δική μας χώρα ήταν η πρώτη που έδειξε πώς το πολιτικό κέντρο μπορεί να θρυμματιστεί και τα άκρα να ενισχυθούν

ώστε να καταλάβουν το προσκλήνιο της δημόσιας ζωής –απροετοίμαστα και αδιάφορα για το αποτέλεσμα των ιδεοληψιών τους. Με την εκλογική νίκη του Μακρόν, σε μια χώρα έντονα πολωμένη, η Γαλλία απέφυγε την επικράτηση εντόνων εθνικιστικών δυνάμεων όπως αυτές που κυβερνούν εδώ και χρόνια στην Ουγγαρία, την Πολωνία και αλλού.

Μεταξύ των άλλων ζητημάτων που θέτει ο Μακρόν, και που συζητήσαμε με τη Μέρκελ την Πέμπτη, είναι η μεταρρύθμιση της Ευρωζώνης, η τραπεζική ένωση, η μετανάστευση και η επικράτηση μιας «ευρωπαϊκής κυριαρχίας» που θα συμπληρώνει αυτή των κρατών-μελών της Ε.Ε. «Πρέπει να αναπτύξουμε αυτή την πανευρωπαϊκή κυριαρχία για να προσφέρουμε ασφάλεια στους πολίτες μας σε ό,τι αφορά την εσωτερική και εξωτερική άμυνα και ασφάλεια», είπε στο Στρασβούργο. Το 1930, ο Ελευθέριος Βενιζέλος αναγνώριζε ότι για τη χώρα μας ήταν απαραίτητη η συμμετοχή σε μια ενωμένη Ευρώπη, ώστε να εξασφαλιστούν η πολιτική σταθερότητα, η οικονο-

μική ανάπτυξη και η εδαφική ασφάλεια. Η περιπέτεια της χώρας μας τα τελευταία χρόνια δικαιώνει τον Βενιζέλο, τον Κων. Καραμανλή και όσους άλλους πίστεψαν στην ενωμένη Ευρώπη και εργάστηκαν για την ένταξη της Ελλάδας σε αυτήν. Η χώρα μας έχει πολλά να πει για το πόσο μας στήριξε η αλληλεγγύη των εταίρων, πόσο μας πλήγωσαν τα λάθη που έγιναν και τι μας κόστισαν και μας κοστίζουν. Να εκθέσουμε, από την πείρα μας, τα βήματα που προτείνουμε να γίνουν προς μια πιο λειτουργική, πιο δίκαιη Ένωση. Όπως εμείς πρέπει να αναλογιστούμε τις δικές μας ευθύνες, ως μας ακούσουν οι εταίροι για τις δικές τους. Η σχέση της Ελλάδας με τους εταίρους της δεν είναι απλή, ούτε έπρεπε να καθιερωθεί ως σχέση δανειολήπτη-πιστωτών – να αναγνωρίζεται ότι όλοι φέρουν κάτι στη συζήτηση. Επειδή, όπως είπε η Μέρκελ μετά τη συνάντηση με τον Μακρόν, χρειάζονται προτάσεις και συμβιβασμοί: «Όλοι παραθέτουμε διαφορετικές πλευρές των πραγμάτων, αλλά πιστεύω ότι το σύνολο των προτάσεών μας θα φέρει ένα καλό αποτέλεσμα».

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Αναξιόπιστο σκιάχτρο η δικτατορία

Αν έχουμε ψυχραιμία και αυτοσεβασμό, αξίζει να τολμήσουμε το ερώτημα:

Το Σύνταγμα στη χώρα μας, το «δημοκρατικό» πολίτευμα που με το Σύνταγμα θεσμοθετείται, κατοχυρώνει κυρίως ελευθερίες και δικαιώματα των πολιτών ή κυρίως την αυθαιρεσία και ασυδοσία των επαγγελματιών της εξουσίας; Ένας επαναστατικός εκσυγχρονισμός του Συντάγματος (ρεαλιστική «επανάδρωση του κράτους») θα προκαλούσε τη δυσάρεστη των πολιτών ή την οργανωμένη και λυσσαλέα αντίδραση των κομμάτων; Όποια απάντηση κι αν επιβεβαιώσει να δώσει κανείς σε αυτά τα ερωτήματα, θα είναι μάταια να την κατοχυρώσει με επιχειρήματα. Κανένα επιχείρημα δεν μπορεί να αναιρέσει την παγιωμένη, δεκαετίες τώρα, εθελοτυφλία: Την πραγματικότητα ή τη βλεπεί κανείς ή δεν θέλει (δεν τον συμφέρει) να τη δει, οπότε κανένα επιχείρημα και καμιά λογική δεν θα αποκαταστήσουν ποτέ την όρασή του.

Τα Συντάγματα και οι κυβερνήσεις που προέκυψαν στην Ελλάδα μετά την πτώση της δικτατορίας των συνταγματάρχων (1974), δεν απέβλεπαν σε καμιά αποκατάσταση δημοκρατίας – είναι πιο περισσότερο από φανερό. Ο στόχος ήταν, ωμά και απερίφραστα, να διαδεχθεί η κοιμητοκρατία τη στρατοκρατία, να αποκλειστεί οποιαδήποτε και στο διηνεκές κάθε ενδεχόμενο αμφισβήτησης του μονοπωλίου των κομμάτων στη διαχείριση της εξου-

σίας. Μην ξεχνάμε το τερατογεννημα της καινούργιας χούντας (κομματοκρατίας): το Σύνταγμα του 1985. Που θεσμοποιεί, χωρίς ούτε ψέλλισμα αντιλόγου, τον ολοκληρωτισμό της πρωθυπουργικής απολυταρχίας: Ο πρωθυπουργός επιλέγει και επιβάλλει τον (διακομματικό και μόνο) Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον πρόεδρο της Βουλής, τους προέδρους των ανώτατων δικαστηρίων, την ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων. Ένας κομματάρχης, απεριόριστα φτηνιάρης όσο είναι εξ ορισμού κάθε κομματάρχης, συγκεντρώνει όλες τις δυνάμεις και πιθανές εξουσίες, απόλυτα ανεξέλεγκτος. Το απόγειο του ολοκληρωτισμού. Παράδειγμα εμφατικό, από τα κυριολεκτικώς απειράριθμα: Με όρους άψογης συνταγματικής «δημοκρατίας» οι επαγγελματίες της εξουσίας κοιματόνθρωποι έχουν εφθάσει νόμο «περί ευθύνης υπουργών», που αμνηστεύει, σχεδόν αυτοματικά, και το ειδικότερο έγκλημα ιδιοτέλειας, δολιότητας ή ανεπάρκειας και μικρόνοιας των κρατούντων. Υπέγραψαν δανεισμό της χώρας εξωφρενικό, με συνέπειες παντοδαπής καταστροφής, χωρίς να υποστούν την παραμικρή τιμωρία. Ποτέ, καμιά δικτατορία δεν οδηγούσε έναν ιστορικό λαό σε τέτοιον διεθνή εξευτελισμό όσο οι κυβερνήσεις του ιστορικο-υλιστικού μινιτισμού, όλων των αποχρώσεων, μετά το 1974. Ας επανέλθουμε στα συγκεκριμένα ερωτήματα που θέτει η σημερινή ελλαδική πραγματικότητα:

Ποιες ελευθερίες και ποια δικαιώματα των πολιτών κατασφαλίζει σήμερα το Σύνταγμα μας, το «δημοκρατικό» κοινοβουλευτικό μας πολίτευμα;

Μήπως το πανάρχαιο δικαίωμα στην ιδιοκτησία, την ιερότητα της «περιουσίας»; Αλλά οι αποταμιεύσεις του μόχθου των Ελλήνων πολιτών, εδώ και τρία χρόνια, έχουν δημευθεί με το καθεστώς των capital controls. Και η ακίνητη περιουσία των Ελλήνων καταλυστεύεται, πέντε χρόνια τώρα, από το παρανοϊκό χαράτσι του ΕΝΦΙΑ. Η «δημοκρατία» στην Ελλάδα σήμερα λεηλατεί, σε εξωφρενικό ποσοστό, κάθε παραμικρή αμοιβή του μόχθου, της ικανότητας, της υπομονής, του ταλέντου κάθε πολίτη. Διερωτάται ο πολίτης, γιατί να δουλέψει, γιατί να δημιουργήσει, αφού η κάθε κομματική συμμορία που γίνεται κυβέρνηση, θα κατακλέψει αδιάντροπα το βίος του.

Μήπως σέβεται και τιμά το «δημοκρατικό» μας πολίτευμα τις συμβάσεις - συμφωνίες - συμβόλαια που η πολιτεία υπογράφει με όσους πολίτες αναλαμβάνουν («μεθ' όρκου») ευθύνης κοινωνικού λειτουργού; Δεσμεύεται το κράτος ότι θα τους εξασφαλίζει μισθοδοσία, ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη και σύνταξη που συγκροτείται από έγκαιρες κρατικές ποσοστού της μισθοδοσίας τους. Όμως, ατιμώρητα και ετσιθελικά, οι ασύδοτοι εξουσιολάγνοι κοιματόνθρωποι έχουν νομιμοποιημένο «δικαίωμα» να περικόπτουν συμβολαιοποιημένους

μισθούς και συντάξεις, έως και 60% σήμερα. Να αφυπνιστούμε επιτέλους οι πολίτες, δεν είμαστε νήπια ούτε διανοητικά καθυστερημένοι για να μας τρομοκρατούν οι δυνάστες μας με το μορμολύκειο - σκιάχτρο της δικτατορίας. Σήμερα πια δικτατορίες από στρατιωτικούς δεν γίνονται, γιατί η δύναμη κυριαρχίας δεν είναι τα tanks και τα κανόνια, είναι τα ΜΜΕ, η υποταγή των μαζών - κατορθώνεται με την εξηλιθίωσή τους – την ποδοσφαιρολαγνία και τον τζόγο. Ακόμα και οι ιδεολογίες αποσύρθηκαν από τα οπλοστάσια των τυράννων. Ποια ιδεολογία είναι το πρόσχημα του ΣΥΡΙΖΑ και πόσο είναι διαφορετική από τα προσχήματα της Ν.Δ. ή του συνοικιακού - κομμωτηριακού «Κινήματος Αλλαγής»!

«Δικτατορίες», όπως του Ζορμπά, του Πλαστήρα, του Πάγκαλου, του Γονατά ή όποια ανάλογη, μοιάζουν πια ρομαντικές παρενθέσεις πατριωτισμού, αμύχανου απέναντι στην ψυχανωμία της εξουσιολαγνίας. Αυτό το παιδαριώδες καλαμπούρι απειλές κάποιας δικτατορίας είναι για τους πολύ αφελείς, εξυπηρετεί μόνο τις συνεχνές συμφερόντων (κόμματα και ΜΜΕ), δεν αφορά στον πολίτη. Στον ελλαδικό χώρο, τυραννία γκαμπιελικής προπαγάνδας, ασύδοτο ρουσφέτι στον δημόσιο τομέα, καταστροφή της οικονομίας, ατιμώση παγκόσμια του ελληνικού ονόματος, εφιάλτη ανεξέλεγκτης αναρχίας, ζει ο πολίτης εξαιτίας των κομμάτων, όχι φανταστικών δικτατόρων.

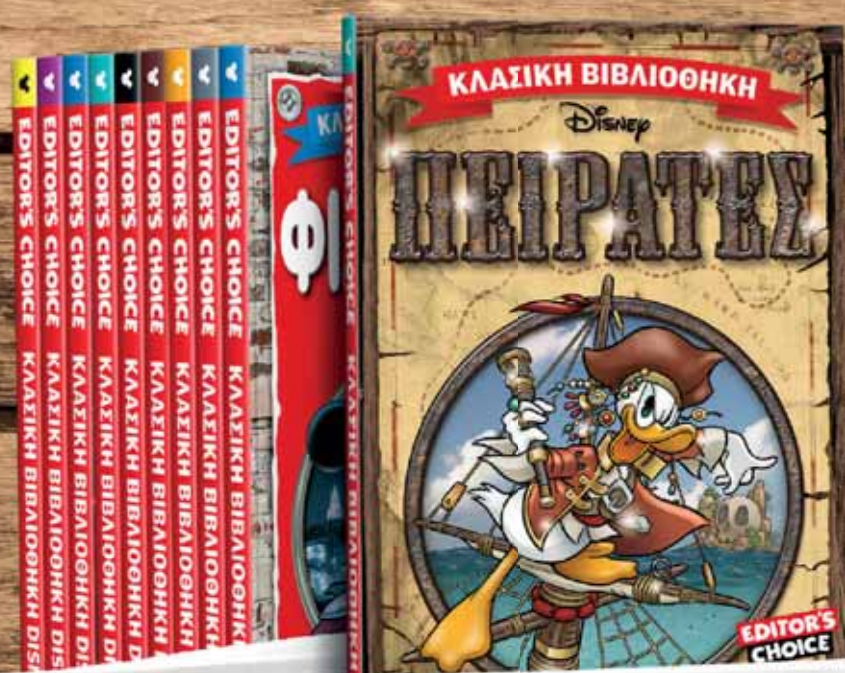
ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Disney

Κλασικές ιστορίες
κόμικς με πρωταγωνιστές
τους ήρωες του κόσμου της Disney

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney έρχονται ξανά στην Καθημερινή
με 10 διαφορετικές Κλασικές Ιστορίες για όλη την οικογένεια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημερήσια Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

Έτος 96 • Αρ. φύλλου 22.02 • Δευτέρα 2.4.2018

ΑΘΗΝΑ, ΣΤΡΙΑΣ 12 • ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2018

www.kathimerini.gr • € 4,20

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μακρόν: από την Πνύκα στο Βερολίνο

Οι πληθωρικές ευρωπαϊκές φιλοδοξίες του Γάλλου προέδρου δοκιμάζονται από τη γερμανική αδράνεια

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Ο γνωστός μύθος για την αρπαγή της Ευρώπης, που ενέπνευσε τον αναγεννησιακό ζωγράφο Τιτσιάνο, απέκτησε απροσδόκητα συμβολική σημασία τον τελευταίο χρόνο. Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, ο Δίας κατέβηκε από τον Ολυμπο μεταμφιεσμένος σε ταύρο, γοήτευσε την όμορφη Ευρώπη, πέρασε σαν σίφουνας θάλασσες και βουνά, για να απολαύσει, τελικά, τον έρωτά του στο Δικταίον άντρο.

Δία αποκαλούν στη Γαλλία τον νεότερο πρόεδρο που γνώρισε η χώρα μετά τον Ναπολέοντα. Τη ζημιά έκανε η Liberation, ιδιοκτησίας του χρηματιστηριακού ομίλου Ροτσίλντ, στον οποίο, για ειρωνεία της ιστορίας, είχε κάνει καριέρα ο Εμανουέλ Μακρόν προτού γίνει πολιτικός. Στις 3 Ιουλίου 2017, μόλις ενάμιση μήνα μετά την ορκωμοσία του, τον εμφάνισε στο εξώφυλλο να κρατάει κεραυνούς σε στυλ Δία, καταλογίζοντάς του μεγαλομανία.

Όραμα και γοητεία

Το βέβαιο είναι ότι ο Εμανουέλ Μακρόν έτρεφε πάντα τα πιο θερμά συναισθήματα για την Ευρώπη. Ποιος δεν θυμάται τη νύχτα του θριάμβου του στον δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών, στις 7 Μαΐου του περασμένου χρόνου, όταν ανέβηκε στο επιπικίο βάθρο του, στην πλατεία του Λουβρου, υπό τους ήχους όχι της Μασσαλιώτιδας, αλλά της Ωδής στη Χαρά, επίσημου ύμνου της Ε.Ε.; Ακριβώς τέσσερις μήνες αργότερα, στις 7 Σεπτεμβρίου, στην Πνύκα, θα εκφωνούσε μια ποιητική ομιλία, αναπτύσσοντας το όραμά του για μια «νέα Ευρώπη, που θα προστατεύει».

Κεντρικό στοιχείο αυτού του οράματος ήταν η ριζική μεταρρύθμιση της Ευρωζώνης: ξεχωριστό Κοινοβούλιο, υπουργός Οικονομικών και προϋπολογισμός, ώστε να θωρακιστεί το κοινό νόμισμα από υποτροπές της πρόσφατης κρίσης, που κόντευε να το διαλύσει. Στα τέλη του ίδιου μήνα, μια δεύτερη, υψηλού συμβολισμού ομιλία του, στη Σορβόννη, εμπλούτισε με σειρά συγκεκριμένων προτάσεων το φιλόδοξο, πολιτικό του σχέδιο. Στον ευρωπαϊκό Τύπο, η αισιοδοξία περίσσευε. Μετά το 2016, αυτό το τρομερό έτος του Τραμπ και του Brexit, τα ρεύματα του εθνικισμού και του λαϊκισμού υποχωρούσαν, τουλάχιστον στην ηπειρωτική Ευρώπη, όπου το αναζωογονημένο γαλλογερμανικό ζεύγος ετοιμαζόταν για νέες, δημιουργικές πρωτοβουλίες.

Την περασμένη Τρίτη, όταν ο Γάλ-

Το ευρωπαϊκό όραμα του Εμανουέλ Μακρόν δεν συνοδεύεται σήμερα από την περυσινή μετεκλογική αισιοδοξία. «Τα σύννεφα πυκνώνουν», έγραψε η Figaro.

Ο Γάλλος πρόεδρος προώθησε φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις στη χώρα του, αλλά η ευρωπαϊκή του ατζέντα δεν βρίσκεται ανταπόκριση στη Γερμανία.

λος πρόεδρος βρέθηκε στο Στρασβούργο για την πρώτη ομιλία του από το βήμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η ατμόσφαιρα ήταν πολύ διαφορετική. Η γαλλική Le Figaro έγραψε: «Αφού ξεκίνησε με μια όμορφη δημιογγορία στον γλυκό αέρα της Αθήνας, η μεγάλη ευρωπαϊκή εκστρατεία του Εμανουέλ Μακρόν καθλώθηκε σε πόλεμο χαρακωμάτων, στα ανατολικά του Ρήνου. Στο Στρασβούργο επιχείρησε να επιτεθεί εκ νέου. Ωστόσο, τα σύννεφα πυκνώνουν». Η επικράτηση δύο ευρωσκοπτικιστικών κομμάτων, του Κινήματος 5 Αστέρων και της Λέγκας,

Η επιστροφή της Γαλλίας στη διεθνή σκηνή

Η μαχητική φιλοευρωπαϊκή προεκλογική καμπάνια του Μακρόν οδήγησε τους αντιπάλους του να τον εμφανίσουν ως παθητικό παρακολούθημα της Μέρκελ. Ο νέος πρόεδρος δεν δικαίωσε αυτές τις εικασίες. Αντίθετα, έδειξε στοιχεία δυναμισμού, αναζητώντας έναν πιο ενεργό ρόλο της Γαλλίας στη διεθνή σκηνή. Δύο μόλις εβδομάδες μετά την εγκατάστασή του στο Μέγαρο των Ηλυσίων, υποδέχθηκε μετά φανών και λαμπάδων τον Βλαντιμίρ Πούτιν στο Ελιζέ, ενώ στην εθνική εορτή της χώρας του, στις 14 Ιουλίου, είχε στο πλευρό του τον Ντόναλντ Τραμπ. Παρά τις έντονες ιδεολογικές διαφορές του με τους δύο ηγέτες, ο Μακρόν διεμήνυσε ότι εννοεί να έχει πραγματιστικές σχέσεις μαζί τους, ακόμη και να λειτουργεί ως αζόπιστος μεσολαβτής. Ενεργητικό ρόλο μεσολάβησης έπαιξε και στην κρίση Σαουδικής Αραβίας - Κατάρ, όπως και στην απόσπαση του Λιβανέζου πρωθυπουργού Σαάντ Χαρίρι από την ιδιόμορφη ομηρία του στο Ριάντ. Η ανοιχτή υπεράσπιση της Ελλάδας έναντι των τουρκικών πιέσεων και απειλών στο Στρασβούργο, όπως και η προειδοποίησή του ότι δεν θα δεχθεί διεύρυνση της Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια αν δεν προηγηθεί η μεταρρύθμισή της, ενισχύουν την αίσθηση ότι είναι έτοιμος να βγει από την πεπατημένη των προκατόχων του όταν θα το κρίνει αναγκαίο.

στις ιταλικές εκλογές και η σαρωτική επικράτηση του εθνικιστή Βίκτορ Ορμπαν στην Ουγγαρία έδειξαν ότι τα καινά δαιμόνια παραμένουν απειλητικά.

Η αλήθεια είναι ότι ο Εμανουέλ Μακρόν γοήτευσε πολλούς. «Η αλη-

θινή Γαλλία επέστρεψε», αναφώνησε ο επικεφαλής της Κομισιόν, Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ. «Καιρό είχαμε να ακούσουμε έναν Γάλλο πρόεδρο τόσο φιλοευρωπαϊό όσο εσείς», εξομολογήθηκε ο (πολύ) συντηρητικός Γερμανός Χριστιανοδημοκράτης Μάν-

φρεντ Βέμπερ. Σε μια προσπάθεια να υπογραμμίσει την αίσθηση του επείγοντος, όσον αφορά την προώθηση μεταρρυθμίσεων στην Ε.Ε., ο Γάλλος ηγέτης δεν δίστασε να μιλήσει για «ένα είδος ευρωπαϊκού εμφυλίου πολέμου» ανάμεσα στη δημοκρατία και στον αυταρχισμό - εθνικισμό - λαϊκισμό, έννοιες που περίπου συγχώνευσε. Δύο ημέρες αργότερα, βρέθηκε στο Βερολίνο, όπου βάλθηκε να καταστρώσει με την Αγκελα Μέρκελ κοινή γαλλογερμανική πρόταση για την ευρωπαϊκή μεταρρύθμιση στη Σύνοδο Κορυφής της 28ης και 29ης Ιουνίου.

Δεν θα είναι εύκολο. Στο νέο γερμανικό Κοινοβούλιο, που προέκυψε από τις εκλογές του Σεπτεμβρίου, η περουντηρητική AfD διαθέτει κοντά στους 100 βουλευτές.

Όσοι έκαναν τρελά όνειρα μετά την απομάκρυνση του Βόλφγκανγκ Σόιμπλε από το υπουργείο Οικονομικών, προσγειώθηκαν ανώμαλα όταν άκουσαν τον Σοσιαλδημοκράτη διάδοχό του Ολαφ Σολτς να χαρακτηρίζει «μην ρεαλιστικές» τις προτάσεις Μακρόν για την Ευρωζώνη. Την ώρα που μιλούσε ο Γάλλος πρό-

εδρος στο Στρασβούργο, η κοινοβουλευτική ομάδα των Χριστιανοδημοκρατών απαίτησε από τη Μέρκελ να πει «όχι» σε κάθε πρόταση που θα μπορούσε να επιβαρύνει τους Γερμανούς φορολογουμένους. Ακόμη και η πρόταση για μετατροπή του ESM σε ένα είδος Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου, ουσιαστικά ενταφιάστηκε, καθώς η Μέρκελ δέχθηκε να συνδεθεί η εν λόγω μεταρρύθμιση με την αλλαγή των ευρωπαϊκών συνθηκών.

«Αντι-Μακρόν» μέτωπο

Στη γερμανική αδράνεια έρχεται να προστεθεί το «αντι-Μακρόν» μέτωπο της σιδηρένιας δημοσιονομικής πειθαρχίας που συγκρότησαν πρόσφατα οι Ολλανδοί, σε σύμπραξη με σκανδιναβικές χώρες και δημοκρατίες της Βαλτικής. «Απέναντι στον Μακρόν, η Γερμανία πέρασε από το κόκκινο χαλί, στις κόκκινες γραμμές», διαπίστωνε ο Χένρικ Εντερλαϊν, από το Ινστιτούτο Ντελόρ του Βερολίνου, στη γαλλική Le Monde.

Αν, όμως, η Μέρκελ επιμένει στην αδιαλλαξία της, οι επιπτώσεις μπορεί να είναι αποσταθεροποιητικές. Σε αντίθεση με τους προκατόχους του, ο Μακρόν τηρεί, μέχρι τώρα, τη δεσμευσή του προς τη Γερμανία ότι θα προωθήσει φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις στο εσωτερικό της χώρας του. Το πολιτικό κόστος δεν είναι ασήμαντο, όπως δείχνουν οι δημοσκοπήσεις αλλά και η κοινωνική ένταση των ημερών με πρωταγωνιστές τους σιδηροδρομικούς και τους φοιτητές.

Αν ο Γάλλος πρόεδρος δεν βρει το αντάλλαγμα που προσδοκούσε, με την προώθηση της μεταρρύθμισης σε ευρωπαϊκή κλίμακα, η πολιτική του ηγεμονία απειλείται να υπονομευθεί, με πρώτο σταθμό τις ευρωεκλογές του 2019.

Το κυριότερο, η καθήλωση της Ε.Ε. στη σημερινή, προβληματική κατάσταση πραγματικά απειλεί να ενδυναμώσει τις ήδη ισχυρές εθνικιστικές τάσεις σε σειρά χωρών, συμπεριλαμβανομένης της Γαλλίας. Οι Financial Times του Λονδίνου προειδοποιούσαν στο κύριο άρθρο τους, την περασμένη Τετάρτη, ότι η επόμενη οικονομική ύφεση στην Ευρώπη είναι θέμα χρόνου. Και ότι αν μέχρι τότε δεν έχει αλλάξει τίποτα ουσιαστικό στην Ευρωζώνη, οι πιο εύλατες χώρες και τράπεζες θα υποστούν σοβαρούς κλυδωνισμούς, που θα επαναφέρουν στην ημερήσια διάταξη τα υπαρκτά προβλήματα του κοινού νομίσματος και της ίδιας της Ένωσης.

Δίνοντας τη «μητέρα των μαχών» με τους σιδηροδρομικούς

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Στα τέλη του 1995, ο Γάλλος πρωθυπουργός Αλέν Ζιπέ επιχείρησε να καταργήσει το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των εργαζομένων στους σιδηροδρόμους και να περικόψει τις δαπάνες του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, προκειμένου να εξυγιανθούν τα δημόσια οικονομικά και να προετοιμαστεί η Γαλλία για την είσοδο στην Ευρωζώνη. Ακολούθησαν τρεις εβδομάδες παράλυσης της χώρας, με διαδηλώσεις στις οποίες συμμετείχαν δύο εκατομμύρια άνθρωποι, ενώ μεγάλη μερίδα πολιτών τάχθηκε υπέρ των απεργών, παρά τη συστηματικά θετική προβολή της μεταρρύθμισης από τα μέσα ενημέρωσης. Τα Χριστούγεννα της ίδιας χρονιάς, ο Ζιπέ υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει τα μέτρα, πλήγμα από το οποίο ουδέποτε συνήλθε πολιτικά.

Αυτό το ιστορικό προηγούμενο καθιστά σαφές πόσο κομβική σημασία έχει η αναμέτρηση ανάμεσα στον Εμανουέλ Μακρόν και τα συνδικάτα εργαζομένων στους γαλλικούς σιδηροδρόμους. Ένα χρόνο μετά την εκλογή του στην προεδρία της Γαλλίας, ο Μακρόν έχει εμπλακεί στη «μητέρα των μαχών» με αντίπαλο το ισχυρότερο τμήμα του συνδικαλιστικού κινήματος, επιδιώκοντας μια νίκη μεγάλης ψυχολογικής σημασίας, όπως αυτή

που πέτυχε ο Ρόναλντ Ρέιγκαν εναντίον των ελεγκτών εναερίου κυκλοφορίας το 1981 και η Μάργκαρετ Θάτσερ εναντίον των ανθρακωρύχων το 1984-1985.

Την εβδομάδα που πέρασε, οι συγκοινωνίες όλης της χώρας δοκιμάστηκαν από την τρίτη κατά σειράν 48ωρη απεργία, ενώ οι επαναλαμβανόμενες διήμερες κινητοποιήσεις θα διαρκέσουν ως τον Ιούνιο. Παράλληλα, την Πέμπτη έγινε προσπάθεια «σύγκλισης των αγώνων», με τους σιδηροδρομικούς

Με επικοινωνιακούς χειρισμούς προσπαθεί ο Γάλλος πρόεδρος να αντιμετωπίσει τις κινητοποιήσεις.

να κατεβαίνουν στους δρόμους 130 πόλεων πλάι σε φοιτητές, που διαμαρτύρονται για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Ο αριθμός τους ήταν σχετικά μικρός (από 15.000 ως 50.000 στο Παρίσι), δίνοντας στον Μακρόν την αυτοπεποίθηση ότι θα αποφύγει τη μοίρα του Αλέν Ζιπέ, παρά το γεγονός ότι η δημοτικότητα του έχει μειωθεί στο 40%, από 47% στην αρχή της χρονιάς.

Ο Μακρόν προσπάθησε να προλάβει την γενίκευση των αντιδρά-

Μαζί με φοιτητές, που διαμαρτύρονται για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, διαδήλωσαν την περασμένη Πέμπτη σε 130 πόλεις οι σιδηροδρομικοί.

σεων και την αναβίωση του πνεύματος του Μάη του '68 (φέτος συμπληρώνονται 50 χρόνια) με έναν πολύ καλά ζυγισμένο επικοινωνιακό χειρισμό. Ο πρόεδρος, που έχει διώξει τους δημοσιογράφους από το Ελιζέ και έχει κατακτήσει την φήμη του απόμακρου, παραχώρησε σε διάστημα λίγων ημερών δύο απανωτές μακροσκελείς τηλεοπτικές συνεντεύξεις, στις οποίες έσφαξε τους εργαζομένους με το βαμβάκι. «Δεν θέλω να βάλω τους επιβάτες

σε αντιπαράθεση με τους σιδηροδρομικούς, η χώρα δεν προχωράει με αντιπαράθεσεις», είπε, δείχνοντας κατανόηση για τις δυσκολίες του επαγγέλματος, με τα απάνθρωπα ωράρια και τις ιδιαιτερότητες που το κατατάσσουν στα βαρέα και ανθυγιεινά. Αφού θυμήθηκε τον παππού του, ο οποίος ήταν σιδηροδρομικός και του διηγείτο συχνά ιστορίες από τη δουλειά του, προχώρησε στο παρασύνθημα. «Επειδή όλοι πρέπει να συνεισφέ-

ρουμε στην προσπάθεια, αυτό που ζητάω είναι να καταργηθεί το ειδικό καθεστώς για τους νεοπροσλαμβανόμενους. Όσοι ήδη εργάζονται έχουν υπογράψει ένα συμβόλαιο με συγκεκριμένους όρους και αυτό δεν θα αλλάξει».

Μετά τη μέθοδο Ρέιγκαν, που αντιμετώπισε την κρισιμότερη συνδικαλιστική κινητοποίηση της θνητείας του με μαζικές απολύσεις απεργών, μετά τη μέθοδο Θάτσερ, που επέμεινε στην πολιτική της μέχρι να εξαντληθούν πλήρως οι οικονομικές και ψυχολογικές αντοχές των απεργών, η μέθοδος Μακρόν καλοπιάνει τους απεργούς, επιχειρώντας να διχάσει τωρινούς και μελλοντικούς εργαζομένους και να πείσει ότι οι φόβοι γύρω από τη μεταρρύθμιση είναι αβάσιμοι.

Εγγυήσεις

Ο Γάλλος πρόεδρος εγγυήθηκε ότι η μετοχοποίηση της εταιρείας σιδηροδρόμων δεν θα επηρεάσει το ιδιοκτησιακό καθεστώς, υποσχόμενος ότι η SNCF θα μείνει δημόσια με «100% κρατικά κεφάλαια» και ότι αυτή η υποχρέωση θα περιληφθεί στον νόμο. Η παταγώδης αποτυχία της ιδιωτικοποίησης των σιδηροδρόμων στην άλλη όχθη της Μάγχης υποχρέωσε τον Μακρόν να προσφέρει μια τέτοια διαβεβαίωση, ανεξάρτητα από το αν η δεσμευση αυτή θα τηρηθεί ή από το

αν το κράτος καλύπτει σε πρώτη φάση τα χρέη της SNCF ώστε αργότερα να ιδιωτικοποιηθούν κάποια κομμάτια της χωρίς βάρη.

Ως πρότυπο, ο Μακρόν επικαλείται τη Γερμανία, όπου αντίστοιχη μεταρρύθμιση έχει φέρει στους σιδηροδρόμους, εργαζομένους πολλών ταχυτήτων, παραβιάζοντας την αρχή της ίσης αμοιβής για την ίδια δουλειά ή έστω των αξιοκρατικής διαμόρφωσης των αμοιβών. Πάντως, η Γερμανία έχει δαπανήσει πάνω από 100 δισ. ευρώ για την ανανέωση του σιδηροδρομικού υλικού τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, στοιχείο που μάλλον έπαιξε σημαντικό ρόλο για την άνηση των σιδηροδρομικών μεταφορών απ' ό,τι η συντριβή των μισθών μερίδας εργαζομένων.

Στην ερώτηση γιατί εξαπολύει ομορποντία μεταρρυθμίσεων, ο Μακρόν απαντά ότι δεν τρέχει εκείνος γρήγορα, ο κόσμος κινείται πολύ γρήγορα και η Γαλλία πρέπει να προσαρμοστεί. Αν κατορθώσει να γονατίσει τους σιδηροδρομικούς, ο Μακρόν έχει, εν συνεχεία, στο στόχαστρο τους συνταξιούχους, στους οποίους έχει ήδη επιβάλει μικρές κλίμακας περικοπές. Πιστός στη μέθοδό του, ο Γάλλος πρόεδρος το ανακίνησε με χαμόγελο: «Ευχαριστώ τους συνταξιούχους για την προσπάθεια που κάνουν», είπε.

Η βεντέτα Τζέιμς Κόουμι και Τραμπ καλά κρατεί

Νέος γύρος καυστικών κατηγοριών από τον τέως διευθυντή του FBI

Σε εκστρατεία αποδόμησης του Ντόναλντ Τραμπ έχει αποδυθεί, κατά τα φαινόμενα, ο τέως διευθυντής του FBI Τζέιμς Κόουμι, τον οποίο ο Αμερικανός πρόεδρος κα-θαίρεσε από το αξίωμά του –επο-μένως, και από τις έρευνες για την πολυκροτη ρωσική υπόθεση– τον Μάιο του 2017.

Με σειρά συνεντεύξεών του στα μεγαλύτερα τηλεοπτικά δίκτυα του αγγλόφωνου κόσμου, την εβδομάδα που πέρασε, ο Τζέιμς Κόουμι επα-νήλθε στις καυστικές κατηγορίες του εναντίον του Αμερικανού προ-έδρου. Οι ίδιες κατηγορίες εμπε-ριέχονται και στο βιβλίο του «Ανώ-τερη Πίστη», το οποίο κυκλοφόρησε στους πάγκους των βιβλιοπωλείων την περασμένη Τρίτη. Ο τέως δι-ευθυντής του FBI χαρακτηρίζει τον τέως προϊστάμενό του «ηθικά ακα-τάλληλο για την προεδρία», του κα-ταλογίζει «μεθόδους αφεντικού της μαφίας» και δεν αποφεύγει τις κα-θαρά προσωπικού χαρακτήρα επι-θέσεις, ακόμη και τα κουτσομπολιά για το ύψος και το μήκος των δα-κτύλων του Αμερικανού προέδρου.

Τα υπομνήματα

Φως γύρω από το παρασκήνιο της «βεντέτας» Τραμπ - Κόουμι έρι-ξαν και τα υπομνήματα του τέως διευθυντή του FBI για τις συναν-τήσεις του με τον Αμερικανό πρό-εδρο. Ο Κόουμι συνήθιζε να κατα-γράφει τις συζητήσεις με τον Τραμπ και παρέδωσε τα υπομνήματα μετά

την απόλυσή του στο υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο και τα έδωσε στη δημοσιότητα (κρατώντας λο-γοκριμένα ορισμένα αποσπάσματα) την περασμένη Πέμπτη.

Μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι ο Τραμπ είχε ζητήσει από τον Κόου-μι να του δείξει «πίστη», στη διάρ-κεια δείπνου στον Λευκό Οίκο, τον Ιανουάριο του 2017, περίπου μία εβδομάδα μετά την ανάληψη των καθηκόντων του. Σε άλλη περιπτώ-ση, ο Τραμπ αναφέρθηκε λειττομε-ρώς στη φημολογία που τον ήθελε να έχει προσλάβει πόρνες το 2013 σε ξενοδοχείο της Μόσχας και να έχει εκτεθεί σε εκβιασμό από την πλευρά της Ρωσίας. Ο Κόουμι ανα-φέρει ότι ο Αμερικανός πρόεδρος διέψευσε κατηγορηματικά ότι συ-νέβη κάτι τέτοιο.

Γενικότερα, τα υπομνήματα του Κόουμι δεν προσθέτουν κάποιο και-νούργιο, επιβαρυντικό στοιχείο για τον Τραμπ, γεγονός που έσπευσε να επισημάνει και ο ίδιος μέσω Twit-ter. Αλλά ο «πόλεμος» μεταξύ των δύο ανδρών κάθε άλλο παρά φαίνεται να οδεύει προς τη λήξη του. Στο με-ταξύ, ομοσπονδιακοί πράκτορες έρευνσαν τα γραφεία του Μάικλ Κόεν, του ανθρώπου που βρέθηκε πιο κοντά από οποιονδήποτε άλλο στις προβληματικές επιχειρήσεις του Τραμπ και τις προσωπικές του σχέσεις, αναφέρει ο δημοσιογράφος Ανταμ Ντέιβινσον στο «The New Yorker». Αυτή την εβδομάδα μάθαμε ότι ο Κόεν βρίσκεται υπό έρευνα

Οι ομοσπονδιακές έρευνες για τον Μάικλ Κόεν, τον άνθρωπο που βρέθη-κε πιο κοντά από οποιονδήποτε άλλο στις προβληματικές επιχειρήσεις του Τραμπ, φέρνουν σε δύσκολη θέση τον Αμερικανό πρόεδρο.

Ο Κόουμι χαρακτη-ρίζει τον τέως προϊστά-μενό του «ηθικά ακατάλ-ληλο για την προεδρία» και τον καταλογίζει «μεθόδους αφεντικού της μαφίας».

επί μήνες, οι ηλεκτρονικές του επι-στολές διαβάστηκαν, τα τηλέφωνά του παρακολουθούνται, όπως και οι συναντήσεις του. Ο Τραμπ έχει ορίσει εδώ και καιρό μία «κόκκινη γραμμή». Ο Ρόμπερτ Μιούλερ δεν πρέπει να ερευνήσει τις επιχειρήσεις του και πρέπει να ψάξει μόνο για πιθανή συνεργασία με τη Ρωσία. Αυτή η «κόκκινη γραμμή» έχει τώρα ξεπεραστεί και για τον Τραμπ με τον πιο ανησυχητικό τρόπο. Ακόμα και αν επρόκειτο να απολύσει τον αναπληρωτή εισαγγελέα Ροντ Ρό-ζενσταϊν και μετά να βάλει τον Μι-ούλερ και την έρευνά του στον «πά-γο», αλλά και αν ακόμα και το Κογ-κρέσο δεν έκανε τίποτα, η διώξη

του Κόεν θα συνεχιζόταν. Ακόμα και αν ο Τραμπ δώσει χάρη στον Κόεν, οι πληροφορίες που έχουν οι ομοσπονδιακοί πράκτορες γι' αυτόν θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για κατηγορίες εναντίον άλλων στον Οργανισμό Τραμπ.

Αυτή την εβδομάδα γνωρίζουμε ότι μπαίνουμε στην τελευταία φάση της προεδρίας Τραμπ. Κάποιοι βλέ-πουν με σκεπτικισμό την ιδέα ότι ο Τραμπ συνεργάστηκε με τους Ρώ-σους. Δεν μοιάζει καθόλου «τραμ-πικό» να συμμετάσχει σε ένα πο-λύπλοκο σχέδιο με μία μακροπρό-θεσμη αβέβαιη έκβαση. Είναι κοινώς παραδεκτό ότι οι σκιώδεις επιχει-ρηματικές δραστηριότητες του Τραμπ ήταν γνωστές προτού εκλε-γεί. Οι υποστηρικτές του τον ψή-φισαν επειδή τους άρεσε ότι ήταν κάποιος που θα έκανε οτιδήποτε για να πετύχει και επειδή πίστευαν ότι όλοι οι πλούσιοι έκαναν σκιάδη πράγματα. Με αυτόν τον τρόπο σκέψης, κάθε νέα πληροφορία δεν έχει πολιτικό βάρος. Για αυτούς που σιχαίνονται τον Τραμπ είναι ήδη παλιάνθρωπος και αυτοί που τον αγαπούν, δεν νοιάζονται.

REUTERS, THE NEW YORKER

Οι Κάστρο φεύγουν αλλά η επανάσταση μένει στην Κούβα

Νέος πρόεδρος ο Μιγκέλ Ντίας-Κανέλ

Των **AZAM AHMED** και **FRANCES ROBLES** **THE NEW YORK TIMES**

Μετά τη σχεδόν ομόφωνη εκλο-γή του από την κουβανική Εθνο-συνέλευση την Πέμπτη, ο 58χρονος Μιγκέλ Ντίας-Κανέλ είναι ο πρώτος άνθρωπος έξω από τη δυναστεία των Κάστρο που αναλαμβάνει την ηγεσία της Κούβας.

Ο διάδοχος του Ραούλ Κάστρο θεωρείται ο πρόεδρος της συ-νέχειας, ενώ ο Ραούλ θα παρα-μείνει επικεφαλής των δύο ισχυ-ρότερων θεσμών της χώρας, του κομμουνιστικού κόμματος και των ενόπλων δυνάμεων ως το 2021. Στις αρμοδιότητές του είναι να βρει έναν τρόπο να δια-χειριστεί την απογοήτευση του πληθυσμού που θέλει γρηγορό-τερες αλλαγές, αλλά και να ανα-ζωογονήσει την οικονομία την ώρα που ο Αμερικανός πρόεδρος Τραμπ αναδιπλώνεται, παίρνον-τας πίσω τα ανοίγματα του προ-κατόχου του, Μπαράκ Ομπάμα.

Αξιοματούχοι του Στέιτ Ντι-πάρτμεντ αναφέρουν ότι ο Ντίας-Κανέλ έχει ελάχιστες επιρ-ροές από τις ΗΠΑ, ενώ είναι γε-νικά άγνωστος και στην υπό-λοιπη Λατινική Αμερική. Στην ομιλία του ενώπιον της Εθνο-συνέλευσης, ο νέος πρόεδρος υιοθέτησε την επαναστατική ρητορική των προκατόχων του, αν και με λιγότερη φαντασία από τον Φιντέλ και μικρότερο κύρος από τον Ραούλ Κάστρο. Ο Φιντέλ Κάστρο κυβέρνησε από την επανάσταση, το 1960 έως το 2006 που έδωσε τη σκυ-τάλη στον αδελφό του, ενώ το 2016 πέθανε σε ηλικία 90 ετών.

Από το 2013, όταν ο μηχανι-κός Ντίας-Κανέλ αναγορεύθηκε πρώτος αντιπρόεδρος, πολλοί αναζήτησαν τα ίχνη της σιω-πηλής ανέλιξής του από το αξίω-μα του επικεφαλής του κόμμα-τος στις επαρχίες Βίγια Κλάρα και Ολγκίν ως τον ώκο του υπουργού Παιδείας.

Χαμηλών τόνων

Σε κάθε αξίωμα, ο Ντίας-Κανέλ υιοθετούσε χαμηλούς τόνους αλλά ήταν αποτελεσματικός δια-χειριστής και ανοικτός σε αλλα-γές. Ήταν, παράλληλα, ακούρα-στος υπερασπιστής της επανά-στασης και των αρχών της.

Τα τελευταία χρόνια, κυκλο-φορούν ευρέως ιστορίες για τον άμεσο χαρακτήρα του, για το πώς πήγαινε με το ποδήλατο στη δουλειά αντί να πάρει κυ-βερνητικό όχημα την περίοδο που υπήρχε έλλειψη καυσίμων, πώς υπερασπίστηκε τα δικαίω-ματα ενός κλαμπ για ομοφυλό-φιλους, παρά τις διαμαρτυρίες.

Πιο πρόσφατα, ήταν από τους κύριους υπέρμαχους της δια-σύνδεσης της Κούβας στο Ιν-τερνετ, υποστηρίζοντας ότι η χώρα δεν μπορεί να αποκλειστεί από τον έξω κόσμο. Ενώ οι από-ψεις του παραμένουν εντός της κομματικής γραμμής, αυτοί που

Ο Μιγκέλ Ντίας-Κανέλ.

Ο διάδοχος του Ραούλ Κάστρο καλείται να αναζωογονήσει την οικονομία.

τον γνωρίζουν υποστηρίζουν ότι δεν θεωρεί ότι μπορεί να εξαιρεθεί η Κούβα από τον εκ-συγχρονισμό που απαιτείται για τη συμμετοχή στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας.

«Ανακατεύεται με τους δια-νοούμενους, πηγαίνει σε συναυ-λίες και είναι κοντά στους νέους», είπε ο 52χρονος Χουάν Αλμέιδα, που έχει αποσκιρτήσει και ζει στις ΗΠΑ. «Όλοι οι κοινοί γνω-στοί μας λένε πολύ καλά λόγια γι' αυτόν, δεν τον περιγράφουν ως δικτάτορα». Ακαδημαϊκοί και άλλοι στην Αβάνα δεν απάντη-σαν στις ερωτήσεις των «Τάιμς της Νέας Υόρκης» για τον Ντίας-Κανέλ, γιατί δεν είχαν άδεια από την κυβέρνηση.

Ο Γκιγιέρμο Φαρίνιαν, γνωστός αντιφρονών που μεγάλωσε μαζί με τον Ντίαζ-Κανέλ στη Σάντα Κλάρα, θυμάται ότι ένα βράδυ που βρισκόταν στο νοσοκομείο έγινε μπλάκ άουτ. Ήταν η πε-ρίοδος των μεγαλύτερων στε-ρήσεων στην Κούβα, τη δεκαετία του 1990. Κατά τις 3 το πρωί, ο Ντίας-Κανέλ, πρώτος γραμμα-τέας του κόμματος στην επαρχία πήγε στο νοσοκομείο και μιλούσε με τους ασθενείς από δωμάτιο σε δωμάτιο, ζητώντας συγγνώμη για τη διακοπή.

Ο Φαρίνιαν ήταν στο νοσοκο-μείο για να αναρρώσει έπειτα από απεργία πείνας. «Μην μπιείτε μέσα, είναι δωμάτιο εκθρού της επανάστασης», είπαν οι άνθρω-ποι της ασφάλειας, αλλά ο Ντίας-Κανέλ μπήκε, του έσφιξε το χέρι και του είπε «as μη μιλήσουμε για πολιτική». «Η εντύπωσή μου είναι ότι έκανε πολιτική», θυ-μάται ο Φαρίνιαν. Στο πανεπι-στήμιο, ο Ντίας-Κανέλ προσπα-θούσε να πείσει τους φοιτητές ότι αν κάποιος δεν ήταν πραγ-ματικός κομμουνιστής, έπρεπε να έχει κυρώσεις. «Ήταν πολύ ενεργός και ολοκληρωτικά πι-στός στο καθεστώς», λέει ο Φα-ρίνιαν.

Μάχη για την ψυχή και το μέλλον της Ινδίας

Βαθύ κοινωνικό και πολιτικό διχασμό αποκάλυψε η δολοφονία της 8χρονης

Της **MITALI SARAN** **THE NEW YORK TIMES**

Η Ινδία βαδίζει προς την κατάρρευση της ηθικής στην πολιτική της ζωή, όπως αποκαλύπτουν οι πρόσφατες αναφορές στον βιασμό και τη δολοφονία ενός οκτάχρονου κοριτσιού από μία μινωμαδική μουσουλμανική κοινότητα στο κρατίδιο Τζαμού. Οι πολιτικοί από το κυβερνών κόμμα Μπαρτιγία Τζανάντα υπερασπίστη-καν τους άνδρες που κατηγορήθηκαν για το έγκλημα, πυροδοτώντας έν-τονη αντιπαράθεση για τον χαρα-κτήρα της χώρας. Το παιδί απήχθη τον Ιανουάριο και φυλακίστηκε επί μία εβδομάδα σε έναν ναό, όπου ναρκώθηκε και βιάστηκε επανει-λημμένως προτού τελικά δολοφo-νηθεί. Το σώμα του πετάχτηκε σε δάσος. Τότε το έγκλημα είχε μερικές αναφορές στον τοπικό Τύπο. Η οργή

ξεχειλίζει την περασμένη εβδομάδα, όταν ένα πρωτοσέλιδο άρθρο στην ινδική εφημερίδα Express αποκά-λυψε τις τρομακτικές λεπτομέρειες από το βιβλίο συμβάντων της αστυ-νομίας, μεταξύ των οποίων και το γεγονός ότι ένας από τους κατηγο-ρούμενους, αστυνομικούς, ζήτησε από τους συνεργούς του να αναβά-λουν τη δολοφονία του παιδιού, έτσι ώστε να μπορέσει να το βιάσει άλλη μια φορά. Ο εκφοβισμός των θρη-σκευτικών μειονοτήτων και η βία εναντίον τους έχουν αυξηθεί από την εποχή που ο πρωθυπουργός Να-ρένδρα Μόντι και το Κόμμα Μπα-χατγία Τζανάντα ήρθαν στην εξου-σία το 2014.

Το οκτάχρονο κορίτσι ανήκε στη φυλή Μπακαργουάλ, τα μέλη της οποίας μετακινούνται με τα πρόβατα και τα αλόγα τους ανάμεσα στα ορει-νά βοσκοτόπια το καλοκαίρι και τις

πεδιάδες του κρατιδίου Τζαμού της βόρειας. Υπάρχει ένταση με τους τοπικούς ινδουιστές σχετικά με το δικαίωμα βόσκησης των ζώων. Σύμ-φωνα με την αστυνομία, το κίνητρο του προμελετημένου εγκλήματος ήταν να κατατρομάζουν οι Μπακαρ-γουάλ και να απομακρυνθούν από την περιοχή.

Μία νέα ομάδα, που ονομάζεται Φόρουμ Ινδουιστικής Ενότητας, ορ-γάνωσε πορεία διαμαρτυρίας προς υπεράσπιση των κατηγορουμένων. Χιλιάδες έλαβαν μέρος, πολλοί από τους οποίους κρατούσαν την ινδική σημαία. Το κόμμα του Μόντι μοιρά-ζεται την εξουσία με ένα τοπικό κόμ-μα στο κρατίδιο Τζαμού και Κασμίρ. Δύο υπουργοί της περιφερειακής κυβέρνησης συμμετείχαν στη δια-δήλωση υπέρ των κατηγορουμένων.

Κατά τη διάρκεια της περασμένης εβδομάδας, Ινδοί διαμαρτυρήκαν

στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και σε κάποιες πόλεις αναγκάζοντας τον Μόντι τελικά να υποσχεθεί δι-καιοσύνη.

Αντί όμως να ενώσει την Ινδία, το περιστατικό όξυνε τις θρησκευ-τικές, πολιτικές και ηθικές διαιρέσεις. Οι πολιτικοί που εμπλέκονται απο-μακρύνθηκαν μόνο μετά την τερά-στια δημόσια κατακραυγή.

Η μάχη για την ψυχή και το μέλ-λον της Ινδίας αναμένεται να γίνει πιο βίαιη πριν από τις εθνικές εκλο-γές που έχουν προγραμματιστεί για τον χρόνο. Το κόμμα του Μόν-τι προετοιμάζεται για την απέλπδα, άσχημη μάχη και έχει μακρά ιστορία χρήσης της θρησκευτικής πώλωσης για εκλογικά κέρδη. Οι πολίτες της Ινδίας θα κληθούν να πολεμήσουν για μία ανεκτική, πλουραλιστική χώρα και να σταματήσουν τον εκ-φυλισμό της πολιτικής ζωής.

Φορτίζεται το κλίμα με Ερντογάν

Γερμανία και Αυστρία απαγόρευσαν τις προεκλογικές εκδηλώσεις Τούρκων

Συνεχίζεται η επιδείνωση των σχέσεων μεταξύ Τουρκίας και Δύσης, λίγα ει-κοσιτετράωρα μετά την απόφαση του Ταγίπ Ερντογάν να προκηρύξει πρόσρες εκλογές, στις 24 Ιουνίου, και να επιταχύνει την εφαρμογή του νέου, προεδρικού συστήματος.

Ο Αυστριακός καγκελάριος Σεμ-πάστιαν Κουρτς δήλωσε ότι δεν θα επιτρέψει προεκλογικές συγκεντρώ-σεις Τούρκων πολιτών στη χώρα του. Ο Συντηρητικός καγκελάριος ηγείται κυβέρνησης συνασπισμού με το ακροδεξιό, αντιισλαμικό κόμμα των Έλευθέρων και αντιτίθεται στην

ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. Ανά-λογη στάση με τη Βιέννη θα τηρήσει και η κυβέρνηση συνασπισμού της Γερμανίας. Εκπρόσωπος του υπουρ-γείου Εξωτερικών που ρωτήθηκε σχετικά απάντησε ότι «ισχύει η περ-σινή απόφαση», διευκρινίζοντας ότι αυτή δεν αφορά μόνο την Τουρκία, αλλά όλες τις χώρες εκτός Ε.Ε.

Πέρυσι, η Τουρκία είχε έρθει σε οξύντατη διπλωματική αντιπαράθεση με τη Γερμανία και την Ολλανδία, οι κυβερνήσεις των οποίων είχαν απα-γορεύσει προεκλογικές συγκεντρώ-σεις με τη συμμετοχή Τούρκων πο-

λιτικών, στην τελική ευθεία προς το δημοψήφισμα για τη συνταγματική αναθεώρηση.

Στο μεταξύ, η εκπρόσωπος Τύπου του αμερικανικού υπουργείου Εξω-τερικών Χέδερ Νάουερτ αμφοβήπησε τη δυνατότητα της Αγκυρας να ορ-γάνώσει αδιάβλητες και ελεύθερες εκλογές, με δεδομένη την ισχύ της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που επιβλήθηκε μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του Ιουλίου του 2016.

Αίσθηση προκάλεσε εξάλλου δη-μοσίευμα της τουρκικής εφημερίδας Hurriyet, σύμφωνα με το οποίο η Αγ-

κυρα απέσυρε, στη διάρκεια του 2017 και των πρώτων μηνών του 2018, όλα τα αποθέματά της σε χρυσό από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η απόφαση αυτή, αναφέρει η Hurriyet, ελήφθη λόγω της επιδείνωσης των αμερικα-νοτουρκικών σχέσεων ύστερα από τις διαφωνίες που προέκυψαν για το Συριακό και το Κουρδικό. Στη Μόσχα, ο υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λα-βρόφ κατηγόρησε τις ΗΠΑ ότι «εκ-βιάζουν ανοικτά» την Τουρκία ανα-φορικά με την προγραμματισμένη αγορά ρωσικών πυραύλων S-400.

REUTERS, A.P.

Ο Αυστριακός καγκελάριος Σεμπάστιαν Κουρτς ενημερώνει τους δημοσιο-γράφους ύστερα από συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου, στη Βιέννη.

Οι πύραυλοι δεν κέρδισαν τον πόλεμο

Η Συρία μετεξελίχθηκε σε πεδίο αναμέτρησης παγκόσμιων δυνάμεων, δυσκολεύοντας περισσότερο την ειρηνευτική διαδικασία

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Στις 11 Απριλίου με τον προσφιλή του τρόπο, μέσω Twitter, ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ προανήγγειλε την παραδειγματική τιμωρία του καθεστώτος Ασαντ για τη χρήση χημικών όπλων στην Ντούμα. Παρόλο που ήταν γνωστό από πέρυσι ότι οι αμερικανικές επιδρομές δεν είναι η ενδεχόμενη στρατηγική για την αποτροπή νέων χημικών επιθέσεων από τον Σύρο πρόεδρο, ήταν πλέον θέμα γοήτρου για την Ουάσινγκτον να απαντήσει στρατιωτικά στη Δαμασκό. Με δεδομένο, όμως, τον κίνδυνο μιας ρωσοαμερικανικής σύγκρουσης, πολλοί έσπευσαν να προεξοφλήσουν ότι τα χτυπήματα θα ήταν στοχευμένα, χειρουργικά, ιδιαιτέρως προσεκτικά. Οπερ καί εγένετο.

Ταυτόχρονα, όμως, είναι σαφές, επτά χρόνια μετά την έναρξη της σύρραξης, ότι καμία δύναμη δεν μπορεί να κερδίσει τον πόλεμο στη Συρία μόνο με στρατιωτικά μέσα. Οι μόνοι επειδή μετά την ανάμειξη της Ρωσίας, ο Ασαντ κερδίζει έδαφος και οι ΗΠΑ δηλώνουν έτοιμες να αποσυρθούν πλήρως. Αλλά επειδή μία νητοπαθής στάση, όπως επισημαίνει η δρ Λίνα Χατίμπ στην εφημερίδα «Γκάρντιαν», δεν θα σήμαινε επιστροφή στην κατάσταση που επικρατούσε στη χώρα πριν από τη σύρραξη, αλλά παράθυρο για ακόμη πιο αιματηρές εκθροισμαξίες στο μέλλον. Γιατί αυτή τη στιγμή η Συρία δεν είναι πια μια χώρα στην οποία η αντιπολίτευση έχει εξεγερθεί κατά ενός αποτρόπαιου, αυταρχικού καθεστώτος. Έχει μετεξελιχθεί σε ένα πεδίο αναμέτρησης παγκόσμιων δυνάμεων από τις ΗΠΑ και τη Ρωσία μέχρι το Ιράν και το Ισραήλ.

Μεσολάβηση Μακρόν

Οι Δυτικοί σύμμαχοι επιχειρούν, λοιπόν, μετά την εκτόξευση 100 και πλέον πυραύλων να συντονίσουν την ειρηνευτική διαδικασία. Με επικεφαλής τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν, η Δύση μοιάζει να έχει συνειδητοποιήσει σήμερα ότι η στάση Πόντιου Πιλάτου, που κληρονόμησε από τον Μπαράκ Ομπάμα, δεν είναι αποτελεσματική. Μιλώντας αυτήν την εβδομάδα στο Ελίζε, ο Μακρόν προσφέρθηκε να παίξει ρόλο διαμε-

«Ουδέποτε θα υπάρξει ειρήνη όσο ο Ασαντ παραμένει στην εξουσία». Στη φωτογραφία, Σύριοι που είχαν καταφύγει στον Λίβανο, επιστρέφουν μετά την επίθεση.

Κεντρικό ζήτημα είναι αν η Δύση θα επιμείνει στο αίτημα για απομάκρυνση του Μπασάρ αλ Ασαντ από την εξουσία.

σολαβητή μεταξύ Δύσης, υποστηρικτών του Ασαντ, ήτοι Ρωσίας και Ιράν, αλλά και της Τουρκίας, η οποία μάχεται τους Κούρδους—σύμμαχους των ΗΠΑ—στον Βορρά. «Η ειρήνευση δεν θα έρθει στη Συρία μέχρις ότου βεβαιωθούμε ότι όλες οι μειονότητες εκπροσωπούνται στη λύση», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Η διαδικασία δεν θα είναι εύκολη, αφού πρώτα πρέπει να πειστεί η Ρωσία πως οι διαπραγματεύσεις πρέπει

να είναι ουσιαστικές και όχι προσχηματικές. Και για να πειστεί η Ρωσία θα πρέπει και οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους να επιδείξουν ανάλογη ετοιμότητα. Κεντρικό ζήτημα είναι αν η Δύση θα επιμείνει στο αίτημα για απομάκρυνση του Ασαντ ή αν έχει καταλάβει ότι είναι μάταιη η αδιאלαζία της σε αυτό το σημείο.

«Ουδέποτε θα υπάρξει ειρήνη στη Συρία όσο ο Μπασάρ αλ Ασαντ παραμένει στην εξουσία. Όσο είναι εκεί, οι αρχικοί λόγοι για τους οποίους ξεκινήθηκε ο λαός εναντίον του καθεστώτος θα εξακολουθούν να υπάρχουν, μαζί φυσικά με τα δεινά που προκάλεσε το καθεστώς στους κατοίκους της χώρας τα τελευταία επτά χρόνια. Οι παράμετροι αυτής της συμπεριφοράς δεν πρόκειται να αλλάξουν αν κερδίσει το καθεστώς: η ιστορία έχει δείξει πως οι δικτάτορες δεν μπορούν εν μια νυκτί να γίνουν

μεταρρυθμιστές», επισημαίνει η δρ Χατίμπ. Ο Μακρόν δεν αναφέρθηκε, πάντως, αυτήν την εβδομάδα σε αποχώρηση του Σύρου προέδρου ως προϋπόθεση για τον διάλογο, ενώ και η Βρετανίδα πρωθυπουργός Τερέζα Μέι είπε ότι ο στόχος δεν είναι η αλλαγή καθεστώτος. Στην ίδια γραμμή φαίνεται ότι κινείται και ο Αμερικανός πρόεδρος. «Η συνεχιζόμενη αμερικανική παρουσία είναι απαραίτητη, αλλά η ταχεία αποπομπή του Ασαντ είναι υπερβολικά φιλόδοξη στόχος», αναγνώρισαν σε πρόσφατο άρθρο τους στην «Ουόλ Στριτ Τζέρναλ» οι Ράιαν Κρόκερ και Μάικλ Ο' Χάνλον, πρώην πρέσβης των ΗΠΑ στη Συρία και αναλύτης στο Ινστιτούτο Μπρούκινγκς αντίστοιχα.

Χάος στον Λευκό Οίκο

Το πρόβλημα στη συριακή κρίση, ωστόσο, είναι το χάος που επικρατεί

αυτή τη στιγμή στον Λευκό Οίκο, όπου ο Ντόναλντ Τραμπ μοιάζει να χαράζει προσωπική πολιτική χωρίς να συμβουλευτεί τους στρατιωτικούς, τους υπουργούς του ή τους συμβούλους του. Το Πεντάγωνο, το Στέιτ Ντιπάρτμεντ και η CIA διαφωνούν με το ενδεχόμενο αποχώρησης των ΗΠΑ από τη Συρία. Ο πρόεδρος είναι μόνος του, διακήρυξε πριν από λίγες μέρες η «Ουάσινγκτον Πოსτ».

Δημοσιεύματα του αμερικανικού Τύπου απηχούν τις ανησυχίες βουλευτών και γερουσιαστών ότι ενδεχόμενη αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων θα δημιουργούσε ένα κενό, το οποίο θα έσπευδαν να εκμεταλλευθούν η Ρωσία και το Ιράν. Ο Τραμπ έχει αφήσει να εννοηθεί ότι οι Άραβες σύμμαχοι της Ουάσινγκτον θα μπορούσαν να παίξουν έναν πιο ενισχυμένο ρόλο και είχε αναφέρει ενδεικτικά τη Σαουδική Αραβία, τα

Αψιμαχίες για τους επιθεωρητές

Αψιμαχίες προκαλεί η απροθυμία Ρώσων και Σύρων να επιτρέψουν σε επιθεωρητές χημικών όπλων να επισκεφθούν το προάστιο της Δαμασκού, Ντούμα, όπου έλαβε χώρα η επίθεση με χημικά. Η Ουάσινγκτον ισχυρίζεται πως έχει ενδείξεις ότι Ρωσία και Συρία επιχειρούν να «αποστειρώσουν» το σημείο της χημικής επίθεσης, ενώ ομάδα ασφαλείας του ΟΗΕ που είχε στόχο να διευκολύνει την πρόσβαση των ελεγκτών στο σημείο δέχθηκε πυρά την περασμένη Τρίτη ενώ βρισκόταν στην Ντούμα. Η Δύση διαμαρτύρεται πως, με δεδομένο ότι οι Ρώσοι ελέγχουν την περιοχή, θα μπορούσαν εύκολα να απομακρύνουν κρίσιμα στοιχεία που επιβεβαιώνουν την επίθεση. Από την πλευρά της, η Μόσχα κάνει λόγο για σκηνοθετημένο επεισόδιο, αφού ο Σύρος πρόεδρος δεν είχε λόγο να πραγματοποιήσει τέτοιου είδους επίθεση σε μια χρονική στιγμή που οι κυβερνητικές δυνάμεις κερδίζουν έδαφος.

Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, την Αίγυπτο και το Κατάρ. Οι δύο πρώτες χώρες, όμως, είναι εξουθενωμένες από τον πόλεμο στην Υεμένη, ενώ δύσκολη είναι η συνεργασία των τριών πρώτων χωρών με το Κατάρ.

Ιδιαίτερα απαισιόδοξη είναι η αποτίμηση των «Τάιμς της Νέας Υόρκης» για την κατάσταση στη Συρία μετά τις αμερικανικές επιδρομές: «Για αύριο και την επόμενη μέρα, τουλάχιστον, η Συρία θα παραμείνει παγιδευμένη στο οδυνηρό στάτους κβο: μια πολυδιάστατη σύρραξη με τους κατοίκους της χώρας εγκλωβισμένους σε συγκρούσεις μεταξύ παγκόσμιων και περιφερειακών δυνάμεων. Ο ΟΗΕ θα συνεχίσει να διοργανώνει συνομιλίες που δεν φέρνουν την ειρήνη και το Συμβούλιο Ασφαλείας θα εξακολουθήσει να είναι τόσο δικασμένο ώστε να αδυνατεί να δώσει ένα τέλος στην αιματοχυσία».

Η αντιπαράθεση Ιράν - Ισραήλ

Του **THOMAS FRIEDMAN**
THE NEW YORK TIMES

Πρώτη φορά στην ιστορία τους, Ιράν και Ισραήλ αντιπαράθεσαν στρατιωτικά, χωρίς τη μεσολάβηση αντιπροσώπων. Οι προσπάθειες του Ιράν να μετατρέψει τη Συρία σε προκεχωρημένη πυραυλική βάση της Τεχεράνης αναμένεται να προκαλέσουν την αντίδραση του Ισραήλ.

Ο πρώτος γύρος της αντιπαράθεσης σημειώθηκε στις 10 Φεβρουαρίου, όταν ιρανικό drone καταρρίφθηκε από ισραηλινό ελικόπτερο, αφού εισήλθε στον ισραηλινό εναέριο χώρο.

Την περασμένη εβδομάδα, εκπρόσωπος του ισραηλινού στρατού ανακοίνωσε ότι η πορεία του μη επανδρωμένου αεροσκάφους και η ανάλυση του ισραηλινού επιτελείου έδειξαν ότι το drone ήταν εξοπλισμένο με εκρηκτικά και είχε ως αποστολή του την «πραγματοποίηση δολιοφθοράς επί ισραηλινού εδάφους».

Αφορμή επίθεσης

Το Ισραήλ εκτιμά ότι οι χειριστές του drone, η ιρανική εκστρατευτική δύναμη Αλ Κουντς και ο επικεφαλής της, Κάσεμ Σουλεϊμανί, σχεδίαζαν στρατιωτικό πλήγμα εναντίον ισραηλινής αεροπορικής βάσης. Η πτήση του drone έδωσε με τη σειρά της αφορμή για πυραυλική επίθεση του Ισραήλ με στόχο τη βάση Τ4 στη Συρία, από όπου επιχειρούν τα ιρανικά μη επανδρωμένα αεροσκάφη.

Ρώσοι και Σύριοι αξιωματικοί απέδωσαν την επίθεση στο Ισραήλ, ενώ οι Ιρανοί δεσμεύθηκαν δημόσια ότι θα εκδικηθούν για τα επτά μέλη της δύναμης Αλ Κουντς, που

Στον στρατηγό Σουλεϊμανί αποδίδεται η επιμονή του Ιράν για δίκτυο πυραυλικών βάσεων στη Συρία.

Το drone, η πυραυλική επίθεση και ο επικεφαλής της ιρανικής εκστρατευτικής δύναμης Αλ Κουντς, στρατηγός Σουλεϊμανί.

σκοτώθηκαν από την πυραυλική επίθεση.

Εκτοτε, αξιωματικοί του ισραηλινού στρατού προειδοποίησαν ότι εάν το Ιράν πλήξει ισραηλινούς στόχους, το Ισραήλ ενδέχεται να εκμεταλλευθεί την αφορμή αυτή για να βομβαρδίσει συστηματικά κάθε ιρανική στρατιωτική υποδομή στη Συρία. Οι Ισραηλινοί αξιωματικοί επιμένουν ότι η χώρα τους δεν πρόκειται να επαναλάβει το σφάλμα του Λιβάνου στη Συρία, όταν επέτρεψε στη Χεζμπολάχ να αποκτήσει πυραυλικές ικανότητες στον Λίβανο.

Το Ιράν ισχυρίζεται, από τη μεριά

του, ότι χρειάζεται στρατιωτικές βάσεις στη Συρία για να προστατευθεί από το Ισραήλ. Η Ιερουσαλήμ, όμως, δεν έχει βλέψεις στη Συρία, προτιμώντας το καθεστώς Ασαντ από το διαφανιόμενο χάος και κάθε άλλη εναλλακτική λύση, ενώ το Ισραήλ δεν έχει παρέμβει στον συριακό εμφύλιο, παρά μόνο για να εμποδίσει την επέκταση των ιρανικών στρατιωτικών υποδομών στη χώρα.

Φιλόδοξοι στόχοι

Η επιμονή της Τεχεράνης να δημιουργήσει δίκτυο πυραυλικών βάσεων στη Συρία μοιάζει να οφείλεται στην εγωπάθεια του επικεφαλής της δύναμης Αλ Κουντς, στρατηγού Σουλεϊμανί και της αντιζήλιας του με τον Ιράν πρόεδρο Χασάν Ρουχανί. Η εκστρατευτική δύναμη Αλ Κουντς ελέγχει σήμερα τέσσερις αραβικές πρωτεύουσες: Δαμασκό, Βηρυτό, Βαγδάτη και Σαβά.

Ο Σουλεϊμανί, όμως, μπορεί να πείσει θύμα της υπέρμετρης φιλοδοξίας του, ιδίως αν οι άνδρες του βρεθούν σε ευθεία στρατιωτική αντιπαράθεση με το Ισραήλ. Σημαντική μερίδα Ιρανών πολιτών αναρωτιέται, άλλωστε, γιατί η χώρα τους δαπανά δισεκατομμύρια δολάρια για τη διεξαγωγή πολέμων σε Συρία, Λίβανο και Υεμένη, ενώ το ιρανικό εθνικό νόμισμα, το ριάλ, έχει χάσει το ένα τρίτο της αξίας του από τις αρχές του χρόνου.

Ισραηλινοί αναλυτές εκτιμούν, επίσης, ότι ο Ρώσος πρόεδρος Πούτιν και ο Σουλεϊμανί δεν είναι πια φυσικοί σύμμαχοι. Ο Πούτιν επιθυμεί σταθερότητα στη Συρία, ενώ ο Σουλεϊμανί θα προτιμούσε τη διατήρηση της αναταραχής, που θα ασκούσε νέα πίεση στο Ισραήλ.

Το 2013, μετά την επίθεση με χημικά όπλα από το καθεστώς Ασαντ εναντίον Σύρων αμάχων, ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ, Μπαράκ Ομπάμα είχε κάνει λόγο για κόκκινη γραμμή, την οποία ο Ασαντ είχε παραβιάσει.

Ανώτατος αξιωματούχος του Πενταγώνου είχε πει τότε στην εφημερίδα Los Angeles Times ότι η επίθεση αντιποίνων των ΗΠΑ θα ήταν «αρκετά ισχυρή για να μη θεωρηθεί φαιδρή», αλλά όχι τόσο καταστροφική για να προκαλέσει την αντίδραση του Ιράν και της Ρωσίας. Τελικά, ο Ομπάμα επέλεξε να μην εγκρίνει στρατιωτικό πλήγμα. Την περασμένη εβδομάδα (Παρασκευή), ο πρόεδρος Τραμπ πραγματοποίησε ένα τέτοιο πυραυλικό πλήγμα.

Οι επιθέσεις, αν και περιορισμένες κλίμακας, έπληξαν περισσότερο την αμερικανική αξιοπιστία στη διεθνή σκηνή, παρά τις αμυντικές υποδομές του καθεστώτος της Δαμασκού.

Οι Σύριοι συνειδιοποίσαν αμέσως τη νίκη τους. Ξένοι ανταποκριτές στη Δαμασκό περιέγραψαν πως υποστηρικτές του καθεστώτος Ασαντ ξεχύθηκαν στους δρόμους της Δαμασκού για να πανηγυρίσουν, μόλις κατάλαβαν ότι οι ΗΠΑ δεν θα συνέχιζαν τους βομβαρδισμούς.

Ο απόστρατος στρατηγός Τζακ Κιν, πρώην αρχηγός του στρατού, λέει ότι οι Σύριοι είχαν πολύ καλούς λόγους να πανηγυρίζουν. «Η αμερικανική επιχείρηση ήταν υπερβολικά περιορισμένη, κατά τη γνώμη μου. Θα έπρεπε τα πλήγματα να είναι αποφασιστικά. Αυτός θα ήταν ο μόνος τρόπος διατήρησης της αμερικανικής αξιοπιστίας», λέει ο στρατηγός Κιν.

Υποστηρικτές του Ασαντ πανηγυρίζαν στους δρόμους της Δαμασκού, μόλις σταμάτησαν οι βομβαρδισμοί.

Ο Ασαντ υπολόγισε ότι θα μπορούσε να αντέξει τον ενδεχόμενο αμερικανικό βομβαρδισμό, όπως και έγινε.

Ο Ασαντ ποντάρισε έτσι στα χημικά του όπλα και κέρδισε το στοιχημα. Ο Κιν εξηγεί ότι ο Μπασάρ αλ Ασαντ επεδίωκε να εκδιώξει τις ανταρτικές δυνάμεις από έναν από τους τελευταίους τους θυλάκους έξω από τη Δαμασκό, το προάστιο της ανατολικής Γούτα, ο οποίος αντιστεκόταν παρά τους εντατικούς βομβαρδισμούς της ρωσικής αεροπορίας. Ο Ασαντ υπολόγισε ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει χημικά όπλα για να πατάξει τους αντάρτες και να αντέξει τον ενδεχόμενο αμερικανικό βομβαρδισμό, που θα ακολουθούσε τη χρήση χημικών όπλων.

Λίγες ώρες αργότερα, οι αντάρτες συνθηκολογούσαν στην ανατολική Γούτα. Όπως ακριβώς είχε προβλέψει ο Ασαντ, οι αμερικανικοί βομβαρδισμοί υπήρξαν περιορισμένης κλίμακας. Η αμερικανική επιχείρηση αντιποίνων οδήγησε εντέλει σε ενίσχυση της θέσης του Ασαντ, του Ιράν και της Ρωσίας, ενώ άλλοι αντίπαλοι της Ουάσινγκτον, όπως η Βόρεια Κορέα, θα εκμεταλλευθούν σίγουρα το χρήσιμο διδάγμα.

Δίδαγμα για τον Κιμ

Η Πιονγκιάγκ διαπίστωσε ότι η Ουάσινγκτον πέφτει εύκολα θύμα εκφοβισμού και απεχθάνεται τις παράλογες ενέργειες. Ο Βορειοκορεάτης ηγέτης Κιμ Γιονγκ Ουν αντιλαμβάνεται τέτοιες σχέσεις ισχύος και συνειδιοποιεί ότι ουδέποτε ο Τραμπ δεν θα διακινδύνευε στρατιωτικό πλήγμα εναντίον των πυρηνικών εγκαταστάσεων της Βόρειας Κορέας.

Δημοσιογραφικές πληροφορίες ήθελαν τον υπουργό Άμυνας, Τζιμ Μάτις, να πείθει τον πρόεδρο Τραμπ να μη διατάξει ισχυρότερα πλήγματα κατά του καθεστώτος Ασαντ στη Συρία. Αν αυτό αληθεύει, τότε ο Μάτις ενυψώνεται για την αποσάθρωση της αμερικανικής επιρροής. Η περιορισμένης κλίμακας αμερικανική αντίδραση δεν προέβαλε την αμερικανική ισχύ στη διεθνή σκηνή, πείθοντας αντίθετα τους εχθρούς της Ουάσινγκτον ότι δεν έχουν σχεδόν τίποτα να φοβηθούν.

Ο Ντόναλντ Τραμπ κατευθύνεται έτσι εξασθενημένος στη σύνοδο με τον Βορειοκορεάτη ηγέτη Κιμ, προβάλλοντας εικόνα αδυναμίας και αναποφασιστικότητας.

REUTERS, A.P.

Ντέρμπι που ίσως κρίνουν το πρωτάθλημα

Ο Απόλλωνας φιλοξενεί την Ανόρθωση, ενώ ο ΑΠΟΕΛ θα επισκεφτεί ξανά την «Αρένα» σε δύο κομβικές αναμετρήσεις

Πολύ οριακές ήταν και οι πέντε αναμετρήσεις μεταξύ Απόλλωνα και Ανόρθωσης στη φετινή σεζόν.

Η ΑΕΚ κυριάρχησε στο παιχνίδι κυπέλλου με τον ΑΠΟΕΛ, αλλά περιμένουμε ένα εντελώς διαφορετικό παιχνίδι.

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΦΗ

Η **έβδομη** στροφή της δεύτερης φάσης του πρωταθλήματος φέρνει τις τέσσερις πρώτες ομάδες να διασταυρώνουν τα ξίφη τους, ωστόσο, κίνητρο και ψίφα για διάκριση υπάρχει μόνο για τον Απόλλωνα και τον ΑΠΟΕΛ. Η λεμεσιανή ομάδα θα φιλοξενήσει για τρίτη φορά φέτος στην έδρα της την σκληροτράχηλη Ανόρθωση, ενώ οι περσινόι πρωταθλητές θα ψάξουν την πρώτη νίκη στην ιστορία τους στην «Αρένα» μετά από τέσσερις απόπειρες. Μία εβδομάδα πριν από τη μεταξύ τους μονομαχία στο ΓΣΠ, οι δύο διεκδικητές του τίτλου καλούνται να ξεπεράσουν τα εμπόδια των δύο ομάδων που θα συμπληρώσουν την τετράδα που θα εκπροσωπήσει τη χώρα μας στα κύπελλα Ευρώπης το ερχόμενο καλοκαίρι. Ο Απόλλωνας θέλει με νίκη κόντρα στην Ανόρθωση να διατηρήσει τους δύο βαθμούς διαφορά από τον ΑΠΟΕΛ και να πάει στο μεγάλο ντέρμπι της επόμενης αγωνιστικής με σημαντικό πλεονέκτημα. Από την άλλη η ομάδα της Λευκωσίας αντιμετωπίζει την ΑΕΚ χωρίς κανένα περιθώριο για βαθμολογικές απώλειες που θα τον απομακρύνουν από την πρώτη θέση.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Να διατηρήσει το πλεονέκτημά

Οι **δύο βαθμοί** διαφορά από τη δεύτερη θέση δεν εξασφαλίζουν στον Απόλλωνα «μαξιλαράκι ασφαλείας», ωστόσο, επιτρέπουν στην ομάδα της Λεμεσού να διατηρεί το πάνω χέρι στην υπόθεση τίτλος και να είναι σε θέση να κόψει πρώτη το νήμα με το τέσσερα στα τέσσερα. Ο μεγάλος αγώνας με τον ΑΠΟΕΛ στο ΓΣΠ αλλά και ο επαναληπτικός ημιτελικός του κυπέλλου με την Πάφο FC μπορούν να περιμένουν, καθώς η προσοχή στρέφεται στην έκτη και τελευταία φετινή μονομαχία με την Ανόρθωση. Ο Σωφρόνης Αυγουστή παραμένει αήττητος απέναντι στον Ρόνι Λέβι, ωστόσο, η τρίτη φετινή νίκη αποτελεί αυτοσκοπό ώστε να διατηρηθεί η απόσταση από τον συνδιεκδικητή του τίτλου. Ο Κύπριος τεχνικός είναι στην ευχάριστη θέση να μην αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα τραυματισμού στα τελευταία στάδια του πρωταθλήματος και αυτό του επιτρέπει να χειρίζεται μαεστρικά το ρόστερ και στα δύο ταμπλό. Στην κρίσιμότερη καμπή του σεζόν, η λεμεσιανή ομάδα χρειάζεται τον κόσμο κοντά της, κάτι που αναμένεται να γίνει στο Τσίρειο με αντίπαλο τη «Μεγάλη Κυρία».

Ο **Σωφρόνης Αυγουστή** παραμένει **αήττητος** απέναντι στον **Ρόνι Λέβι**.

Οι **δύο βαθμοί** διαφορά από τη δεύτερη θέση δεν εξασφαλίζουν στον Απόλλωνα «μαξιλαράκι ασφαλείας», ωστόσο, επιτρέπουν στην ομάδα της Λεμεσού να διατηρεί το πάνω χέρι στην υπόθεση τίτλος και να είναι σε θέση να κόψει πρώτη το νήμα με το τέσσερα στα τέσσερα. Ο μεγάλος αγώνας με τον ΑΠΟΕΛ στο ΓΣΠ αλλά και ο επαναληπτικός ημιτελικός του κυπέλλου με την Πάφο FC μπορούν να περιμένουν, καθώς η προσοχή στρέφεται στην έκτη και τελευταία φετινή μονομαχία με την Ανόρθωση. Ο Σωφρόνης Αυγουστή παραμένει αήττητος απέναντι στον Ρόνι Λέβι, ωστόσο, η τρίτη φετινή νίκη αποτελεί αυτοσκοπό ώστε να διατηρηθεί η απόσταση από τον συνδιεκδικητή του τίτλου. Ο Κύπριος τεχνικός είναι στην ευχάριστη θέση να μην αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα τραυματισμού στα τελευταία στάδια του πρωταθλήματος και αυτό του επιτρέπει να χειρίζεται μαεστρικά το ρόστερ και στα δύο ταμπλό. Στην κρίσιμότερη καμπή του σεζόν, η λεμεσιανή ομάδα χρειάζεται τον κόσμο κοντά της, κάτι που αναμένεται να γίνει στο Τσίρειο με αντίπαλο τη «Μεγάλη Κυρία».

ΑΠΟΕΛ

Απαγορεύονται τα λάθη!

Το **μεσοβδόμαδο** ροτέισον του Μπαλταζάρ στον πρώτο ημιτελικό του κυπέλλου απέναντι στην ΑΕΚ δεν αποδείχθηκε ευεργετικό για τους γαλαζοκίτρινους. Η απουσία έμπειρων μονάδων όπως οι Μοράις και Λάγο, όπως επίσης και φορμαρισμένων ποδοσφαιριστών όπως οι Ενσούε και Σόουζα επηρέασε την ομοιογένεια. Ο Πορτογάλος προτίμησε να κρατήσει στον πάγκο παίκτες που μπορούν να κάνουν τη διαφορά, προφυλάσσοντάς τους προφανώς για τη δεύτερη σερί επίσκεψη στην «Αρένα». Η πρώτη νίκη στο εν λόγω γήπεδο στην ιστορία του ΑΠΟΕΛ αποτελεί αυτοσκοπό και αν έρθει, θα παρουσιάσει στην κρίσιμότερη χρονική στιγμή. Με το ντέρμπι με τον Απόλλωνα να ακολουθεί, οι απώλειες είναι απαγορευτικές ώστε οι γαλαζοκίτρινοι να συνεχίσουν να ορίζουν τη μοίρα τους και να έχουν την μπάλα στα πόδια τους. Η απουσία του Εμπεσίλιο λόγω τιμωρίας κρίνεται σημαντική με τον προπονητή του ΑΠΟΕΛ να αναζητεί τον ποδοσφαιριστή εκείνο που θα αναλάβει ρόλο δημιουργικού μέσου. Καθοριστική κρίνεται και η επιλογή του κατάλληλου κεντρικού επιθετικού μιας και ουδείς από τους Ποτέ, Ντε Καμάργκο και Ντελατόρε, παρουσίασαν την απαραίτητη σταθερότητα.

Η **πρώτη νίκη** στην «Αρένα» **αποτελεί αυτοσκοπό** για τον **ΑΠΟΕΛ**.

Οι **δύο βαθμοί** διαφορά από τη δεύτερη θέση δεν εξασφαλίζουν στον Απόλλωνα «μαξιλαράκι ασφαλείας», ωστόσο, επιτρέπουν στην ομάδα της Λεμεσού να διατηρεί το πάνω χέρι στην υπόθεση τίτλος και να είναι σε θέση να κόψει πρώτη το νήμα με το τέσσερα στα τέσσερα. Ο μεγάλος αγώνας με τον ΑΠΟΕΛ στο ΓΣΠ αλλά και ο επαναληπτικός ημιτελικός του κυπέλλου με την Πάφο FC μπορούν να περιμένουν, καθώς η προσοχή στρέφεται στην έκτη και τελευταία φετινή μονομαχία με την Ανόρθωση. Ο Σωφρόνης Αυγουστή παραμένει αήττητος απέναντι στον Ρόνι Λέβι, ωστόσο, η τρίτη φετινή νίκη αποτελεί αυτοσκοπό ώστε να διατηρηθεί η απόσταση από τον συνδιεκδικητή του τίτλου. Ο Κύπριος τεχνικός είναι στην ευχάριστη θέση να μην αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα τραυματισμού στα τελευταία στάδια του πρωταθλήματος και αυτό του επιτρέπει να χειρίζεται μαεστρικά το ρόστερ και στα δύο ταμπλό. Στην κρίσιμότερη καμπή του σεζόν, η λεμεσιανή ομάδα χρειάζεται τον κόσμο κοντά της, κάτι που αναμένεται να γίνει στο Τσίρειο με αντίπαλο τη «Μεγάλη Κυρία».

ΑΝΟΡΘΩΣΗ

Ενα βαθμό μακριά από την Ευρώπη

Πιο **κοντά** από ποτέ στη μαθηματική εξασφάλιση της επιστροφής της στα κύπελλα Ευρώπης μετά από πέντε χρόνια, βρίσκεται η «Μεγάλη Κυρία». Από τη στιγμή που η Πάφος FC βρίσκεται με το ενάμισι πόδι εκτός του θεσμού του κυπέλλου, η τέταρτη θέση της βαθμολογίας καθίσταται και αυτή προνομίου, εξασφαλίζοντας στον Ρόνι Λέβι μεγαλύτερη άνεση στους τέσσερις τελευταίους αγώνες της σεζόν. Η διαφορά των έντεκα βαθμών από την ΑΕΛ, δίνει το δικαίωμα στην Ανόρθωση να εξασφαλίσει οριστικά και αμετάκλητα το ένα από τα τρία εισιτήρια στο Γιουρόπα Λιγκ εάν πάρει έστω το βαθμό της ισοπαλίας στη Λεμεσό, απέναντι στον Απόλλωνα. Ο πρωτοπόρος της βαθμολογίας αποτελεί τη μοναδική ομάδα την οποία η Ανόρθωση δεν έχει καταφέρει να νικήσει φέτος και ενώ προηγήθηκαν πέντε μονομαχίες σε πρωτάθλημα και κύπελλο με απολογισμό δύο στενές ήττες με ένα γκολ διαφορά και τρεις ισοπαλίες με σκορ 1-1. Οι τέσσερις τελευταίες στροφές του πρωταθλήματος θα αποτελέσουν και το τελικό τεστ για συγκεκριμένες μονάδες, οι οποίες τη δεδομένη στιγμή έχουν μοιρασμένες ή ακόμα και λιγοστές πιθανότητες ώστε να παραμείνουν τη νέα χρονιά.

Οι **τελευταίοι αγώνες** θα **αποτελέσουν το τελικό τεστ** για **κάποιους παίκτες**.

Οι **δύο βαθμοί** διαφορά από τη δεύτερη θέση δεν εξασφαλίζουν στον Απόλλωνα «μαξιλαράκι ασφαλείας», ωστόσο, επιτρέπουν στην ομάδα της Λεμεσού να διατηρεί το πάνω χέρι στην υπόθεση τίτλος και να είναι σε θέση να κόψει πρώτη το νήμα με το τέσσερα στα τέσσερα. Ο μεγάλος αγώνας με τον ΑΠΟΕΛ στο ΓΣΠ αλλά και ο επαναληπτικός ημιτελικός του κυπέλλου με την Πάφο FC μπορούν να περιμένουν, καθώς η προσοχή στρέφεται στην έκτη και τελευταία φετινή μονομαχία με την Ανόρθωση. Ο Σωφρόνης Αυγουστή παραμένει αήττητος απέναντι στον Ρόνι Λέβι, ωστόσο, η τρίτη φετινή νίκη αποτελεί αυτοσκοπό ώστε να διατηρηθεί η απόσταση από τον συνδιεκδικητή του τίτλου. Ο Κύπριος τεχνικός είναι στην ευχάριστη θέση να μην αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα τραυματισμού στα τελευταία στάδια του πρωταθλήματος και αυτό του επιτρέπει να χειρίζεται μαεστρικά το ρόστερ και στα δύο ταμπλό. Στην κρίσιμότερη καμπή του σεζόν, η λεμεσιανή ομάδα χρειάζεται τον κόσμο κοντά της, κάτι που αναμένεται να γίνει στο Τσίρειο με αντίπαλο τη «Μεγάλη Κυρία».

ΑΕΚ

Με αλλαγές αλλά με στόχο τη νίκη

Οι **αγωνιστικές** επιλογές του Ιμανόλ Ιδιακέθ στον τελευταίο αγώνα πρωταθλήματος απέναντι στην Ανόρθωση κατέδειξαν το γεγονός ότι η ακίδα του Βάσκου τεχνικού είναι στραμμένη στον θεσμό του κυπέλλου. Λαρένα, Τέτε, Τομάς και Μουρίγιο έμειναν στον πάγκο, ενώ είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι αγωνίστηκε για πρώτη φορά βασικός στο πρωτάθλημα ο Πάνκοφ. Το γεγονός αυτό ήταν ευεργετικό στον αγώνα κυπέλλου, με τους κτηνιοπράσινους σαφώς πιο φρεσκούς και προφανώς η τακτική αυτή θα επαναληφθεί. Το εντός έδρας αήττητο της ΑΕΚ στην «Αρένα» θα δοκιμασθεί για πέμπτη φορά στην ιστορία της απέναντι στον ΑΠΟΕΛ και η υπερσποσή του, τουλάχιστον για σκοπούς γοήτρου, θεωρείται δεδομένη. Η πρόσφατη ήττα από την ΑΕΛ στη Λεμεσό, φανέρωσε για ακόμη μία φορά την αδυναμία του ρόστερ με μεγάλο μέσο όρο ηλικίας να ανταποκριθεί σε συνεχόμενες υποχρεώσεις. Το στοιχείο αυτό αποτελεί άλλο ένα ενισχυτικό της άποψης ότι ο Ιδιακέθ θα προτιμήσει να φυλάξει τα δυνατά του χαρτιά, για να τα επιστρατεύσει εκεί που θα υπάρχει πολύ μεγαλύτερη ανάγκη και συγκεκριμένα στον επαναληπτικό ημιτελικό του κυπέλλου.

Ο **Ιδιακέθ** **αναμένεται να προφυλάξει τα δυνατά του χαρτιά** **ενόψει του κυπέλλου**.

Οι **αγωνιστικές** επιλογές του Ιμανόλ Ιδιακέθ στον τελευταίο αγώνα πρωταθλήματος απέναντι στην Ανόρθωση κατέδειξαν το γεγονός ότι η ακίδα του Βάσκου τεχνικού είναι στραμμένη στον θεσμό του κυπέλλου. Λαρένα, Τέτε, Τομάς και Μουρίγιο έμειναν στον πάγκο, ενώ είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι αγωνίστηκε για πρώτη φορά βασικός στο πρωτάθλημα ο Πάνκοφ. Το γεγονός αυτό ήταν ευεργετικό στον αγώνα κυπέλλου, με τους κτηνιοπράσινους σαφώς πιο φρεσκούς και προφανώς η τακτική αυτή θα επαναληφθεί. Το εντός έδρας αήττητο της ΑΕΚ στην «Αρένα» θα δοκιμασθεί για πέμπτη φορά στην ιστορία της απέναντι στον ΑΠΟΕΛ και η υπερσποσή του, τουλάχιστον για σκοπούς γοήτρου, θεωρείται δεδομένη. Η πρόσφατη ήττα από την ΑΕΛ στη Λεμεσό, φανέρωσε για ακόμη μία φορά την αδυναμία του ρόστερ με μεγάλο μέσο όρο ηλικίας να ανταποκριθεί σε συνεχόμενες υποχρεώσεις. Το στοιχείο αυτό αποτελεί άλλο ένα ενισχυτικό της άποψης ότι ο Ιδιακέθ θα προτιμήσει να φυλάξει τα δυνατά του χαρτιά, για να τα επιστρατεύσει εκεί που θα υπάρχει πολύ μεγαλύτερη ανάγκη και συγκεκριμένα στον επαναληπτικό ημιτελικό του κυπέλλου.

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ

«Τιτανομαχίες» στα ημιτελικά

Αναμένουμε μεγάλες συγκινήσεις από τις αναμετρήσεις Μπάγερν-Ρεάλ και Λίβερπουλ-Ρόμα

Της **ΒΕΡΟΝΙΚΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ**

Δύο σπουδαία ζευγάρια αναμετρήσεων ανέδειξε η κληρωτίδα της Νιόν για τα ημιτελικά του Τσάμπιονς Λιγκ με φόντο...τη διεκδίκηση ενός πολυπόθητου εισιτηρίου πρόκρισης στον μεγάλο τελικό του Κιέβου της κορυφαίας διασυλλογικής διοργάνωσης της Ευρώπης. Δύο διπλές σκληρές «μάχες», αναμένεται να προσελκύσουν τα βλέμματα των ποδοσφαιρόφιλων ανά το παγκόσμιο, με τα κίνητρα να είναι σαφώς τεράστια και τους αγώνες να είναι αμείφροποι.

Πρώτο ζευγάρι η πανίσχυρη πολυτροπαιούχος στη Γερμανία, Μπάγερν, τίθεται αντιμέτωπη με τη «βασιλίσα» Ρεάλ, η οποία για δύο συνεπτά έτη είναι η κάτοχος του τροπαίου του θεσμού. Δεύτερο ζευγάρι η «αναγεννημένη» Λίβερπουλ που θα συναντήσει στον δρόμο της, μια «φιλόδοξη» και ικανή για όλα, Ρόμα.

Ευρωπαϊκό... clásico

Τεράστια διπλή αναμέτρηση περιμένουμε ανάμεσα στις Μπάγερν και Ρεάλ, ένα κλασικό ζευγάρι του Τσάμπιονς Λιγκ. Οι δύο ομάδες βρέθηκαν αντιμέτωπες πέρυσι στα προημιτελικά με τη «βασιλίσα» να προκρίνεται στην παράταση (2-1 στο Μόναχο, 4-2 στη Μαδρίτη) με αμφιλεγόμενο τρόπο που συζητήθηκε έντονα.

Οι Γερμανοί θέλουν να πάρουν «εκδίκηση» φέτος, ενώ οι Ισπανοί να διατηρήσουν τα «σκήπτρα» τους. Για τους «στατιστικολόγους» της διοργάνωσης, Βαυαροί και Μαδριλένοι έχουν συναντηθεί συνολικά 24 φορές στην Ευρώπη, όλες στην κορυφαία διασυλλογική διοργάνωση, μετρώντας από 11 νίκες, ενώ 2 ματς έληξαν ισόπαλα. Μάλιστα, είναι σχεδόν ίσες και σε τέρματα, με τους «Μερένχες» να έχουν 37 έναντι 36 των Βαυαρών. Αξιοσημείωτο, είναι το γεγονός ότι η Ρεάλ έχει πάρει πέντε συνεχόμενες νίκες στα «φραντεβού» των δύο.

Η Μπάγερν διανύει μία από τις καλύτερες περιόδους της ιστορίας της, αφού στην Μπουντεσλίγκα είναι μόνιμη Πρωταθλήτρια από το 2013 μέχρι σήμερα, έχοντας συνολικά κατακτήσει 27 τίτλους Πρωταθλήματος μαζί με τον εφετινό. Καθ' όλη τη διάρκεια της σεζόν «έκανε περίπατο», παίρνοντας μαθηματικά τον τίτλο ήδη από την 29η αγωνιστική, διατηρώντας 20 (!) βαθμούς απόσταση από την δεύτερη Σάλκε. Η Μπάγερν έχει στην πλούσια τροπαιοθήκη της 18 κύπελλα, ενώ εκκρεμεί άλλος ένας τελικός απέναντι στην Άιντραχτ Φρανκφούρτης, με παράδοξο ότι

Ο Ματς Χούμελς θα έχει μπόλικη δουλειά απέναντι στον Κριστιάνο Ρονάλτο.

Μνήμες από το μακρινό 1984 ξυπνούν από τις αναμετρήσεις της Λίβερπουλ με τη Ρόμα. Τότε, διεκδίκησαν το τρόπαιο στον τελικό με νικήτρια τη Λίβερπουλ στα πέναλτι.

θα αντιμετωπίσει τον επερχόμενο τεχνικό που θα καθίσει στον πάγκο της για τη νέα σεζόν Νίκο Κόβατς. Στον θεσμό, οι Βαυαροί έχουν πάρει 5 Τσάμπιονς Λιγκ και ευελπιστούν ότι φέτος θα σκώσουν άλλο ένα, αφού βγάλουν από τη...μέση τη Ρεάλ. Στον δρόμο τους είχαν συναντήσει στον δεύτερο όμιλο, από τον οποίο προκρίθηκαν ως δεύτεροι, τις Παρί, Σέλτικ και Άντερλεχτ, ενώ απέκλεισαν στη διαδικασία των

νοκ-άουτ την Μπεσίκτας συντρίβοντάς την με 8-1 (5-0, 1-3) και τη Σεβίλλη με 2-1 (1-2, 0-0).

Η Ρεάλ πέρασε από χίλια κύματα τεράστιας αμφισβήτησης, καθώς έχει μείνει εκτός διεκδίκησης στόχων στις γχώριες διοργανώσεις. Οι «Μερένχες» αποκλείστηκαν νωρίς σχετικά από τον θεσμό του Κυπέλλου από τη Λεγανές, ενώ και το πρωτάθλημα οδεύει προς τη «μιστητή» ομάδα της Καταλονίας, με τη Ρεάλ να βρίσκεται καθλωμένη στην τρίτη θέση, λίγες αγωνιστικές πριν από το τέλος. Παραδόξως, στον θεσμό του Τσάμπιονς Λιγκ οι Μαδριλένοι δείχνουν άλλο πρόσωπο και στόχος τους είναι να πάρουν το τρίτο συνεχόμενο τίτλο της Πρωταθλήτριας Ευρώπης και το 13ο συνολικά στην ιστορία τους για να «σώσουν» τη χρονιά. Η Ρεάλ μέχρι να φτάσει στα ημιτελικά αντιμετώπισε στους ομίλους τις ΑΠΟΕΛ, Τότεναμ και Ντόρτμουντ και πέρασε ως δεύτερη από τον τελευταίο όμιλο. Στη συνέχεια απέκλεισε την Παρί του Νεϊμάρ και της παρέας του με 5-2 (3-1, 1-2) και την Γιουβέντους με 4-3 (0-3, 1-3) εν μέσω εκείνου του αμφιλεγόμενου πέναλτι.

Στον αστερισμό του 1984

Το Λίβερπουλ-Ρόμα είναι ένα ζευγάρι που έχουμε συναντήσει ξανά στο παρελθόν της διοργάνωσης στον τελικό του 1984 της Ρώμης, όταν οι «κόκκινοι»

είχαν κατακτήσει τον τίτλο με 4-2 στα πέναλτι. Φέτος, λοιπόν, θα έχουμε ρεβάνς! Πάντως, ο προπονητής της Λίβερπουλ Γιούργκεν Κλοπ διαφώνησε με όσους θεώρησαν πως η κλήρωση με τη Ρόμα ήταν η καλύτερη δυνατή λέγοντας: «Μάλλον δεν έχετε δει τα ματς με την Μπαρτσελόνα. Στον επαναληπτικό η Ρόμα ήταν εντυπωσιακή, μπορούσε να κέρδιζε με 4 ή 5-0». Από την άλλη, η κλήρωση έχει ιδιαίτερη σημασία για τους ιδιοκτήτες των δύο ομάδων καθώς, τόσο ο πρόεδρος της Ρόμα, Τζέιμς Παλότα, όσο και ο πρόεδρος της Λίβερπουλ, Τζον Χέντρι, κατάγονται από τη Βοστώνη, με αποτέλεσμα για εκείνους τα παιχνίδια να έχουν χαρακτήρα ντέρμπι, του «ντέρμπι της Βοστώνης».

Ο Γιούργκεν Κλοπ βλέπει την ομάδα του να πραγματοποιεί μια πολύ καλή χρονιά όντας τρίτη στην Πρέμιερ Λιγκ. Απόλυτος πρωταγωνιστής ο Μοχάμεντ Σαλάχ, στον οποίο οι Λίβερπουλιανς «ποντάρουν» ότι θα τους οδηγήσει στην κατάκτηση του βαρύτερου τροπαίου, αναπολώντας στιγμές 2005, από την τελευταία τους (5η) κατάκτηση του Τσάμπιονς Λιγκ. Η Λίβερπουλ έχει μεγάλη ευρωπαϊκή ιστορία και θέλει να φτάσει μέχρι και τον τελικό. Στον δύσκολο δρόμο της μέχρι στιγμής έχει αντιμετώπισει στον πέμπτο όμιλο τη Σεβίλλη, τη Σπαρτάκ και τη Μάριμπορ, περνώντας στην φάση των νοκ-άουτ ως πρώτη. Στη συνέχεια, απέκλεισε την Πόρτο με 5-0 (0-5, 0-0) και συνέντριψε τη Σίτι του Γκουαρδιόλα με 5-1 (3-0, 1-2).

Η Ρόμα, τρίτη τη τάξει, όπως είναι αυτή τη στιγμή διαμορφωμένη η βαθμολογία του ιταλικού πρωταθλήματος, φιλοδοξεί μετά την «ανέλπιστη» για πολλούς πρόκρισή της επί της Μπαρτσελόνα με 4-4 (4-1, 3-0) να βρεθεί και πάλι σε τελικό Τσάμπιονς Λιγκ. Η πορεία της ξεκίνησε από τον τρίτο όμιλο στον οποίο τερμάτισε πρώτη αντιμετωπίζοντας τις Τσέλσι, Ατλέτικο Μαδρίτης και Καραμπάγκ. Στη συνέχεια έβγαλε εκτός τη Σαχτάρ με 2-2 (2-1, 1-0) και έγραψε έπος με την Μπαρτσελόνα με αποκορύφωμα εκείνη την απίθανη κεφαλιά του Μανωλά που της έδωσε την πρόκριση.

● **Την Τετάρτη** 25 Απριλίου η Μπάγερν θα υποδεχτεί τη Ρεάλ στο Μόναχο, ενώ την Πρωτομαγιά η «Βασιλίσα» θα αναμετρηθεί με τους Βαυαρούς στη Μαδρίτη. Την Τρίτη 24 Απριλίου η Λίβερπουλ θα φιλοξενήσει τη Ρόμα και την Τετάρτη 2 Μαΐου θα γίνει η ρεβάνς στο «Ολίμπικο». Ο τελικός θα διεξαχθεί στις 26 Μαΐου στο «Ολίμπιόκι» του Κιέβου.

Τα...καφενεία επί ποδός

Δίνουν και παίρνουν οι συζητήσεις καφενειακού τύπου στο ποδόσφαιρό μας για άλλα μία χρονιά. Η μία ομάδα τα βρήκε με την άλλη, αντάλλαξαν αυτά, κανόνισαν τα άλλα, ο ένας παίκτης έκλεισε εκεί ο άλλος έχει πρόταση από εδώ και η λίστα τελειωμό δεν έχει. Να σταματήσουν όλα αυτά δεν υπάρχει περίπτωση, οπότε είναι στην ευχέρεια του καθενός κατά πόσο θα λβει σοβαρά υπόψη τέτοια πράγματα ή θα τα αγνοήσει. Πρέπει να σημειώσουμε πάντως πως φέτος δεν αφήνεται το πράγμα να ξεφύγει και πιστώνεται στις ήπιες αντιδράσεις που υπάρχουν. Μακάρι να πάμε έτσι μέχρι το τέλος.

Χίλια άτομα

Η΄εκτακτη Εκλογική Συνέλευση της Ομόνοιας θα πραγματοποιηθεί τελικά την Τετάρτη, 2 Μαΐου και ώρα 4:00 μ.μ., στον χώρο της Κρατικής Έκθεσης, στη Λευκωσία. Το «τελικό» αναφέρεται γιατί η σύναξη πήρε μετάθεση δύο φορές. Πρόκειται για την πιο κρίσιμη διαχρονικά Γενική Συνέλευση του λαοφιλοῦς σωματείου και το ενδιαφέρον είναι δίκοις αμφιβολία τεράστιο. Αναμένεται ότι θα προσέλθουν γύρω στα χίλια άτομα, ενώ τα εγγεγραμμένα είναι γύρω στα 1.900. Η πρόβλεψη είναι ότι η Γενική Συνέλευση θα τελειώσει γύρω στα μεσάνυχτα. Με την πιθανότητα το αποτέλεσμα να αποτελέσει σταθμό στην ιστορία της Ομόνοιας. 70 χρόνια μετά...

ΑΠΟΨΕΙΣ

Επικοινωνία... προπαγάνδα

 Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Να το ξεκαθαρίσουμε ευθύς εξ αρχής. Εάν ο ΑΠΟΕΛ όντως ενδιαφέρθηκε για την περίπτωση του Άλεφ είναι όχι απλώς θεμιτό... αλλά και αυτονόητο, αφού πρόκειται για τον καλύτερο ίσως παίκτη του πρωταθλήματος. Και ως ΑΠΟΕΛ δικαίως ενδιαφέρθηκε να τον αποκτήσει από την Μπράγκα. Ξεκάθαρα πράγματα. Δυστυχώς ή ευτυχώς

έτσι είναι το σύγχρονο ποδόσφαιρο.

Πάμε όμως στο άλλο σενάριο. Εάν το δημοσίευμα των Πορτογάλων ήταν σημειμένο από τη Λευκωσία, τότε μιλάμε για ξεφτίλα. Ηθική και επικοινωνιακή απ' όλες τις απόψεις. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση του Λάγο που η φήμη θέλει τον Απόλλωνα να ενδιαφέρεται για την πάρτη του.

Ομολογώ ότι δεν γνωρίζω ποια είναι η αλήθεια. Δυστυχώς όμως η κουλτούρα και η νοστορπία σ' αυτό που λέμε «επικοινωνιακός πόλεμος» στο κυπριακό ποδόσφαιρο σε αναγκάζει να είσαι έτοιμος και για την πλέον πλιθιότητα εκ μέρους των διοικήσεων. Γιατί έχουν αποδείξει πολλάκις και άλλες μεγάλες ομάδες του νησιού, ότι έχουν μπλέξει την επικοινωνία με την προπαγάνδα. Λεπτή γραμμή μεν χωρίζει τις δύο έννοιες, δεν παύει όμως να είναι διαφορετικές στη σημασία τους.

Από τη μία η επικοινωνία επιτάσσει τη βελτίωση της δημόσιας εικόνας περιλαμβόνοντας διάφορες τακτικές που φτάνουν μέχρι το μάρκετινγκ, από την άλλη η προπαγάνδα είναι κυρίως βασισμένη στο ψέμα και διαθέτει κιόλας επιθετικές τάσεις. Θέλει δηλαδή να πλήξει τον αντίπαλο.

Τα τελευταία χρόνια έχω την εντύπωση ότι τα γραφεία τύπου ή επικοινωνίας των ομάδων μας έχουν προ πολλού εντόξει την προπαγάνδα στην τακτική που χρησιμοποιούν. Η δε πρώτη κίνηση που έχουν διαφωλάξει είναι ο έλεγχος των δημοσιογράφων προκειμένου να δημοσιεύεται ό,τι αυτοί θέλουν. Ακολουθως, έχουν προβεί και σε άλλα μέτρα, όπως δηλαδή τα «στημένα ρεπορτάζ», τα non paper που κυκλοφορούν στα δημοσιογραφικά γραφεία και πλέον η στόχευση του αντιπάλου με κάθε τρόπο. Δυστυχώς, δεν βλέπω και κάτι να βελτιώνεται. Γιατί είναι προφανές ότι γραφεία επικοινωνίας δεν μπορούν να επικοινωνήσουν μεταξύ τους προκειμένου να βρεθεί μια κοινή συντεταγμένη. Αντιθέτως, γουστάρουν αυτό τον πόλεμο, θέλοντας να είναι πιο ισχυροί από τον οποιοδήποτε άλλο.

Η τελευταία ευκαιρία

 Του **ΓΙΑΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Υπό άλλες συνθήκες ή σε άλλα ποδοσφαιρικά σωματεία, το σκηνικό θα μπορούσε να ήταν εντελώς διαφορετικό. Σε αντίθεση δηλαδή με ό,τι συμβαίνει στην Ομόνοια. Σε ανάλογες περιπτώσεις, στο παρελθόν, σωματεία με «τρύπα» στα οικονομικά, πολύ μικρότερη από τον... κρατήρα της Ομόνοιας και ομάδες με αγωνιστική κάμψη πολύ μικρότερου σερί χαμένων αγώνων και λιγότερων χρόνων μακριά από πρωταγωνιστικές πορείες και τίτλους, δυσκολεύονταν αφάνταστα να βρουν λύσεις σε διοικητικά αδιέξοδα. Αναβολές γενικών και εκλογικών συνελεύσεων προέκυψαν και παλαιότερα σε πολλά σωματεία, είχαν να κάνουν, ωστόσο, με αδυναμία εξεύρεσης ενδιαφερόμενων να εμπλακούν στα διοικητικά, παραγόντων απρόθυμων να σκώσουν μεγάλο «βάρος» και ρίσκο.

Τα πράγματα λοιπόν μπορούσαν να ήταν και χειρότερα για την Ομόνοια. Με χρέος που κυμαίνεται στα δεκαέξι εκατομμύρια, με μια ομάδα η οποία δεν χρειάζεται απλά ποιοτικές προσθήκες αλλά δημιουργία ξανά από το μηδέν, περισσότερο λογικό θα ήταν να διαβάζαμε εκκλήσεις και προτροπές σε επιφανείς Ομονοιάτες, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν. Πιο λογικό θα ήταν να προκύπτουν αποφάσεις αναβολών της εκλογικής συνέλευσης, συνεπεία απουσίας ενδιαφερομένων και υποψηφίων. Αντί αυτού, όπως όλα δείχνουν, η εκλογική συνέλευση στις 2 Μαΐου θα δώσει στα μέλη του σωματείου επιλογές και προτάσεις, διαφορετικής φιλοσοφίας, σε σχέση με τη επόμενη μέρα στην Ομόνοια και όχι απλώς λύσεις ανάγκης ή προσωρινές. Υπό τις περιστάσεις, είναι ίσως το πιο ενθαρρυντικό στοιχείο στην εξαιρετικά δύσκολη προσπάθεια να βγει η Ομόνοια από το αδιέξοδο. Είναι όμως και η τελευταία ευκαιρία, όσο και αν στο παρελθόν έχει πολλές φορές λεχθεί κάτι τέτοιο. Τι μένει; Η όσο το δυνατό καλύτερη επιλογή. Και για να συμβεί αυτό, σημαντικό είναι τα μέλη που θα κληθούν να καθορίσουν μια τόσο σημαντική απόφαση, με την ψήφο τους να έχουν ξεκάθαρη εικόνα των όποιων επιλογών. Ξεκάθαρες και χειροπιαστές θέσεις και σε ρεαλιστικά δεδομένα της τωρινής εποχής του σωματείου. Οτιδήποτε άλλο, κούφιος υποσχέσεις, προτάσεις που απλώς χαϊδεύουν τα αφτιά, στηριζόμενες στο ένδοξο παρελθόν και αγνοώντας τη σκληρή πραγματικότητα στο παρόν, θα αποτελούν μια επανάληψη των μαζεμένων λαθών των προηγούμενων χρόνων, δημιουργώντας οριστικά πλέον μια κατάσταση μη αναστρέψιμη...

Μεταβολές εβδομάδας			Dow Jones		Nasdaq		Nikkei		Dax		FTSE 100		ΔΙΕΘΝΗ		Πετρέλαιο		€/ \$	
	Χ.Α.Κ.			Χ.Α.										Διάσπμο οίκοι μόδας ψάχνουν να επενδύσουν 17,4 δισ. ευρώ Σελ. 9				
	3,38%			4,16%				-0,01%	-0,19%		0,16%					-0,29%		-0,03%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΦΟΠΛΙΣΤΕΣ

Αγόρασαν 67 πλοία
αξίας 900 εκατ. δολ.

Την πρώτη θέση στους αγοραστές μεταχει-
ρισμένων ποντοπόρων πλοίων έχουν οι έλ-
ληνες εφοπλιστές. Το πρώτο τρίμηνο αγό-
ρασαν 45 φορτηγά, 15 δεξαμενόπλοια, 6
μεταφορές εμπορευματοκιβωτίων και ένα
μεταφοράς υδροπονημένου αερίου, με συ-
νολικές επενδύσεις 900 εκατ. δολ. Σελ. 7

ΕΛΛΑΔΑ

Το καλάθι της νοικοκυράς
δεν ένωσε την ανάπτυξη

Οι οικονομικοί δείκτες εμφανίζουν βελτίω-
ση, αλλά το διαθέσιμο εισόδημα παραμένει
περιορισμένο. Η μηνιαία δαπάνη των νοικο-
κυριών στο σούπερ μάρκετ διαμορφώνεται
στα 278 ευρώ και παραμένει κάτω του ψυχο-
λογικού ορίου των 300 ευρώ. Αλλαγές στην
καταναλωτική συμπεριφορά. Σελ. 8

ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Φορολογικό σκάνδαλο
με εμπλοκή των Τόρις

Νέο σκάνδαλο ξέσπασε στη Βρετανία. Η
εφορία επικρίνεται ότι δεν έλεγξε εται-
ρεία, η οποία κατηγορείται από τις γαλλικές
αρχές για ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος και
φοροδιαφυγή, με την αιτιολογία ότι είναι η
«εταιρεία με τις υψηλότερες δωρεές προς
το Συντηρητικό Κόμμα». Σελ. 10

Real Estate

Εισροή ξένων κεφαλαίων
στο real estate Ελλάδας

Ανοδική πορεία ακολουθεί η αγορά ακινή-
των στην Ελλάδα, με τη ζήτηση από το
εξωτερικό να είναι μεγάλη τόσο στην Αθή-
να όσο και στις παραθεριστικές περιοχές.
Κατά τον Ιανουάριο οι εισροές κεφαλαίων
από το εξωτερικό εκτινάχθηκαν κατά
205,4%. Σημαντικός ο ρόλος της χρυσής
βίτσας. Σελ. 12

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	2,09%	0,17%
Γερμανία	0,60%	0,09%
Γαλλία	0,82%	0,07%
Ιταλία	1,77%	-0,03%
Ισπανία	1,27%	0,03%
Ιρλανδία	0,98%	0,06%
Ελλάδα	3,99%	0,02%
Ην. Βασίλειο	1,52%	0,07%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο- πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ- πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBlow	R-4
Fitch	BB	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

Απειλή για τις τράπεζες οι олиγάρχες

Συνέντευξη Πανίκου Δημητριάδη – Οι κίνδυνοι από πολιτογραφήσεις και τα περι «ξεπλύματος»

Αχιλλειο πτέρνα του τραπεζικού
συστήματος της Κύπρου χα-
ρακτηρίζει ο πρώην κεντρικός τρα-
πεζίτης Πανίκος Δημητριάδης
τις περιέργες, αν όχι και ύποπτες,
σχέσεις με Ρώσους ολιγάρχες.
Επισημαίνει ότι αυτό αποδεικ-
θηκε και το 2013 αλλά και σή-
μερα και προσθέτει πως η Κύ-
προς παρουσιάζεται ως χώρος
εξυπηρέτησης ξένων ολιγαρχών.
Αναφέρει ακόμα ότι η πολιτική
των πολιτογραφήσεων εγκυμο-
νεί πολύ σοβαρούς κινδύνους
για την Κύπρο, γιατί παρουσιά-
ζεται διεθνώς ως η συνέχεια του
«ξεπλύματος» Ρώσων και Ου-
κρανών ολιγαρχών. Για τον Συ-
νεργατισμό και τον εμβολιασμό
του με 2,5 δισ. από το κράτος
χαρακτηρίζει τουλάχιστον πε-
ρίεργο, η κυβέρνηση να ανα-
λαμβάνει τον ρόλο της κεντρικής
τράπεζας και διερωτάται γιατί
δεν δόθηκε ρευστοτική στήριξη
από την Κεντρική Τράπεζα. Μι-
λάει για τις πολιτικές πιέσεις
και για τη διαβρωμένη ανεξαρ-
τησία της Κεντρικής Τράπεζας,
ενώ δεν παραλείπει να σημει-
ώσει την ανάγκη οι τράπεζες
να απαρτίζονται από άτομα με
πλούσια εμπειρία και γνώσεις
στον τραπεζικό τομέα που να
μην επιδέχονται πολιτικές ή άλ-
λες πιέσεις. Αναφέρεται ακόμα
στις συνθήκες που επικρατού-
σαν όταν αποχώρησε, την απο-
ζημίωση που έλαβε και τα σχέδιά
του για το μέλλον. Σελ. 4

Με ρομπότ ναυτεργάτες μειώνουν το κόστος

Η υψηλή τεχνολογία και η τεχνητή νοημοσύνη εισέρχονται δυναμικά στον χώρο της ναυπήγησης πλοίων. Οι μεγάλες νοτιοκορεατικές εταιρείες Daewoo και Hyundai Heavy εκμεταλλεύονται στο έπακρον τις δυνατότητες των ρομπότ για να κατασκευάσουν μεγάλα τμήματα των γιγαντιαίων δεξαμενοπλοίων τους. Ένας πολύ σημαντικός λόγος που η Hyundai και η Daewoo στρέφονται στην αξιοποίηση της ρομποτικής είναι το ότι εξασφαλίζουν σημαντική μείωση κόστους, αυξάνοντας, παράλληλα, την παραγωγικότητα. Σελ. 11

ΑΠΟΨΗ / Του HOLGER SCHMIEDING

Περιορισμένες οι επιπτώσεις στην Ευρωζώνη από την αναταραχή στο εμπόριο

Η οικονομία της Ευρωζώνης αναπτύχθηκε
με ρυθμό 2,5% το 2017, ενώ τα υπάρχοντα
στοιχεία υποδηλώνουν πως η ανάπτυξη θα
συνεχιστεί με ικανοποιητικό ρυθμό και το
επόμενο διάστημα. Η νομισματική πολιτική
εξακολουθεί να είναι επεκτατική και η δη-
μοσιονομική πολιτική θα ενισχύσει τον
ρυθμό ανάπτυξης κατά 0,2% το 2018. Στο
μέτωπο των εξαγωγών, η ισχυρή παγκόσμια
ζήτηση αντισταθμίζει και με το παραπάνω
την ενίσχυση του ευρώ έναντι σημαντικών
νομισμάτων. Η οικονομική ανάπτυξη είναι
ασυνήθιστα ευρεία. Η ζήτηση αυξάνεται
σε όλους τους τομείς και στα 19 κράτη-μέλη
της Ευρωζώνης, γεγονός που προστατεύει,
σε κάποιο βαθμό, την περιοχή από εξωτερικά
σοκ. Επιπλέον η ζήτηση υποστηρίζεται από
τη σημαντική ενίσχυση, κατά 1,6%, της
απασχόλησης το 2017, ενώ η καταναλωτική
εμπιστοσύνη παραμένει κοντά στο υψηλό-
τερο επίπεδο των τελευταίων 17 ετών. Παρ'
όλα αυτά, οι έρευνες για το οικονομικό
κλίμα και τα στοιχεία για τη βιομηχανική
παραγωγή δείχνουν εμφανή επιδείνωση
τους τελευταίους μήνες. Μέχρι τα τέλη
Μαρτίου δεν θεωρούσαμε αυτή την εξέλιξη
ιδιαίτερα ανησυχητική. Μετά την πολύ ση-
μαντική ενίσχυση του οικονομικού κλίματος
και της βιομηχανικής παραγωγής στα τέλη
του 2017 ήταν αναπόφευκτη κάποιοι είδους
διόρθωση. Η υποχώρηση εξηγείται από τις
λιγότερες ημέρες εργασίας, τη διαφορά σε
σχέση με τα περυσινά στοιχεία, την επι-
δείνωση του καιρού και, ενδεχομένως, από
την επιπτώση της επιδημίας γρίπης τον πε-
ρασμένο χειμώνα. Συνήθως οι οικονομίες
καλύπτουν παρόμοιες απώλειες και ανατα-
ράξεις τους επόμενους μήνες. Ωστόσο τους
τελευταίους τρεις μήνες ο Αμερικανός πρό-
εδρος Ντόναλντ Τραμπ κλιμάκωσε σημαν-
τικά την εμπορική αντιπαράθεση. Προβλέ-
πουμε πως ΗΠΑ, Κίνα και Ευρωπαϊκή Ένωση
θα αποφύγουν την εμπλοκή σε εμπορικό
πόλεμο και πως στο τέλος θα συνάψουν
συμφωνίες που θα βελτιώσουν την πρό-
σβαση του ενός στην αγορά του άλλου, ιδι-
αίτερα την πρόσβαση στην κινεζική αγορά.
Στην περίπτωση ανοικτού και πραγματικού
εμπορικού πολέμου, όλες οι πλευρές θα
έβγαιναν σημαντικά ζημιωμένες. Ατυχώς η
επίλυση των εμπορικών διαφορών θα μπο-
ρούσε να αποδειχτεί αρκετά ταραχώδης.
Προβλέπουμε πως η αβεβαιότητα που πηγάζει
από αυτό το πρόβλημα θα επιβαρύνει πε-
ραιτέρω το επιχειρηματικό κλίμα τους επό-
μενους δύο μήνες, ιδιαίτερα στα κράτη-
μέλη της Ευρωζώνης που έχουν εξαγωγικό
προσανατολισμό. Καθώς οι εταιρείες θα γί-
νονται περισσότερο επιφυλακτικές, ενδέχεται
να μην αυξήσουν τις επενδύσεις τους στον
βαθμό που είχαμε προβλέψει. Όταν, όμως,
κατακαθίσει η σκόνη, as πούμε ως τον Ιούνιο
του 2018, πιθανώς να επανακάμψουν οι
επενδύσεις. Εξαιτίας των πιο αδύναμων ο-
ικονομικών δεδομένων κατά το πρώτο τρί-
μηνο του 2018 και της έντασης στο εμπόριο,
αναθεωρούμε προς το χειρότερο τις προ-
βλέψεις μας για την οικονομία της Ευρω-
ζώνης. Πλέον, προβλέπουμε πως το πρώτο
τρίμηνο του 2018 η οικονομία θα αναπτυχθεί
κατά 0,4%, σε τριμηνιαία βάση, ενώ προ-
ηγούμενως προβλέπαμε ανάπτυξη κατά
0,5%. Για το δεύτερο τρίμηνο του 2018 προ-
βλέπουμε ανάπτυξη 0,6%, σε σχέση με το
προηγούμενο τρίμηνο, ενώ προηγούμενως
προβλέπαμε ανάπτυξη κατά 0,7%. Για τη
συνέχεια προβλέπουμε πως η οικονομία της
Ευρωζώνης θα καλύψει το κενό και συνεπώς
αναθεωρούμε προς το καλύτερο την πρό-
βλεψή μας για το δεύτερο εξάμηνο του 2018.
Εν κατακλείδι, προβλέπουμε ανάπτυξη 2,3%
για το σύνολο του 2018, από 2,5% που προ-
βλέπαμε προηγούμενως, και ανάπτυξη 2,1%
για το 2019, από 2,2% προηγούμενως.

* Ο κ. Holger Schmieding είναι επικεφαλής οικονο-
μολόγος της Berenberg Bank.

pwc

21η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs

Περίληψη των αποτελεσμάτων: Βασικά ευρήματα για την Κύπρο

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας για να δείτε τα αποτελέσματα της έρευνας
www.pwc.com.cy/ceosurvey

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Η κρίση θέλει νγέτη

Το Κυπριακό μετά από μακρά περίοδο στασιμότητας φαίνεται να εισέρχεται σε περίοδο αβελιότητας. Μετά το πρόσφατο δείπνο των ηγετών των δύο κοινοτήτων επιβεβαιώθηκε το αδιέξοδο και η απροθυμία των δύο πλευρών να κάνουν από κοινού ένα μεγάλο βήμα μπροστά. Ένα βήμα που θα σπάσει το αδιέξοδο στις διαπραγματεύσεις, θα τονώσει την εμπιστοσύνη και την ελπίδα ανάμεσα στις δύο κοινότητες. Η αβεβαιότητα καταγράφει στην αγορά κυπριακών ομολόγων, κρατικών και τραπεζικών. Η εξαγγελία πρώτων εκλογών στην Τουρκία το καλοκαίρι προμηνύει μια περίοδο που πολλά μπορεί να συμβούν. Το έγκυρο περιοδικό Economist στο προηγούμενο τεύχος αφιέρωσε άρθρο με τίτλο «Rough Seas» για να εξετάσει την επιείκηση των σχέσεων Ελλάδας Τουρκίας. Αναφέρθηκε μεταξύ άλλων και στο επεισόδιο στην Κυπριακή ΑΟΖ όπου η Τουρκία παρεμπόδισε το ιταλικό γεωτρύπανο, για να καταλήξει πως οι Τούρκοι θεωρούν πως οι συμφωνίες Αιγύπτου, Ισραήλ, Κύπρου και Ελλάδος έχουν σκοπό να απομονώσουν δήθεν την Τουρκία από την Μεσόγειο και πως μια βίαιη αντιμετώπιση από λάθος ή σκεδίο είναι θέμα χρόνου. Η στήλη αυτή συμπεριγράφει αυτή την άποψη. Η απόρριψη του αιτήματος των Τουρκοκυπρίων για συμμετοχή τους στην εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων από την ελληνοκυπριακή πλευρά δεν βρίσκει ανταπόκριση ούτε στην Ε.Ε. η οποία θεωρεί πως θα πρέπει και οι δύο κοινότητες να επωφεληθούν. Η Τουρκία παριστάνει ως γνωστόν τον προστάτη των συμφερόντων της τουρκοκυπριακής κοινότητας για να προωθήσει τα δικά της γεωστρατηγικά συμφέροντα και στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής παρεμπόδισε τον περασμένο μήνα το ιταλικό γεωτρύπανο. Η αντίδραση της Ιταλίας δεν ικανοποίησε τη Λευκωσία.

Η τουρκική κυβέρνηση πολύ πιθανόν, όπως επισημαίνει και ο Economist, να προχωρήσει σε ένα θερμό επεισόδιο. Η Κύπρος δεν έχει τα απαιτούμενα στρατιωτικά μέσα να απαντήσει, ενώ η Ελλάδα αναζητά πολιτικές λύσεις, καθώς η χώρα δεν είναι έτοιμη για περιπέτειες. Η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα άγνωστο και απειλητικό σκηνικό που έχει ανάγκη την Τουρκία για να το αντιμετωπίσει. Αυτό των Σύριων προσφύγων. Την εβδομάδα που μας πέρασε η ύπατι

εκπρόσωπος της Ε.Ε. για την Εξωτερική Πολιτική Φεντερίκα Μογκερίνι σε κοινή συνέντευξη Τύπου με τον επίτροπο Διεύθυνσης Γιοχάνες Ζαν σημείωσε πως «η Τουρκία είναι εταίρος κλειδί για την Ε.Ε. και σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, καθώς και στρατηγικών περιφερειακών παίκτες», ενώ χαιρέτισε τις προσπάθειες της Τουρκίας στο Προσφυγικό. Αποκάλυψε, μάλιστα, πως η Τουρκία εργάστηκε «σκληρά», κατά την έκφρασή της, μαζί με την Ε.Ε. για την αναζήτηση λύσης στο Κυπριακό τον περασμένο χρόνο. Είναι, λοιπόν, σαφές πως παρά τις μεγάλες διαφορές που υπάρχουν σε πολλά θέματα και παρά τα σοβαρότατα δημοκρατικά ελλείμματα στη Τουρκία και τις καταπατήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η Ε.Ε. χρειάζεται την Τουρκία. Αν ο μεγαλύτερος σύμμαχος της Κύπρου χρειάζεται τόσο πολύ τον μεγαλύτερο εχθρό της, τότε ποιος θα υπερασπιστεί τη μικρή αυτή χώρα από ένα θερμό επεισόδιο που ίσως δημιουργήσει νέα τετελεσμένα και απομακρύνει περισσότερο τις προοπτικές επανένταξης ουσιαστικών συνομιλιών; Η ώρα της διπλωματίας είναι τώρα. Η Κύπρος δεν έχει το βάθος των συμμαχιών που απαιτούνται για να αποτρέψουν ένα θερμό επεισόδιο. Η τουρκική προκλητικότητα στο Αιγαίο και την κυπριακή ΑΟΖ τον περασμένο Μάρτιο θα πρέπει να λειτουργήσουν ως ισχυρό σήμα κινδύνου για την κυπριακή διπλωματία. Οι συγκυρίες δεν επιτρέπουν εφησυχασμό αλλά νέες πρωτοβουλίες σε συνεννόηση με την Ε.Ε. και την Ελλάδα ώστε και οι Τουρκοκύπριοι να αποκτήσουν κάποιο ρόλο ή μερίδιο στον ενεργειακό σχεδιασμό και εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων. Μια τέτοια πρωτοβουλία θα αποκλιμακώσει την ένταση στο Αιγαίο, θα ανοίξει τον δρόμο για ανεμπόδιστη εκμετάλλευση της κυπριακής ΑΟΖ και θα στελεί το μήνυμα διεθνώς αλλά και στο εσωτερικό πως η κυπριακή κυβέρνηση είναι έτοιμη για σοβαρές διαπραγματεύσεις και προβαίνει σε μεγάλα βήματα προς την επίλυση του Κυπριακού. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης μπορεί να διαψεύσει όσους τον κατηγορούν για ολιγωρία ή για αλλαγή στάσης. Κυρίως όμως οφείλει να αποपुरοδοτήσει την ένταση με την Τουρκία που ίσως οδηγήσει τη χώρα σε νέες μεγάλες οικονομικές περιπέτειες. Η κρίση θέλει νγέτη τώρα.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Εξήντα σελίδες ερωτήσεις για τον υπουργό Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη την Τετάρτη στην κοινή Οικονομικών - Ελέγχου για τις εξελίξεις στον Συνεργατισμό. Τα νεράκια για πρώτη φορά μετά από χρόνια χρειάστηκαν.

Να μην πληρώσουμε και τα σπασμένα

Η διαχείριση της διαδικασίας πώλησης της ΣΚΤ χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, καθώς φαίνεται η προτιμυρία επιλογή να περιπλέκεται σε νομικές δυσκολίες. Χωρίς τη συμμόρφωση με τις διαδικασίες που αφορούν τη διασφάλιση των συμφερόντων των υφιστάμενων μετόχων τουλάχιστο ενός τραπεζικού ιδρύματος που φέρεται να απορροφά το καλό μέρος της ΣΚΤ είναι δυνατό το κράτος να βρεθεί νομικά εκτεθειμένο. Οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές παραδόξως δείχνουν να αγνοούν ή τουλάχιστο να μη λαμβάνουν σοβαρά υπόψη αυτή την πτυχή. Ωστόσο, είναι η Κυπριακή Δημοκρατία που θα κληθεί να πληρώσει στο τέλος τα σπασμένα.

• • • •

JP Morgan βλέπουν και ξύρισμα

Με μελανά χρώματα περιέγραψε τις προοπτικές της Τράπεζας Κύπρου η JP Morgan εκφράζοντας ανησυχίες για τον χαμηλό δείκτη ρευστότητας της αλλά και για την κερδοφορία της σε ό,τι αφορά το τρέχον έτος. Η αμερικανική τράπεζα εκτιμά ότι η Τράπεζα Κύπρου θα πρέπει να προβεί σε προληπτική εξεύρεση κεφαλαίων για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις, ενώ θεωρεί αισιόδοξες τις εκτιμήσεις για φετινά κέρδη €250 εκατ. Παράλληλα, αναφέρει πως οι επενδυτές σε ομόλογα της Τρ. Κύπρου θα υποστούν ένα «ξύρισμα» των κεφαλαίων, μετά το κούρεμα των καταθετών της Τράπεζας το 2013, αφού οι τιμές των ομολόγων υποχωρούν υπό το βάρος των εξελίξεων στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα.

• • • •

Ποια περιβαλλοντική πολιτική;

Το Δημόσιο ετοιμάζεται να αγοράσει μαζικά πλαστικά σακούλια και τσάντες. Ο βουλευτής Χαράλαμπος Θεοπέμπτου με αφορμή την πρόθεση του κράτους για προμήθεια διάφορων πλαστικών τσαντών και άλλων συναφών προϊόντων καθαρισμού υπέβαλε σειρά ερωτήσεων που αγγίζουν τον πυρήνα της περιβαλλοντικής πολιτικής του κράτους.

1. Έχει ενημερωθεί το Γενικό Λογιστήριο ότι στην Κύπρο από την 1η Ιουλίου 2018 θα απαγορεύεται η δωρεάν διάθεση πλαστικών τσαντών μεταφο-

ράς στα ταμεία και ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε εκστρατεία για τη μείωση των πλαστικών; 2. Ποια μέτρα προτίθεται να λάβει για τη μείωση της χρήσης των πλαστικών σακουλιών; 3. Ποιοι είναι οι λόγοι που οι προδιαγραφές που καταγράφονται για τις βιοδιασπώμενες τσάντες δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές των αληθινά βιοδιασπώμενων σακουλιών; 4. Υπάρχει πρόθεση για εξέταση των πρακτικών και των διαδικασιών που θα ακολουθηθούν, ούτως ώστε να μειωθεί η αγορά και η χρήση πλαστικών από το κράτος;

• • • •

Διακρίθηκε η Νατάσα Πηλείδου στο Οικονομικό Συνέδριο Λευκωσίας

Με επιτυχία οργανώθηκε το 8ο ετήσιο Οικονομικό Συνέδριο Λευκωσίας όπου μίλησαν ξένοι πρεσβευτές αλλά και κορυφαίοι οικονομικοί παράγοντες του τόπου, με την εκκωφαντική απουσία και πάλη της Χρυστάλλας Γιωρκάτζη. Η ομιλία του υπουργού Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη κέρδισε πολλά χειροκροτήματα, καθώς έστειλε το μήνυμα πως η κυβέρνηση θα συνεχίσει να βαδίζει στον δρόμο του οικονομικού ορθολογισμού παρά τις προκλήσεις στον χρηματοπιστωτικό σύστημα τις οποίες και αντιμετωπίζει αποφασιστικά. Ιδιαίτερη εντύπωση στο συνέδριο έκανε η υφυπουργός Ναυτιλίας Νατάσα Πηλείδου, η οποία με μια εξαιρετική παρουσίαση του ναυτιλιακού τομέα έκλειψε κυριολεκτικά την παράσταση. Κυρίως όμως έδωσε πολλούς πόντους στον Πρόεδρο Αναστασιάδη για την επιλογή νέων και προσοντούχων γυναικών στη κυβέρνηση του.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Δευτερογενής Αγορά

Εν αντιθέσει με το τι συμβαίνει στην πρωτογενή αγορά, η δευτερογενής αγορά περιλαμβάνει διαπραγμάτευση αξιογράφων τα οποία είχαν εκδοθεί στο παρελθόν, δηλαδή δεν δημιουργούνται νέα αξιογραφα, και οι οποιοσδήποτε διαπραγματεύσεις πραγματοποιούνται μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων επενδυτών.

Μάριος Χααραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Θα πλήρωνες €1 εκατ. για ένα ερειπωμένο σπίτι;

Η διαδικασία κτισίματος μιας απάντησης στο ερώτημα του τίτλου ίσως είναι μεγαλύτερη από τη διαδικασία ανοικοδόμησης της ίδιας της ερειπωμένης κατοικίας. Και εφόσον οι τιμές είναι πάντα σχετικές, ο συλλογισμός απαιτεί απαντήσεις σε καίρια ζητήματα πριν δοθεί μια απάντηση στο πιο πάνω ερώτημα. Το πρώτο κλειδί στην απάντηση βρίσκεται στη λέξη «ερειπωμένο». Αυτό σημαίνει πως για να επιδιορθωθεί ή να ανοικοδομηθεί θα απαιτηθεί ένα σθεαστό επιπλέον ποσό. Είστε σε οικονομική θέση να το δώσετε; Αν όχι, τότε η συζήτηση είναι μάλλον φιλοσοφική και ο συλλογισμός μπαίνει για τα καλά στα όρια του ονείρου. Κανένα πρόβλημα με το τελευταίο, απλά επειδή στα όνειρα τα λεφτά έρχονται εύκολα και οπταλίζονται ευκολότερα, δεν βοηθάει στο να απαντηθεί αντικειμενικά το ερώτημα. Το δεύτερο ζήτημα είναι αν είστε ένα οικονομικά δραστήριο άτομο που επιζητάει την επένδυση για τον άλφα ή βήτα λόγο. Αν θα θέλατε να επενδύσετε για ιδίαν χρήση (ιδιοκατοίκηση ή δημιουργία επιχείρησης) ή για σκοπούς εισπραχής εισοδημάτων, τότε είστε δυνητικός ενδιαφερόμενος. Αν όχι, τότε δεν ενδιαφέρεστε πραγματικά και η στάση σας θα είναι όπως αυτών που μεσούσης τους οικονομικής κρίσης έβρισκαν τα πάντα «πολύ ακριβά» ακόμη και όταν ήταν στο 50% των τιμών προ της κρίσης, επειδή σου λένε αν θα πιάσω κάτι να το πάσω σε τιμή- «χώμα»... Χώμα, νοείται υποτιμημένο και αυτό... Αφού απαντηθούν τα πιο πάνω οικονομικά/ υπαρξιακά/ ψυχολογικά ζητήματα, τότε πάμε στα πιο τεχνικά.

Τοποθεσία. Πού «πέφτει» αυτό το ακίνητο; Είναι στο παραλιακό μέτωπο;

Είναι στον πυρήνα ενός ιστορικού κέντρου; Είναι στο κέντρο εμπορικών δραστηριοτήτων; Είναι σε χωριό; Είναι στη μέση του πουθενά ή μήπως βρίσκεται σε μια τυπική γειτονιά της πόλης μας; Η τοποθεσία είναι ίσως ο σημαντικότερος παράγοντας. Μια πολύ καλή τοποθεσία είναι η βάση για μια πολύ καλή επένδυση. Όσο απομακρυνόμαστε από αυτό που ορίζουμε σαν «πολύ καλή τοποθεσία», τότε αυξάνουμε και το επενδυτικό μας ρίσκο. Για τον ορισμό φυσικά της «πολύ καλής τοποθεσίας» το θέμα δεν είναι απλώς γεωγραφικό. Ρόλο παίζει και η χρήση του ακινήτου. Μια πολύ καλή τοποθεσία για εμπορική δραστηριότητα μπορεί να είναι μια πολύ κακή τοποθεσία για οικιστική χρήση. Μπορεί πολλά να διασαφηνίζονται από τις πολεοδομικές χρήσεις και ζώνες που καθορίζονται από την Πολεοδομία, αλλά υπάρχουν και πολλές «γκρίζες ζώνες» που δεν ξεκαθαρίζουν κάποια πράγματα με μια πρώτη ματιά. Για παράδειγμα, σε ιστορικούς πυρήνες μπορεί να συνυπάρχουν οικιστικές και εμπορικές χρήσεις. Θέλετε να δημιουργήσετε την κατοικία σας δίπλα ή κοντά σε ένα εστιατόριο ή μπαράκι; Και αν αρχικά εσάς δεν σας ενοχλεί μήπως μπορεί να ενοχλεί τους αγοραστές του μέλλοντος αν και όταν εσείς θέλετε να το αποδεσμεύσετε; Και τι θα σημαίνει αυτό για την τιμή; Η τοποθεσία πολλές φορές είναι συνυφασμένη με τη θέση. Αν αυτή είναι απρόσκοπτη, πανοραμική και κόβει την ανάσα, τότε λέμε πως η τοποθεσία είναι «εξαιρετική». Αν πίσω από αυτό το κτήριο που παρέχει αυτή τη θέση υπάρχει άλλο κτήριο που βλέπει την πλάτη του πρώτου, τότε η τοποθεσία δεν μπορεί να είναι εξαιρετική για το δεύτερο, άσχετα αν επί

του φυσικού εδάφους αυτή είναι μερικά μέτρα πιο πίσω. Βλέπουμε και φαινόμενα όπου μια «εξαιρετική» τοποθεσία γίνεται κάκιση, όταν στην πορεία του χρόνου αυτό που σας πούλησαν κάποτε σαν «απρόσκοπτη θέση» γίνεται αποφραγμένη θέση, επειδή ο τάδε πήρε άδεια να κτίσει έναν ουρανοξύστη μπροστά σας.

Επιθεώρηση. Ποτέ, μα ποτέ δεν πρέπει να μπειτε σε διαδικασία αγοράς χωρίς να το δείτε επιτόπου. Το λέω επειδή κατά καιρούς ακούονται κάποιιοι που λένε το περιβόητο, «ούτε ξέρω πού είναι, το αγόρασα αθώρην...!». Η επιτόπια επιθεώρηση θα καταδείξει πάρα πολλά και θα σας βάλει σε μια σωστή προοπτική για όλες σχεδόν τις παραμέτρους. Και αν έχετε χρόνο να περπατήσετε την πρώτη φορά, να το ξαναδείτε, ξανά και ξανά, σε διαφορετικές ώρες της μέρας. Να πάρете και τους τεχνικούς σας συμβούλους. Έτσι θα μπορέσετε να λάβετε μια σωστή και ενημερωμένη απόφαση.

Διατηρητέο ή όχι; Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε αν το ερειπωμένο κτήριο είναι διατηρητέο ή όχι. Αν είναι διατηρητέο πρέπει να ξέρουμε τις απαιτήσεις ως προς την πλήρη επαναφορά του επειδή το κόστος μπορεί να είναι σχετικά πιο μεγάλο. Από την άλλη υπάρχουν φορολογικά κίνητρα και επιδοτήσεις. Επίσης, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε αν υπάρχει ανεξάντλητος συντελεστής δόμησης τον οποίο μπορούμε είτε να πουλήσουμε ή/ και να αξιοποιήσουμε επιτόπου, νοουμένου ότι το τεμάχιο γης το επιτρέπει. Αν δεν είναι διατηρητέο θα πρέπει να δούμε άλλα στοιχεία για τον φέροντα οργανισμό (σκελετό) και τη στατική του επάρκεια. Φυσικά για να κριθεί αν είναι κατεδαφιστέο ή όχι

θα πρέπει να δούμε και τον συντελεστή δόμησης που έχει. Αν αυτός είναι πολύ μεγαλύτερος από αυτόν που επιτρέπεται σήμερα τότε ενδεχομένως να πρέπει να πασχίσουμε να διατηρήσουμε το υφιστάμενο κτήριο.

Δεσμεύσεις προς τρίτους. Ο τίτλος ιδιοκτησίας πρέπει να είναι πεντακάθαρος. Δεν πρέπει να υπάρχουν εμπόγματα βάρος όπως υποθήκες, σημειώσεις, δικαιώματα επικαρπίας και οίκησης, όπως και δεν πρέπει να υπάρχουν δεσμεύσεις προς το Δημόσιο, όπως για παράδειγμα, διατάγματα απαλλοτριώσεων, ουσιαστική ρυμοτομία που να αλλοιώνει ουσιαστικά τις δυνατότητες του ακινήτου κ.λπ.

Υπολογισμοί. Κάνετε τους υπολογισμούς σας. Πρέπει να έχετε ασφαλείς ενδείξεις για το πού θα είναι η αξία μόλις ολοκληρωθεί το έργο και πώς αυτή συγκρίνεται με τον άμεσο ανταγωνισμό. Η πιο πάνω ιεράρχηση είναι δική μου. Δεν αποτελεί εγχειρίδιο. Είναι όμως ένας αξιόπιστος οδηγός. Εσείς μπορείτε να κάνετε τη δική σας ιεράρχηση, να προσθέσετε περισσότερες παραμέτρους, αλλά μην αφαιρέσετε και δεν θα χάσετε.

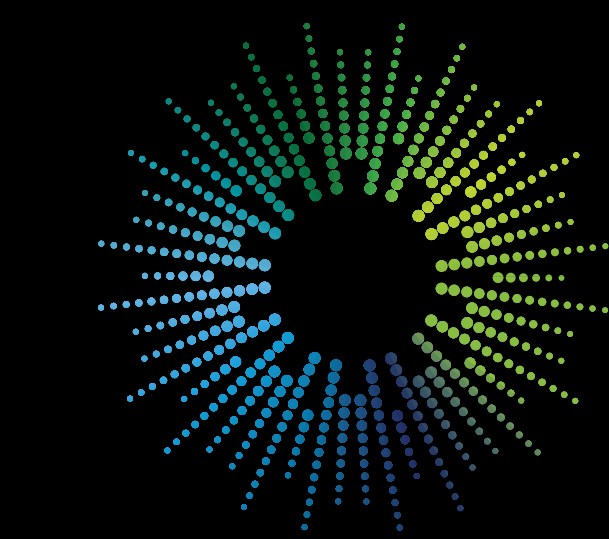
Όταν τελειώσετε την άσκηση θα καταλάξετε στο συμπέρασμα πως το €1 εκατ. είναι συμφέρουσα τιμή, ή αντικειμενική τιμή, ή υπερβολικά ψηλή τιμή. Το μέτρο σύγκρισης θα είναι η επενδυτική αξία του ακινήτου που εσείς δίνετε σε αυτό και πως αυτή συγκρίνεται με την τιμή. Αν είναι χαμηλότερη από την τιμή δεν αγοράζετε. Αν είναι ψηλότερη αγοράζετε. Αν είναι η ίδια τότε θα είστε επενδυτικά αδιάφοροι.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte

Φορολογικός Οδηγός 2018

Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax

Αλλάζουν νομοθεσίες και λύνονται τα χέρια τραπεζών για τα ΜΕΔ

Πέντε νομοσχέδια αναμένεται να ψηφισθούν πριν από το κλείσιμο της Βουλής για τις θερινές διακοπές

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Αυστηρό χρονοδιάγραμμα έχει τεθεί για την ενίσχυση του νομοθετικού πλαισίου των τραπεζών, αφού εντός ολίγου θα βρισκόμαστε στα μέσα του 2018 και καμία νομοθεσία από τις υφιστάμενες ή από αυτές που αναμένονται δεν έχουν ψηφιστεί ή και εφαρμοστεί. Αυτό όμως αναμένεται να αλλάξει, καθώς πριν από το κλείσιμο των εργασιών της Βουλής για τις θερινές διακοπές θα έχουν συζητηθεί και θα έχουν ψηφιστεί συνολικά πέντε νομοθεσίες που θα πλαισιώνουν τις τράπεζες. Οι κυπριακές τράπεζες αναμένεται τον Σεπτέμβριο να έχουν στη «φαρέτρα» τους νέα όπλα για αντιμετώπιση του τέρατος των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων. Τα πέντε νομοσχέδια συνοψίζονται ως εξής: Πρώτον με τροποποιητικό νομοσχέδιο θα αλλάξει το πλαίσιο αφερεγγυότητας, δεύτερον ο νόμος για πώληση των δανείων, τρίτον θα γίνει πιο αυστηρός ο νόμος των εκποιήσεων, τέταρτον θα εισχωρήσει στα τραπεζικά δεδομένα ο νόμος για την τιτλοποίηση των δανείων, και πέμπτον θα δημιουργηθεί ο Φορέας Διαχείρισης Δανείων, γνωστός και ως «Εοτία». Αυτά τα πέντε όπλα αναμένεται να λειτουργήσουν καταλυτικά για την εξυγίανση των κυπριακών τραπεζών, ικανοποιώντας παράλληλα «τα θέλω» των ευρωπαϊκών αρχών και εσποπτών. Προς αυτή την κατεύ-

θυνση πιάζουν εδώ και περίπου ένα χρόνο, με τις πρώτες αναφορές που είχε καταγράψει και η «Κ» να έδειχναν απογοήτευση για τον νόμο των εκποιήσεων και την αποτελεσματικότητά του. Σημαντική είναι η διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη για ιδιωτικοποίηση της Συνεργατικής

Το Υπουργείο Οικονομικών έχει αναλάβει τον βαρύ ρόλο σχεδιασμού των διαδικασιών, με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου να έχει για ακόμα μία φορά ρόλο παρατηρητή.

Κυπριακής Τράπεζας, καθώς με τον τρόπο της πίεσε προς αυτή την κατεύθυνση. Αρκετοί δε υποστηρίζουν πως όχι μόνο δεν πίεσε, αλλά καθόρισε την ατζέντα αυτή. Η κατάθεση των 2,35 δισεκατομμυρίων ευρώ από το κράτος στη ΣΚΤ και λαμβάνοντας η Κυπριακή Δημοκρατία ως εξασφαλίσεις το σύνολο των ΜΕΔ από το χαρτοφυλάκιο της τράπεζας, αριθμό συμμετοχών της ΣΚΤ σε διάφορες ιδιωτικές και συνεργατικές εταιρείες και αριθμό ακινήτων τόσο στις ελεύ-

θερες όσο και στις κατεχόμενες περιοχές, άνοιξε τον δρόμο για τη δημιουργία του κρατικού φορέα διαχείρισης δανείων, με τη συνολική αξία των εξασφαλίσεων της ΣΚΤ να ανέρχεται στα 7,6 δισ. ευρώ και να προσεγγίζει τα 10 δισ. ευρώ –σύμφωνα με την κυβέρνηση – εάν ληφθεί υπόψη η αξία των ακινήτων που εξασφαλίζουν αυτά τα ΜΕΔ.

Πίεσε η ΣΚΤ

Αλλά δεν σταματάει εκεί η πίεση της ΣΚΤ για τα παραπάνω νομοσχέδια. Και αυτό, διότι όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» και έχει καταγράψει σε προηγούμενη έκδοση, η τιμή που θα διατεθεί ο Συνεργατισμός στον προτιμητέο προσφοροδότη θα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ψήφιση των εν λόγω νομοσχεδίων. Επί της ουσίας, άλλη τιμή υπάρχει εάν δεν υπάρξει η αλλαγή των νομοθεσιών που πλαισιώνουν τις τραπεζικές εργασίες για μείωση των ΜΕΔ και άλλη εάν περάσουν αυτά τα νομοσχέδια. Η εκτελεστική εξουσία φαίνεται να έχει λάβει για τα «καλά» το μήνυμα, από τη συνάντηση που είχαν οι αρχηγοί των κομμάτων πριν από ενάμιση μήνα στο Προεδρικό Μέγαρο. Η ίδια υπενθύμιση έγινε και το βράδυ προτού καταθέσει στον Συνεργατισμό το κράτος τα συνολικά 2,5 δισ. ευρώ (συμπεριλαμβανομένου και των 150 εκατ. ρευστών διαθεσίμων). Να περάσουν πάση θυσία τα νομοσχέδια,

Η εκτελεστική εξουσία φαίνεται να έχει λάβει για τα «καλά» το μήνυμα, από τη συνάντηση που είχαν οι αρχηγοί των κομμάτων πριν από ενάμιση μήνα στο Προεδρικό Μέγαρο.

άρα να συζητηθούν εκ πρώτης και έπειτα να ψηφιστούν. Τη δεδομένη στιγμή, το Υπουργείο Οικονομικών έχει αναλάβει το βαρύ αυτό ρόλο, με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου να έχει ρόλο παρατηρητή. Το γεγονός αυτό από μόνο του ξενίζει κρατικούς φορείς αλλά και ιδιώτες, δείχνοντας πως η ΚτΚ για ακόμα μία φορά είναι απύσχα από τα οικονομικά και τραπεζικά δρώμενα. Μην ξεχνάμε πως το 2018 αποδεικνύεται ως ένα σημαντικό έτος για τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα, καθώς θα ληφθούν σημαντικές αποφάσεις.

Αλλαγές ένα προς ένα

Η μελέτη για τη βελτίωση του Πλαισίου Αφερεγγυότητας έχει γίνει ήδη με Υπουργείο Ενέργειας, Ευρωπαϊκή Επιτροπή και EBRD να παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο. Μην ξεχνάμε πως κάποιες από τις πρόνοιες του Πλαισίου που μπήκαν εξ αρχής – από καιρό μνημονίου – και είχαν θεωρηθεί ως καλές και σύγχρονες, από τότε η Τρόικα είχε συμφωνήσει πως χρειάζεται βελτίωση. Πόσο μάλλον τώρα, που ο χρόνος πιέζει για αποτελεσματική μείωση των ΜΕΔ και με τους Ευρωπαίους να έχουν χάσει την υπο-

μονή τους με τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα. Πρόσθετα, τράπεζες και κτηματολόγιο έχουν διαφορετικές πρακτικές για καταγραφή των πωληθέντων δανείων που έχουν ως εξασφαλίσεις ακίνητα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να πωληθούν μεγάλα πακέτα δανείων. Το κτηματολόγιο θέλει να καταγράψει ένα προς ένα τα μεταβιβαζόμενα ακίνητα – τίτλους ιδιοκτησίας τους, ενώ τράπεζες αναζητούν τη μαζική καταγραφή τους. Με τη διαφοροποίηση για την πώληση των δανείων αναμένεται να ξεδιαλύνει το εν λόγω ζήτημα και να λειτουργήσει καλύτερα η δευτερογενής αγορά ΜΕΔ.

Τεράστιο κομμάτι για την αλλαγή της νομοθεσίας θα είναι η βελτίωση του νόμου των εκποιήσεων. Τράπεζες αλλά και παράγοντες της αγοράς έχουν κατανοήσει πλέον πως οι εκποιήσεις δεν προχωρούν ως ήθελαν, και γι' αυτό θα υπάρξουν διαφοροποιήσεις που ίσως περιλαμβάνουν τη μείωση του ορίου αξίας της πρώτης κατοικίας από τις 350.000 ευρώ. Ταυτόχρονα, όμως, δεν θα είναι περιεργο να μπουν οι ηλεκτρονικές εκποιήσεις στο μενού, μοντέλο που εφαρμόζει η Ελλάδα και λειτουργεί. Πηγές ανα-

φέρουν ότι στο προφίλ του Κύπριου ενδεχομένως να ταιριάζουν περισσότερο οι ηλεκτρονικές εκποιήσεις, λόγω της μη φυσικής παρουσίας του στον χώρο της δημοπρασίας.

Ο νόμος της τιτλοποίησης των δανείων είναι ένα κεφάλαιο που αν και ήταν προγραμματισμένο να ανοίξει τον Μάρτιο στη Βουλή, καθυστέρησε. Πλέον είναι ένα από τα σίγουρα νομοσχέδια που θα εφαρμοστούν, δίνοντας την ευκαιρία στις τράπεζες να προσελκύσουν διαφορετικού είδους επενδυτές για να αγοράσουν ΜΕΔ. Με αυτό τον τρόπο ανοίγει η αγορά, αφού μπορεί να βρεθούν επενδυτές, οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα να αγοράσουν χαρτοφυλάκιο με δάνεια μεγάλου ρίσκου, αλλά χαμηλού.

Τέλος, το νομοσχέδιο για τη δημιουργία του Φορέα ονόματι «Εοτία» θα είναι πλέον μια τυπική διαδικασία μετά την ιδιωτικοποίηση του Συνεργατισμού, του διαχωρισμού του σε καλό και κακό κομμάτι και κρατώντας τα ΜΕΔ του στον Φορέα. Σε κατοπινό στάδιο θα βάλουν και άλλες τράπεζες τα τερματισμένα τους δάνεια και που έχουν ως εξασφάλιση πρώτη κατοικία.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ΓΙΑ ΟΛΑ
ΤΑ ΝΕΑ ΜΟΝΤΕΛΑ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΛΟΥΣΙΟ
ΠΟΛΥΣΕΛΙΔΟ ΕΝΘΕΤΟ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αχιλλειος πτέρνα των τραπεζών οι ολιγάρχες

Η Κύπρος παρουσιάζεται ως χώρος εξυπηρέτησής τους και καταλύτης της διεθνούς πολιτικής διαφθοράς και εκλογικών επεμβάσεων

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Οι **περίεργες**, αν όχι και ύποπτες, σχέσεις με Ρώσους ολιγάρχες ήταν η αχίλλειος πτέρνα του κυπριακού τραπεζικού συστήματος και αυτό αποδείχθηκε και το 2013 αλλά και σήμερα», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρώην κεντρικός τραπεζίτης Πανίκος Δημητριάδης. Σημειώνει πως η Κύπρος παρουσιάζεται ως χώρος εξυπηρέτησης ξένων ολιγαρχών, ενώ δεν παραλείπει να σημειώσει πως η πολιτική των πολιτογραφήσεων εγκυμονεί πολύ σοβαρούς κινδύνους για την Κύπρο, γιατί παρουσιάζεται διεθνώς ως η συνέχεια του «ξεπλύματος» Ρώσων και Ουκρανών ολιγαρχών. Ο κ. Δημητριάδης μιλάει και για τον Συνεργατισμό, σημειώνοντας πως δεν έχει ομοιότητες με τη Λαϊκή του 2013, καθώς «η Λαϊκή βρέθηκε στα χέρια του κράτους για μερικούς μήνες, ενώ η Συνεργατική Τράπεζα είναι στα χέρια του κράτους για πέντε χρόνια». Αναφερόμενος στους χειρισμούς του Συνεργατισμού και τον εμβολιασμό του με

Οι χειρισμοί που έγιναν για διαχείριση του προβλήματος του Συνεργατισμού δείχνουν πως η κυβέρνηση δεν πήρε το σωστό μάθημα από την κρίση.

2,5 δισ. από το κράτος χαρακτηρίζει τουλάχιστον περίεργο, η κυβέρνηση να αναλαμβάνει τον ρόλο της κεντρικής τράπεζας και διερωτάται γιατί δεν δόθηκε ρευστοτική στήριξη από την Κεντρική Τράπεζα. Μιλάει για τις πολιτικές πιέσεις και για τη διαβρωμένη ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας, ενώ δεν παραλείπει να σημειώσει την ανάγκη οι τράπεζες να απαρτίζονται από άτομα με πλούσια εμπειρία και γνώσεις στον τραπεζικό τομέα που να μην επιδέχονται πολιτικές ή άλλες πιέσεις.

—**Σήμερα μπορούμε όντως να μιλάμε για success story ή η κυπριακή οικονομία έχει να αντιμετωπίσει νέες προκλήσεις;**

—Δεν υπάρχει κανένα success story, ιδιαίτερα μετά την έξοδο της Κύπρου από το πρόγραμμα, στο οποίο ουσιαστικά οφείλεται η σταθεροποίηση που σημειώθηκε μέχρι το 2015. Συγκεκριμένα, το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο είχε υιοθετηθεί από το 2013-14, ως μέρος των υποχρώσεων της Κύπρου προς τους διεθνείς πιστωτές. Μετά την έξοδο από το πρόγραμμα, η ίδρυση και

λειτουργία του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού σε επίπεδο Ευρωζώνης σημαίνει ότι τα λάθη του παρελθόντος είναι λιγότερο πιθανό να επαναληφθούν. Όμως, γνωρίζουμε από τη μελέτη εκατοντάδων τραπεζικών κρίσεων, ότι κάθε κρίση είναι διαφορετική. Γι' αυτό δεν επιτρέπεται ο εφησυχασμός. Η Κύπρος συνεχίζει να έχει σήμερα ένα από τα υψηλότερα ποσοστά ΜΕΔ στον κόσμο. Αυτό από μόνο του αποτελεί μία μεγάλη πρόκληση, παρά το γεγονός ότι σήμερα οι τράπεζες έχουν καλύτερο ποσοστό κάλυψης των ΜΕΔ με προβλέψεις. Σημαίνει ότι οι τράπεζες απασχολούνται με το πρόβλημα αυτό αντί με τη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων που θα έπρεπε να είναι η κύρια τους ασχολία.

—**Η εκτίμησή σας ήταν πως για την οικονομική κρίση φταίει ολόκληρο το πολιτικοοικονομικό σύστημα, η διαπλοκή πολιτικών και τραπεζιτών. Σήμερα, μετά και τα όσα έχουν συμβεί, η διαπλοκή τραπεζιτών και πολιτικών ανήκει στο παρελθόν;**

—Δυστυχώς οι πρόσφατες εξελίξεις στον Συνεργατισμό, και όχι μόνο, δείχνουν ότι η Κύπρος δεν έχει πάρει τα σωστά διδάγματα από την κρίση. Χτίστηκε ένα αφήγημα παραπλανητικό, ούτως ώστε οι πραγματικές πολιτικές ευθύνες να μην έχουν αναληφθεί ακόμη, σε αντίθεση με χώρες όπως η Ιρλανδία και η Ισλανδία.

—**Αυτό που ήταν το δυνατό μας όπλο, η διαχείριση λογαριασμών των Ρώσων ολιγαρχών γυρίζει εναντίον μας εξαιτίας των κυρώσεων από τις ΗΠΑ;**

—Η δική μου εκτίμηση είναι ότι οι περίεργες, αν όχι και ύποπτες, σχέσεις με Ρώσους ολιγάρχες ήταν η αχίλλειος πτέρνα του κυπριακού τραπεζικού συστήματος και αυτό αποδείχθηκε και το 2013 αλλά και σήμερα. Όπως αναλύω στο βιβλίο μου τα βαθύτερα αίτια της κρίσης έχουν να κάνουν με το επιχειρηματικό μοντέλο που οδήγησε στην εισροή «γκρίζου» χρήματος από Ρωσία και Ουκρανία. Εξήγω, μάλιστα, ότι επίσημα τουλάχιστον οι ίδιες οι ρωσικές αρχές ανησυχούσαν από αυτό το γεγονός. Ας μ' μας διαφεύγει ότι η διευκόλυνση της εισροής μαύρου χρήματος ενθαρρύνει τη φοροδιαφυγή και τρέφει τη διαφθορά και την οικονομική και κοινωνική ανισότητα. Ο κ. Μεντβέντεφ, τον Μάρτη του 2013, μάλιστα αναφέρθηκε σε κλέψιμο των κλεμμένων που συνεχίζεται στην Κύπρο (παραφράστηκε Λένιν και Μάρξ). Δυστυχώς, η πολιτική ηγεσία της Κύπρου θεωρούσε τότε ότι η εξυπηρέτηση ολιγαρχών σημαίνει αυτόματα άριστες σχέσεις με την επίσημη Ρωσία. Κάτι που αποδείχθηκε πολύ λανθασμένο.

Δεν έχω καμιά βλέψη για οποιαδήποτε πολιτειακά αξιώματα, αλλά δεν θέλω ούτε να αποκλείσω την προσφορά μου στα κοινά, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Πανίκος Δημητριάδης.

Πιστεύω ήταν και ο λόγος που ανέμεναν — αφελώς θα έλεγα — βοήθεια από τη Ρωσία. Ούτε και σήμερα φαίνεται να αντιλαμβάνονται την πραγματικότητα. Το πρόγραμμα πολιτογράφησης «επενδυτών» εγκυμονεί πολύ σοβαρούς κινδύνους για την Κύπρο, γιατί παρουσιάζεται διεθνώς ως η συνέχεια του «ξεπλύματος» Ρώσων και Ουκρανών ολιγαρχών. Σήμερα, μάλιστα, σε αντίθεση με το 2013, η Ρωσία και ιδιαίτερα ο κ. Πούτιν και οι ολιγάρχες που είναι συνδεδεμένοι με αυτόν έχουν στοχοποιηθεί από ισχυρούς δυτικούς κύκλους, γιατί θεωρούν ότι έχει ευθύνες για πολλά αποσταθεροποιητικά γεγονότα διεθνώς και παρεμβάσεις σε εκλογές. Μόλις πριν από λίγες μέρες το Υπουργείο

Οικονομικών των ΗΠΑ πήρε μέτρα εναντίον αρκετών Ρώσων ολιγαρχών. Ένα τρανταχτό παράδειγμα είναι ο κ. Βέζελμπεργκ, ο οποίος είναι μεγαλύτερος της Τράπεζας Κύπρου και ο οποίος θεωρείται πολύ στενός συνεργάτης του κ. Πούτιν.

Ένα δεύτερο παράδειγμα είναι ο κ. Ολέγκ Ντεριπάσκα, για τον οποίο το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ αναφέρθηκε σε ισχυρισμούς ότι διέφθειρε κρατικούς αξιωματούχους και ότι διέταξε δολοφονία συγκεκριμένου επιχειρηματία. Σύμφωνα με την Guardian ο κ. Ντεριπάσκα είναι ένας από τους ολιγάρχες που επωφεληθήκαν από το πρόγραμμα πολιτογράφησης της Κύπρου. Γενικότερα, η Κύπρος

παρασιάζει πλέον ως ο χώρος όχι μόνον εξυπηρέτησης ξένων ολιγαρχών αλλά και ως καταλύτης της διεθνούς πολιτικής διαφθοράς και εκλογικών επεμβάσεων. Αυτές οι εξελίξεις είναι πάρα πολύ ανησυχητικές και πρέπει να προβληματίσουν τον κάθε Κύπριο πολίτη. Τα όποια οικονομικά οφέλη είναι πρόσκαιρα και δημιουργούν αυξημένους οικονομικούς κινδύνους για το μέλλον, όπως και για το περιβάλλον. Συμπερασματικά, λόγω των οικονομικών και πολιτικών κινδύνων που απορρέουν από το πρόγραμμα πολιτογράφησης θεωρώ ότι το πρόγραμμα αυτό δεν συμπίπτει στη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά στον πλουτισμό των ολίγων σε βάρος των πολλών.

Η αποχώρηση και η αποζημίωση

—**Κάποιοι διερωτούνται ακόμη για τη σύγκρουσή σας με τον Πρόεδρο και την αποχώρησή σας. Θεωρήθηκε πλουσιοπάροχη αποζημίωση, ενώ ελέγχεστε και για το ότι τα χρήματα μπήκαν τότε σε τράπεζα του Λονδίνου...**

—Το θέμα της αποζημίωσης είναι καθαρά προσωπικό, όπως και το γεγονός ότι ζω και εργάζομαι στην Αγγλία και είναι φυσιολογικό ο τραπεζικός μου λογαριασμός να βρίσκεται στη χώρα που ζω και εργάζομαι. Κάποιοι προσπάθησαν ακόμη και αυτό το γεγονός να το χρησιμοποιήσουν σε βάρος μου, λόγω πολιτικών σκοπιμοτήτων. Το θέμα δημοσίως συμφέροντος είναι γιατί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έκανε το παν για να πεισθώ να αποχωρήσω από τη θέση του διοικητή της ΚΤΚ — κάτι που δεν είναι συμβατό με τη Συνθήκη Ίδρυσης της Ε.Ε., η οποία κατοχυρώνει την ανεξαρτησία των Κεντρικών Τραπεζών και ιδιαίτερα των διοικητών τους. Παραπέμνω εκείνους που πράγματι ενδιαφέρονται να μάθουν τα γεγονότα που οδήγησαν την παραίτησή μου να διαβάσουν το βιβλίο μου.

—**Είκατε αποχωρήσει επεισοδιακά, τόσο από το πηδάλιο της ΚτΚ όσο και από την Κύπρο. Το ενδεχόμενο επιστροφής σας και ανάληψης κάποιας θέσης ως πολιτειακός αξιωματούχος είναι σενάριο απομακρυσμένο;**

—Όταν αποχώρησα τον Απρίλιο του 2014 το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου είχε ήδη αρχίσει να σταθεροποιείται. Μάλιστα, το ΔΝΤ σε έκθεσή του δύο μήνες αργότερα χαρακτήρισε τη σταθεροποίηση ως αξιοσημείωτο κατόρθωμα (remarkable achievement). Από δικής μου πλευράς προσπάθησα να κρατήσω θετικούς και χαμηλούς τόνους, ώστε η αποχώρησή μου να μην αποτελέσει έναυσμα νέων ερωτήσεων και προκλήσεων διεθνώς που ενδεχομένως να δημιουργούσαν συνθήκες αστάθειας. Δεν έχω καμιά βλέψη για οποιαδήποτε πολιτειακά αξιώματα, αλλά δεν θέλω ούτε να αποκλείσω την προσφορά μου στα κοινά. Υπενθυμίζω π.χ. ότι πολύ πριν από το 2012 είχα συμβάλει ποικιλοτρόπως στην ίδρυση και λειτουργία του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου στη Λεμεσό, την πόλη από την οποία κατάγομαι. Μεταγενέστερα, πλησιάζοντας την ηλικία που θα αφυπηρετήσω, ελπίζω να είμαι σε θέση ώστε να επισκέπτομαι την Κύπρο τακτικά.

Η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας διαβρώθηκε από το 2013

—**Η Κεντρική Τράπεζα είχε ρόλο και λόγο γι' αυτή την κατάσταση ή είναι ζήτημα καθαρά πολιτικής διαχείρισης;**

—Η ΚτΚ είχε και έχει λόγο στα τεκταινόμενα στο τραπεζικό σύστημα. Η εποπτεία π.χ. έχει την ευθύνη να αξιολογήσει την ικανότητα και καταλληλότητα των ανώτατων τραπεζικών στελεχών και των μελών του Δ.Σ. των τραπεζικών οργανισμών. Είναι ένας σημαντικός ρόλος, ο οποίος, όταν λειτουργεί αποτελεσματικά, διασφαλίζει την ορθή εταιρική διακυβέρνηση και την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων. Τα συμβούλια των τραπεζών πρέπει να απαρτίζονται από άτομα με πλούσια εμπειρία και γνώσεις στον τραπεζικό τομέα που να μην επιδέχονται πολιτικές ή άλλες πιέσεις, δηλαδή πρέπει να λειτουργούν με καθαρά επαγγελματικά κριτήρια. Η ίδια η Κεντρική Τράπεζα, δυστυχώς, υπόκειτο σε πολιτικές πιέσεις αναφορικά με το θέμα αυτό — αυτή είναι δυστυχώς η κυπριακή πραγματικότητα. Αν θυμάστε έγινε μεγάλος ντόρος το καλοκαίρι του 2013 για το πρώτο Δ.Σ. της Τράπεζας Κύπρου, και ασκήθηκε κριτική προς εμένα προσωπικά για δήθεν καθυστερήσεις. Οι δικές

μου οδηγίες προς το προσωπικό της εποπτείας ήταν να γίνουν οι αξιολογήσεις αντικειμενικά και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι πολιτικές πιέσεις. Δεν ήταν καθόλου εύκολο μέσα στο κλίμα που επικρατούσε. Δεν έχω καμιά αμφιβολία ότι αυτός ήταν και ένας από τους λόγους που κάποιοι δεν με ήθελαν στο πηδάλιο της ΚτΚ. Περιγράφω με λεπτομέρεια τη συνέβη τότε στο βιβλίο μου. Οφείλουμε να παραδειγματιστούμε από ό, τι έγινε τότε. Είναι γεγονός ότι η ανεξαρτησία της ΚτΚ διαβρώθηκε από τότε λόγω της αλλαγής της νομοθεσίας που έγινε τον Αύγουστο του 2013 και για την οποία η ΕΚΤ είχε εκφραστεί αρνητικά σε δύο γνωματεύσεις που δημοσιεύθηκαν τον ίδιο χρόνο. Η δημιουργία της θέσης των δύο εκτελεστικών που αναφέρονται στο Συμβούλιο και όχι στο/στην διοικητή προκαλεί προβλήματα στη λειτουργία της ΚτΚ, και σημαίνει ότι για να λειτουργεί ομαλά η ΚτΚ, η/ο διοικητής πρέπει να «βάζει νερό στο κρασί της/του». Το γεγονός παραμένει ότι μόνο η/ο διοικητής έχει προσαρτία της ανεξαρτησίας του/της. Χωρίς να γνωρίζω λεπτομέρειες, πιστεύω ότι αυτό ενδεχομένως να έχει λειτουργήσει

Τα συμβούλια των τραπεζών πρέπει να απαρτίζονται από άτομα με πλούσια εμπειρία και γνώσεις στον τραπεζικό τομέα που να μην επιδέχονται πολιτικές ή άλλες πιέσεις.

ανασταλτικά αναφορικά με την επιστροφή του τραπεζικού συστήματος στην πλήρη ομαλότητα.

—**Υπάρχουν ομοιότητες και κοινοί κίνδυνοι μεταξύ Συνεργατισμού και Λαϊκής του 2013;**

—Η περίπτωση του Συνεργατισμού μου φαίνεται πολύ διαφορετική. Εξ όσων γνωρίζουμε, δεν υπήρχε καθόλου ανάμειξη της Ε.Ε. στην απόφαση να αφεθεί η εκ νέου στήριξη της ΣΚΤ από το κράτος μετεκλογικά. Δεν υπήρχε κανένας λόγος για κάτι τέτοιο. Σε αντίθεση, η περίπτωση της Λαϊκής ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με τη σύναψη προγράμματος οικονομικής στήριξης

της Κύπρου. Όπως εξήγω στο βιβλίο μου, το Γιούρογκρουπ είχε αποφασίσει να περιμένει τις προεδρικές εκλογές ούτως ώστε η νέα κυβέρνηση να έχει ιδιοκτησία του προγράμματος. Μια άλλη σημαντική διαφορά είναι ότι η Λαϊκή βρέθηκε στα χέρια του κράτους για μερικούς μήνες, ενώ η Συνεργατική Τράπεζα είναι στα χέρια του κράτους για πέντε χρόνια.

—**Θα έπρεπε δηλαδή να είχαν ληφθεί νωρίτερα τα μέτρα για τον Συνεργατισμό;**

—Σίγουρα, το γεγονός ότι δεν μειώθηκαν τα ΜΕΔ όσο θα αναμενόταν σε βάθος πέντε χρόνων είναι ο κύριος λόγος για οποιεσδήποτε νέες κεφαλαιακές ανάγκες. Είναι θέμα διαχείρισης αλλά και θέμα νομοθεσίας που αφορά τις εκποιήσεις.

—**Ο εμβολιασμός της με 2,5 δισ. λύνει το πρόβλημα;**

—Δεν είμαι καθόλου σίγουρος, γιατί δεν γνωρίζω όλες τις λεπτομέρειες. Εξ όσων μας έχουν πει, η κρατική στήριξη δεν αφορά νέο κεφαλαιακό μαζιλάρι αλλά κυρίως ρευστοτική ένεση, η οποία αντικαθιστά καταθέσεις που έφυγαν αλλά δεν βοηθά στην απορρόφηση νέων ζημιών. Αν όντως είναι έτσι, διερω

τώμαι γιατί δεν δόθηκε ρευστοτική στήριξη από την ΚΤΚ. Είναι τουλάχιστον περίεργο η κυβέρνηση να αναλαμβάνει τον ρόλο της κεντρικής τράπεζας.

—Το ενδεχόμενο εξαγοράς του Συνεργατισμού από την Ελληνική Τράπεζα είναι ένα θετικό βήμα;

—Σίγουρα η διαχείριση του συνεργατισμού από το κράτος έχει αποδειχθεί προβληματική. Πιστεύω ότι η διαχείριση του δανειακού του χαρτοφυλακίου από μία καλώς διοικούμενη εμπορική τράπεζα, η οποία δεν θα επιδέχεται πολιτικές πιέσεις θα είναι ένα θετικό βήμα. Διερωτούμαι όμως τι θα κοστίσει η πώληση του Συνεργατισμού στον φορολογούμενο πολίτη — άμεσα ή έμμεσα. Δηλαδή αν τα ΜΕΔ μείνουν στα χέρια του κράτους, τότε το οποιαδήποτε τίμημα για το καλό μέρος πρέπει να σταθμιστεί με τις ζημιές που θα έχει ο φορολογούμενος σε βάθος χρόνου.

—**Πώς βλέπει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου σήμερα και τις εξελίξεις στον Συνεργατισμό; Υπάρχουν ανησυχίες;**

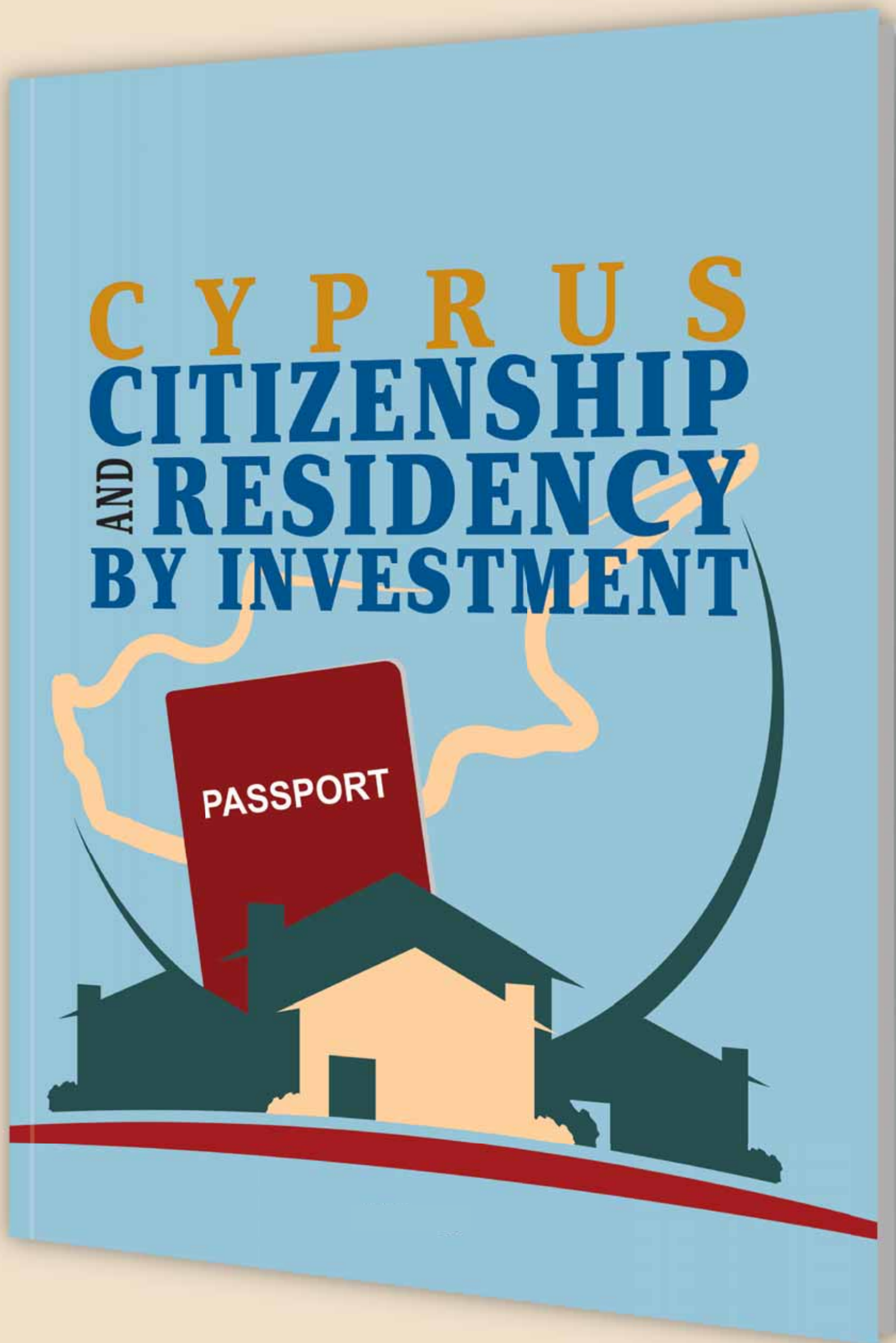
—Δεν είμαι καθόλου σίγουρος. Έχω την ίδια ερώτηση για να είμαι

ειλικρινής. Κρίνοντας από τα διάφορα δημοσιεύματα και διάφορες αρνητικές εξελίξεις στην Ευρωζώνη γενικότερα αναμένω, ότι θα υπάρξει περισσότερη συγκέντρωση εποπτικών και άλλων εξουσιών που έχουν σήμερα οι Κεντρικές Τράπεζες του Ευρωσυστήματος στο κέντρο. Και αυτό γιατί η περιφέρεια της Ευρωζώνης — συγκεκριμένα Κύπρος, Ελλάδα, Μάλτα, Λετονία, Σλοβενία — δεν έχει επιδείξει τον απαραίτητο σεβασμό στην ανεξαρτησία των κεντρικών τους τραπεζών και έχει δημιουργήσει πολλούς πονοκεφάλους στη Φραγκφούρτη και στις Βρυξέλλες. Είναι φυσιολογικό να υπάρχουν εξελίξεις που θα περιορίσουν την πολιτική επιρροή πάνω στις εποπτικές αρχές και τους διάφορους κινδύνους — περιλαμβανομένου και του «reputation risk» — που προέρχονται από τα τραπεζικά συστήματα της περιφέρειας που υπόκεινται σε πολιτικές πιέσεις. Λαμβάνοντας υπόψη πρόσφατα σχόλια του κ. Ντράγκι, αναμένω σημαντικές εξελίξεις αναφορικά με τη ρύθμιση και εποπτεία του πλαισίου καταπολέμησης ξεπλύματος και την παροχή έκτακτων ρευστότητας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΜΑΪΟΥ 2018 ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Τρέχουν την Περνέρα για να προλάβουν το καλοκαίρι

Εντός της εβδομάδας παραδίδεται μετά από δύο χρόνια κομμάτι της λεωφόρου

Της **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΑ**

Ξεκίνησε και επίσημα αρχές Απριλίου η καλοκαιρινή περίοδος, η οποία εκτιμάται ότι τουριστικά θα είναι πιο πετυχημένη από πέρσι. Σύμφωνα με τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού τα μηνύματα μέσω των αφίσων είναι θετικά, αφού για τη χειμερινή περίοδο (Νοέμβριος 2017 – Μάρτιος 2018) καταγράφηκε αύξηση της τάξης του 23,1% σε σύγκριση με την περσινή αντίστοιχη περίοδο. Και ενώ Αγία Νάπα και Πρωταράς έχουν προετοιμαστεί για το καλοκαίρι, το αγκάθι της Περνέρα παραμένει, ενώ καταγράφεται και διγλωσσία μεταξύ εργολάβου και δημοτικών αρχών για το πότε έπρεπε να έχει παραδοθεί το έργο, με τις εργασίες αυτό διάστημα να συνεχίζονται με εντατικούς ρυθμούς. Σύμφωνα με καλά ενημερωμένες πηγές της «Κ» εντός της εβδομάδας αναμένεται να παραδοθεί ένα μεγάλο μέρος του έργου το οποίο μάλιστα θα βοηθήσει και στην ομαλή κυκλοφορία των πολιτών.

Μέχρι τις 10 Μαΐου θα δοθεί ακόμη ένα μέρος ενώ μέχρι τις αρχές Ιουνίου η κατάσταση στη λεωφόρο θα είναι σαφώς καλύτερη, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις από αρμόδιες πηγές. Μετά και την ολοκλήρωση του έργου θα υπάρχει ποδηλατόδρομος μεγάλου μήκους, επαρκής οδικός φωτισμός, μεγάλα πεζοδρόμια και άλλες ανέσεις για πεζούς, ποδηλάτες και οδηγούς. Σε δηλώσεις του στην «Κ»

Οι παραλίες Πρωταρά και Αγίας Νάπας θεωρούνται ισχυρό χαρτί για τον τουρισμό της επαρχίας Αμμοχώστου, κατέχοντας μάλιστα και διεθνές διακρίσεις.

ο δήμαρχος Παραλιμνίου Θεόδωρος Πυρίλλης αφού χαρακτήρισε τις καθυστερήσεις από την πλευρά του εργολάβου απαράδεκτες, ευχήθηκε ο εργολάβος να τηρήσει τα χρονοδιαγράμματα για να μην πληγεί ο τουρισμός στον οποίο ποντάρουν αρκετά οι επιχειρηματίες της περιοχής.

Αλλά λέει ο εργολάβος

Οι εργασίες στη λεωφόρο Περνέρα άρχισαν την άνοιξη του 2016 με προγραμματιζόμενη ολοκλήρωση εντός 18 μηνών. Το έργο είναι πολεοδομικό και χρηματοδοτείται από το κράτος (80%) και από τον Δήμο Παραλιμνίου (20%). Παρά τις δεσμεύσεις του εργολάβου υπήρξε μεγάλη καθυστέρηση στην παράδοση του έργου, γεγονός το οποίο ξεσήκωσε αντιδράσεις από τους επιχειρηματίες της περιοχής. Από την έναρξη της ανάπλασης της λεωφό-

ρου ο Δήμος Παραλιμνίου στάθηκε στο πλευρό των επιχειρηματιών αφού έγιναν όλες οι απαραίτητες διευθετήσεις με τους υπεύθυνους του έργου έτσι ώστε να επηρεαστούν όσο το δυνατό λιγότερο οι επιχειρηματίες αλλά και ο τουρισμός της περιοχής. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων υποστηρίζει ότι η οικοδομική βιομηχανία και οι εργολάβοι μετά την οικονομική κρίση αντιμετώπιζουν ιδιαίτερα προβλήματα ρευστότητας και ίσως αυτός να είναι ένας από τους κύριους λόγους που καθυστέρησε η υλοποίηση του έργου. Σημειώνεται πως συχνά γίνονταν επισκέψεις στην περιοχή, ενώ στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του αλλά και του συμβολαίου το Τμήμα Δημοσίων Έργων προσπάθησαν να παρέχουν στον εργολάβο την απαραίτητη βοήθεια. Σε δηλώσεις του ο εργολάβος Κυριάκος Αβρααμίδης ανέφερε πως όσα έχουν ληχθεί περί καθυστερήσεων 6-8 μηνών δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, υποστηρίζοντας ότι η συμβατική ημερομηνία συμπλήρωσης του έργου ήταν η 31η Μαρτίου. Ο ίδιος ανέφερε επίσης ότι όποιες καθυστερήσεις υπήρξαν μέχρι και τέλος Μαρτίου δεν ήταν μόνο εξ υπαιτιότητας του ίδιου. «Υπήρξαν πολλοί παράγοντες που επηρέασαν την ημερομηνία αποπεράτωσης του έργου», δήλωσε.

Η άλλη όψη

«Ολόκληρο το τουριστικό οικο-

δόμημα της Κύπρου, αλλά και ο κάθε φορέας ξεχωριστά, οφείλουμε να εντείνουμε τις προσπάθειές μας, με συντονισμένη και σκληρή δουλειά να πετύχουμε βαθύτερη εμπέδωση της τουριστικής συνείδησης και κουλτούρας, στοχεύοντας στην προσφορά μιας ποιοτικής τουριστικής εμπειρίας στον περιηγητή» επισημαίνει ο ΚΟΤ με ανακοίνωσή του. Τόσο ο δήμαρχος Αγίας Νάπας Γιάννης Καρούσος όσο και ο διευθυντής Εταιρείας Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής Αμμοχώστου Λάκης Αβρααμίδης δήλωσαν στην «Κ» πως αναμένουν μια εξίσου καλή τουριστική σεζόν όπως την περυσινή για την επαρχία, με διαστήματα που η πληρότητα στα ξενοδοχεία έφτασε το 100%.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ξενοδόχοι της επαρχίας Αμμοχώστου αναμένουν ότι η πληρότητα μέχρι το τέλος Απριλίου θα ξεπεράσει το 70%, ενώ δηλώνουν ικανοποιημένοι από την αυξημένη τουριστική κίνηση που παρατηρήθηκε κατά την περίοδο των εορτών του Πάσχα.

Όπως δήλωσαν αρμόδιες πηγές στην «Κ», όσον αφορά τις ξενοδοχειακές υποδομές, το προσφερόμενο προϊόν στην επαρχία έχει αυξηθεί τόσο από αριθμητικής όσο και από ποιοτικής απόψεως, με τον αριθμό των τουριστικών κλινών να έχουν αυξηθεί περαιτέρω για την επερχόμενη καλοκαιρινή περίοδο.

Μάρτιος 2017. Ένα χρόνο πριν οι υπό κατασκευή δρόμοι στη Λεωφόρο Πρωταρά έμοιαζαν με λίμνη, μετά τις βροχές στην περιοχή.

Απρίλιος 2018. Σαφώς καλύτερη η εικόνα με το έργο σταδιακά να παίρνει σάρκα και οστά.

Πόλος έλξης οι παραλίες ελεύθερης Αμμοχώστου

Ισχυρό χαρτί εν γένει για τον κυπριακό τουρισμό αποτελούν οι περιοχές Πρωταρά και Αγίας Νάπας, προορισμοί οι οποίοι είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς τόσο σε ξένους όσο και σε Κύπριους τουρίστες. Πρόσφατα, μάλιστα, οι παραλίες Fig Tree Bay, Κόννος και Μακρόννησος κατατάχθηκαν στις 25 καλύτερες του κόσμου. Σύμφωνα με βαθμολογίες που δημοσίευσε ο γνωστός ιστότοπος TripAdvisor, οι τρεις παραλίες της επαρχίας έλαβαν υψηλές θέσεις: Το Fig Tree Bay 13η παγκοσμίως και 4η στην Ευρώπη, ο Κόννος κα-

τέλαβε τη 12η θέση στην Ευρώπη και ο Μακρόννησος στην Αγία Νάπα τη 18η θέση στην Ευρώπη. Οι τιμτικές διακρίσεις για την επαρχία όμως δεν σταματούν στα προαναφερόμενα, αφού μετά από έρευνα του ιστοτόπου Globehunters, τέσσερις παραλίες συγκαταλέγονται ανάμεσα στις δημοφιλέστερες στο instagram με βάση και τις δημοσιεύσεις που γίνονται από τουρίστες αλλά και από Κύπριους. Έτσι η παραλία του Nissi Beach συγκαταλέγεται στις πρώτες τρεις παραλίες με 124.910 φωτογραφίες στο

instagram, στις πρώτες 60 θέσεις φιγουράρει το Fig Tree Bay το οποίο κατατάχθηκε στην 20ή θέση, ο Κόννος στην 40ή και ο Μακρόννησος στην 53η θέση. Τα στοιχεία αυτά συνάδουν και με έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τον Δήμο Αγίας Νάπας σύμφωνα με την οποία διαφαίνεται ότι και οι Κύπριοι αλλά και οι ξένοι τουρίστες επισκέπτονται την Αγία Νάπα με βασικό κριτήριο προτίμησης τις παραλίες, τον ήλιο αλλά και τη νυχτερινή διασκέδαση. Άξιο αναφοράς μέσα στο ίδιο πλαίσιο είναι ότι το γεγονός

ότι οι ξένοι επισκέπτες που προτιμούν να επισκέπτονται την Αγία Νάπα, ηλικιακά συγκαταλέγονται μεταξύ 18 και 24 ετών. Το στοιχείο αυτό όμως δεν έρχεται σε αντίθεση με το επίσης μεγάλο ποσοστό προσέλευσης που καταγράφουν και επισκέπτες των 65 ετών και πάνω. Αμφότερα τα δεδομένα αυτά καταδεικνύουν και το εύρος των αναγκών που καλύπτονται αλλά και των επιλογών που παρέχονται κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου, και το οποίο καλύπτει ένα μεγάλο ηλικιακό φάσμα.

Το Nissi Beach να συγκαταλέγεται στις πρώτες τρεις παραλίες με 124.910 φωτογραφίες στο instagram.

ΑΠΟΨΗ / Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ**

Αναβάθμιση του εποπτικού ρόλου της ΕΚΚ

Η ανάπτυξη και η πρόοδος της κυπριακής κεφαλαιαγοράς παραμένει ένας από τους βασικούς στόχους της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (ΕΚΚ). Ο αριθμός, το μέγεθος και το είδος των εποπτευόμενων οργανισμών, καθώς επίσης η πολυπλοκότητα της δομής και των εργασιών τους, διευρύνεται συνεχώς πολλαπλασιάζοντας τον όγκο της εποπτικής εργασίας που καλείται η ΕΚΚ να διεκπεραιώσει. Επίσης, οι όλο και πολυπλοκότερες και λεπτομερέστερες Οδηγίες και Κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που τέθηκαν πρόσφατα ή αναμένεται να τεθούν σύντομα σε ισχύ, αυξάνουν σε πολύ μεγάλο βαθμό τις εποπτικές υποχρεώσεις και αρμοδιότητες της ΕΚΚ, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι εποπτικές αρμοδιότητες της Επιτροπής έχουν διευρυνθεί σημαντικά την τελευταία πενταετία με τη συμπερίληψη νέων ομάδων εποπτευομένων, περιλαμβανομένων των επενδυτικών ταμείων και των διαχειριστών τους, καθώς επίσης και των παρόχων διανομικών υπηρεσιών. Από το 2011 μέχρι και το 2017 η ανάπτυξη του τομέα ξεπέρασε το 150%. Οι εποπτευόμενοι της ΕΚΚ από 247 το 2011 ανέρχονται σήμερα σε 619, ενώ βρίσκονται σε διαδικασία αδειοδότησης άλλες 100 αιτήσεις. Το 2017 συνεχίστηκε η εξέταση αιτήσεων, με αποτέλεσμα να λάβουν έγκριση 93 οντότητες, εκ των οποίων οι 42 δραστηριοποιήθηκαν στις συλλογικές επενδύσεις, οι 37 στην

παροχή επενδυτικών υπηρεσιών και οι 14 στην παροχή διοικητικών υπηρεσιών.

Αξιοπιστία της αγοράς

Ο όγκος εργασίας που καλείται η ΕΚΚ να διεκπεραιώσει ως προς την επαρκή εποπτεία των οντοτήτων αυτών, για να διασφαλίζεται η αξιοπιστία της αγοράς η οποία είναι βασική προϋπόθεση για προοδευτική νέων επενδύσεων και κατ'επέκταση για την περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας και την ενδυνάμωση της θέσης της Κύπρου ως διεθνούς χρηματοοικονομικού κέντρου, είναι τεράστιος. Το ενδιαφέρον αυτό αδιαμφισβήτητα καταδεικνύει ότι η Κύπρος εξακολουθεί να συγκεντρώνει ουσιαστικά πλεονεκτήματα και να αποτελεί ελκυστικό επενδυτικό προορισμό. Από τη δραστηριοποίηση των εποπτευόμενων, πέραν της ανακαίτησης της ανεργίας με την εργοδότηση υψηλού μορφωτικού επιπέδου προσωπικού (την τελευταία πενταετία ο αριθμός των εργοδοτούμενων διπλασιάστηκε από 3.000 σε 6.000), την εννοικίαση γραφειακών χώρων, την αγορά υπηρεσιών όπως για παράδειγμα από ελεγκτικούς και νομικούς οίκους και την ενίσχυση της τουριστικής βιομηχανίας της χώρας μας, ενισχύονται σημαντικά και τα έσοδα του κράτους, μέσω της καταβολής σημαντικών φορολογιών.

Η διατήρηση της δυναμικής της Κύπρου στην παροχή χρημα-

τοοικονομικών υπηρεσιών, προϋποθέτει αξιοποίηση των διαφόρων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών, καινοτομιών και εφαρμογών (Fintech). Ανάμεσα σε αυτές περιλαμβάνονται, η τεχνολογία block chain, το Robo portfolio management και το Robo advice, καθώς επίσης και η διαδικτυακή μικροχρηματοδότηση μέσω πλατφόρμων, γνωστή ως Crowdfunding, η οποία θα χρησιμοποιείται νεοσύστατες εταιρείες για να προσφέρουν καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες. Επίσης, η ΕΚΚ προτίθεται να διερευνήσει και τις δυνατότητες που παρέχει η εποπτική τεχνολογία, γνωστή ως RegTech, η οποία αφορά εξειδικευμένα ηλεκτρονικά συστήματα, για να διαπιστώσει κατά πόσο θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της περαιτέρω ενίσχυσης της αποτελεσματικής άσκησης του εποπτικού της ρόλου, αλλά και στη βελτίωση των εσωτερικών της διαδικασιών. Όλα τα παραπάνω καταδεικνύουν ότι είναι επιβεβλημένο η ΕΚΚ να συνεχίσει να έχει στη διάθεσή της τις απαιτούμενες εξουσίες και να ενδυναμώνεται περαιτέρω με τους απαραίτητους πόρους για να είναι σε θέση να ανταποκριθεί με επάρκεια στο σημαντικότερο ρόλο που καλείται να επιτελέσει ως Εποπτική Αρχή.

Η κ. Δήμητρα Καλογήρου είναι πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου.

Εκθεση σταδιοδρομίας από το Frederick

Την ευκαιρία να γνωρίσουν πέραν των 40 σημαντικότερων και μεγαλύτερων εταιρειών στον τομέα της Μηχανικής, της Επιστήμης και της Τεχνολογίας θα έχουν φοιτητές, απόφοιτοι αλλά και υποψήφιοι φοιτητές στην εξειδικευμένη έκθεση σταδιοδρομίας με την ονομασία Engineering, Science and Technology Career Fair 2018. Η έκθεση αυτή διοργανώνεται από την Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Frederick την προσεχή Τρίτη, 24 Απριλίου, από τις 5 έως τις 8 το απόγευμα στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου στη Λευκωσία. Όπως υποστηρίζει οι οργανωτές της εκδήλωσης με τους οποίους ήρθε σε επαφή η «Κ», η έκθεση αυτή είναι μοναδική στο είδος της, αφού απευθύνεται τόσο σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και απόφοιτους Πολυτεχνικών Σχολών, όσο και σε μαθητές που θέλουν να ξεκινήσουν τις σπουδές τους στους τομείς της Μηχανικής, της Επιστήμης ή της Τεχνολογίας.

Η έκθεση αυτή όπως υποστηρίζουν οι ίδιοι μπορεί να προσφέρει τεράστια οφέλη σε όσους επιλέξουν να παρευρεθούν. Η Έκθεση Σταδιοδρομίας αποτελεί ένα κομμάτι της γενικότερης φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου, που θέλει τους φοιτητές να έρχονται σε επαφή με τη βιομηχανία ακόμα και κατά τη διάρκεια των σπουδών τους μέσω της πρακτικής άσκησης, αλλά και να έχουν εμπλοκή σε ερευνητικές ομάδες του Πανεπιστημίου.

Φοιτητές και απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Frederick αλλά και άλλων πανεπιστημίων θα έχουν την ευκαιρία να μάθουν τις επαγγελματικές προοπτικές της εργασίας και να γνωρίσουν από κοντά πιθανούς μελλοντικούς εργοδότες. Μέσα από αυτή τους την επαφή απόφοιτοι αλλά και φοιτητές που βρίσκονται στο τέλος των σπουδών

Την επερχόμενη Τρίτη το Engineering, Science and Technology Career Fair 2018.

τους θα έχουν την ευκαιρία να υποβάλουν τα βιογραφικά τους σημειώματα προς αξιολόγηση στις εταιρείες που θα συμμετάσχουν, αποκτώντας έτσι σύνδεση με την αγορά εργασίας. Σημειώνεται ότι, όπως ανέφεραν στην εφημερίδα, οι διοργανωτές σε περιπτώσεις που το πανεπιστήμιο προχώρησε σε παρόμοιες εκδηλώσεις, εταιρείες προσήλθαν με ανοικτές θέσεις εργασίας, προσφέροντας τη δυνατότητα σε απόφοιτους να τις διεκδικήσουν, ξεκινώντας έτσι την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Παράλληλα, οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα, μέσα από τη συζήτηση με εταιρείες, να τους δοθεί η ευκαιρία να πραγματοποιήσουν σε κάποια εξ αυτών την πρακτική τους άσκηση, δημιουργώντας έτσι και τις

προϋποθέσεις για μελλοντικές συνεργασίες.

Για μελλοντικούς φοιτητές

Εκτός από φοιτητές και απόφοιτους, η έκθεση αυτή απευθύνεται και σε υποψήφιους φοιτητές, οι οποίοι θα έχουν την ευκαιρία να πληροφορηθούν για τα καινοτόμα προγράμματα σπουδών που προσφέρει το Πανεπιστήμιο Frederick. Οι διοργανωτές της έκθεσης τόνισαν στην «Κ» ότι είναι πολύ σημαντικό για τους υποψήφιους φοιτητές να δουν από πρώτο χέρι τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους τομείς στους οποίους και οι ίδιοι θα ασχοληθούν στο μέλλον, αφού, μέσα από την επαφή τους με τους αντιπροσώπους εταιρειών και οργανισμών, θα μπορούν να ανακαλύψουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να επιτύχουν στους τομείς της Μηχανικής, της Επιστήμης και της Τεχνολογίας. Επιπρόσθετα, θα έχουν την ευκαιρία να συνομιλήσουν με φοιτητές του Πανεπιστημίου οι οποίοι θα τους παρουσιάσουν πτυχιακές εργασίες - κατασκευές, εφαρμογές και επιτεύγματα- από συμμετοχές και διακρίσεις σε παγκόσμιους διαγωνισμούς. Επίσης, θα μπορούν να ενημερωθούν αλλά και να δηλώσουν συμμετοχή στο πρωτοποριακό τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού, e-melion, το μοναδικό τεστ που εκτός από τα ενδιαφέροντα ενός εκάστου, αξιολογεί και αναλύει την προσωπικότητα και τις ικανότητες.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Αποπληθωρισμός λόγω μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος

Υποχώρησε ο τιμάρithμος τον Μάρτιο – Οι φόροι ανέβασαν τις τιμές το 2017

Με αρνητικό πληθωρισμό –κάτι που γίνεται για δεύτερη φορά μέσα στο 2018– έκλεισε ο Μάρτιος, στοιχείο που συνηγορεί στην εκτίμηση περί στασιμότητας της οικονομίας.

Η μείωση των τιμών δεν μεταφράζεται εν προκειμένω σε ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών, καθώς την ίδια ώρα το διαθέσιμο εισόδημα παραμένει εξαιρετικά περιορισμένο.

Μάλιστα, η οικονομία κινδυνεύει να περάσει από τη στασιμότητα στην ύφεση, καθώς οι καταναλωτές, βλέποντας τις τιμές να υποχωρούν, προσδοκούν σε περαιτέρω μείωσή τους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Αρχή, ο δείκτης τιμών καταναλωτή υποχώρησε κατά 0,2% τον Μάρτιο, ύστερα από μία αναιμική αύξηση κατά 0,1% τον Φεβρουάριο.

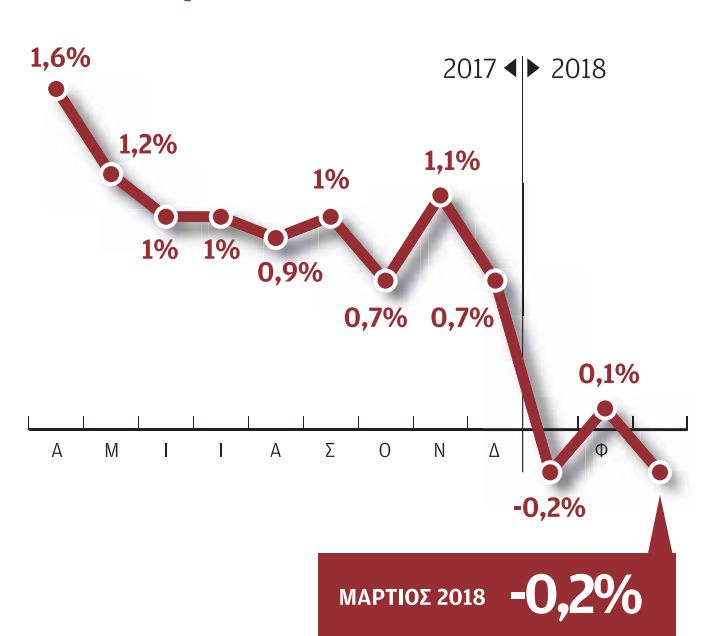
Αξίζει να σημειωθεί ότι και τον Ιανουάριο είχαν καταγραφεί αποπληθωριστικές τάσεις, όταν ο δείκτης τιμών καταναλωτή υποχώρησε κατά 0,2% σε ετήσια βάση. Τότε, μάλιστα, ήταν η πρώτη φορά από τον Νοέμβριο του 2016 (-0,9%) που είχε καταγραφεί αρνητικός πληθωρισμός στην ελληνική οικονομία.

Τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους ο δείκτης τιμών καταναλωτή σημείωσε μηδενική μεταβολή, ενώ όλο το 2017 καταγράφηκε θετική μεταβολή.

Μειώσεις σε ετήσια βάση καταγράφηκαν στις ακόλουθες ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών:

- 0,8% στη «Διατροφή και μη

Ετήσιες μεταβολές Δείκτη Τιμών Καταναλωτή

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η οικονομία κινδυνεύει να περάσει από τη στασιμότητα στην ύφεση.

αλκοολούχα ποτά», λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε ψωμί και δημητριακά, αρνί και κατσίκι, πουλερικά, νωπά ψάρια, νωπά φρούτα, νωπά λαχανικά, πατάτες.

- 1,7% στη «Στέγαση», λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε

ενοίκια κατοικιών, ηλεκτρισμό, φυσικό αέριο.

- 0,3% στην «Ενδυση και υπόδυση».

• 2,1% στα «Διαρκή αγαθά – Είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες», λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε έπιπλα και διακοσμητικά, υφαντουργικά προϊόντα οικιακής χρήσης, είδη άμεσης κατανάλωσης νοικοκυριού.

- 0,3% στην «Υγεία», λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε φαρμακευτικά προϊόντα και οδοντιατρικές υπηρεσίες.
- 0,1% στις «Επικοινωνίες»,

λόγω μείωσης κυρίως των τιμών στον εξοπλισμό τηλεφωνίας και τηλεομοιοτυπίας.

- 1,3% στην «Αναψυχή - Πολιτιστικές δραστηριότητες».
- 2,2% στα «Άλλα αγαθά και υπηρεσίες», λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε άλλα είδη ατομικής φροντίδας, ασφάλιστρα οχημάτων.

Από την άλλη, αυξήσεις κατά 6,1% καταγράφονται στην ομάδα «Αλκοολούχα ποτά και καπνός», λόγω κυρίως της αύξησης κατά 8,9% στις τιμές του καπνού.

Υπενθυμίζεται ότι οι καπνοβιομηχανίες προχώρησαν το καλοκαίρι του 2017 σε αυξήσεις στις τιμές των προϊόντων καπνού, μετακυλιώντας την τελευταία αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης που είχε γίνει στα τέλη του 2016.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το ΑΕΠ η συνολική καταναλωτική δαπάνη το τέταρτο τρίμηνο του 2017 υποχώρησε κατά 0,3% σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο του 2017, αλλά και σε σύγκριση με το τέταρτο τρίμηνο του 2016. Η τελική καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών με βάση τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ διαμορφώθηκε το 2017 σε 118,31 δισ. ευρώ, έναντι 116,82 δισ. ευρώ το 2016.

Ωστόσο, η αύξηση αυτή δεν μπορεί να αντισταθμίσει ακόμη τις απώλειες των τελευταίων ετών. Το 2009 για παράδειγμα, η τελική καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών είχε διαμορφωθεί σε 157,39 δισ. ευρώ.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

900 εκατ. δολ. για αγορά 67 μεταχειρισμένων πλοίων από Έλληνες εφοπλιστές

Στο σύνολο των 414 μεταχειρισμένων ποντοπόρων πλοίων τα οποία πουλήθηκαν κατά το πρώτο τρίμηνο του 2018 διεθνώς, οι Έλληνες πλοιοκτήτες κατέχουν και πάλι την πρώτη θέση μεταξύ των αγοραστών.

Το ποσό που επενδύθηκε σε αυτά τα πλοία αγγίζει τα 900 εκατομμύρια δολάρια για 67 ποντοπόρα, σύμφωνα με υπολογισμούς του ναυλομεσιτικού οίκου Allied Shipbroking. Σύμφωνα με τα δεδομένα αυτά, ελληνικά συμφέροντα αγόρασαν 45 φορτηγά πλοία, 15 δεξαμενόπλοια, 6 πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων και ένα μεταφοράς υδροποιημένου αερίου.

Την ίδια ώρα, οι Έλληνες πλοιοκτήτες είναι, μετά τους Γερμανούς και τους Ιάπωνες, οι τρίτοι μεγαλύτεροι πωλητές στο τρίμηνο έχοντας εκποιήσει 37 μεταχειρισμένα πλοία έναντι 674,2 εκατομμυρίων δολαρίων.

Στους αγοραστές δεύτεροι μετά τους Έλληνες είναι οι Κινέζοι με 53 πλοία, αθροιστικής αξίας 607 εκατομμυρίων και τρίτοι οι Γερμανοί με 43 πλοία, εμπορευματοκιβωτίων στη συντριπτική πλειονότητα, έναντι 272 εκατομμυρίων. Σε κάθε περίπτωση, ελληνικά συμφέροντα εμφανίζονται να αγοράζουν το ένα από κάθε έξι πλοία που πουλήθηκαν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου τριμήνου.

Μεγάλο μέρος των επενδύσεων αυτών χρηματοδοτήθηκε τόσο από τις πωλήσεις παλαιότερων ή άλλων τύπων πλοίων και έσοδα από διαλύσεις όσο και από ίδια κεφάλαια και δανεισμό. Να σημειωθεί πως το τελευταίο διάστημα ελληνικά μεγάλα δεξαμενόπλοια ναυπήγησαν των αρχών της δεκαετίας του '90 πήραν τη ρότα για τα διαλυτήρια της Ασίας. Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του ναυλο-

Στους αγοραστές δεύτεροι, μετά τους Έλληνες, είναι οι Κινέζοι με 53 πλοία, αθροιστικής αξίας 607 εκατ. δολαρίων.

μεσιτικού οίκου Gibson, μέχρι τα μέσα Μαρτίου, οι διαλύσεις δεξαμενόπλοιων για σκραπ είχαν ξεπεράσει σε όγκο τις συνολικές διαλύσεις τάνκερ του 2017. Κατά τον ναυλομεσιτικό οίκο Clarksons, η αγορά για τα τάνκερ μεταφοράς αργού και προϊόντων έχει δει τα χαμηλά της και έτσι ενδέχεται να είναι κατάλληλη περίοδος για επενδύσεις σε νέο τονάζ.

Τα 15 δεξαμενόπλοια που αγοράστηκαν από ελληνικά συμφέροντα από τη δευτερογενή αλλά και τα 86 συνολικά κατά το πρώτο τρίμηνο από όλες τις εθνικότητες δείχνουν πως η αγορά έχει ήδη κινηθεί προς αυτή την κατεύθυνση.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Καταστατική και Τακτική Γενική Συνέλευση

Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλεί Καταστατική και Τακτική Γενική Συνέλευση την Τετάρτη 2η Μαΐου 2018 στο οίκημα του Συνδέσμου Παλαιών Προσκόπων Λευκωσίας και ώρα 17.30 μμ.

Θέματα ημερήσιας διάταξης :

1. Εκλογή Προεδρείου της Συνέλευσης.
2. Καταστατικές αλλαγές βάσει του νέου Νόμου περί Σωματίων
3. Απολογισμός πεπραγμένων του απερχόμενου Δ. Σ.

4. Έκθεση Ταμιακής Κατάστασης.
 5. Έκθεση Ελεγκτών.
 6. Ερωτήσεις-Απαντήσεις επί του απολογισμού και των οικονομικών.
 7. Εκλογή Εφορευτικής Επιτροπής.
 8. Εκλογές
- Καλούνται όλα τα μέλη να παραστούν.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Γιάννης Ξενίδης, Πρόεδρος
Τούλα Δράκου, Γραμματέας

Νέο Σημείο Εξυπηρέτησης Kronos Express στη Λευκωσία!

Η εταιρεία Ταχυμεταφορών (Courier) Kronos Express, στα πλαίσια της δέσμευσης της για συνεχή αναβάθμιση της ποιότητας εξυπηρέτησης των πελατών, εταιρειών και ιδιωτών, ανακοινώνει την έναρξη της λειτουργίας νέου Σημείου Εξυπηρέτησης στη Λευκωσία, στην Διγενή Ακρίτα 1 (Γωνία Διγενή Ακρίτα με Λεωφ. Λάρνακος).

Το νέο αυτό Σημείο Εξυπηρέτησης στο κέντρο της πόλης, έρχεται να προστεθεί στο ευρύ δίκτυο της εταιρείας αφού, ως γνωστό, η Kronos Express

διαθέτει Σημεία Εξυπηρέτησης εντός όλων των Ταχυδρομικών Γραφείων, πέραν των δικών της σημείων σε όλες τις πόλεις. Ταυτόχρονα, με καθημερινά δρομολόγια σε πάνω από 240 κοινότητες, εκτελεί αποστολές δεμάτων και φακέλων σε κάθε γωνιά της Κύπρου.

Βρείτε το νέο Σημείο Εξυπηρέτησης στο Google Maps: <https://goo.gl/maps/8iWjiwbWGr52>
Αποστολές δεμάτων και φακέλων, σε κάθε γωνιά της Κύπρου, Γρήγορα - Αξιοπιστα - Οικονομικά!

Το **KANALI 6**

σε συνεργασία με τη **Salamis Tours**
σας ταξιδεύει!

3 κρουαζιέρες,

16 προορισμοί!

*18 - 24 Ιουνίου: Πάτμος, Βόλος (Μετέωρα), Αιδηψός, Πειραιάς, Σύμη

*23-28 Ιουλίου: Κάλυμνος, Ναύπλιο, Σύρος (Τήνος), Καστελόριζο

*26 Αυγούστου-2 Σεπτεμβρίου: Ρόδος, Ζάκυνθος, Κέρκυρα, Πάτρα, Ιθάκη, Μήλος, Καστελόριζο

Για πληροφορίες στο **99771060**

Η ανάπτυξη δεν έφτασε στο «καλάθι» του σούπερ μάρκετ

Τα νοικοκυριά ξοδεύουν 278 ευρώ τον μήνα, μόλις 4 ευρώ περισσότερα από πέρυσι

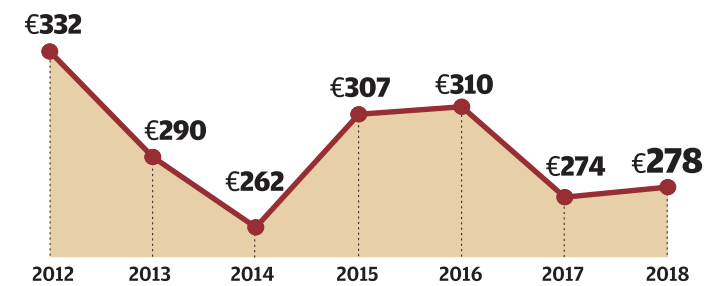
Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Καθιλωμένη στα χαμηλά εξακολουθεί να βρίσκεται η μηνιαία δαπάνη των ελληνικών νοικοκυριών στο σούπερ μάρκετ, καθώς, τα παρά τα όποια σημάδια βελτίωσης καταγράφονται σε βασικούς δείκτες της οικονομίας, το διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα παραμένει περιορισμένο. Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ) για την καταναλωτική συμπεριφορά, την οποία παρουσιάζει σήμερα η «Κ», τα ελληνικά νοικοκυριά ξοδεύουν στο σούπερ μάρκετ 278 ευρώ κατά μέσον όρο τον μήνα, ποσό ελάχιστα υψηλότερο σε σύγκριση με πέρυσι (274 ευρώ) και αρκετά χαμηλότερα από το «ψυχολογικό φράγμα» των 300 ευρώ.

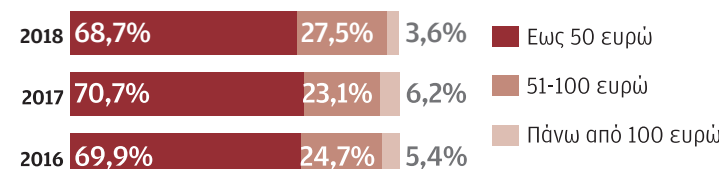
Τα στοιχεία της έρευνας (ΟΠΑ), τόσο για το μέσο «καλάθι» του σούπερ μάρκετ όσο και για τα κριτήρια με βάση τα οποία οι καταναλωτές στην Ελλάδα της κρίσης επιλέγουν αλυσίδες και μάρκες προϊόντων, έρχονται στην πραγματικότητα να συμπληρώσουν ή ακόμη και να επιβεβαιώσουν την εικόνα στασιμότητας σε ό,τι αφορά τον τζίρο που καταγράφεται στο οργανωμένο λιανεμπόριο τροφίμων τους πρώτους μήνες του τρέχοντος έτους (αύξηση 0,2% το δίμηνο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου σύμφωνα με την εταιρεία ερευνών αγοράς IRI). Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών, μάλιστα, για το σύνολο του 2018 κάθε άλλο παρά αισιόδοξες μπορούν να χαρακτηρισθούν, καθώς επιβεβαιώνουν αυτή την εικόνα στασιμότητας ή αμχανίας κατά μία άλλη έννοια ενόψει εξελίξεων σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο. Το

Η καταναλωτική συμπεριφορά των ελληνικών νοικοκυριών

ΜΕΣΗ ΜΗΝΙΑΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΣΤΑ ΣΟΥΠΕΡΜΑΡΚΕΤ

Υψος δαπάνης ανά επίσκεψη

Πρόθεση αγορών το 2018

↓ 32% Λιγότερες

↑ 6% Περισσότερες

↔ 62% Αμετάβλητες

ΠΗΓΗ: Εργαστήριο Μάρκετινγκ Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το 62% δηλώνει ότι φέτος θα πραγματοποιήσει τις ίδιες αγορές με πέρυσι, ενώ το 32%, λιγότερες.

62% δηλώνει ότι το 2018 θα πραγματοποιήσει τις ίδιες αγορές με πέρυσι, το 32% λιγότερες και μόλις το 6% αισιοδοξεί ότι φέτος θα προβεί σε περισσότερες αγορές. Τα αντίστοιχα ποσοστά πέρυσι ήταν 57%, 38% και 5%.

Τα κάποτε υπερχειλισμένα καρότσια του σούπερ μάρκετ εξακολουθούν να αποτελούν Ιστορία, καθώς μόλις το 3,8% των ερωτηθέντων (έναντι ποσοστού 6,2% πέρυσι) δηλώνει ότι δαπανά σε κάθε του επίσκεψη στο κατάστημα πάνω από 100 ευρώ. Η συντριπτική πλειονότητα των καταναλωτών και συγκεκριμένα το 68,7% ξοδεύει έως 50 ευρώ σε μια τυπική επίσκεψη στο σούπερ μάρκετ, ενώ από 51 έως 100 ευρώ δαπανά το 27,5% των καταναλωτών, ποσοστό μεγαλύτερο σε σύγκριση με το 2017 και το 2016 (23,1% και 24,7% αντίστοιχως). Η συχνότητα επισκέψεων στο σούπερ μάρκετ

είναι μικρότερη σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, καθώς το 65% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι επισκέπτεται τις αλυσίδες έξι φορές μηνιαίως. Το 2017 η συχνότητα επισκέψεων ήταν 6,8 φορές μηνιαίως και 8,5 φορές μηνιαίως το 2016.

Οι αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά των Ελλήνων που πρωτοεμφανίστηκαν στην αρχή της κρίσης έχουν πλέον λάβει νόμιμο χαρακτήρα. Αν και σε μικρότερη ένταση σε σύγκριση με τις προηγούμενες χρονιές, τα νοικοκυριά εφαρμόζουν σειρά πρακτικών προκειμένου να καταφέρουν να καλύψουν τις ανάγκες τους στα είδη παντοπωλείου. Το 69% συγκρίνει τις τιμές μεταξύ προϊόντων και καταστημάτων, το 54% δηλώνει ότι αγοράζει λιγότερα προϊόντα, το 41% ότι αγοράζει φθηνότερα προϊόντα, ενώ πάνω από τους μισούς απάντησαν ότι περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα.

«Η έρευνα του Εργαστηρίου Μάρκετινγκ του ΟΠΑ αποκαλύπτει τις ριζικές αλλαγές που συνεχίζουν να προκαλούνται από την πολυετή οικονομική κρίση στην έκταση και στη σύνθεση της κατανάλωσης ακόμη και των βασικών καταναλωτικών προϊόντων. Οι αλλαγές αυτές έχουν γενικευθεί στη συντριπτική πλειονότητα του πληθυσμού, καθώς τα μικρομεσαία και μεσαία στρώματα συρρικνώνονται. Ταυτόχρονα, τα ακόμη φτωχότερα στρώματα αδυνατούν να καλύψουν βασικές καταναλωτικές ανάγκες και οδηγούνται στο περιθώριο», επισημαίνει ο συντονιστής της έρευνας και διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Μάρκετινγκ, Γιώργος Μπάλτας, καθηγητής στο ΟΠΑ.

Στο 20,6% τον Ιανουάριο η ανεργία στην Ελλάδα, στο 7,3% στην Ε.Ε.

Με μικρή μηνιαία υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας ξεκίνησε το 2018, καθώς με βάση τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ο δείκτης διαμορφώθηκε στο 20,6% τον Ιανουάριο, έναντι του 20,8% του Δεκεμβρίου του 2017 και του 23,2% του αντίστοιχου μήνα ένα χρόνο νωρίτερα. Βέβαια, κατά τον Ιανουάριο, ανακόπηκε η αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων που παρατηρήθηκε τον Δεκέμβριο, έπειτα από 3 μήνες υποχώρησης.

Αναλυτικά, τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν ότι τον πρώτο μήνα της φετινής χρονιάς οι άνεργοι ανήλθαν στους 977.222, μειωμένοι κατά 126.430 ή κατά 11,5% σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2017 και κατά 10.167 ή 1% συγκριτικά με τον Δεκέμβριο του 2017. Αυξητική πορεία καταγράφουν οι απασχολούμενοι στη χώρα, καθώς τον Ιανουάριο του 2018 ανήλθαν στα 3.755.427 άτομα, αυξημένοι κατά 98.712 ή 2,7% σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα. Όμως τα ίδια στοιχεία δείχνουν ότι οι απασχολούμενοι μειώθηκαν κατά 12.443 άτομα ή κατά 0,3%, εάν η σύγκριση γίνει με τον Δεκέμβριο του 2017.

Σε υψηλά επίπεδα στους νέους

Η ανάλυση του ποσοστού ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα καταδεικνύει ότι παρά τη βελτίωση που παρατηρείται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες σε ετήσια βάση, οι δείκτες ειδικά στους νέους ηλικίας από 15 έως 24 ετών παραμένουν σε πολύ υψηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, τον περασμένο Ιανουάριο η ανεργία στις ηλικίες 15 - 24 ετών διαμορφώθηκε στο 42,3% (από 47,1% τον Ιανουάριο του 2017 και 45% τον Δεκέμβριο του 2017). Στις ηλικίες 25 - 34 ετών, η ανεργία υποχώρησε στο 26% από 29,4% πριν από ένα έτος, στην κατηγορία 35 - 44 ετών κατέγραψε μικρή υποχώρηση στο 19%, από 20,1% ένα χρόνο νωρίτερα, στην κατηγορία 45 - 54 ετών περιορίστηκε στο 16,5% από 18,1% τον Ιανουάριο του 2017, στην κατηγορία 55 - 64 ετών μειώθηκε στο 16,5% από 19,9% πριν από ένα έτος και στην κατηγορία άνω των 65 ετών περιορίστηκε σε μονοψήφιο

ποσοστό, στο 7,1%, από 13,9% που είχε ανέλθει πριν από 12 μήνες.

Από τα υπόλοιπα στοιχεία φαίνεται ξεκάθαρα ότι η ανεργία πλήττει πολύ περισσότερο τις γυναίκες (25,6%) σε σχέση με τους άνδρες (16,7%), ενώ σε επίπεδο περιφέρειας, η ανεργία κατέγραψε το πιο υψηλό ποσοστό (26,2%) στην Ηπειρο - Δυτική Μακεδονία. Ακολουθούν η Πελοπόννησος, Δυτική Ελλάδα και Ιόνια Νησιά με 21,7% και με 21% η Αττική. Στον αντίποδα, τα μικρότερα ποσοστά ανεργίας εντοπίστηκαν στην Κρήτη (16,4%), στη Θεσσαλία - Στερεά Ελλάδα (18,6%), στο Αιγαίο (19,8%)

Μετά τη χώρα μας, το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας έχει η Ισπανία, με 16,3%, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά σημειώθηκαν σε Τσεχία (2,4%), Μάλτα και Γερμανία (3,6%).

και στην Περιφέρεια Μακεδονίας - Θράκης (20,2%).

Να σημειωθεί ότι σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης η Ελλάδα παραμένει πρωταθλήτρια ανεργίας, καθώς σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της Eurostat, τον Ιανουάριο του 2018 το επίπεδο της ανεργίας παρέμεινε σταθερό στο 7,3% τον Ιανουάριο, καταγράφοντας το χαμηλότερο επίπεδο από τον Οκτώβριο του 2008, ενώ στην Ευρωζώνη διατηρήθηκε στο 8,6% (χαμηλότερο επίπεδο από τον Δεκέμβριο του 2008. Ένα χρόνο πριν, τον Ιανουάριο του 2017, η ανεργία στην Ευρωζώνη και στην Ε.Ε. των «28» ήταν 9,6% και 8,1%, αντίστοιχως. Μετά τη χώρα μας, το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας καταγράφεται στην Ισπανία, με 16,3%, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά σημειώθηκαν σε Τσεχία (2,4%), Μάλτα και Γερμανία (3,6%).

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Στροφή των καταναλωτών στα εγχώρια προϊόντα

Σε άνοδο, ύστερα από μια περίοδο υποχώρησης, φαίνεται να βρίσκεται εκ νέου το φαινόμενο του λεγόμενου «οικονομικού πατριωτισμού». Στην έρευνα του ΟΠΑ αποτυπώνεται αυτή η ενίσχυση του κινήματος «Made in Greece» με τους καταναλωτές να εντάσσονται στη στήριξη στα εγχώρια παραγόμενα προϊόντα στην αναγκαία παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας για την ανάπτυξη της οικονομίας και τον περιορισμό της ανεργίας.

Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι οι επιχειρήσεις τροφίμων και ποτών, τόσο του κλάδου τους μεταποίησης όσο και του εμπορίου, έχουν εντείνει το τελευταίο διάστημα τις κινήσεις τους σε επίπεδο διαφήμισης προκειμένου να τονίσουν είτε την ελληνικότητά τους είτε τη συνεισφορά τους στην ελληνική οικονομία.

Εννέα στους δέκα καταναλωτές δηλώνουν ότι θέλουν να αναγράφεται στη συσκευασία εάν ένα προϊόν έχει παραχθεί στην Ελλάδα.

Πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η διαμάχη που ξέσπασε πρόσφατα ανάμεσα στην Ελληνική Ζυθοποιία Αταλάντης (ΕΖΑ) και στην Αθηναϊκή Ζυθοποιία και Ολυμπιακή Ζυθοποιία (Θυγατρικές στην Ελλάδα των ξένων ομίλων Heineken και Carlsberg αντίστοιχως) με αφορμή την έναρξη νέας καμπάνιας από την πρώτη με τίτλο «Διεκδικούμε

χώρο για την Ελλάδα». Σημειώνεται ότι η ΕΖΑ αποτελεί μέλος της πρωτοβουλίας επιχειρήσεων «ΕΛΛΑ - ΔΙΚΑ ΜΑΣ» στην οποία συμμετέχουν επιχειρήσεις που έχουν στην Ελλάδα έδρα, παραγωγή και ιδιοκτησία.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την έρευνα, το 80,4% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι προτιμά τα ελληνικά προϊόντα από τα εισαγωγής. Η απάντηση αυτή, ωστόσο, αφορά την πρόθεση και δεν ταυτίζεται απαραίτητα με την τελική επιλογή του καταναλωτή που επηρεάζεται από πολλούς άλλους παράγοντες, όπως είναι οι τιμές, οι προσφορές και η διαθεσιμότητα στο ράφι.

Εννέα στους δέκα καταναλωτές δηλώνουν ότι θέλουν να αναγράφεται στη συσκευασία εάν ένα προϊόν έχει παραχθεί στην Ελλάδα, ενώ το 61% θεωρεί ότι τα ελληνικά

προϊόντα είναι ασφαλέστερα από τα εισαγόμενα και υψηλότερης ποιότητας. Το 92% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι προτιμώντας τα ελληνικά προϊόντα στηρίζει την παραγωγή της χώρας, ενώ ένα πολύ υψηλό ποσοστό, το 86%, θεωρεί ότι με αυτό τον τρόπο συμβάλλει στη μείωση της ανεργίας.

Μεθοδολογία της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιείται κάθε χρόνο από το Εργαστήριο Μάρκετινγκ του ΟΠΑ. Έγινε σε δείγμα 1.365 νοικοκυριών με τυχαία δειγματοληψία μέσω κλήσεως τυχαίων τηλεφωνικών αριθμών από το αυτόματο μηχανογραφημένο σύστημα τηλεφωνικών ερευνών (Computer Assisted Telephone Interviewing - CATI) του εργαστηρίου, με χρήση δομημένου ηλεκτρονικού τιμολογίου και ειδικού λογισμικού.

Επενδύσεις 45 δισ. ευρώ ετησίως για να προσεγγίσουμε την Ε.Ε. σε 4-5 χρόνια, λέει ο ΣΕΒ

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Πενήντα εργαλεία για την επιτάχυνση των παραγωγικών επενδύσεων σχεδίασε ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών, δημιουργώντας την εργαλειοθήκη του ΣΕΒ για την επενδυτική επανατοποθέτηση της χώρας στον μέσο ευρωπαϊκό όρο.

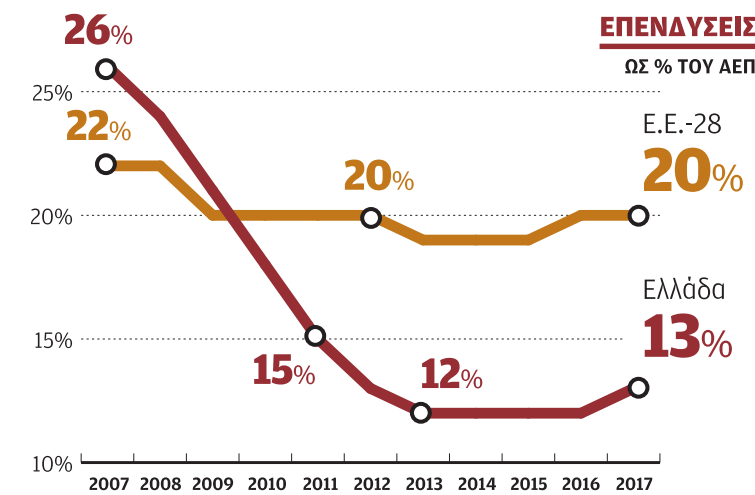
Η εργαλειοθήκη που καταρτίστηκε σε συνεργασία με την Deloitte μέσα από τη μελέτη 130 καλών πρακτικών σε 35 χώρες, θα παρουσιαστεί στο συνέδριο με θέμα «Σχεδιάζουμε το μέλλον με επενδύσεις - Κερδίζουμε στο διεθνές ανταγωνισμό με πρακτικές λύσεις» που θα πραγματοποιηθεί στις 23 και 24 Απριλίου.

Σε συνέντευξη Τύπου που πραγματοποιήθηκε χθες, ο πρόεδρος του ΣΕΒ Θεόδωρος Φέσσας υπογράμμισε ότι το επενδυτικό έλλειμμα που έχει δημιουργηθεί

σωρευτικά από το 2009 μέχρι σήμερα είναι πάνω από 100 δισ. ευρώ. Προσδιόρισε το ύψος των επενδύσεων που απαιτούνται για τη σύγκλιση της χώρας μας με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες στα 45 δισ. ευρώ ετησίως και εκτίμησε ότι θα χρειαστούν 4-5 χρόνια για να φτάσουμε σε αυτό το επίπεδο.

Πρόκειται για υπερδιπλασιασμό των επενδύσεων από το σημερινό επίπεδο των 20 δισ. ευρώ και αυτό μπορεί να γίνει μόνο με κεντρική κυβερνητική βούληση, όπως επεσήμανε. Με δεδομένο, όπως είπε, τον πρωθυπουργικοκεντρικό χαρακτήρα της εξουσίας, ο κ. Φέσας αναγνώρισε στον πρωθυπουργό την ευθύνη να δώσει τις αναγκαίες κατευθύνσεις για ένα πιο φιλοεπενδυτικό περιβάλλον.

Ο πρόεδρος του ΣΕΒ παραδέχθηκε πάντως ότι οι προτάσεις του συνδέσμου «δεν εισακούστηκαν»

ΠΗΓΗ: ΣΕΒ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

στο πλαίσιο της κατάρτισης του αναπτυξιακού σχεδίου που υπέβαλε η κυβέρνηση στους θεσμούς, καθώς, όπως σημείωσε, δεν υπήρ-

ξε προηγούμενως συνεργασία. Παρατήρησε ότι πολλές από τις μεταρρυθμίσεις που έχουν θεσμοθετηθεί τα τελευταία χρόνια

Το επενδυτικό έλλειμμα που έχει δημιουργηθεί σωρευτικά από το 2009 μέχρι σήμερα είναι πάνω από 100 δισ. ευρώ.

έχουν μείνει στα χαρτιά, με συνέπεια τα αποτελέσματα της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας να είναι μέχρι σήμερα «πενιχρά». Ο κ. Φέσσας σημείωσε ότι η χώρα μας αυτή τη στιγμή, και με εξαίρεση τον τομέα των ιδιωτικοποιήσεων που αφορά επιχειρήσεις με ολιγοπωλιακά χαρακτηριστικά, προσελκύει κυρίως κεφάλαια υψηλού ρίσκου και έθεσε ως προτεραιότητα την προσέλκυση μακροπρόθεσμων επενδύσεων, που δεν θα σκιάζονται από την πολι-

τική αβεβαιότητα. Η εργαλειοθήκη του ΣΕΒ στοχεύει σε:

- Μείωση κατά 25% του βάρους της γραφειοκρατίας έως το 2020.
- Μείωση 35% του χρόνου επίλυσης δικαστικών διαφορών έως το 2020.
- Μείωση 30% του χρόνου αδειοδότησης μέχρι το 2020.
- Μείωση 30% του εταιρικού φόρου (άμεσα ή έμμεσα) στις νέες επενδύσεις και απλοποίηση των φορολογικών διαδικασιών.
- Διπλάσιαση των ιδιωτικών επενδύσεων στην καινοτομία έως το 2023.
- Αύξηση του μεριδίου της ψηφιακής οικονομίας στο ΑΕΠ κατά 4% και δημιουργία κατ' ελάχιστον 50.000 νέων θέσεων εργασίας έως το 2021.
- Δημιουργία 8.000 μικρομεσαίων επιχειρήσεων έως το 2025 με χαρακτηριστικά εξωστρέφειας και καινοτομίας.

Από τα πιο κακοπληρωμένα είναι τα στελέχη της Apple

Μόνον ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της είναι δισεκατομμυριούχος

Η Apple είναι η πλουσιότερη εταιρεία στον κόσμο. Η κεφαλαιοποίησή της φθάνει τα 879 δισ. δολάρια, αλλά δεν είναι εύκολο να εντοπίσει κανείς δισεκατομμυριούχους μετόχους στους κόλπους της. Γιατί συμβαίνει αυτό; Η απάντηση είναι δύσκολη. Ξεκινώντας από τον πρόεδρο του διοικητικού της συμβουλίου, Αρτ Λέβινσον, θα δούμε ότι ο συγκεκριμένος είναι και ο μόνος από τους εργαζομένους της Apple που είναι δισεκατομμυριούχος. Από το ένα δισεκατομμύριο της προσωπικής του περιουσίας σχεδόν το 20% είναι μετοχές της Apple, ενώ το υπόλοιπο 80% σχετίζεται με την προύπρεσία του στην Genentech. Επίσης κατέχει σημαντικό μερίδιο στην Google που είχε πολύ νωρίς αγοράσει. Ο διευθύνων σύμβουλος της Apple Τιμ Κουκ είναι εκατομμυριούχος με προσωπική περιουσία 600 εκατ. δολαρίων. Τα έσοδά του έχουν να κάνουν με τις απολαβές του, που προσαρμόζονται στις κατά καιρούς επιδόσεις της Apple.

Κακοπληρωμένοι

Σύμφωνα με τον δείκτη Bloomberg Pay Index, που παρακολουθεί τις απολαβές των διοικητικών στελεχών των επιχειρηματικών ομίλων στις ΗΠΑ, τα υψηλόβαθμα στελέχη της Apple είναι από τα πιο κακοπληρωμένα. Δηλαδή, η αμοιβή του Τιμ Κουκ ως ποσοστό επί των κερδών ήταν η χαμηλότερη μεταξύ των 200 πιο καλοπληρωμένων επικεφαλής εταιρειών στις ΗΠΑ. Οι άνθρωποι της Apple έχουν μικρά μερίδια στην εταιρεία και δεν είναι δισεκατομμυριούχοι. Η Apple, αντιθέτως, έχει υψηλότατη κεφαλαιοποίηση, έχοντας ανακάμψει θεαματικά από το 1997, όταν βρέθηκε

Οι άνθρωποι της Apple έχουν μικρά μερίδια στην εταιρεία και δεν είναι δισεκατομμυριούχοι. Η Apple, αντιθέτως, έχει υψηλότατη κεφαλαιοποίηση, έχοντας ανακάμψει θεαματικά από το 1997, όταν βρέθηκε στο χείλος της χρεοκοπίας.

στο χείλος της χρεοκοπίας. Σύμφωνα με τον Τζιν Μάνστερ, συνιδρυτή των επενδυτικών καινοτομικών κεφαλαίων Loup Ventures, «η Apple, ουσιαστικά, αναστήθηκε και αυτό επηρέασε την ιδιοκτησιακή της δομή. Δεν υπάρχουν πλέον μεγαλομέτοχοι στις τάξεις της». Αυτή είναι και η ειδοποιός της διαφορά από τις άλλες εταιρείες υψηλής τεχνολογίας. Συνήθως στις τελευταίες (Amazon, Alphabet, Microsoft, Facebook κ.ά.) οι ιδρυτές και οι υπάλληλοί τους έχουν μεγάλα μερίδια και εμφανίζονται στις λίστες δισεκατομμυριούχων του Bloomberg. Στην Apple πολλά θυμίζουν την προϊστορία της. Ο Στιβ Τζομπς, ο συνιδρυτής της μαζί με τον Στιβ Βόσ-

νιακ, είχε 15% μερίδιο στη δεκαετία του 1980, όταν εισήλθε στο χρηματιστήριο. Το μερίδιό του σήμερα θα υπολογιζόταν σε 132 δισ. δολάρια, αλλά ο Τζομπς απεβίωσε το 2011. Ωστόσο, το 1985, όταν εκδιώχθηκε από την Apple, πούλησε το σύνολο των μετοχών τους, εκτός από μία. Δέκα χρόνια αργότερα, όπως αναφέρεται στη βιογραφία του, ο Στιβ Τζομπς ξεκίνησε από το μηδέν να δημιουργεί το χαρτοφυλάκιό του. Σήμερα η χήρα του, η Λορίν Πάουελ Τζομπς, επιχειρηματίας και ιδρύτρια του Emerson Collective, ενός μη κερδοσκοπικού οργανισμού με εκπαιδευτικές και περιβαλλοντικές δραστηριότητες, συγκαταλέγεται στους Αμερικανούς

δισεκατομμυριούχους. Αντιπροσωπεύει την Apple (λόγω του ότι κληρονόμησε το μερίδιό του συζύγου της), αλλά δεν εργάζεται σε αυτήν. Η περιουσία της ανέρχεται σε 18 δισ. δολ., εκ των οποίων ένα τμήμα αφορά μετοχές της Apple, ένα άλλο μετοχές της Disney και άλλων εταιρειών. Όσο για τον συνιδρυτή της εταιρείας, τον Στιβ Βόσνιακ, αυτός είχε ποσοστό της τάξεως του 7,9% το 1980. Καθώς, όμως, περνούσαν τα χρόνια, αυτό το ποσοστό συρρικνωνόταν. Πουλούσε οφίον σε χαμηλές τιμές σε μεσαία στελέχη της Apple και χάριζε μετοχές σε όσους πίστευε ότι δεν είχαν την ευκαιρία να τις αποκτήσουν.

BLOOMBERG

Διάσημοι οίκοι μόδας στην Ευρώπη ψάχνουν να επενδύσουν 17,4 δισ.

Διάσημοι οίκοι μόδας και ειδών πολυτελείας της Ευρώπης βρίσκονται αντιμέτωποι με ένα δίλημμα. Λόγω της μεγάλης ζήτησης από την Κίνα και των ευφάνταστων προϊόντων που σχεδιάζουν οι νέοι σχεδιαστές τους και προσελκύουν καινούργιους καταναλωτές, έχουν σωρεύσει σε ρευστό 17,4 δισ. ευρώ. Αναρωτιούνται αν πρέπει να τα διαθέσουν σε εξαγορές ή να τα μοιράσουν στους μετόχους υπό μορφήν μερίσματος. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα των γαλλικών ομίλων LVMH και Kering (που είναι μπουτικ εμπορικών σημάτων πολυτελείας), καθώς και της Hermes International, αλλά και της ελβετικής Richemont.

Η συσσώρευση ρευστού συνεχίζεται. Αρκεί να σκεφθεί κανείς ότι στις αρχές της εβδομάδας η LVMH ανέφερε ότι το πρώτο τρίμηνο οι πωλήσεις της ενισχύθηκαν κατά 13%, δηλαδή περισσότερο απ' όσο αναμενόταν. «Δεν μπορούν απλώς να αποταμιεύσουν αυτά τα κεφάλαια, πρέπει να κάνουν κάτι για να τα εκμεταλλευθούν», επισημαίνει ο Ασοκ Σομ, συνδιευθυντής του προγράμματος διαχείρισης του κλάδου ειδών πολυτελείας της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων Essec στη Γαλλία και της αντίστοιχης σχολής του ιταλικού πανεπιστημίου Μποκόνη. Η γαλλική Hermes, για παράδειγμα, θα καταβάλει μερίσμα στους μετόχους της, τα οποία συνολικά θα ανέρχεται σε 528 εκατομμύρια ευρώ. Από την πλευρά της, η ελβετική Richemont θα αξιολογήσει το ποσό των 2,7 δισ. ευρώ για να αποκτήσει τον έλεγχο της διαδικτυακής εταιρείας λιανικών πωλήσεων ρούχων Yoox net-a-Porter. Αυτές οι κινήσεις, βέβαια, θα αφήσουν, ουσιαστικά, άθικτο

τον πακτωλό ρευστού. Μία άλλη επιλογή θα ήταν οι εξαγορές, παρότι επί του παρόντος δεν εντοπίζονται ενδιαφέροντες και διαθέσιμοι στόχοι. Όπως αναφέρει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, οι μεγάλοι οίκοι ειδών πολυτελείας θα επιθυμούσαν δικαώς να ελέγξουν την Chanel, αλλά δεν έχουν τέτοια πρόθεση οι ιδιοκτήτες της. Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι πριν από χρόνια η LVMH είχε αποπειραθεί να εξαγοράσει την Hermes και η πρότασή

Αναρωτιούνται αν πρέπει να τα διαθέσουν σε εξαγορές ή να τα μοιράσουν στους μετόχους, υπό μορφήν μερίσματος.

της απορρίφθηκε κατηγορηματικά. Μία διαφορετική προσέγγιση θα ήταν εξαγορές σε άλλο πεδίο, αν και η μέχρι τώρα εμπειρία δεν θεωρείται θετική. Ο όμιλος Kering, που έχει, μεταξύ άλλων, τους οίκους Gucci και Saint Laurent, αποπειράθηκε να παντρέψει την πολυτέλεια με τον αθλητισμό και αγόρασε πριν από λίγα χρόνια ετών την Puma και την Volcom. Η πρώτη παράγει αθλητικά παπούτσια και ρούχα, ενώ η δεύτερη ασχολείται με τον εξοπλισμό όσων ασχολούνται με το σκέιτμπορντ. Τώρα, ο Kering ετοιμάζεται να τις πουλήσει. Τέλος, εταιρείες όπως η LVMH, η μεγαλύτερη στον κλάδο σε διεθνή κλίμακα, με 70 εμπορικά σήματα, θα μπορούσε να αποκτήσει και κάποια άλλα.

BLOOMBERG

c/s Salamis Filoxenia

Σαλπάρουμε για Νέους Προορισμούς! 2018

www.salamiscruiselines.com
cruisereservations@salamis-tours.com

Salamis CRUISE LINES

ΓΙΑ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ: **77 77 85 00**
ΓΙΑ ΟΛΗ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΡΗΤΟΥ ΤΕΡΡΑΣ ΖΗΤΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Κρήτου Τέρρας ζητάει προσφορές για εκμίσθωση εκοκαφέας (ΝΤΙΚΕΡ) και φορτηγού.

Οι προσφορές να δοθούν ως εξής:

- Τιμή ανά ώρα για εκμίσθωση εκοκαφέας.
- Τιμή ανά ώρα για εκμίσθωση φορτηγού.

Οι τιμές που θα δοθούν θα ισχύουν για ένα χρόνο και για όλες τις εργασίες που θα εκτελούνται από το Κοινοτικό Συμβούλιο Κρήτου Τέρρας, όπως καθαριότητα, τοποθετήσεις και επιδιορθώσεις αγωγών υδατοπρομήθειας, βελτίωση και συντήρηση οδικού δικτύου κ.λπ.

Στις προσφορές να αναγράφεται το όνομα και ο αριθμός μητρώου ΦΠΑ.

Οι προσφορές να είναι κλειστές και να τοποθετηθούν στο κιβώτιο προσφορών του Κοινοτικού Συμβουλίου το αργότερο μέχρι ώρα 10:00 π.μ. της Δευτέρας 30.04.2018.

Το Συμβούλιο δεν είναι υποχρεωμένο να κατακυρώσει τη χαμηλότερη ή οποιαδήποτε άλλη προσφορά. Περισσότερες πληροφορίες στα τηλέφωνα: 99447237, 26332392

ΕΚ ΤΟΥ Κ.Σ. ΚΡΗΤΟΥ ΤΕΡΡΑΣ
Δέρβης Χαραλάμπους, πρόεδρος

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΡΗΤΟΥ ΤΕΡΡΑΣ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Καλούνται οι ιδιοκτήτες οικοπέδων – ανοικτών χώρων, μεμονωμένων κατοικιών και κατοικιών όπως μέχρι τις 20.05.2017 καθαρίσουν τα οικοπέδα και τις κατοικίες τους από χόρτα, μπάζα, κλαδέματα και άλλες ακαθαρσίες.

Στις μεμονωμένες κατοικίες οι ιδιοκτήτες να φροντίσουν τον καθαρισμό των κατοικιών τους σε ακτίνα 30 μέτρων γύρω από τα σύνορά τους.

Το Κ.Σ. μετά την προθεσμία αυτή 21.05.2018 θα αναλάβει τον καθαρισμό τους και ο ιδιοκτήτης θα χρεωθεί το οικονομικό κόστος.

Όσοι ιδιοκτήτες επιθυμούν να αναλάβει το Κοινοτικό Συμβούλιο το καθαρισμό μπορούν να απευθύνονται στον πρόεδρο της κοινότητας στο τηλέφωνο 99447237.

ΕΚ ΤΟΥ Κ.Σ. ΚΡΗΤΟΥ ΤΕΡΡΑΣ
Δέρβης Χαραλάμπους, πρόεδρος

Έρευνα της PwC διαπιστώνει την ανάγκη για περισσότερη ανθρώπινη επαφή κατά την εξυπηρέτηση των πελατών από τις εταιρείες

Οι καταναλωτές θα πλήρωναν μέχρι και 16% περισσότερο για μια πιο ικανοποιητική εμπειρία

Τα δύο τρίτα των καταναλωτών που συμμετείχαν σε διεθνή έρευνα της PwC θεωρούν ότι οι εταιρείες αμελούν το ανθρώπινο στοιχείο ως παράγοντα κατά την εξυπηρέτηση των πελατών τους. Τα τρία τέταρτα των συμμετεχόντων δηλώνουν μάλιστα ότι επιθυμούν περισσότερη - και όχι λιγότερη - ανθρώπινη αλληλεπίδραση στο μέλλον.

Η έρευνα με τίτλο 'Experience is Everything' επισημαίνει ότι στην εποχή των chatbots, των ψηφιακών πληρωμών, της τεχνητής νοημοσύνης, του Διαδικτύου των Πραγμάτων και των Μεγάλων Δεδομένων, οι εταιρείες θα πρέπει να καταβάλουν μεγαλύτερη προσπάθεια ώστε να βρουν την κατάλληλη ισορροπία σε ό,τι αφορά την εξυπηρέτηση των πελατών τους.

Η τιμή και η ποιότητα παραμένουν οι σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν τους καταναλωτές στις αποφάσεις για τις αγορές τους, ωστόσο το 73% των συμμετεχόντων στην έρευνα δηλώνουν ότι η θετική εμπειρία είναι ένα από τα βασικά στοιχεία που επηρεάζουν την αφοσίωσή τους στα brands. Κατ' ακρίβεια, οι καταναλωτές παρουσιάζονται διατεθειμένοι να πληρώσουν μέχρι και 16% περισσότερο για προϊόντα και υπηρεσίες υπό την προϋπόθεση μιας ποιοτικής εμπειρίας.

Οι κακές εμπειρίες απομακρύνουν τους καταναλωτές

Το 60% των συμμετεχόντων στην έρευνα δήλωσαν ότι θα διέκοπταν τις συναλλαγές τους με μια εταιρεία λόγω μη φιλικής εξυπηρέτησης, το 46% λόγω έλλειψης γνώσεων εκ μέρους των εργαζομένων και οι μισοί λόγω του ότι δεν εμπιστεύονται την εταιρεία. Παράλληλα, ...ενας στους τρεις (32%) δήλωσαν ότι θα απέρριπταν ένα brand που λατρεύουν μετά από μία και μόνο κακή εμπειρία.

Η ταχύτητα και η αποτελεσματικότητα (80%), το σωστά ενημερωμένο και εξυπηρετικό προσωπικό (78%) και η ευκολία (77%) είναι οι παράμετροι στις οποίες οι καταναλωτές αποδίδουν τη μεγαλύτερη σημασία.

Ο κρίσιμος ρόλος των εργαζομένων

Οι εργαζόμενοι είναι αυτοί που συντελούν καθοριστικά στην εμπειρία του καταναλωτή. Το 71% των καταναλωτών πιστεύουν ότι οι εργαζόμενοι μιας εταιρείας έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην εμπειρία τους. Εντούτοις, μόλις το 44% πιστεύει ότι οι εργαζόμενοι αντιλαμβάνονται σωστά τις ανάγκες τους.).

Μπορείτε να διαβάσετε το πλήρες κείμενο των πορισμάτων της έρευνας στην ιστοσελίδα www.pwc.com/future-of-cx.

Η εμπορική διαμάχη Ηνωμένων Πολιτειών - Κίνας θα έχει επιπτώσεις στις οικονομίες της Αμερικής, της Ευρώπης και της Ασίας. Εκτιμάται, επίσης, ότι μπορεί να επιβραδύνει την ανάπτυξη σε Ευρωζώνη και ΗΠΑ.

Η επέλαση του προστατευτισμού θα βλάψει την παγκ. οικονομία

Ο κίνδυνος για το ξέσπασμα ενός εμπορικού πολέμου ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην Κίνα απειλεί να ανασχέσει την οικονομική ανάπτυξη που επιτεύχθηκε μετά την άσκηση μιας εξαιρετικά χαλαρής νομισματικής πολιτικής επί σειράν ετών.

Αυτή είναι η μεγαλύτερη ανησυχία που εξέφρασαν πάνω από 500 οικονομολόγοι, διαπραγματευτές συναλλάγματος και ομολόγων, σε έρευνα που έκανε το πρακτορείο Reuters.

Ο προστατευτισμός και οι επιπτώσεις του είναι το μεγαλύτερο

νικές γραμμές, άλλες αναδυόμενες οικονομίες θα αποκόμιζαν κέρδη από έναν εμπορικό πόλεμο μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας», δηλώνει η Iris Πανγκ, οικονομολόγος της ING για την Κίνα.

Πρόσθεσαν, μάλιστα, ότι οι φόβοι για τα μέτρα προστατευτισμού έχουν αυξηθεί κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου. Πριν από τρεις μήνες είχε δοθεί η εντύπωση ότι τα πράγματα θα βελτιώνονταν.

Από τον Μάρτιο, όμως, ο Αμερικανός πρόεδρος δρομολόγησε την επιβολή δασμών σε ορισμένα εμπορεύματα και ανακοίνωσε την επιβολή πρόσθετων μέτρων. Ετσι, τα δεδομένα άλλαξαν, με το φάσμα του προστατευτισμού να επισκιάζει την ανάπτυξη στην παγκόσμια οικονομία.

Στη διάρκεια της εβδομάδας, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) τόνισε ότι και ο υπερβολικός δανεισμός του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα αποτελεί μεγάλο κίνδυνο για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας.

Ο δανεισμός του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, συνολικού ύψους 164 τρισ. δολαρίων, ξεπερνά τα ιστορικά υψηλά επίπεδα που προκάλεσαν τη χρηματοπιστωτική κρίση το 2007-09, αναφέρεται στην έκθεση χρηματοπιστωτικής σταθερότητας του Ταμείου. Πάνω από το ήμισυ των υποχρεώσεων των 164 τρισ. δολαρίων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα εντοπίζονται στις ΗΠΑ, στην Κίνα και στην Ιαπωνία. Το ΔΝΤ τόνισε, μάλιστα, ότι είναι επιτακτική και άμεση η ανάγκη για τη μείωση του δανεισμού στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα ώστε να είναι καλύτερα θωρακισμένη η παγκόσμια οικονομία σε μια επιδείνωση των συνθηκών.

Φορολογικό σκάνδαλο με πολιτικές προεκτάσεις ξέσπασε στη Βρετανία

Η εφορία κατηγορείται ότι δεν έλεγξε εταιρεία που συνδέεται με τους Τόρις

«Για όνομα του Θεού, είμαστε η Βρετανία και όχι κάποια τριτοκοσμική μπανανία». Αυτή ήταν η εύλογη, θα έλεγε κανείς, απάντηση που έδωσε σε δημοσιογράφους του ιστότοπου BuzzFeed ο επικεφαλής εκπρόσωπος Τύπου της βρετανικής εφορίας και τελωνείων, όταν εκείνοι τον είχαν ρωτήσει αν όντως αρνήθηκε η υπηρεσία να ελέγξει τη βρετανική πολυεθνική εταιρεία τηλεπικοινωνιών Lycamobile, η οποία κατηγορείται από τις γαλλικές αρχές για ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος και φοροδιαφυγή, με την αιτιολογία ότι είναι η «εταιρεία με τις υψηλότερες δωρεές προς το Συντηρητικό Κόμμα» και, επίσης, δίνει χρήματα σε ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα του πρίγκιπα Καρόλου. Η συνέχεια είναι εξαιρετικά δυσάρεστη, τόσο για τη βρετανική εφορία όσο και για το κυβερνών κόμμα. Επιβεβαιώνονται οι υποψίες πως οι προσπάθειες για την καταπολέμηση του «μαύρου» χρήματος και της φοροδιαφυγής δεν είναι όσο έντονες θα έπρεπε να ήταν.

Η αρχική αντίδραση του επικεφαλής εκπροσώπου Τύπου της βρετανικής εφορίας ήταν να αρνηθεί ότι στέλεχος της υπηρεσίας θα έγραφε ποτέ σε επιστολή ότι η εφορία δεν θα διενεργήσει έλεγχο έπειτα από επίσημο αίτημα, επειδή η Lycamobile κάνει χρηματικές δωρεές προς το Συντηρητικό Κόμμα. «Κανένας αξιωματούχος της εφορίας δεν θα έγραφε ποτέ τέτοια επιστολή», δήλωσε ο επικεφαλής εκπρόσωπος Τύπου. «Για όνομα του Θεού, είμαστε το Ηνωμένο Βασίλειο, όχι κάποια τριτοκοσμική μπανανία, όπου τα όργανα του κράτους ελέγχονται από κάποιου είδους κλεπτοκρατία», συνέχισε.

Παρασκηνίο

Οι δημοσιογράφοι του BuzzFeed είχαν, όμως, στην κατοχή τους εμπιστευτική αλληλογραφία μεταξύ Βρετανών αξιωματούχων και των Γάλλων ομολόγων τους, που στις αρχές του 2017 ζητούσαν από το Λονδίνο να πραγματοποιήσει έρευνες στα κεντρικά γραφεία της Lycamobile και να συλλέξει στοιχεία που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στην έρευνα κατά της εταιρείας για ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος και για φοροδιαφυγή. Στην επίσημη επιστολή που είχε στείλει η βρετανική εφορία στις 30 Μαρτίου του 2017, Βρετανός αξιωματούχος αναφέρει ότι η Lycamobile είναι «μεγάλη πολυεθνική εταιρεία με πάρα πολλά περιουσιακά στοιχεία στη διάθεσή της» και ότι θα ήταν «εξαιρετικά

Αποψη του εμβληματικού κτιρίου στο Λονδίνο, όπου στεγάζεται η διεύθυνση διαχείρισης τελωνειακών και φοροτεχνικών υποθέσεων.

Η εταιρεία τηλεπικοινωνιών Lycamobile είναι ο μεγαλύτερος δωρητής του Συντηρητικού Κόμματος.

απείθανο να συναινέσει για να γίνει έρευνα στα γραφεία της». Η συνέχεια της επιστολής είναι η εξής: «Πρέπει να σημειωθεί ότι είναι (η Lycamobile) η εταιρεία με τις υψηλότερες δωρεές προς το Συντηρητικό Κόμμα της Τερέζα Μέι και δώρισε το 2012 1,25 εκατ. ευρώ στο καταπίστευμα «Πρίγκιπας Κάρολος»». Η βρετανική εφορία είχε απορρίψει επισήμως το αίτημα

των γαλλικών αρχών, με το επιχείρημα ότι δεν περιλάμβανε «σημαντικές πληροφορίες» κατά της Lycamobile, ενώ δεν ερεύνησε ποτέ τα γραφεία της εταιρείας. Μετά την επίδειξη της επίσημης απάντησης, άλλος εκπρόσωπος Τύπου της βρετανικής εφορίας δήλωσε στο BuzzFeed ότι η υπόθεση είναι «λυπηρή».

Οι Γάλλοι

Οι γαλλικές αρχές συνέχισαν τις έρευνες κατά της Lycamobile, επιβάλλοντάς της πρόστιμο 20 εκατ. ευρώ και απαγγέλλοντας κατηγορίες για ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος κατά δύο γαλλικών θυγατρικών της τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2017, και συλλαμβάνοντας 19 άτομα. Οι Γάλλοι

Υπό πίεση

Το βρετανικό Συντηρητικό Κόμμα, το οποίο έχει δεχθεί δωρεές ύψους 2,2 εκατ. στερλινών από τη Lycamobile, βρίσκεται τώρα υπό πίεση και καλείται να εξηγήσει για ποιο λόγο αρνήθηκε η κυβέρνηση να βοηθήσει στη διερεύνηση της υπόθεσης κατά της εταιρείας. Καλείται, επίσης, να εξηγήσει για ποιο λόγο έλαβε δωρεά 800.000 στερλινών από τη Lycamobile, αφότου το BuzzFeed είχε αποκαλύψει το 2015 ύποπτη μεταφορά εκατομμυρίων σε μετρητά με κούριερ και όχι με χρηματοπιστολές από την εταιρεία προς δεκάδες ταχυδρομικά γραφεία ανά το Λονδίνο. Οι Τόρις ανακάλυψαν αυτήν την εβδομάδα ότι αποφάσισαν να μη δεχτούν άλλες δωρεές από την εταιρεία. Η Ιβέτ Κούπερ, βουλευτής των Εργατικών, που είναι επικεφαλής της επιτροπής εσωτερικών υποθέσεων του βρετανικού Κοινοβουλίου, δήλωσε ότι η απάντηση της βρετανικής εφορίας προκαλεί «μεγάλη ανησυχία» και ζήτησε τη διενέργεια ανεξάρτητης έρευνας για την υπόθεση. Ο Βινς Κέιμπλ, ηγέτης των Βρετανών Φιλελεύθερων, δήλωσε ότι η απάντηση της εφορίας είναι «πολύ ανησυχιακή» και κάλεσε την Τερέζα Μέι να «ασοκλήσει προσωπικά με την υπόθεση» και να επιστρέψει όλες τις δωρεές που έχει δεχτεί το κόμμα από τη Lycamobile μέχρι να ολοκληρωθεί η έρευνα.

Ράλι στις τιμές μετάλλων μετά τις κυρώσεις κατά Rusal

Σημαντικές αλλαγές στην προσφορά προϊόντων αλουμινίου έχουν προκαλέσει οι κυρώσεις των ΗΠΑ εις βάρος της Ρωσίας, και ειδικότερα κατά της βιομηχανίας αλουμινίου Rusal, με αποτέλεσμα να αυξηθεί κατά πολύ η τιμή τους. Αλλά και τα υπόλοιπα μέταλλα έχουν επηρεαστεί, διότι οι επενδυτές φοβούνται μήπως οι ΗΠΑ επιβάλουν νέες κυρώσεις στη Ρωσία.

Οι μεταλλουργίες στη Γερμανία παρότρυναν την πολιτική ηγεσία της χώρας να λάβει άμεσα μέτρα. Υπάρχει κίνδυνος να μπει λουκέτο σε πολλά μεταλλουργεία και εργοστάσια επεξεργασίας αλουμινίου στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ που ανήκουν στην Rusal.

Η τιμή του αλουμινίου αυξήθηκε χθες περισσότερο από 7%, φθάνοντας στα 2.718 δολάρια ο τόνος στο Χρηματιστήριο Μετάλλων του Λονδίνου (LME) κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης. Είναι το υψηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί ενδοσυνεδριακά από τον Αύγουστο του 2011.

Σε υψηλό τριετίας εκτοξεύθηκε, επίσης, η τιμή του νικελίου και διαμορφώθηκε στις 16.690 δολάρια ο τόνος, με άνοδο 9,3%. Σε οκταήμερο ανοδικό ράλι βρίσκεται και

Υπάρχει κίνδυνος να μπει λουκέτο σε πολλά μεταλλουργεία και εργοστάσια επεξεργασίας αλουμινίου που ανήκουν στη ρωσική βιομηχανία.

η τιμή του παλλάδιου – η Ρωσία είναι η μεγαλύτερη παραγωγός σε όλο τον κόσμο.

«Δεν έχω ξαναδεί κάτι τέτοιο», σχολίασε ο Κιθ Γουέλντι, υψηλόβαθμο στέλεχος στη διαπραγμάτευση μετάλλων της Vantage Capital Markets, στη βρετανική εφημερίδα Financial Times. Οι κυρώσεις που επέβαλαν οι ΗΠΑ στις 6 Απριλίου έχουν προκαλέσει μεγάλη αναστάτωση στην παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού προϊόντων αλουμινίου, καθώς απομονώνονται από την αμερικανική αγορά όσοι συνεχίζουν να συναλλάσσονται με τη Rusal. «Παγώνουν», παράλληλα, όσα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας έχουν εκδοθεί και η διαπραγμάτευσή τους γίνεται σε όρους δο-

Η τιμή του αλουμινίου αυξήθηκε χθες περισσότερο από 7%, φθάνοντας στα 2.718 δολάρια ο τόνος στο Χρηματιστήριο Μετάλλων του Λονδίνου (LME).

λαρίων. Εξαιρουμένης της Κίνας, η Rusal έχει τη μεγαλύτερη παραγωγή αλουμινίου στον κόσμο – καλύπτει το 6% της παγκόσμιας ζή-

τησης. Το αλουμίνιο χρησιμοποιείται ευρέως στη βιομηχανία, από την κατασκευή αεροσκαφών μέχρι φορτηγών και αυτοκινήτων.

Στα αποθέματα του Χρηματιστηρίου Μετάλλων στο Λονδίνο (LME) υπάρχει αλουμίνιο της Rusal, πάλιν όμως δεν μπορεί να πουληθεί. Αυτές οι ποσότητες αλουμινίου της Rusal μπορεί να παραμείνουν στις αποθήκες του LME, διότι δεν θα θέλει κανείς να τις αγοράσει εξαιτίας των αμερικανικών κυρώσεων.

Παράλληλα, όμως, μπορεί να μειωθούν όλα τα υπόλοιπα αποθέματα που βρίσκονται στις αποθήκες του LME.

«Η αλλαγή όλων των ροών στο εμπόριο θα είναι πολύ δύσκολη», σχολίασε ο Μάικλ Γιούντινερ, επικεφαλής του τμήματος ερευνών για τα μέταλλα στην Bank of America Merrill Lynch. «Οι ΗΠΑ και η Ευρώπη είναι αποκομμένες από έναν μεγάλο προμηθευτή», προσθέτει ο ίδιος.

Ενδεικτικό είναι ότι η Rio Tinto διαθέτει εργοστάσια στη Δουνκέρπη και στην Ιρλανδία, που εξαρτώνται από το αλουμίνιο που παράγεται σε μονάδα της Rusal στην Ιρλανδία.

Θωρακισμένη η Ρωσία εκτιμά ο οίκος Moody's

Η οικονομία της Ρωσίας είναι θωρακισμένη απέναντι στις πρόσφατες κυρώσεις των ΗΠΑ εις βάρος επιχειρηματιών, εταιρειών και κυβερνητικών αξιωματούχων της χώρας, εκτιμά η Moody's Service. Το τραπεζικό σύστημα της Ρωσίας έχει τα απαραίτητα κεφάλαια για να απορροφήσει τις απώλειες από τα αξιόγραφα των εταιρειών που περιλαμβάνονται στη λίστα των κυρώσεων που έχουν επιβάλει οι ΗΠΑ, αναφέρει το Reuters. Επιφυλάξεις, ωστόσο, εξέφρασε ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης για τα ομόλογα των ρωσικών εταιρειών που επηρεάζονται από τις κυρώσεις, όπως η Rusal.

Οι τιμές των ομολόγων της έχουν υποστεί μεγάλη πτώση, φθάνοντας ακόμη και τα 30 σεντς ως προς το δολάριο. Πάντως, αυτές οι τιμές δεν αφορούν πραγματικές συναλλαγές, διότι οι υπηρεσίες Euroclear και Clearstream δεν προχωρούν στην επεξεργασία αγοραπωλησιών σε ομόλογα της Rusal, εξαιτίας των κυρώσεων. Οι ομολογιούχοι της Rusal μπορούν έως τις 7 Μαΐου να πουλήσουν τί-

λους της εταιρείας σε δολάρια. Διαφορετικά, οι επενδύσεις τους θα «παγώσουν».

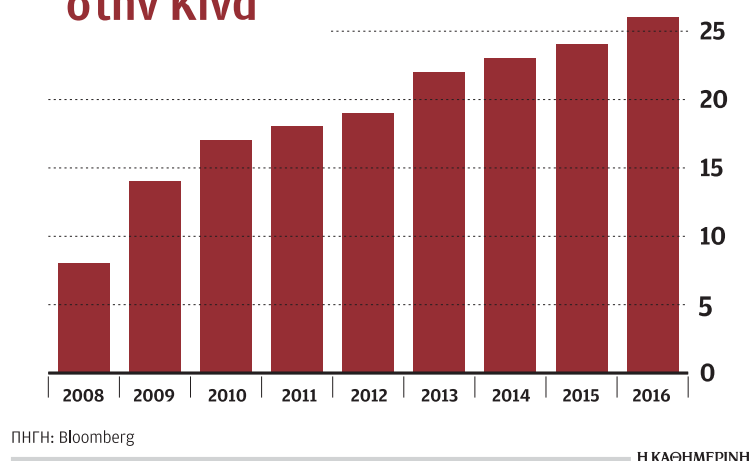
Κίνδυνο να τους επιβληθούν κυρώσεις διατρέχουν και όσοι αποπειραθούν να διευκολύνουν τις συναλλαγές που σχετίζονται με τη Rusal ή άλλες εταιρείες που επιβραδύνονται με κυρώσεις.

Μία επιλογή θα ήταν η πώληση των ομολόγων στις τράπεζες που έχουν αναλάβει ρόλο διαμεσολαβητή ή η σύναψη ενός νέου συμβολαίου που δεν θα περνάει μέσα από τις υπηρεσίες εκκαθάρισης συναλλαγών, σχολιάζει το Bloomberg.

Παρ' όλα αυτά, η ρωσική οικονομία δεν κινδυνεύει άμεσα. Λόγω του πιστωτικού προφίλ της χώρας (κατατάσσεται στη βαθμίδα Ba1 με θετική προοπτική), μπορεί να απορροφήσει την επιβολή νέων κυρώσεων, επισημαίνει η αντιπρόεδρος της Moody's Service, Κριστίν Λίντοου. Πρόσθεσε, μάλιστα, ότι η δημοσιονομική κατάσταση της χώρας βελτιώνεται λόγω της ανόδου των τιμών του πετρελαίου.

Διευρύνεται η αγορά αυτοκινήτων στην Κίνα

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
ΣΕ ΕΚΑΤ.

Το Πεκίνο ανοίγει την εγχώρια αγορά στη διεθνή αυτοκινητοβιομηχανία

Στην άρση των περιορισμών στις ξένες αυτοκινητοβιομηχανίες προχωρεί η Κίνα. Το Πεκίνο ανακοίνωσε χθες ότι οι αυτοκινητοβιομηχανίες της Ευρώπης, των ΗΠΑ και του υπόλοιπου κόσμου θα μπορούν να κατέχουν πάνω από το ήμισυ του μετοχικού κεφαλαίου σε κοινοπραξίες με κινεζικές εταιρείες.

Εδώ και 20 χρόνια, απαρέγκλιτος όρος για να δραστηριοποιηθούν ξένες αυτοκινητοβιομηχανίες στην Κίνα ήταν να διατηρούν ποσοστό συμμετοχής έως και 50% σε κοινοπραξίες με Κινέζους. Το όριο

Οι ξένες εταιρείες παραγωγής οχημάτων θα μπορούν να κατέχουν πάνω από το 50% σε κοινοπραξίες με Κινέζους.

του 50% καταργείται για τα ιδιωτικά οχήματα από το 2022 και για τα εμπορικά από το 2020, αναφέρουν οι New York Times. Επιπλέον, οι εταιρείες παραγωγής ηλεκτροκίνητων οχημάτων θα μπορούν άμεσα να ανοίγουν δικές τους αντιπροσωπείες χωρίς να συμμετέχουν σε αυτές Κινέζοι επιχειρηματίες. Εντός των επόμενων ετών αναμένεται να δοθεί το πράσινο φως στις ξένες αυτοκινητοβιομηχανίες να κατασκευάζουν και να διευθύνουν τα δικά τους εργοστάσια.

Αυτή η πρωτοβουλία του Πεκίνου στοχεύει στην εξομάλυνση των σχέσεων με την Ουάσιγκτον, η οποία απειλεί ότι θα επιβάλει

δασμούς σε και 1.300 εισαγόμενα κινεζικά προϊόντα, συνολικής αξίας 150 δισ. δολαρίων, ιδιαίτερα από τον κλάδο της τεχνολογίας.

Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ έχει κατηγορήσει ανοικτά την Κίνα ότι εξαναγκάζει τις αμερικανικές εταιρείες να εκχωρήσουν τα δικαιώματα της πνευματικής τους ιδιοκτησίας, για να δραστηριοποιηθούν στην εγχώρια αγορά.

Παρότι η Κίνα έχει κάνει ένα σημαντικό βήμα για να συνεννοηθεί με τον πιο ισχυρό ανταγωνιστή της, αντιδρά στους ισχυρισμούς των ΗΠΑ για κλοπή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά και στους δασμούς στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου.

Πριν από λίγες μέρες, μάλιστα, προσέφυγε στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), αντιδρώντας στα σχέδια των ΗΠΑ για την επιβολή δασμών σε κινεζικά προϊόντα. Χθες προχώρησε στην επιβολή δασμών στις εισαγωγές σόργου από τις ΗΠΑ.

Είναι ακόμη αβέβαιο κατά πόσον θα ωφεληθούν οι ξένες αυτοκινητοβιομηχανίες, όπως η γερμανική Volkswagen και η αμερικανική Ford, από την άρση των περιορισμών από την Κίνα, αλλά οι επενδυτές επιδοκίμασαν την πρωτοβουλία του Πεκίνου, επισημαίνει το πρακτορείο Bloomberg. Η Tesla, πρωτοπόρος εταιρεία στα ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα, αναμένεται να επωφεληθεί από την άρση των περιορισμών του Πεκίνου. Άλλες αυτοκινητοβιομηχανίες, όμως, που μοιράζονταν εδώ και δύο δεκαετίες το κόστος των επενδύσεων με Κινέζους, πρέπει να επωμισθούν όλες τις δαπάνες μέσα σε λίγα μόνο χρόνια.

Ρομπότ ναυτεργάτες ρίχνουν στη δουλειά Hyundai, Daewoo

Στόχος είναι η μείωση του κόστους ναυπήγησης των δεξαμενοπλοίων

Η υψηλή τεχνολογία και η τεχνητή νοημοσύνη εισέρχονται δυναμικά στον χώρο της ναυπήγησης πλοίων. Οι μεγάλες νοτιοκορεατικές εταιρείες Daewoo και Hyundai Heavy εκμεταλλεύονται στο έπακρον τις δυνατότητες των ρομπότ για να κατασκευάσουν μεγάλα τμήματα των γιγαντιαίων δεξαμενοπλοίων τους. Μάλιστα, ορισμένα από αυτά μπορεί να έχουν μήκος περισσότερο από 400 μέτρα. Συγκεκριμένα, η Hyundai Heavy δοκίμασε ένα δικής της κατασκευής ρομπότ, βάρους 670 κιλών, για το λύγισμα και την κόλληση μεγάλων χαλύβδινων πλακών, οι οποίες χρησιμοποιούνται στην πλήρη και στην πρύμνη των σκαφών.

Από τη δική της πλευρά, η Daewoo χρησιμοποιεί ρομποτικούς βραχίονες για να μπορέσει να κάνει συγκολλήσεις σε σημεία του τάνκερ τα οποία δύσκολα προσεγγίζει άνθρωπινος χέρι. Είναι αλήθεια πως, εάν κάνει κάποιος μια σύγκριση μεταξύ του κλάδου της ναυπηγικής και της αυτοκινητοβιομηχανίας, θα διαπιστώσει ότι η πρώτη βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο ως προς τη χρήση της ρομποτικής. Αυτήν τη στιγμή οι μεγάλες αυτοκινητοβιομηχανίες έχουν φθάσει πλέον να επαφίενται για το 70% της κατασκευής ενός οχήματος στα ρομπότ.

Μείωση κόστους

Ενας πολύ σημαντικός λόγος που η Hyundai και η Daewoo στρέφονται στην αξιοποίηση της ρομποτικής είναι το ότι με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζουν σημαντική μείωση κόστους, αυξάνοντας, παράλληλα, την παραγωγικότητα έπειτα από τα τελευταία τρία δύσκολα χρόνια. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς ότι για τη ναυπήγηση ενός και μόνον σκάφους απαιτείται εργασία σχεδόν 200 ανθρώπων, ενώ οι πιέσεις στην τιμή του είναι, λόγω ανταγωνισμού, ισχυρότατες.

Η δραστική υποχώρηση στις τιμές του «μαύρου χρυσού» από τα μέσα του 2014 και μετά έχει επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις. Τότε το βαρέλι κόστιζε 100 δολάρια και λίγο πάνω από τα 60 δολάρια. Όπως ήταν αναμενόμενο, οι παραγγελίες για τη ναυπήγηση δεξαμενοπλοίων που μεταφέρουν το πετρέλαιο και τα παράγωγά του μειώθηκαν. Οι εταιρείες ναυπήγησης προχώρησαν σε μαζικές απολύσεις και σε κλείσιμο ναυπηγείων. Τα τρία προηγούμενα χρόνια, οι τιμές των σκαφών εμπορικής ναυτιλίας σε

Η Hyundai Heavy δοκίμασε ένα δικής της κατασκευής ρομπότ, βάρους 670 κιλών, για το λύγισμα και την κόλληση μεγάλων χαλύβδινων πλακών, οι οποίες χρησιμοποιούνται στην πλήρη και στην πρύμνη των σκαφών.

Αναπόφευκτη θεωρείται και η μείωση του αριθμού των ειδικευμένων εργατών.

όλο τον κόσμο εμφάνισαν πτώση της τάξεως του 10%.

«Όπως έχουν διαμορφωθεί σήμερα οι συνθήκες στη διεθνή αγορά, είναι ζωτικής σημασίας θέμα να μειωθεί το κόστος, όπου αυτό είναι δυνατόν», παρατηρεί ο αναλυτής Λι Τζέ Γουόν της Yunta Securities Korea στη Σεούλ. «Η αυτοματοποίηση θα αποδώσει καρπούς, από τη στιγμή που οι παραγγελίες αρχίσουν να δείχνουν πιο ξεκάθαρα ότι ανακάμπτουν,

και αυτό αναμένεται να συμβεί από το δεύτερο εξάμηνο του 2018 και μετά». Υπενθυμίζεται πως η νοτιοκορεατική Hyundai Heavy είναι η κορυφαία εταιρεία στον κλάδο της ναυπήγησης διεθνώς και ότι κάθε χρόνο «χτίζει» περίπου 140 πλοία. Με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων της ρομποτικής, ο χρόνος συγκόλλησης των διαφόρων μερών των πλοίων θα μειωθεί κατά πολύ, ενώ θα μειωθεί και ο αριθμός των ειδικευμένων εργατών.

Συν τοις άλλοις, η Hyundai Heavy σχεδιάζει να φτιάξει ένα πλήρως αυτοματοποιημένο εργοστάσιο όπου τον πρώτο λόγο θα έχουν οι ρομποτικοί βραχίονες.

Στο εργοστάσιο θα κατασκευάζονται χαλύβδινες πλάκες και θα διοχετεύονται σε δύο θυγατρικές ναυπηγοκατασκευαστικές εται-

ρείες: στη Hyundai Mipo Dockyard και στη Hyundai Samho Heavy Industries.

Η Daewoo χρησιμοποιεί ρομποτικό βραχίονα 16 κιλών για να κάνει συγκολλήσεις χαλύβδινων τμημάτων, όταν κατασκευάζει τα παγοθραυστικά πλοία της, τα οποία θα μεταφέρουν υγροποιημένο φυσικό αέριο. Από το 2016 μέχρι σήμερα έχει παραδώσει 5 τέτοια πλοία, τα οποία είναι γνωστά ως «Caddy». Σοβαρή πρόκληση για τον κλάδο είναι η κατασκευή πλοίων βάσει των προδιαγραφών που ο εκάστοτε πελάτης θέτει, όπως παρατηρεί ο Οσκαρ Λέβαντερ, αντιπρόεδρος, υπεύθυνος για θέματα ιδεών και καινοτομιών του κλάδου σχεδιασμού και κατασκευής τεχνολογικών συστημάτων πλοίων, της Rolls-Royce.

BLOOMBERG

Στο 6,8% το πρώτο τρίμηνο ο ρυθμός ανάπτυξης της Κίνας

Ανάπτυξη 6,8% σημείωσε κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους η οικονομία της Κίνας, υπερβαίνοντας τις προβλέψεις της πλειονότητας των οικονομολόγων για ελαφρά επιβράδυνση στο 6,7%. Πολλοί οικονομικοί αναλυτές εξακολουθούν, πάντως, να προεξοφλούν ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης θα είναι χαμηλότεροι φέτος στη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο. Σύμφωνα με τον Ντέιβιντ Φερνάντες, οικονομολόγο της Barclays, με ειδικευση στα θέματα Ασίας - Ειρηνικού, μπορεί τα τελευταία στοιχεία να δείχνουν ότι η χρονιά ξεκίνησε πολύ δυναμικά, πλην όμως «επι-

Πολλοί οικονομικοί αναλυτές εξακολουθούν να προεξοφλούν ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης θα είναι χαμηλότεροι φέτος.

κειται επιβράδυνση της ανάπτυξης». Μιλώντας στο αμερικανικό δίκτυο CNBC, ο κ. Φερνάντες προέβλεψε επιβράδυνση των επενδύσεων σε ακίνητα, καθώς η κυβέρνηση σκοπεύει να ανακόψει την υπερβολική κερδοσκοπία στον το-

μέα, ενώ παράλληλα καταβάλλει προσπάθειες για να περιορίσει την ατμοσφαιρική μόλυνση εξαιτίας της έντονης βιομηχανικής δραστηριότητας.

Τις εκτιμήσεις του φαίνεται να επιβεβαιώνουν τα τελευταία στοιχεία, καθώς φέρουν τη βιομηχανική παραγωγή να επιβραδύνεται τον Μάρτιο στο 6%, όταν ο αντίστοιχος ρυθμός το δίμηνο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου ήταν 7,2%. Την ίδια στιγμή, όμως, οι εκτιμήσεις για τις λιανικές πωλήσεις τον Μάρτιο κατατείνουν σε αύξηση στο 10,1%.

Σύμφωνα, πάντως, με τον Φερνάντες, όσο ισχυρή κι αν παραμένει

η εγχώρια ζήτηση στην Κίνα, το Πεκίνο θα εξακολουθήσει να «πατάει φρένο», ώστε να επιτύχει την επιβράδυνση της οικονομίας. Την άποψή του συμμερίζεται ο Σιαν Φέινερ, οικονομολόγος της Oxford Economics, ο οποίος υπογράμμισε χθες ότι οι πολιτικοί εγχείραλοι του Πεκίνου «προσπαθούν να αποθερμάνουν την οικονομία και να περιορίσουν τον δανεισμό». Σύμφωνα με την Oxford Economics, η ανάπτυξη της Κίνας στο σύνολο του έτους θα περιοριστεί στο 6,4% και θα υπολείπεται ελάχιστα από τον στόχο του 6,5% που έχει θέσει το Πεκίνο για το 2018.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Με το μεγαλύτερο ιδιωτικό δίκτυο οπτικών ινών, που επεκτείνεται συνεχώς, η MTN Business βρίσκεται ακόμη πιο κοντά στην επιχείρησή σας, ανεξαρτήτως μεγέθους, για να σας παρέχει την πιο γρήγορη, αξιόπιστη και πλέον οικονομική σύνδεση στο διαδίκτυο μέσω οπτικών ινών.

Μάθετε περισσότερα στο www.mtnbusiness.com.cy ή καλώντας τη Γραμμή Υποστήριξης της MTN Business στο 131 ή επισκεφθείτε ένα από τα MTN Business Centers σε Λευκωσία ή Λεμεσό.

Τα capital controls

Αν δεν υπήρχαν οι κεφαλαιακοί έλεγχοι, οι εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό θα ήταν πολυαπλάσιες. Σύμφωνα με μερίστες, 50% των αγοραπωλησιών πολυτελών εξοχικών κατοικιών, αξίας μεγαλύτερης του 1 εκατ. ευρώ, πραγματοποιούνται εκτός του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, καθώς οι πωλητές προτιμούν την κατάθεση των χρημάτων σε λογαριασμούς του εξωτερικού.

Οι πλειστηριασμοί

Το επενδυτικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό είναι τέτοιο, που πλέον, με τη μετάβαση και των πλειστηριασμών σε ηλεκτρονικό περιβάλλον, αρκετοί αναζητούν το επόμενο ακίνητό τους με αυτόν τον τρόπο. Χαρακτηριστικό το παράδειγμα Ελβετού μεγιστάνα Νιλς Ρίμερ, ο οποίος απέκτησε πρόσφατα, αντί ποσού 11,75 εκατ. ευρώ, τη βίλα του Σταύρου Ψυχάρη στο Πόρτο Χέλι.

Και πολυκατοικίες

Ακόμα και ολόκληρα κτίρια διαμερισμάτων αποκτούν στην Αθήνα ξένοι επενδυτικοί όμιλοι, προκειμένου να τα μεταπωλήσουν σε πελάτες τους, με το δέλεαρ των μελλοντικών υπεραξιών και της, στο μεσοδιάστημα, απόκομισης σημαντικών εσόδων από τις βραχυχρόνιες μισθώσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η ρωσική Τρανίο, που αγόρασε κτίριο στην πλ. Αττικής για τον σκοπό αυτό.

Οι «ξεκάθαροι»

Περισσότερο συνειδητοποιημένοι εμφανίζονται οι ξένοι αγοραστές εξοχικών κατοικιών στην Ελλάδα. Σύμφωνα με φορείς της αγοράς, δεν αναζητούν πλέον ακίνητα με «συμβολικές» τιμές, π.χ. λόγω χρεών του πωλητή.

«Απόβαση» ξένων στο ελληνικό real estate

Οι εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό για αγορές ακινήτων αυξήθηκαν κατά 205,4% τον Ιανουάριο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Με τους καλύτερους οιωνούς ξεκίνησε το 2018 για την αγορά ακινήτων, καθώς η ζήτηση από το εξωτερικό τείνει να εξελιχθεί σε «κινητήριο μοχλό» των αγοραπωλησιών, τόσο στην Αθήνα όσο και στις παραθεριστικές περιοχές. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέγει η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά τον Ιανουάριο οι εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό εκπνέθηκαν κατά 205,4%. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη ετήσια μεταβολή διαχρονικά, ακόμα και σε σχέση με το 2017, που επίσης αποτελεί ίσως την πιο δυναμική χρονιά σε ό,τι αφορά τις

ξένες επενδύσεις στην ελληνική αγορά ακινήτων. Σημειωτέον, δε, ότι κατά το περυσινό πρώτο δίμηνο του έτους η ετήσια αύξηση δεν είχε ξεπεράσει το 52%.

Υπενθυμίζεται ότι κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα καταγράφηκαν εισροές κεφαλαίων ύψους άνω του μισού δισ. ευρώ και συγκεκριμένα 503 εκατ. ευρώ. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από την επεξεργασία των στοιχείων της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς η αύξηση σε σχέση με το 2016 ήταν της τάξεως του 86,5%, ούσα μάλιστα η υψηλότερη της τελευταίας δεκαετίας, σε ένα σαφές δείγμα ότι

Η ζήτηση διαμερισμάτων και εξοχικών από το εξωτερικό έχει επιστρέψει τουλάχιστον στο επίπεδο προ κρίσης.

η ζήτηση κατοικιών (διαμερισμάτων, αλλά κι εξοχικών ακινήτων) από το εξωτερικό έχει επιστρέψει τουλάχιστον στο επίπεδο που βρισκόταν πριν από την οικονομική κρίση. Ενδεικτικό της όλο και υψηλότερης κινητικότητας είναι το ότι και το 2016

είχε αποτελέσει το έτος με τη μεγαλύτερη εισροή κεφαλαίων, καθώς και τότε είχαν εισρεύσει 270 εκατ. ευρώ, το μεγαλύτερο ποσό από την έναρξη της οικονομικής κρίσης.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις φορέων της αγοράς ακινήτων, είναι πλέον εξαιρετικά πιθανό πως η ζήτηση από το εξωτερικό θα συνεχίσει να κινείται έντονα ανοδικά, καθώς πρώτη φορά η ελληνική αγορά κατοικίας συγκεντρώνει αγοραστικό ενδιαφέρον για διαφορετικές κατηγορίες ακινήτων και από αγοραστές διαφόρων χωρών. Η μεγάλη απήκηση των βραχυχρόνιων μισθώσεων έχει καταστήσει το κέντρο της Αθήνας, αλλά και όλη την

παραλιακή γραμμή της Αττικής σε επενδυτικό «Ελντοράντο» για ξένους επενδυτές. Την ίδια στιγμή, η ελληνική αγορά ακινήτων προσελκύει όλο και περισσότερους επενδυτές από χώρες εκτός Ε.Ε., οι οποίοι ενδιαφέρονται για την απόκτηση άδειας παραμονής μέσω του σχετικού προγράμματος «χρυσή βίζα». Οι εν λόγω όψιμες κατηγορίες αγοραστών πλαισιώνονται και από εκείνους που ανέκαθεν προσέλκυε η ελληνική αγορά ακινήτων, δηλαδή τους αγοραστές εξοχικών κατοικιών, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα τριπτυχο ζήτησης που δεν έχει εμφανιστεί ποτέ ξανά στο παρελθόν στη χώρα.

Κατά 33% αυξήθηκαν οι άδειες «χρυσής βίζας» το 2017

Σημαντικό ρόλο στην επενδυτική ζήτηση από το εξωτερικό έχει διαδραματίσει το πρόγραμμα «χρυσή βίζα», μέσω του οποίου όσοι πολίτες εκτός Ε.Ε. επενδύσουν τουλάχιστον 250.000 ευρώ στην αγορά ακινήτων, εξασφαλίζουν ταυτόχρονα και άδεια παραμονής για τους ίδιους και τα συγγενικά τους πρόσωπα. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται από τα μέσα του 2013 και μέχρι το τέλος του 2017 είχε αποδώσει έσοδα 1,4 δισ. ευρώ από αγορές ακινήτων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Enterprise Greece, το 2017 καταγράφηκε αύξηση της τάξεως του 33% καθώς εκδόθηκαν 773 νέες άδειες παραμονής, έναντι 582 αδειών που είχαν εκδοθεί (σε μεμονωμένους επενδυτές) το 2016. Μάλιστα, όπως προκύπτει, καταγράφηκε σημαντική επιτάχυνση των διαδικασιών της τελευταίας εβδομάδας του 2017, καθώς μέχρι και το τέλος Νοεμβρίου ο αριθμός των αδειών δεν είχε ξεπεράσει τις 560. Σε κάθε περίπτωση, συνολικά από το 2013 μέχρι το τέλος του 2017 έχουν εκδοθεί 2.305 άδειες παραμονής (5.699, αν προστεθούν και τα συγγενικά πρόσωπα των επενδυτών).

Σχεδόν οι μισές εξ αυτών και συγκεκριμένα 1.011 άδειες αφορούν Κινέζους επενδυτές, ενώ ακολουθούν η Ρωσία με 395 άδειες, η Τουρκία με 222 άδειες και η Αίγυπτος με 101 άδειες. Άλλο ένα συμπέρασμα που προκύπτει από τα στοιχεία του Enterprise Greece, είναι ότι σχεδόν το 70% των επενδυτών που ενδιαφέρονται για τη λήψη άδειας παραμονής, προτίμηση να αποκτήσει κάποιο ακίνητο στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής. Ειδικότερα, με βάση τα στοιχεία μέχρι το τέλος του εννιαμήνου

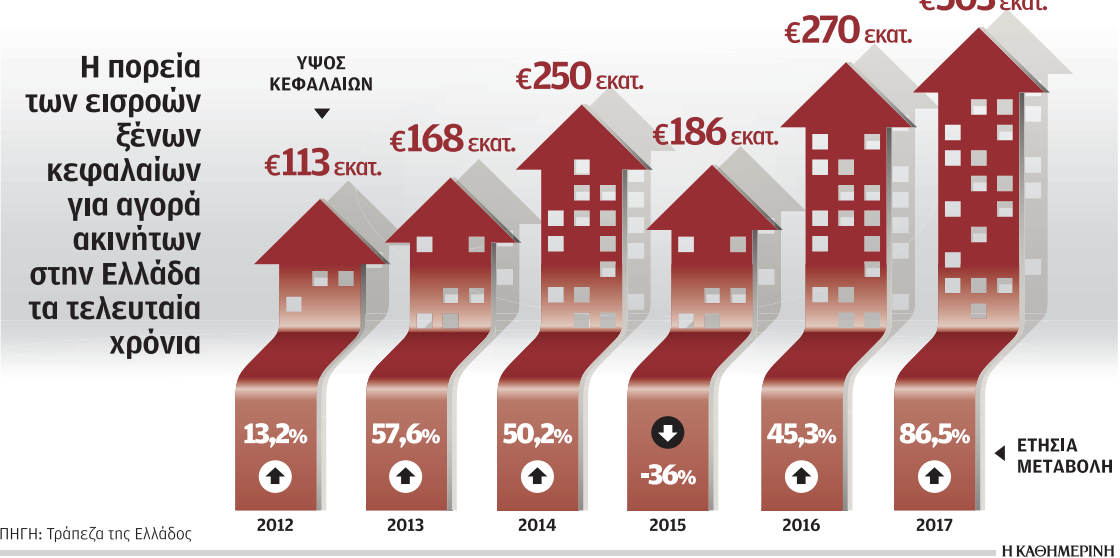
του 2017, το 26,52% των αδειών αφορούσε ακίνητα που έχουν αγοραστεί στην ευρύτερη περιοχή του Πειραιά, ενώ ένα επιπλέον 21,26% αφορούσε ακίνητα στο κέντρο της Αθήνας και 20,8% στην περιοχή των Μεσογείων.

Πολυτελείς κατοικίες

Παράλληλα, σημαντικότατο υψηλότερο σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια είναι το ενδιαφέρον των ξένων αγοραστών για εξοχικές κατοικίες στη χώρα. Οι ελκυστικές τιμές των πολυτελών εξοχικών ακινήτων της χώρας, αλλά και οι προοπτικές επενδυτικής αξιοποίησής τους, μέσω της μισθώσής τους σε τιμές παραπλήσιες άλλων δημοφιλών ευρωπαϊκών παραθεριστικών προορισμών, συνιστούν ένα σημαντικό δέλεαρ που έχει τονώσει σημαντικά το αγοραστικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό.

Το 2017 αποδείχθηκε το καλύτερο έτος για την αγορά εξοχικών κατοικίας από την αρχή της κρίσης μέχρι σήμερα. Όπως τονίζει στην «Κ» ο κ. Κωνσταντίνος Σιδερής, αναλυτής της Algean Property, εταιρείας παροχής υπηρεσιών ακινήτων, που δραστηριοποιείται στην αγορά πολυτελών εξοχικών κατοικιών, «το 2017 η αγορά επέστρεψε σε μια κανονικότητα και ανέπτυξε δυναμική όσο περνούσαν οι μήνες.

Αν η εν λόγω δυναμική συνεχιστεί και φέτος, θα σημαίνει και την επιστροφή των τιμών σε ανοδική τροχιά». Κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους, στην πλειονότητα των περιπτώσεων οι τιμές πώλησης κινήθηκαν σταθεροποιητικά, αν και υπήρξαν ορισμένοι «θύλακες» της αγοράς όπου σημειώθηκαν αυξήσεις, όπως π.χ.

κάποια σημεία στη Μύκονο και στη Σαντορίνη.

Επιχειρώντας να ερμηνεύσει την απότομη αύξηση του φετινού Ιανουαρίου (αναφορικά με τις εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό για την απόκτηση ακινήτων), ο κ. Σιδερής σημειώνει ότι κατά κανόνα, κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου κάθε έτους, ολοκληρώνονται συναλλαγές που είχαν ξεκινήσει να δρομολογούνται κατά τη διάρκεια των τελευταίων

μηνών του προηγούμενου χρόνου. Είναι λοιπόν πιθανό, αρκετές εξ αυτών να πραγματοποιήθηκαν τις πρώτες εβδομάδες του 2018. Πάντως, ανάλογη αύξηση σημειώθηκε και κατά τους πρώτους μήνες του 2017, η οποία όχι μόνο διατηρήθηκε τους επόμενους μήνες, αλλά απεναντίας ενισχύθηκε (από το 51% του πρώτου διμήνου στο 85% του συνόλου του έτους).

Σύμφωνα με τον κ. Σιδερή, ήδη κατά το φετινό πρώτο τρίμηνο

καταγράφεται αυξανόμενη κίνηση και ενδιαφέρον για αγορά εξοχικών κατοικιών από το εξωτερικό, με τη μεγαλύτερη δυναμική να προέρχεται από Ευρωπαίους που μένουν κι εργάζονται στο Λονδίνο (π.χ. στελέχη του χρηματοπιστωτικού κλάδου), Τούρκους και Ιταλούς. Σαφέστερη εικόνα και ασφαλέστερο συμπέρασμα, όμως, για την πορεία της αγοράς το 2018 θα μπορεί να εξαχθεί προς το τέλος Μαΐου.

Μεγάλο ενδιαφέρον για διαμερίσματα στο κέντρο της Αθήνας λόγω Airbnb

Σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της ροής κεφαλαίων προς την ελληνική αγορά κατοικίας διαδραματίζει επίσης και η εκτόξευση του φαινομένου των βραχυχρόνιων μισθώσεων και του επενδυτικού ενδιαφέροντος που αυτή συνεπάγεται. Όπως μαρτυρούν στελέχη της κτηματαγοράς, το αγοραστικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό για διαμερίσματα στο κέντρο της Αθήνας έχει αγγίξει πρωτοφανή επίπεδα, ακριβώς λόγω της ενίσχυσης της τουριστικής κίνησης προς την πρωτεύουσα και της όλο και μεγαλύτερης ζήτησης για ενοικιάσεις διαμερισμάτων.

Πλέον, τα δεδομένα αυτά επιβεβαιώνονται και από τους αριθμούς. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώνει η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά τη διάρκεια του φετινού πρώτου διμήνου του έτους (Ιαν. - Φεβρουάριος) καταγράφηκε αύξηση κατά 52% των μεταβιβάσεων κατοικιών στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών (αφορά το σύνολο του Δήμου

Αθηναίων). Πρόκειται για ξεκάθαρη ένδειξη της δυναμικής που καταγράφεται πλέον στην αγορά κατοικίας του κέντρου της Αθήνας και κυρίως σε περιοχές εντός, ή περίγυρο του ιστορικού τριγώνου, όπως Κουκάκι, Πλάκα, Μοναστηράκι, Νέος Κόσμος, Μετς, Κεραμεικός, Μεταξουργείο, Γκάζι, Παγκράτι και Εξάρχεια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις στελεχών εταιρειών διαχειρίσεως ακινήτων στο πλαίσιο της αγοράς των βραχυχρόνιων μισθώσεων, στο σύνολο της Αττικής εκτιμάται ότι σήμερα διατίθενται για μισθώσεις τύπου Airbnb περί τα 7.000 διαμερίσματα και κατοικίες.

Ωθηση και στο εμπόριο

Άλλη μία κατηγορία της αγοράς ακινήτων, η οποία επωφελείται από την άνοδο του τουριστικού ρεύματος στην Αθήνα, είναι και τα εμπορικά καταστήματα, ιδίως δε εκείνα που βρίσκονται στην οδό Ερμού. Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας

Στη διάρκεια του πρώτου διμήνου του 2018 καταγράφηκε αύξηση 52% των μεταβιβάσεων κατοικιών στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών.

παροχής υπηρεσιών Proprius, κατά τη διάρκεια του 2017 οι τιμές ενοικίασης των καλύτερων ακινήτων της Ερμού (κυρίως εκείνα που βρίσκονται πιο κοντά στην πλ. Συντάγματος) αυξήθηκαν κατά 20,5%, αγγίζοντας πλέον τα 235 ευρώ/τ.μ.

σε μηνιαία βάση. Όπως αναφέρουν οι αναλυτές, η ζήτηση από τις αλυσίδες είναι ιδιαίτερα υψηλή, τη στιγμή όμως που πλέον τα διαθέσιμα κενά καταστήματα στην Ερμού είναι ελάχιστα και δεν προβλέπεται να αυξηθούν στο άμεσο μέλλον.

Υπενθυμίζεται ότι κατά την περίοδο πριν από την κρίση, η Ερμού είχε φτάσει να συγκαταλέγεται μεταξύ των 10 ακριβότερων εμπορικών δρόμων παγκοσμίως, καθώς το μέσο ενοίκιο είχε εκτοξευτεί στα 360 ευρώ/τ.μ. σε μηνιαία βάση, προτού υποχωρήσει μέχρι τα 150 ευρώ/τ.μ. στο απόγειο της ύφεσης. Η ανάκαμψη της Ερμού, η οποία έχει ξεκινήσει κυρίως από τις αρχές του 2016, αποδίδεται τόσο στην οικονομική ανάκαμψη όσο και στη σημαντική άνοδο του τουριστικού ρεύματος προς την Αθήνα κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών.

Μάλιστα, ακόμα μεγαλύτερη ώθηση στην κατανάλωση από τουρίστες

στην Ερμού έχει δώσει και η εκτόξευση των βραχυχρόνιων μισθώσεων, καθώς στην ευρύτερη περιοχή του ιστορικού κέντρου φιλοξενούνται πλέον χιλιάδες τουρίστες (σε διαμερίσματα), κάτι που δεν συνέβαινε πριν από μερικά χρόνια. Εν ολίγοις, οι πιθανοί επισκέπτες/καταναλωτές των καταστημάτων στην Ερμού μένουν πλέον σε διαμερίσματα βραχυχρόνιας μίσθωσης στις γύρω γειτονιές, κάτι που μεταφράζεται σε υψηλότερες πωλήσεις.

Επέστρεψε και ο «αέρας»

Ενδεικτικό της αυξημένης ζήτησης για νέες μισθώσεις είναι και το ότι πλέον στην Ερμού έχει επιστρέψει και ο «αέρας», δηλαδή η άυλη εμπορική αξία, που ζητείται πλέον από όλο και περισσότερους ιδιοκτήτες/πωλητές, εκτός κι αν το κατάστημα ανήκει σε κάποιο ασφαλιστικό ταμείο, ή γενικότερα σε πρόσωπο δημοσίου δικαίου, όπου η εν λόγω πρακτική δεν συνήθίζεται.

Η καλύτερη ταινία του Κιούμπρικ...

Ένα νέο λεύκωμα αφηγείται την ιστορία του «Ναπολέοντος», του έπους που ο διάσημος σκηνοθέτης δεν ολοκλήρωσε ποτέ

Στο αρχείο του Στάνλεϊ Κιούμπρικ βρέθηκαν και δεκάδες φιλμ με δοκιμαστικά γυρίσματα για τον «Ναπολέοντα». Το 1968, ο 40χρονος τότε σκηνοθέτης, σε συνέντευξή του, είχε μιλήσει πρώτη φορά για την επιθυμία του να γυρίσει ένα ιστορικό δράμα με θέμα την πολυτάραχη ζωή του Βοναπάρτη.

“

Ο Κιούμπρικ ήθελε, μεταξύ άλλων, τα γυρίσματα των σημαντικών μαχών να γίνουν στις πραγματικές τοποθεσίες και με τον ίδιο αριθμό αντρών. Αυτό σήμαινε ότι σε κάποιες περιπτώσεις θα χρειαζόταν να προσλάβει μέχρι και 50.000 κομπάρσους!

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Το 2002, όταν η επιμελήτρια των εκδόσεων Taschen Αλίσον Κασλ άρχισε να εξερευνά το αρχείο του Στάνλεϊ Κιούμπρικ, εντυπωσιάστηκε από το υλικό που αφορούσε την ταινία που ο διάσημος σκηνοθέτης ετοίμαζε για τον Ναπολέοντα: προσχέδια του σεναρίου, φωτογραφίες τοποθεσιών και κοστούμιών, βιβλία, σημειώσεις, χάρτες, γκραβούρες, φιλμ από δοκιμαστικά.

Και μπορεί όλη αυτή η «πρώτη ύλη» να μην οδήγησε ποτέ στην κινηματογραφική υπερπαραγωγή που εκείνος οραματιζόταν, αλλά είχε κρατήσει τα πάντα. Τα μετέφερε σε δεκάδες κιβώτια από σπίτι σε σπίτι. Και, φυσικά, τα πήρε μαζί του στο κτήμα του, κοντά στο Σεντ Αλμπανς της Αγγλίας, όπου έμελλε να περάσει τις δύο τελευταίες δεκαετίες της ζωής του – μέχρι τον θάνατό του, από ανακοπή, το 1999. Γιατί είχε παθιαστεί τόσο πολύ ο σκηνοθέτης των αριστουργημάτων «2001: Η Οδύσσεια του Διαστήματος», «Λάμψη», «Κουρδιστό πορτοκάλι», «Μπάρι Λίντον» και «Μάτια ερμηνευτικά κλειστά» με τον Ναπολέοντα; Και, κυρίως, γιατί δεν κατάφερε να ολοκληρώσει το πρότζεκτ του;

As πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Ξεφυλλίζοντας το νέο λεύκωμα «Napoleon: The greatest movie never made», της Taschen (έκδοση πιο προσιτής τιμής, μετά το συλλεκτικό που είχε κυκλοφορήσει πριν από μία δεκαετία), ο αναγνώστης ανοίγει ένα παράθυρο στον γοητευτικό κόσμο του ίδιου του Κιούμπρικ. Το 1968, ο 40χρονος τότε σκηνοθέτης, σε συνέντευξή του, είχε μιλήσει για πρώτη φορά για την επιθυμία του να γυρίσει ένα ιστορικό δράμα με θέμα την πολυτάραχη ζωή του Ναπολέοντος Βοναπάρτη.

«Ήταν ένας από εκείνους τους σπουδαίους άνδρες που κίνησαν τους μηχανισμούς της Ιστορίας και διαμόρφωσαν όχι μόνο το πεπρωμένο της εποχής τους αλλά και των γενεών που ακολούθησαν. Ο κόσμος στον οποίο σήμερα ζούμε είναι σε μεγάλο βαθμό “αποτέλεσμα” όσων έκανε ο Ναπολέων, με τον ίδιο τρόπο που ο γεωπολιτικός χάρτης της μεταπολεμικής Ευρώπης είναι αποτέλεσμα του Β’ Παγκο-

“

Πίστευε ότι ο Ναπολέων Βοναπάρτης «ήταν ένας από εκείνους τους σπουδαίους άντρες που κίνησαν τους μηχανισμούς της Ιστορίας».

σίου Πολέμου. Και, φυσικά, ουδέποτε υπήρξε μια ακριβής ή πραγματικά καλή ταινία που να είχε ως θέμα της αυτόν τον άνθρωπο», εξηγούσε.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, η επιθυμία του επρόκειτο να γίνει αληθινή εμμονή. Μάλιστα, επειδή σκόπευε η κινηματογράφηση να γίνει με φυσικό φωτισμό –και πολλές σκηνές θα γυρίζονταν σε εσωτερικούς χώρους ή τις βραδινές ώρες– άρχισε να χρησιμοποιεί μια πρωτοποριακή, για την εποχή εκείνη, κάμερα η οποία μπορούσε να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις του γυρίσματος ακόμη και υπό το φως λίγων κεριών. Εξι χρόνια μετά, θα τη χρησιμοποιούσε στο «Μπάρι Λίντον»...

Η χρηματοδότηση. Το κόστος της φιλόδοξης κινηματογραφικής βιογραφίας θα ήταν εξαιρετικά υψηλό. Ο Κιούμπρικ ήθελε, μεταξύ άλλων, τα γυρίσματα των σημαντικών μαχών να γίνουν στις πραγματικές τοποθεσίες και με τον ίδιο αριθμό ανδρών. Αυτό σήμαινε ότι σε κάποιες περιπτώσεις θα χρειαζόταν να προσλάβει μέχρι και 50.000 κομπάρσους! Επρεπε, λοιπόν, να εξασφαλίσει τη στήριξη ενός ισχυρού στούντιο, για να φέρει εις πέρας το δαπανηρό έπος του.

Εκείνη τη χρονιά, η μεγάλη εισπρακτική και καλλιτεχνική επιτυχία της ταινίας «2001: Η Οδύσσεια του Διαστήματος», η οποία έφτασε να διεκδικεί πέντε βραβεία Οσκαρ, του έδωσε τη δυνατότητα να μοιραστεί την ιδέα του με τα αφεντικά της Metro Goldwyn Mayer. Μόλις πήρε την πολυπόθητη έγκριση, αφοσιώθηκε στο να συγκεντρώσει

Ο σκηνοθέτης στα γυρίσματα της ταινίας «Κουρδιστό πορτοκάλι», το 1970. Μετά την κυκλοφορία της, επέστρεψε στο πρότζεκτ του «Ναπολέοντος».

“

Λέγεται ότι τόσο πολύ βυθίστηκε ο ίδιος ο σκηνοθέτης στη μελέτη της ιστορίας του Ναπολέοντα, που υιοθέτησε και κάποιες από τις συνήθειές του. Στα γεύματά του απολάμβανε πλέον το κυρίως πιάτο ταυτόχρονα με το επιδόρπιο!

Το 2009 είχε κυκλοφορήσει μόλις σε 1.000 αντίτυπα των 2.000 ευρώ. Το νέο λεύκωμα της Taschen κοστίζει 50 ευρώ.

όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για τον ήρωά του.

Η προετοιμασία. Ο Κιούμπρικ προσέλαβε ως σύμβουλό του τον καθηγητή της Οξφόρδης Φέλιξ Μάρχαμ, ο οποίος είχε τη φήμη ενός από τους πιο αξιόπιστους μελετητές της ναπολεόντειας Ιστορίας. Ταυτόχρονα, ανέθεσε σε ομάδα είκοσι τελειόφοιτων φοιτητών Ιστορίας να καταγράψουν κάθε διαθέσιμο στοιχείο για τους πενήντα σημαντικότερους ανθρώπους στη ζωή του Ναπολέοντος. Εκείνοι, ακολουθώντας αυστηρή χρονολογική σειρά, τα συγκέντρωναν σε κάρτες. Το αρχείο σύντομα γιγαντώθηκε: 25.000 κάρτες και 17.000 εικόνες (πίνακες, χάρτες και σπάνιες γκραβούρες) της συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου. Αυτά τα πολύτιμα «εργαλεία» θα ήταν ανά πάσα στιγμή στη διάθεση όλων των εμπλεκόμενων στην παραγωγή – από τους ηθοποιούς μέχρι τους σχεδιαστές των κοστούμιών και των σκηνικών.

Λέγεται ότι τόσο πολύ βυθίστηκε ο ίδιος ο σκηνοθέτης στη μελέτη της ιστορίας του Ναπολέοντος, που υιοθέτησε και κάποιες από τις συνήθειές του. Κατά το... αυτοκρατορικό πρότυπο, στα γεύματά του απολάμβανε πλέον το κυρίως πιάτο ταυτόχρονα με το επιδόρπιο!

Ο πρωταγωνιστής. Όσο για τον άνθρωπο που θα υποδυόταν τον Ναπολέοντα; Ο Κιούμπρικ σκεφτόταν αρχικά να κάνει κρούση σε κάποιο από τα μεγάλα ονόματα της εποχής: Πίτερ Ο’ Τουλ, Αλεκ Γκίνες, Πίτερ Ουστίνοφ ή Ζαν-Πολ Μπελμοντό. Αποφάσισε, όμως, για να κάνει οικονομία, να εμπιστευθεί έναν λιγότερο γνωστό ηθοποιό, που τον είχε εντυπωσιάσει με τον ρόλο του στον «Ξένοιαστο Καβαλάρη»: τον Τζακ Νικόλσον. Υποψήφιος για να ενσαρκώσουν τη Ζοζεφίνα ήταν η Οντρέϊ Χέμπφορν και η Σαρλότ Ράμπλινγκ.

Τα προβλήματα. Τον Σεπτέμβριο του 1969 παρέδωσε το τελικό σενάριο στη MGM. Είχε βρει λύσεις στα περισσότερα τεχνικά προβλήματα και τρόπους να μειώσει τον προϋπολογισμό. Είχε μάλιστα ανακαλύψει μια αμερικανική εταιρεία η οποία μπορούσε να κατασκευάσει οποι-

οδήποτε ρούχο από χαρτί και είχε παραγγείλει χιλιάδες στρατιωτικές στολές έναντι 4 δολαρίων η μία.

Αυτό που δεν είχε υπολογίσει – πώς θα μπορούσε, άλλωστε; – ήταν η αιφνιδιαστική αλλαγή διεύθυνσης της MGM. Η εταιρεία πέρασε στα χέρια ενός επιχειρηματία ο οποίος δεν ρίσκαρε να επενδύσει σε φιλόδοξα καλλιτεχνικά σχέδια. Προτίμησε τις τηλεοπτικές παραγωγές που είχαν σίγουρη επιτυχία και κέρδος.

Αντιμετωπίζοντας αρχικά τη δυσπιστία και έπειτα την απόρριψη από τη MGM, ο σκηνοθέτης υπέγραψε συμβόλαιο συνεργασίας με τη Warner Bros. Επειδή, όμως, το νέο του στούντιο ζητούσε από εκείνον την ολοκλήρωση τριών φιλμ πριν του εξασφαλίσει την απόλυτη δημιουργική ελευθερία, άφησε προσωρινά στην άκρη τα μεγαλεπήβολα σχέδια του «Ναπολέοντος» για να γυρίσει το «Κουρδιστό πορτοκάλι», που βγήκε στις αίθουσες το 1971. Εκείνη τη χρονιά επέστρεψε με ανανεωμένη διάθεση και όρεξη στην προετοιμασία του «Ναπολέοντος». Αλλά ήταν ήδη αργά.

Η ματαιώση. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες μείωσης του κόστους, η ταινία προβλεπόταν να στοιχίσει περίπου 60 εκατομμύρια δολάρια – αστρονομικό ποσό για τη δεκαετία του ’70. Επιπλέον, το 1970 είχε βγει στις αίθουσες το «Βατερλώ» με τον Ροντ Στάιγκερ· κι όπως όλες οι ταινίες που είχαν ήδη γυριστεί για τον Ναπολέοντα, είχε βρει μικρή ανταπόκριση από το κοινό. Αυτό είχε προβληματίσει τους υπεύθυνους της Warner Bros. Ακόμη και ο Τζακ Νικόλσον, ο οποίος είχε συμφωνήσει για τον πρωταγωνιστικό ρόλο, κουράστηκε να περιμένει ένα φιλμ που διαρκώς αναβλλόταν και αποχώρησε. Ο Στάνλεϊ Κιούμπρικ είδε πια καθαρά ότι ματαιωνόταν. Και το 1971, το πρότζεκτ εγκαταλείφθηκε οριστικά.

Ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα αν όλα είχαν πάει κατ’ ευχήν; Πολλοί μιλούν για την καλύτερη ταινία του που... δεν γυρίστηκε ποτέ. Το μόνο σίγουρο είναι ότι ο «Ναπολέων» του Στάνλεϊ Κιούμπρικ μπορεί να μην έφτασε ποτέ στους κινηματογράφους, αλλά έχει περάσει οριστικά και αμετάκλητα στη σφαίρα του μύθου.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

22.4.18-28.4.18

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΔΙΑΛΕΞΗ

Μια ενδιαφέρουσα διάλεξη που στοχεύει στην παρουσίαση του ρόλου του συλλεκτή και τη δημιουργία συλλογών με ομιλήτρια τη δρα Ρίτα Σεβέρη, ιστορικό Τέχνης και εκτελεστική διευθύντρια Κέντρου Εικαστικών Τεχνών και Έρευνας. Στη διάλεξη θα γίνουν αναφορές στη σημασία της αξιολόγησης, της παρουσίσεως αλλά και τη διατήρησης των συλλογών. Πέμπτη, 26 Απριλίου, ώρα 7:30 μ.μ. Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Λευκωσία. **Πληροφορίες** **τηλέφωνο 22128157, info@cultural.bankofcyprus.com. Είσοδος ελεύθερη.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Luna Rossa» στη Λευκωσία και στην Πάφο

Το θέατρο **Versus** ταξιδεύει στη Λευκωσία και Πάφο με το έργο «Luna Rossa» που είναι εμπνευσμένο από τους χαρακτήρες και την ιστορία της ταινίας, «Perfetti Sconosciuti», σε σκηνοθεσία Μηνά Τίγκιλη. Μια συνθησμένη παρέα, που συγκεντρώνεται στο σπίτι των δύο πρώτων για να δειπνήσουν και να δουν την ανοιξιάτικη... έκλειψη κάπου στη Ρώμη. Η βάση της παρέας είναι η μακροχρόνια φιλία, τα θηλυκά προστέθηκαν στη ζωή τους αργότερα. Ο χωρισμός ενός άλλου φίλου, του Ντιέγκο, επειδή η γυναίκα του ανακάλυψε στο κινητό του, μήνυμα από την 22χρονη γκομενίσα του... θα γίνει αφορμή για ένα παιχνίδι με τα κινητά της παρέας. Πρωταγωνιστούν οι Μέλανη Στέλιου, Γιάννος Αντωνίου, Ιάκωβος Ιακώβου, Ελεάνα Παπαδοπούλου, Στέλιος Ανδρονίκου, Ειρήνη Ανδρέου, Στέλιος Καλλιστράτης και η Άντρεα Αγαθοκλέους. Παραστάσεις Δευτέρα 23 και Τρίτη 24 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πλη-

ροφορίες **τηλέφωνο 22797650, culturalservice@nicosiamunicipality.org.cy. Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη, Πύλη Αμ-**

μοχώστου, Λεωφόρος Αθηνάς, Λευκωσία. Πληροφορίες και κρατήσεις τηλεφώνω 99395970.

ΘΕΑΤΡΟ

«Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα»

Στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ ανεβαίνει η παράσταση «Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα» του Σάιμον Στήβενς που είναι βασισμένο στο μυθιστόρημα του Μαρκ Χάντον, σε σκηνοθεσία και μετάφραση Λέας Μαλένη. Το «Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα» είναι μία από τις μεγαλύτερες επιτυχίες της αγγλικής σκηνής τα τελευταία χρόνια. Η συνεχής εναλλαγή δράσης και αφήγησης σε συνδυασμό με τη χρήση προηγμένων τεχνολογικών μέσων δημιουργεί έναν καλπάζοντα ρυθμό και μια σειρά καθηλωτικών εικόνων που προσφέρουν μια πρωτόγνωρη μαγεία στον θεατή. Αναζητώντας σχεδόν εμμονικά την απάντηση στο ερώτημα «Ποιος σκότωσε τον σκύλο της γειτονίας», ο Κρίστοφερ, ένα ξεχωριστό αγόρι με ειδικές ικανότητες, θα ανακαλύψει, έχοντας ως όπλο του την αθωότητα, αλήθειες που θα ωριμάσουν τον ίδιο και θα κάνουν καλύτερους όσους βρίσκονται κοντά του. Παίζουν οι Έλενα Δημητρίου,

Λουκάς Ζήκος, Θανάσης Ιωάννου, Φώτης Καραλής, Ανδρέας Κουτσόφτας, Μαρία Μιχαήλ, Αλέξανδρος Παρίσης, Ελένη Σμυρνίου, Γιώργος Τζωρτζής, Στέλα Φυρογέννη και Μυρσίνη Χριστοδούλου. Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή Αίθουσα Εύης

Γαβριλίδης. Παραστάσεις Κυριακή 22 και 29 Απριλίου, ώρα 6:00. Παρασκευή 27 και Σάββατο 28 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Τον Μάιο κάθε Τετάρτη, Παρασκευή και Σάββατο, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλ. 7772717.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Η Σονάτα του Σελινόφωτος»

Η ομάδα «Πάρε τη λέξη μου δώσ' μου το χέρι σου» παρουσιάζει τη «Σονάτα του Σελινόφωτος» του Γιάννη Ρίτσου με την Άνδρια Ευαγόρου σε σκηνοθεσία Παύλου Μπαλλίνη. Στο σημείωμά του ο σκηνοθέτης αναφέρει:

«Σε αυτό το σημείωμα κανονικά θα έπρεπε να μιλά για τη γυναίκα από τη "Σονάτα του Σελινόφωτος" του Ρίτσου, όμως κάθε φορά που ξεκινώ να σκέφτομαι για αυτήν ξεπροβάλλουν διακριτικά αγαπημένες μορφές που "ευτύχησαν να κάνουν μεγάλα όνειρα". [...] Οι ποιητές είναι "αρχιτέκτονες της ψυχής" και δημιουργούν από τον αιθέρα της φαντασίας, ο δυστυχής όμως ηθοποιός υποχρεούται να του φορέσει σώμα. Στον χώρο δίπλα από «Τα Καλά Καθούμενα» στη Λευκωσία. Παραστάσεις κάθε Δευτέρα, Πέμπτη και Παρασκευή, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες κρατήσεις 96250205 και 99239677. Λόγω περιορισμένων θέσεων είναι απαραίτητη η κράτηση.**

ΕΚΘΕΣΗ

Σπουδή στο έργο του ποιητή Νίκου Καββαδία»

Η Γκαλερί Μορφή στη Λεμεσό θα φιλοξενήσει από τις 25 Απριλίου 16 νέα έργα της ζωγράφου Χάρης Παπαδήμα και ακόμα τέσσερα παλαιότερα. Στη νέα της δουλειά η εικαστικός-καλλιτέχνης «συνμιλεί» δημιουργικά με το ποιητικό και πεζογραφικό έργο του Νίκου Καββαδία (1910-1975) με έναν πολύ ενδιαφέροντα τρόπο, ακολουθώντας το καλλιτεχνικό της ύφος βασισμένο στη εξηρσειονιστική τεχνολογία του dripping και τα χρώματά της κινούνται στις αποχρώσεις του μπλε και του γκριζου, έτσι όπως η θάλασσα πολλές φορές αλλάζει. Αυτά είναι η τρίτη της ατομική έκθεση και έργα της βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Τα εγκαίνια θα τελέσει ο επιστημονικός διευ-

θυντής του Παττίχειου Δημοτικού Μουσείου- Ιστορικού Αρχείου και Κέντρου Μελετών Λεμεσού. κ. Μίμης Σοφοκλέους, Γκαλερί Μορφή, Αγκύρας 4, Λεμεσός. Διάρκεια έκθεσης έως 2 Μαΐου. **Πληροφορίες 25 378733, morfi@morfi.org.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Φτωχή ανθρωπότητα*

Αποσβολωμένη η διεθνής κοινότητα μπροστά στο δράμα της Συρίας. Χημικά όπλα χρησιμοποιήσαν οι δαιμονικοί Πρόεδροι της Συρίας εναντίον του λαού τους... Ω! τον ακρείο, αδίστακτος που είναι... σκότώνει αθώα παιδιά και αιματοκυλάει τη χώρα του! Και ξάφνου ρομφαίες δικαιοσύνης, συνασπισμένες οι δυνάμεις του καλού θα του δώσουν ένα μάθημα. Όχι, δεν είμαστε ιμπεριαλιστές, δεν μας ενδιαφέρει ούτε το πετρέλαιο, ούτε το φυσικό αέριο, ούτε η ανοικοδόμηση της χώρας, ούτε ρόλο ηγεμονικό θέλουμε στην περιοχή, no, jamaais! Αλλά ποιος είδε δικαιοσύνη από τη Δύση; Οι αριστοερόι όλοι του κόσμου ενώθηκαν εν μια νυκτί για να διαδηλώσουν εναντίον του ιμπεριαλισμού, που μάχεται να φάει τη Συρία και τον πλούτο της. Κανείς και ποτέ, η Ρωσία, αυτή η μεγάλη πατρίδα, μόνο αυτή μπορεί να επιβάλλει τη δημοκρατία και τη δικαιοσύνη, αυτή δεν βομβαρδίζει τον κακό Άσαντ, διότι είναι νόμιμα εκλεγμένος, τέλος πάντων, είναι αμπελοχώραφός του η Συρία, και επειδή άμα έχεις κοτσιάνι του σπιτιού κανείς και τίποτα δεν σε βγάζει απ' έξω, έτσι και η Ρωσία, επεμβαίνει με τρόπο διακριτικό για να υπερασπίσει τα δικαιώματα της νόμιμης κυβέρνησης. Καμιά μπόμπα βέβαια θα τη ρί-

ξουνε και αυτοί, άνθρωποι είναι, συγγνώμη, κιόλας. Αλλά, ακόμα όταν αναγκάζονται να ρίξουν βόμβες δεν το κάνουν ποτέ στους φίλους, αλλά σε εκείνους τους αντάρτες που εποφθαλμιούν την εξουσία και την αποσταθεροποίηση της περιοχής. Όλα κι όλα. Βέβαια, έχουμε και την Τουρκία στην εξίσωση, που αν νιώσει την αδικία, ρε παιδί μου, πάνει και κλαδεύει μια ελιά και τη μοιράζει σε καμιά εκατοστή Αϊσέ, τις στέλνει και διακοπές και αποκαθιστά την τάξη διά του μονίμου παραθερισμού, τι κι αν οι πλαζ δεν έχουν τουρκουάζ νερά και από πίσω χάσκουν τοιμέντα καίνοντα, τους αρκεί που αποκαθιστούν την αδικία, δεν την αντέχουν την αδικία στην Τουρκία, και όταν νιώσει μάλιστα να απειλείται, τότε επειδή η Αϊσέ και οι υπόλοιπες της παρέας δεν αρκούν μόνο να κρατάνε τους κλάδους και να τους ανεμίζουν, βάζουν τα κλαδιά σε κάτι κανόνια και πάνε όμορφα και ωραία και κανονίζουν την κατάσταση.

Καλά, για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ όλα αυτά περί Συρίας και πολέμων και κανονιών είναι βούτυρο στο ψωμί τους, η χαρά του «Καταδικάζουμε την επιθετικότητα», μία φράση που άμα τη βάλεις σε ανακοίνωση και την εκφωνήσεις ο εκπρόσωπος Τύπου ή άλλως ανώτατος αξιωματούχος και την ακούσει ο αίτιος τότε τον κόβει κρύος ιδρώτας και σταματάει αμέσως κάθε επιθετική κίνηση, κάθε κακή και δόλια σκέψη. Πετάζει, βομβαρδιστεί, Καταδικάζουν, Τελειώσατε. Το αποκορύφωμα όμως της αποτελεσματικότητας της υπηλής διπλωματίας είναι ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών. Μιλάμε, τα κράτη μέλη του, ενωμένα σαν μια γροθιά πολεμάνε εναντίον της αλαζονείας, των υπόγειων συμπεριφορών, του πολέμου, της αδικίας και άμα πούνε να κάτσουν να συζητήσουν τότε, μη φοβάσαι τίποτα... όμως, όπως σε κάθε καλή οικογένεια οι διαμάχες δεν λείπουν, όπως και στις φυλές, τότε υπάρχει ένα ανώτατο συμβούλιο, που στον ΟΗΕ το είπαν Συμβούλιο Ασφαλείας και

έχει δεκαπέντε μέλη, εκ των οποίων τα πέντε είναι μόνιμα Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, η Ρωσική Ομοσπονδία, η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλική Δημοκρατία. Αποστολή του η διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Δηλαδή ο λύκος φυλάει τα πρόβατα; Οι αποικιακές δυνάμεις, οι αυτοκρατορίες και οι τα παιδιά τους. Αυτό είναι το Συμβούλιο Ασφαλείας, που για να είμαστε ειλικρινείς δεν έχουν αφήσει τη γη να γίνει ολόκληρη μπάλα πυρός, μην τυχόν και τους πάρει παραμάζωμα, όχι τίποτα άλλο. Πολεμάτε κι εμείς βασίλευουμε, και με wi-fi σε αστρονομικές ταχύτητες ο θάνατος στην οθόνη του κινητού σας και σε κάθε άλλη έξυπνη συσκευή. Κι εμείς τα μέσα που είμαστε; Κάπου διάβασα ρεπορτάζ τύπου πώς είναι να ζεις στα καταφύγια της Συρίας ή κάτι τέτοιο. Όχι, ρε συνάδελφε, όσες εικόνες και να μας δείξεις, όσα βίντεο και να αναρτήσεις, δεν θα μάθουμε ποτέ πώς είναι να ζεις σε καταφύγιο, σε βομβαρδισμένη πόλη, ως πρόσφυγας, ως ο άλλος. Ζιώπα, τουλάχιστον, και άσε τα κλικ για το ρεπορτάζ για το πιο μαυρισμένο μπούτι στην παραλία.

* Από το ποίημα του Τάσου Λειβαδίτη «Αλλά τα βράδια»

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Δοξολογία ζωής, μοιρολόι θανάτου

«**Ο νεκρός** είναι αγκάθι στο μάτι του ζώντος», γράφει ο Κωστής Παπαγιώργης στο δοκίμιό του «Ζώντας και τεθνεώτες». Η φράση αυτή με κύκλωνε σε όλη τη διάρκεια της μουσικοχορευτικής παράστασης της βελγικής κολεκτίβας C de la B «Requiem pour L», των Αλέν Πλατέλ και Φαμπρίτσιο Κασόλ, στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση. Σε μια μεγάλη οθόνη στο βάθος της σκηνής το πρόσωπο μιας γυναίκας που ψυχορραγεί. Μόνο το πρόσωπο, σε γκρο πλάν. Παρακολουθούμε ανεπαίσθητες κινήσεις και συσπάσεις, σε επιβραδυμένο ρυθμό. Η γυναίκα αυτή είχε συναινέσει στην κινηματογράφηση του θανάτου της. Εγκριστ δόθηκε και από το στενό περιβάλλον της. Κατά διαστήματα βλέπουμε κάποιο χέρι να την ακουμπά, κάποιο κεφάλι να περνάει μπροστά από την κάμερα, η ίδια να στρέφει το βλέμμα της και να κοιτά τρυφερά, παρούσα - απύουσα, κάποιον δικό της άνθρωπο. Επί της σκηνής παρακολουθούμε μια πολυεθνική γιορτή, μια δοξολογία της ζωής και ταυτόχρονα ένα μοιρολόι θανάτου. Μία «πειραγμένη» απόδοση του «Lacrimosa», με δύο έξοκες λυρικές φωνές, διατρέχει τη ραχοκοκαλιά της παράστασης. Αφρικανικοί ρυθμοί και τραγούδια διαπλέκονται με το Ρέκβιεμ του Μότσαρτ ερμηνευμένα από ένα (εξαιρετικό) σύνολο μουσικών, μαύρων τραγουδιστών και χορευτών.

Η σύνθεση και η σύνδεση των μουσικών, μαζί με την (περιορισμένη) κίνηση χορευτών και συνόλου, σε διάλογο υπόκωφο και φανερό με την οθόνη. Το αποτέλεσμα γνέφει αιγνιματικά στη ζωή «συνάπτοντας, με μικρή πειθώ, δεσμούς φιλίας με το ανερμάνευτο». Η μουσική και οι ερμηνευτές είναι εκεί για να συνδέσουν τα ασύνδετα: «Τους παλιούς νεκρούς με τον νέο νεκρό και με τους ζωντανούς που μένουν πίσω».

Ξόδι, θρήνος, αποκαιρετισμός, αγαλλίαση, μέθεξη, μείγμα που φιλτράρει χωρίς να αποκρύπτει. Ο θάνατος είναι εκεί και ταυτόχρονα «ο νεκρός αποτελεί συντριπτική στιγμή ζωής». Οι θεατές διχάζονται. Οι περισσότεροι παραληρούν, ορισμένοι παραμένουν σκεπτικοί, όλοι ανακαλούν δικούς τους νεκρούς. Οι συζητήσεις στρέφονται στις τελευταίες στιγμές γονιών, συντρόφων, φίλων. Σε «εξόδους» που έζησαν και σε άλλες που φαντασίσωσαν. Σε νυχτερινούς επιτάφους, σε ονειρικές παραισθήσεις. «Ο νεκρός ταξιδεύει μαζί μας, μιλάει, παραφέρεται χωρίς να υστερεί στο παραμικρό. Ζει όπως κάθε ζωντανός. Το μόνο που στερείται απολύτως είναι μια νέα είσοδο στο χρόνο».

Στην οθόνη η L. Μια γυναίκα όχι πολύ μεγάλη, με περιποιημένο πρόσωπο (η καλαισθησία ως πράξη γενναιοδωρίας, ίσως και γενναιοδωρίας), με άγνωστα, σε εμάς, παρελθόν και βιογραφικό. Ένας βίος ορφανός, σε εμάς, έπαιρνε το σχήμα του το περιεχόμενο του καθενός. Είναι ορατή και, κατά κάποιον τρόπο, αόρατη. Προσφέρει την ήσυχη εκδοχή ενός τέλους, ασκώντας έναν, στην αρχή άβολο και στη συνέχεια θεραπευτικό, μαγνητισμό. Εικόνα και ήχος μετατοπίζουν το παρόν όπως μετακινούμε τα παλιά και τα νέα κάδρα στους τοίχους. Δεν δεσμεύονται σε αυτό το αποθεωτικό, εν τέλει, της ζωής Ρέκβιεμ μόνο οι αισθήσεις αλλά και η μνήμη. «Ο νεκρός αποδήμισε, αλλά δε χάθηκε».

«Το πένθος καλείται να επικαλύψει όλες τις δοκιμασίες απέναντι στο αναπάντητο. Αντιμέτωπη με την εκμυστέλιξη -καθώς μια ζωή βουλιάζει στα μαύρα νερά και χάνεται- η πληρομηνία καταρρακώνεται. Πώς είναι δυνατόν να συμβαίνει κάτι τόσο τερατώδες και να θεωρείται αποδεκτό; Όσο τα βάρη της ζωής αντέχουν και η ανάσα ζωογονεί, ο βίος παρουσιάζει στοιχεία του ακατάλυτου. (...) Από όσο ψηλά κι αν πέσει, το νερό δεν τσακίζεται, και η ζωή, παρότι παραδίδεται σε λογής λογής μετασχηματισμούς, έχει τον τρόπο της κάθε φορά να διασώζεται σαν αυτοσχέδια αθροαία». Η παράσταση των C de la B «Requiem pour L» βρήκε ή θα βρει τη θέση της στο προσωπικό πάνθεον του καθενός, του κάθε θεατή που την παρακολούθησε. Είτε την εισέπραξε ως εσωτερική θωπεία είτε ως διαμαρτυρία. Ανάκει στις εμπνευσμένες απαντήσεις στον θάνατο διά της ζωής. Απαντήσεις με τις οποίες μας φιλοδωρεί, ενίοτε, η τέχνη.

* Οι εντός εισαγωγικών φράσεις είναι από το δοκίμιο «Ζώντας και τεθνεώτες» του Κωστή Παπαγιώργη. Ο εναγκαλισμός με το «Ρέκβιεμ» είναι εντελώς αυθαίρετος. Τον συνειρμό προκάλεσε και η προβολή του ντοκιμαντέρ «Κωστής Παπαγιώργης, ο πιο γλυκός μισάνθρωπος» της Ελένης Αλεξανδράκη, από την περασμένη Πέμπτη στις αίθουσες.

Συμπόρευση σ' ένα ταξίδι συναισθημάτων

Με τη δημιουργία γινόμαστε καλύτεροι άνθρωποι, λέει στην «Κ» ο Βασίλης Χατζησιτυλλής, από τους ΑντιΔρώντες

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Οι ΑντιΔρώντες, που δημιουργήθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2014, είναι μία ομάδα πολιτισμού, θα την ονόμαζα εγώ, με τέσσερα άτυπα καλλιτεχνικά τμήματα κινηματογράφου, μουσικής και χορού. Το μεράκι όλων στους ΑντιΔρώντες είναι τόσο εμφανές που όταν μιλάς μαζί τους νιώθεις να θες να γίνεις κι εσύ ένας Αντιδρών. Ο Βασίλης Χατζησιτυλλής, ένας από τους ιδρυτές των ΑντιΔρώντων μίλησε στην «Κ» με αφορμή την προεμιέρα του παιδικού θεατρικού έργου του «Ο Θησαυρός της Αντιδρωχώρας», με την οποία επισημοποιείται η ίδρυση της Παιδικής Σκηνής ΑντιΔρώντες, η οποία κάνει το ντεμπούτο της με ακριβώς αυτή την παράσταση. Ο Βασίλης σημειώνει ότι η δημιουργία γενικά είναι μια μοναδική διέξοδος για να επαναπροσδιορίσουμε τη σχέση μας με τον εαυτό μας και τους άλλους, έτσι γινόμαστε καλύτεροι άνθρωποι. Το «κέρδος» της καλλιτεχνικής δημιουργίας είναι το αποτύπωμα στην ψυχή, λέει ο Βασίλης, όσο για τον «Θησαυρό της Αντιδρωχώρας» αναφέρει ότι αυτός κρύβει τις μεγάλες αλήθειες της ζωής.

—Οι ΑντιΔρώντες, από τότε που άρχισαν να αντιδρούν, μας έχουν εκπλήξει ευχάριστα και μέχρι στιγμής τέσσερα βραβεία από το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου. Ο κόσμος και ο χώρος σας αγκάλιασε, έτσι δεν είναι;

—Είναι μεγάλη ευλογία για όλους εμάς η ζεστή αγκαλιά του κόσμου, στα τέσσερα χρόνια της δράσης

“

Το «κέρδος» της καλλιτεχνικής δημιουργίας είναι το αποτύπωμα στην ψυχή.

των ΑντιΔρώντων, το θεατρόφιλο κοινό παρακολουθεί τις παραστάσεις μας και μας στηρίζει μέσα σε εποχές κρίσης και αποξένωσης του ανθρώπου. Το ζήτημα για εμάς δεν είναι απλώς το χειροκρότημα των θεατών, αλλά η συμπόρευσή τους σε ένα ταξίδι συναισθημάτων που μόνο το θέατρο μπορεί να προσφέρει.

—Σε τι νομίζεις ότι διαφοροποιείστε από άλλες ομάδες;

—Αυτό που χαρακτηρίζει τους ΑντιΔρώντες είναι το πάθος και η αγάπη τους για τις παραστατικές τέχνες και ειδικότερα το θέατρο, είναι πραγματικά πολύ συγκινητικό να βλέπεις τους ανθρώπους και από τις ερασιτεχνικές αλλά και από τις επαγγελματικές μας ομάδες να είναι πραγματικά αφοσιωμένοι σε αυτό που κάνουν και να υπερβαίνουν κυριολεκτικά τον εαυτό τους. Το θέατρο χρειάζεται υπέρβαση και είναι αλήθεια πως ακόμα περισσότερη υπέρβαση χρειάζεται η ίδια η ζωή.

—Γιατί προχωρήσατε στην ίδρυση της Παιδικής Σκηνής ΑντιΔρώντες; Ένωσες ότι έλειπε κάτι;

—Μαζί με τον συνεργάτη μου Γιώργο Σάββα προχωρήσαμε στην

Οι ΑντιΔρώντες θέλουν ναβάλουν το λιθαράκι τους στον νευραλγικό χώρο του παιδικού θεάτρου, έτσι αποφάσισαν να ιδρύσουν Παιδική Σκηνή ΑντιΔρώντες.

ίδρυση της Παιδικής Σκηνής όχι με διάθεση ανταγωνισμού ή με πρόθεση να ξεχωρίσουμε από τους άλλους αλλά με κύριο στόχο μας ναβάλουμε το λιθαράκι μας στον νευραλγικό χώρο του παιδικού θεάτρου. Το θέατρο μπορεί πραγματικά να βοηθήσει τη διάπλαση κάθε παιδική ψυχής ανεξαρτήτως ηλικίας.

—Γράφεις, σκηνοθετείς, οργανώνεις. Ποιο είναι το όραμά σου τελικά;

—Το όραμά μας, το κοινό όραμα το δικό μου και του συνεργάτη μου, Γιώργου Σάββα είναι να φέρνουμε τους ανθρώπους κοντά για να συνθέσουν, να συνδεθούν, να συγκινηθούν και να συμπορευτούν. Η

θεατρική πράξη έχει μια κυκλικότητα. Ο καθένας αφήνει πίσω τις διαφορές του προκειμένου να σμίξει με τους άλλους και να επικεντρωθεί στο καλλιτεχνικό δημιούργημα. Η ολοκλήρωση αυτού του κύκλου θα είναι επιτυχής όταν οι άνθρωποι συνεχίσουν να συμπορευούνται και έξω από τις θεατρικές πλατείες, όταν σβήσουν τα φώτα, όταν βρίσκονται προσκηνίο της ζωής.

—Τι σε κάνει να θέλεις να δημιουργείς;

—Η δημιουργία εκτός από το ότι αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία απόδρασης από την καθημερινότητά μας, είναι μια μοναδική διέξοδος για να επαναπροσδιορίσουμε τη σχέση μας με τον εαυτό μας και

τους άλλους, έτσι γινόμαστε καλύτεροι άνθρωποι.

Το παιδί μέσα μας

—Η ιδέα της Αντιδρωχώρας πώς σου ήρθε ως ιδέα;

—Η ιδέα της Αντιδρωχώρας προέκυψε πολύ ξαφνικά. Έπεσα μια μέρα πάνω σε ένα απόφθεγμα του Λέο Μπουσκάλια «σκεφτείτε χάσιμο ενέργειας που έχει κάνει προσπάθωντας να γίνει μπανάνα όταν είναι ροδάκινο» κάπου εκεί ξεκίνησε η πάλη μέσα μου, κάτι ο Λέο Μπουσκάλια και η «θλιβερή φρουτοσαλάτα», κάτι οι άνθρωποι γύρω μου, που τους παρατηρούσα με λύπη να προσπαθούν να συνθέσουν και να αποσυντίθενται την ίδια στιγμή,

κάτι οι αντιθέσεις και οι ατέλειωτες κουβέντες μου για το κοινό μας όραμα με το δικό μου αδερφικό φίλο Γιώργο Σάββα, μας έφεραν μπροστά στον «Θησαυρό της Αντιδρωχώρας».

—Τι κρύβει «Ο Θησαυρός της Αντιδρωχώρας»;

—Ο θησαυρός μας κρύβει τις μεγάλες αλήθειες της ζωής, κρύβει τις αξίες εκείνες που έχουμε χάσει και που θα τις βρούμε ξανά, αν ξαναπάσουμε το παιδί μέσα μας. Μεγάλες αρετές αυτού του θησαυρού η σύνθεση και η συμπόρευση.

—Τι προσδοκάς να κερδίσεις από αυτή τη δουλειά, με ομολογούμενως δύσκολους κριτές, τα παιδιά;

—Επιτυχία από αυτή τη δουλειά, εφόσον τα παιδιά είναι δύσκολοι κριτές θα είναι όταν τα ίδια τα παιδιά φύγουν απ' το θέατρο και έχουν να πάρουν κάτι μαζί τους για τον δρόμο που θα το συζητούν και θα μείνει χαραγμένο στο μυαλό τους. Αυτό είναι το «κέρδος» της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το αποτύπωμα στην ψυχή.

—Υπάρχει κάποιο συστατικό που πρέπει να εμπεριέχεται στο καλό παιδικό θέατρο;

—Σίγουρα υπάρχουν περισσότερα από ένα συστατικά για ένα καλό παιδικό θέατρο, αυτό που είναι οπωσδήποτε απαραίτητο είναι να χαράζουμε στις παιδικές ψυχές θετικές προοπτικές παραστάσεις και εικόνες που δεν έχουν σχέση με τη μίζερη καθημερινότητά μας. Επιπλέον, πέρα από τα μηνύματα που θα πάρουν τα παιδιά μαζί τους απαιτείται ενέργεια, θετική διάθεση, καλή μουσική, χρώματα και προσεγμένη αισθητική.

We

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

travelling

www.lovefm.com.cy

ΑΥΤΟ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΗΣΙΑ ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ

Σάμος, Κέρκυρα ή Λευκάδα; Εσείς αποφασίζετε!

Το Love FM 100.7 και η Top Kinisis Travel στέλνουν 1 τυχερό ζευγάρι με απευθείας πτήση σε προορισμό της επιλογής του!

«ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ
ΣΤΟ LOVE FM 100.7
ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΠΩΣ
ΝΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΤΕ
ΑΥΤΟ ΤΟ ΥΠΕΡΟΧΟ
ΔΩΡΟ»

Η ΚΛΗΡΩΣΗ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΣΤΙΣ 4 ΜΑΪΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΟΥ ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΣ ΑΡΤΕΜΙΟΥ
 *Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

Να πράττουμε όπως είμαστε εμείς και όχι οι άλλοι

Δύο νέοι ηθοποιοί, ο Φ. Καράλης και ο Α. Κουτσόφτας μιλάνε για την παράσταση «Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ παρουσιάζεται από το Σάββατο μία από τις μεγαλύτερες επιτυχίες της αγγλικής σκηνής τα τελευταία χρόνια, το «Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα» που είναι βασισμένο στο μυθιστόρημα του Μαρκ Χάντον. Η σκηνοθεσία και η μετάφραση είναι της Λέας Μαλένη και συμμετέχει πλειάδα ηθοποιών. Στην «Κ» μίλησαν οι Φώτης Καράλης και ο Αντρέας Κουτσόφτας, δύο νέοι ηθοποιοί, που ενσαρκώνουν τον πρωταγωνιστικό χαρακτήρα, τον Κρίστοφερ. Οι δύο ηθοποιοί λένε ότι όλοι μας είμαστε διαφορετικοί και έχουμε αναφαίρετο δικαίωμα να σκεφτόμαστε και να πράττουμε κατά το πώς είμαστε εμείς και όχι κατά το πώς είναι ο υπόλοιπος κόσμος. Επίσης, λένε ότι ο Κρίστοφερ μάς δείχνει πώς μπορεί ένα ιδιαίτερο άτομο να αποτελεί ισότιμο μέλος μιας κοινωνίας στερεοτύπων, καταφέρνοντας να αντιμετωπίσει και να επιβιώσει σε ένα σύστημα «κανονικότητας».

—Τι αφορά το έργο και πώς αντιμετωπίσατε τον ρόλο σας;

—**Φώτης Καράλης:** Είναι μια νουβέλα μυστηρίου, δύο μυστηρίων για την ακρίβεια, και το ταξίδι του

κεντρικού, μοναδικού και χαρισματικού, ήρωα μας Κρίστοφερ Μπουν στην προσπάθειά του να τα λύσει. Ένα ταξίδι που τον φέρνει κοντά σε μια απρόσμενη αλήθεια και πιο κοντά στην ενηλικίωση. Ο Κρίστοφερ έχει ένα απόλυτα λογικό και συνάμα αθώο τρόπο να βλέπει τα γεγονότα και αυτός ήταν και ο τόπος που τον προσεγγίσαμε και εμείς.

—**Αντρέας Κουτσόφτας:** Το έργο αφορά τη διαφορετικότητα, χωρίς να εννοώ τη διαφορετικότητα από επιλογή, αλλά την εκ γενετής. Δη-

λαδή όταν κάποιος γεννιέται φέροντας κάποια στοιχειά έξω από αυτά που η κοινωνία μας θεωρεί στερεότυπα και κανονικά. Κατ' επέκταση πώς αυτό το διαφορετικό άτομο επιβιώνει σε ένα κόσμο διαφορετικό. Τον ρόλο τον αντιμετώπισα με τον ακριβώς αντίθετο τρόπο που λειτουργώ ως μέλος της κοινωνίας των στερεοτύπων. Με ευαισθησία και αθωότητα.

—**Υποδύεστε τον ίδιο χαρακτήρα, σας δυσκόλεψε αυτό; Έπρεπε ο ένας να ακολουθεί τον άλλο;**

—**Α.:** Δεν με δυσκόλεψε καθόλου, το αντίθετο θα έλεγα. Όταν βλέπω έναν άλλο ηθοποιό να δημιουργεί προσπάθεια να κλέβω (αναφερόμαι πάντα στη στιγμή της δημιουργίας) από αυτόν ώστε να κατακτήσω στοιχεία που ίσως δεν είχα ανακαλύψει κατά τη μελέτη μου. Η συνεργασία μόνο καλό μπορεί να κάνει. Δεν μας ζητήθηκε ποτέ να ακολουθούμε τον άλλον, αλλά ένας από τους βασικούς κανόνες του θεάτρου και της υποκριτικής είναι «να ακολουθείς και να μην οδηγείς».

—**Φ.:** Έχοντας και οι δυο κάνει μια μεγάλη μελέτη πάνω σε αυτό που πιάσαμε στα χέρια μας, και οι δύο μας ήμασταν γεμάτοι ιδέες και προτάσεις για τον ρόλο αυτό. Το αποτέλεσμα είναι δύο Κρίστοφερ Μπουν με κοινά χαρακτηριστικά

Κλείνουμε τα μάτια σε άτομα διαφορετικά και αυτό πρέπει να αλλάξει και όπως λένε ο Φώτης Καράλης ας κάνουμε εμείς ένα βήμα ευαισθητοποίησης μέσα από την παράστασή μας.

Τα μαθηματικά είναι καταλυτικό μέρος της ιστορίας. Ο Κρίστοφερ έχει μια μαθηματική προσέγγιση απέναντι σε όσα θα γίνουν που αν δεν την είχε ίσως να μην έφτανε στη λύση.

Η λύτρωση έρχεται όταν προσπαθήσουμε να μπούμε στη θέση κάποιου άλλου

—Θα μπορέσουμε να μπούμε στον κόσμο του Κρίστοφερ, θα μας το επιτρέψετε;

—**Φ.:** Φυσικά. Εμείς θα σας τον προσφέρουμε απλόχερα. Για να είμαστε ακριβείς θα σας παρουσιάσουμε τον κόσμο μέσα από τα μάτια του Κρίστοφερ, θα σας επιτρέψουμε να δείτε το εσωτερικό του μυαλού του. Τι βλέπει και βιώνει ο ίδιος αντιμετώπος με τα όσα θα συμβούν πάνω στη σκηνή. Ελπίζουμε ότι φεύγοντας θα δείτε και εσείς τον κόσμο αλλιώς.

—**Α.:** Και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο γίνεται η παράσταση. Αν θα μπει όμως ο θεατής στον κόσμο του ήρωα είναι και δική του επιλογή και πρέπει να το θέλει και αυτός. Δεν εξαρτάται μόνο από τον ηθοποιό. Το θέατρο είναι σχέση ηθοποιού—θεατή και το ποσοστό είναι 50-50.

—**Οι αλήθειες καμιά φορά πληγώνουν, τον ήρωα σας τον λυτρώνει;**

—**Α.:** Και τον ήρωά μας τον πληγώνουν οι αλήθειες των άλλων, αλλά η δική του αλήθεια είναι η λύτρωσή του.

—**Φ.:** Ο Κρίστοφερ είναι έτοιμος

να μάθει και να αντιμετωπίσει αλήθειες απρόσμενες και ακατανόητες. Η λύτρωση έρχεται όταν πια εμείς ως άνθρωποι προσπαθήσουμε να μπούμε στη θέση κάποιου άλλου και να δούμε μέσα από τα δικά του μάτια. Δεν μπορεί να το κάνει ο Κρίστοφερ αυτό, βλέπει τον κόσμο όπως τον βλέπει αυτός. Θα τον μεγαλώσει και θα τον προετοιμάσει λίγο περισσότερο γι' αυτό που τον περιμένει στην υπόλοιπη ζωή του.

—**Ο Κρίστοφερ με την αναζήτηση αυτή περνάει κάποιο μήνυμα;**

—**Α.+Φ.:** Ότι όλοι μας είμαστε διαφορετικοί, όλοι μας έχουμε αναφαίρετο δικαίωμα να σκεφτόμαστε και να πράττουμε κατά το πώς είμαστε εμείς και όχι κατά το πώς είναι ο υπόλοιπος κόσμος.

—**Με τα μαθηματικά ασχοληθήκατε στην παράσταση, με κάποιον τρόπο; Είναι συστατικό μέρος της ιστορίας του Κρίστοφερ.**

—**Α.:** Με τα μαθηματικά ασχολήθηκα όσο ήμουν μαθητής. Στην παράσταση ασχολήθηκα με το μυαλό του χαρακτήρα που όσο να πεις είναι μια μαθηματική πράξη που δύσκολα αποκωδικοποιείται. Είναι καλύτερος από μένα στα μαθηματικά.

—**Φ.:** Είναι καλύτερος από δισεκατομμύρια άλλους για να είμαστε ακριβείς. Είναι μια μαθηματική διάνοια. Και αυτό είναι που μας έκανε να ασχοληθούμε για λίγο και εμείς με τα μαθηματικά, τις εξισώσεις, τα προβλήματα, τη γεωμετρία, τους πρώτους αριθμούς. Για να καταλάβουμε γιατί τον σαγηνεύουν όλοι αυτοί οι αριθμοί. Είναι καταλυτικό μέρος της ιστορίας μας. Ο Κρίστοφερ έχει μια μαθηματική προσέγγιση απέναντι σε όσα θα γίνουν που αν δεν την είχε ίσως να μην έφτανε στη λύση.

—**Ο Κρίστοφερ της παράστασης στην κυπριακή κοινωνία πώς θα ζούσε; Κλείνουμε τα μάτια μας απέναντι σε άτομα όπως τον Κρίστοφερ ακόμα και σήμερα.**

—**Α.:** Θα είχε να αντιμετωπίσει πολλές δυσκολίες όπως η αντιμετώπισή του ως ατόμου που χρειάζεται βοήθεια και αυτό είναι κάτι που χαλινάγεται την ανεξαρτησία και αυτονομία του, καθιστώντας το σε μια κατηγορία που πολλές φορές δεν είναι αντιπροσωπευτική.

—**Φ.:** Στην ουσία θα είχε να αντιμετωπίσει τα ίδια προβλήματα που συναντά και στην κοινωνία που

Τον ήρωα της παράστασης τον πληγώνουν οι αλήθειες των άλλων, αλλά η δική του αλήθεια είναι η λύτρωσή του, σημειώνει ο Αντρέας Κουτσόφτας.

«Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα». Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή Αίθουσα Εύης Γαβριηλίδης, Κυριακή 22 και 29 Απριλίου, 6:00 μ.μ. Παρασκευή 27 και Σάββατο 28 Απριλίου, 8:30 μ.μ. Τον Μάιο κάθε Τετάρτη, Παρασκευή και Σάββατο, 8:30 μ.μ.

αλλά δύο διαφορετικούς τρόπους που τους παρουσιάσουμε στο κοινό. Άρα έχει ενδιαφέρον να δείτε εις διπλούν.

—**Ο ήρώας σας βλέπει τον κόσμο των ενήλικων, είναι υποστηρικτικός αυτός ο κόσμος;**

—**Φ.:** Όχι ιδιαίτερα. Δεν είναι φτιαγμένος για τον ήρωα μας, που θέλει τα πάντα στη ζωή του να έχουν ένα σύστημα, μια τάξη. Θέλει να υπηρετούνται οι κανόνες που έχουμε βάλει οι ίδιοι στον εαυτό μας, πράγμα που δεν κάνουμε εμείς.

Δημιουργούμε κανόνες μόνο και μόνο για να τους καταπατάμε και αυτό είναι που τον μπερδεύει. Ο κόσμος των ενηλίκων περιέχει ψέμα, συναισθηματική λογική και άρρητες προθέσεις και αυτό τον καθιστά εξωπραγματικό για τον Κρίστοφερ. Και κατ' επέκταση και ο Κρίστοφερ φαντάζει εξωγήινος για τον κόσμο αυτό.

—**Α.:** Σίγουρα δεν είναι ο ιδανικός κόσμος και είναι πολύ έξω από τα νερά του. Δεν μπορεί όμως να κατακρίνω και τον κόσμο, γιατί έτσι

έχει περάσει μέσα από το σύστημα ότι πρέπει να λειτουργεί η κοινωνία. Μπορεί να μην είναι υποστηρικτικός όσο θα έλεγε κανείς ότι πρέπει να είναι και ίσως αυτός να είναι ο λόγος που ήρωας μας αναγκάζεται να αναλάβει ευθύνες και πρωτοβουλίες. Κάπως έτσι μας δίνει να καταλάβουμε, πώς μπορεί ένα ιδιαίτερο άτομο να αποτελεί ισότιμο μέλος μιας κοινωνίας στερεοτύπων, αφού καταφέρνει να αντιμετωπίσει και να επιβιώσει σε ένα σύστημα «κανονικότητας».

Εν μέση οδῶ τα πορτρέτα μιας Κύπριας εικαστικού

Η Θέκλα Παπαδοπούλου παρουσιάζει τη δουλειά «Ιχνη» στον εκθεσιακό χώρο «Βιτρίνες Τέχνης του ΟΤΕ» στη Θεσσαλονίκη

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η εξωστρέφεια στην τέχνη είναι ό,τι καλύτερο για τον δημιουργό. Η αλληλεπίδραση με διαφορετικά κοινά και η δοκιμή του καλλιτέχνη σε νέες ιδέες και θεματολογία οπωσδήποτε είναι ένα από τα ζητούμενα προκειμένου αυτός να εξελιχθεί. Μέσα σε αυτή τη λογική κινήθηκε και η εικαστικός Θέκλα Παπαδοπούλου, η οποία συμμετέχει με τα πορτρέτα της σειράς «Ιχνη» στον εκθεσιακό χώρο «Βιτρίνες Τέχνης του ΟΤΕ». Η έκθεση αυτή στις Βιτρίνες του ΟΤΕ προέκυψε για τη ζωγράφο Θέκλα Παπαδοπούλου μετά από πρόσκληση του επιμελητή αυτής της πρωτοβουλίας, η οποία παρουσιάζει διάφορες δουλειές καλλιτεχνών στις Βιτρίνες του ΟΤΕ.

Η Θέκλα μου είπε ότι αυτή η δουλειά εκτός του ότι παρουσιάζεται σε ένα διαφορετικό κοινό, είναι σημαντική για την ίδια επειδή είναι μία στροφή στα όσα έφτιαχνε μέχρι σήμερα. «Είναι κάτι πολύ καινούργιο για μένα αυτή η ιδέα των πορτρέτων, μιας και εδώ και 15 χρόνια ασχολούμαι κυρίως με το αφηρημένο, και αυτή η στροφή με συναρπάζει». Όπως σημειώνει ο ιστορικός Τέχνης Miguel Fernandez Belmonte «στη σειρά «Ιχνη» η Θέκλα Παπαδοπούλου παρουσιάζει διάφορα στάδια αυτής της προσωπικής της αναζήτησης με έργα μεγάλων διαστάσεων με μεικτή τεχνική. Από το προηγούμενο αφαιρετικό έργο της κρατάει τη χρωματική παλέτα και τη λειτουργία της δουλειάς των απτικών ιδιοτήτων της ζωγραφικής επιφάνειας με τη χρήση διαφορετικών τεχνικών».

Πώς είναι όμως κάποιος να θέτει σε κοινή θέα τον πορτρέτο της και

“

Η παρουσίαση της δουλειάς της στη Θεσσαλονίκη ήταν μία καλή ευκαιρία για να έρθει ενώπιος ενωπίω με ένα ευρύ κοινό, όχι κατ' ανάγκη φιλότεχνο ή με ειδικό ενδιαφέρον.

αυτό του συζύγου της; Η Θέκλα είναι ξεκάθαρη πάνω σε αυτό «με τρομάζει ότι πρέπει να βγω από τη ζώνη της ασφάλειάς μου και εκτίθεται. Ξέρω όμως ότι αναλαμβάνω ένα ρίσκο, πρωτίστως καλλιτεχνικό». Η ανάληψη ρίσκου από τον

«Τα πορτρέτα ήταν στροφή στα όσα έκανα μέχρι τώρα. Ήθελα να πάρω το ρίσκο και να δημιουργήσω κάτι πιο προσωπικό, το είχα ανάγκη ως καλλιτέχνης», μου λέει η Θέκλα Παπαδοπούλου.

καλλιτέχνη, προσωπικά με ενδιαφέρει, επιθυμώ να το βλέπω, και η Θέκλα το κάνει και μάλιστα σε πολύ μεγάλη κλίμακα, εν μέση οδῶ, στις Βιτρίνες του ΟΤΕ, στη Θεσσαλονίκη.

Τη ρώτησα γιατί θέλησε να ρισκάρει, «Εδώ και πολλά χρόνια έκα-

θέλψα να το κάνω, γιατί το είχα ανάγκη ως καλλιτέχνης».

Ο Fernandez Belmonte περιγράφοντας τη δουλειά της Θέκλας τονίζει ότι τα πορτρέτα της σειράς «Ιχνη» «έχουν μια επιβλητική παρουσία με κοντινά πλάνα, χωρίς να εμφανίζονται τα χέρια τους και με μια τοποθέτηση των κεφαλιών στο επάνω μέρος του καμβά και τα πρόσωπα μάς κοιτάνε μετωπικά με το ένα μάτι ορατό, ενώ η δεξιά πλευρά τους βυθίζεται στο σκοτάδι. Είναι άτομα αναγνωρίσιμα, αλλά την ίδια στιγμή με θολά σημεία, ακριβώς όπως η μνήμη, με λάμψεις και γκρι περιοχές. Το ίδιο άτομο αφήνει τα ίχνη του, όπως δείχνουν τα κεφάλια στο φόντο στο Traces II και στο Traces VIII που είναι αυτοπροσωπογραφίες.».

Η τεχνική και στα «Ιχνη» δεν έχει αλλάξει πάρα πολύ από τις προηγούμενες δουλειές της Θέκλας, «συνέχισα να κάνω κολάζ και έτσι ούτε τα πορτρέτα μου είναι μόνο

ζωγραφική, η τεχνική δεν άλλαξε και πολύ, περισσότερο το αποτέλεσμα και το κόνσεπτ της δουλειάς είναι το διαφορετικό». Η παρουσίαση της δουλειάς της στη Θεσσαλονίκη ήταν μία καλή ευκαιρία για να έρθει ενώπιος ενωπίω με ένα ευρύ κοινό, όχι κατ' ανάγκη φιλότεχνο ή με ειδικό ενδιαφέρον: «Τα πορτρέτα στις Βιτρίνες μου έδωσαν τη δυνατότητα να παρατηρώ τον κόσμο που τα έβλεπε και έπαιρνα τον παλμό του κόσμου στο εκατό τοις εκατό. Αυτό για μένα ήταν μία πολύ σπουδαία εμπειρία».

Όπως παρατηρεί και ο Belmonte για τα πορτρέτα της Θέκλας «Το 'είναι' συμπεριλαμβάνει τη μικροιστορία μας, αλλά και αυτή των συγγενών, των φίλων και της γειτονιάς μας, των τόπων όπου ζήσαμε, των πιο κοντινών προσώπων, συμπεριλαμβάνει τις φωνές, τις οσμές, τα χάρδια και τα δάκρια. Με τη χρήση περιοδικών, φωτογραφιών και το κολάζ σελίδων από παλιά σκίτσα της, σε συνδυασμό με τις λαδομπογιές και το παστέλ, η Θ. Παπαδοπούλου καταφέρνει να μεταφέρει και τεχνικά την αποσπασματικότητα, την αποδόμηση και την ανασύνθεση που πραγματοποιούνται κατά τη διαδικασία μνημόνευσης. Μια διαδικασία που είναι ταυτόχρονα μια αναζήτηση της ίδιας της ύπαρξης ως άτομο».

info

«ΙΧΝΗ/TRACES» της εικαστικού Θέκλας Παπαδοπούλου στον εκθεσιακό χώρο «Βιτρίνες Τέχνης του ΟΤΕ» στην Καρόλου Ντηλ 33, Θεσσαλονίκη, έως και τις 30 Απριλίου.

Quarto

TANIA ΤΣΑΝΑΚΛΙΔΟΥ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΗΑΡΜΠΑΓΑΛΑΣ | ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΙΣΥΡΑΗΣ
και ο **BLAINE REININGER**

Μηχανικός ήχου: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΕΤΡΟΝΙΚΟΛΟΣ
Σχεδιασμός φωτισμών: ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΜΑΘΙΕΛΛΗΣ

30 / 04 / 2018
ΔΕΥ 20:30

Χορηγός: Χορηγός Επικοινωνίας: Χορηγός Φιλοξενίας:

tickets **77 77 77 45**
rialto.com.cy
€25 / 20

Μια Πολιτιστική Προσφορά του Συνεργατισμού

η ομάδα **FLY THEATRE** παρουσιάζει

FRIDA ΚΙ ΆΛΛΟ

ερμηνεύει η **Κατερίνα Δαμβόγλου**

"Η video art συναντάει το θέατρο σε αυτήν την υψηλής αισθητικής πολυμεσική παράσταση". ★★★★★
ΤΟΝΙΑ ΚΑΡΑΓΙΩΛΟΥ, ΑΘΗΝΟΡΑΜΑ

"Η όλη παράσταση συνιστά μια θεατρική-πολυμεσική εμπειρία, μια χειροποίητη αισθητική αποκάλυψη που δεν μπορεί να περιγραφεί με ακρίβεια μέσω του λόγου, από δύο υψηλής ποιότητας καλλιτέχνες. Ένα θέαμα διαφορετικό από τα τετριμμένα".
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΙΤΣΟΥΛΗΣ, ΗΜΕΡΟΔΡΟΜΟΣ

"Σ'ελάχιστες παραστάσεις στο εξωτερικό έχω δει χρήση αυτής της τεχνικής. Η δουλειά των Fly Theatre, δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από αυτές".
ΠΙΩΡΓΟΣ ΒΟΥΔΙΚΛΑΡΗΣ, ΡΟΡΑΓΑΝΔΑ

"Η μεν Κατερίνα Δαμβόγλου ερμηνεύει αριστοτεχνικά την παράφορη, θεαλωδή προσωπικότητα της Μεξικανής καλλιτέχνιδας, κρατώντας στέρεο και αταλάντευτο το υποκριτικό της κέντρο. Ο δε Ρόμριν Μπίρ, με ελάχιστα μέσα - τα χέρια του, ένα laptop και κάποιες χάρτινες φινιούρες - δημιουργεί (με προβολές και live video) ένα πολύχρωμο οργαστικό εικαστικό σύμπαν".
ΙΩΑΝΝΑ ΜΠΑΛΤΣΟΥ, ΝΕΑ ΣΕΛΙΔΑ

Παραστάσεις: 20-29 Απριλίου
Δευτ. - Τετ. - Παρ.: 20:30
Κυριακή: 19:00
(μόνο για 6 παραστάσεις)

Διαχρονική ΣΚΗΝΗ
Γιάννη Κορομιά 2, Καίμακλι

πληροφορίες - κρατήσεις
96 305 127
Εισιτήρια: €13, 10 (μειωμένο)

Χορηγός Επικοινωνίας: **LOVE 100.7 FM** **WIZ UrbanGuide**

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Τον ΔΗΜΗΤΡΗ Π. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Το 1968 και το ανολοκλήρωτο ελληνικό πένθος

Καθώς φέτος κλείνουν 50 χρόνια από την εξέγερση του γαλλικού Μάη του 1968, είναι βέβαιο ότι θα ξαναφουντώσουν οι συζητήσεις γύρω από ένα σύνθετο γεγονός που αναζητεί ακόμη τις ερμηνείες του. Πρόκειται άλλωστε για μια νεανική έκρηξη που δεν περιορίστηκε στη Γαλλία, αλλά ήταν μια σχεδόν παγκόσμια εξέγερση των πιο μορφωμένων, μεσάίων κατά βάση, στρωμάτων, με ποικίλα αιτήματα, εκ των οποίων το σημαντικότερο ήταν η ατομική χειραφέτηση και η απελευθέρωση από παραδοσιακές αυθεντίες.

Είναι πράγματι παρακινδυνευμένο να κατασκευάσουμε ένα ολιστικό ερμηνευτικό σχήμα για όλες τις εθνικές περιπτώσεις, ωστόσο, κατά μία βάση ερμηνεία, το «1968» αποτέλεσε την πολιτισμική ολοκλήρωση της νεωτερικότητας. Σχηματικά, η βιομηχανική επανάσταση του 19ου αιώνα ήταν κυρίως μια τεχνολογική επανάσταση, καθώς στις αξίες της αστικής τάξης, που τη συνόδευαν, επιβίωσαν ακόμη παραδοσιακές - μεσαιωνικές νοοτροπίες για τις ιεραρχίες, τα φύλα, το σώμα κ.λπ. Ήταν συνεπώς μια ανολοκλήρωτη επανάσταση. Ο αντικυφορμωτικός χαρακτήρας της νεανικής κουλτούρας των σίτζις, από τη μόδα και τη μουσική ως την πολιτική ιδεολογία και δράση, ερχόταν, έτσι, να ολοκληρώσει με τον φιλελευθερισμό του εκείνη την αστική επανάσταση. Ήταν, εντέλει, συμπλήρωμά της και όχι ανατροπή της, έστω κι αν ο κύριος πολιτικός φορέας αυτής της εξέγερσης ήταν η (Νέα) Αριστερά, στις διάφορες εκδοχές της – ορισμένες εκ των οποίων συμπεριλάμβαναν και την τρομοκρατία. Στον αντίποδα, οι πιο συντηρητικές ερμηνείες εστίασαν εκεί ακριβώς: ότι με την εξέγερση αυτή διασαλεύτηκαν οι κοινωνικές ισορροπίες και σταθερές αιώνων, που επέτρεπαν στις κοινωνίες να λειτουργούν πιο αρμονικά και πιο συλλογικά. Εκτοτε, ο ατομοκεντρισμός και ο ηδονισμός που επικράτησαν δημιούργησαν μοντέλα ζωής που αποκόπηκαν από την αντίληψη ενός συνανήκειν, στο όνομα ενός ωκεανού ατομικών δικαιωμάτων, κάποτε σε σημείο εμιμονικό.

Όλα αυτά εκτός Ελλάδας φυσικά, διότι το «1968» είναι από εκείνες τις επιτεσίες που στα καθ' ημάς λείπει η αφορμή για να τη γιορτάσουμε, ελέω δικτατορίας. Έτσι, η νεανική εξέγερση της ελληνικής δεκαετίας

Αθήνα, 21 Απριλίου 1967, ώρα 9 το πρωί. Αρματα μάχης στη συμβολή των οδών Πειραιώς και Σωκράτους. Φωτογραφία τραηγμένη από τα τότε γραφεία της «Κ».

Το «1973» δεν είναι το δικό μας «1968»... Υπήρχε όμως μια μεγάλη ομοιότητα: ήταν ο ρομαντισμός, η βεβαιότητα ότι «αλλάζουμε συθέμελα τα πράγματα».

του '60, που είχε μάλιστα ξεκινήσει νωρίτερα (γενιά Λαμπράκηδων, «1-14» κ.λπ.), ήταν εστιασμένη κατά βάση στα μειζονα εσωτερικά πολιτικά διακυβεύματα ή και στη βελτίωση της υλικής ζωής των μεσάίων στρωμάτων, και πολύ λιγότερο στα πολιτισμικά αιτούμενα και στην ατομική χειραφέτηση. Οι ανάγκες της αντίστασης απέναντι στο δικτατορικό καθεστώς ενδυνάμωσαν περαιτέρω τον πολιτικό χαρακτήρα αυτού του αγώνα μετά το 1967, αν και ο εκδημοκρατισμός της εκπαίδευσης ήταν επίσης βασικό αίτημα των εξεγερμένων της Νομικής και του Πολυτεχνείου. Υπό αυτή την έννοια, το «1973» δεν είναι το δικό μας «1968», παρότι ο Έλληνας αριστερός μακρυμάλλης με το αμπέχονο, που διάβαζε Μαρκούζε, παρέμπει εκεί στυλιστικά. Υπήρχε όμως μια μεγάλη ομοιότητα, καθοριστική για το διεθνές υποκείμενο Νεολαία της εποχής: ήταν ο ρομαν-

τισμός που συνόδευε εκείνη την εξέγερση, η βεβαιότητα ότι «αλλάζουμε συθέμελα τα πράγματα», καθώς και η ίδια η εμπειρία της παράνομης δράσης –με μεγάλο προσωπικό ρίσκο, απέναντι στους μηχανισμούς εξουσίας ενός αυταρχικού καθεστώτος– την οποία όποιος βίωσε περιγράφει ως μεθυστική και ηρωική. Αλλά επειδή η εξέγερση αυτή γρήγορα θα τελείωνε, καθώς καμία ουτοπία δεν είναι προορισμένη να εκπληρωθεί, έχει πολύ μεγάλη σημασία πώς θα διαχειριζόταν η κάθε νεολαία τη μετεπαναστατική της κατάθλιψη. Στο πρόσφατο βιβλίο των Στ. Τσακουράκη - Απ. Δοξιάδη, «Από πού κι ως πού όλοι οι αγώνες είναι δίκαιοι; Για τη Δημοκρατία στην Ελλάδα της Μεταπολίτευσης» (σημειωτέον, και οι δύο συμμετείχαν στον αντιδικτατορικό αγώνα), ο Δοξιάδης κάνει την εξής καίρια παρατήρηση: «Πολλοί από όσους έζησαν σε αυτό το κλίμα [ενν. της αντίστασης] δεν χειρίστηκαν καλά την απόλωση, δηλαδή δεν την πένθησαν. Κάποιοι τη μετέτρεψαν σε φανατισμό, κάποιοι άλλοι σε μελαγχολία, κάποιοι [...] σε βαριά ψυχική νόσο. Λίγοι, ευτυχώς, στράφηκαν στα πιστόλια. Και πολλοί στην αδιαφορία και τον κυνισμό. [...] Το ολοκληρωμένο πένθος, λοιπόν, δηλαδή την πραγματική αποδοχή της νέας κατάστασης της δημοκρατίας, χωρίς παραμορφωτικά φίλτρα από το παρελθόν, πολλοί, ίσως και οι περισ-

σότεροι, δεν το κατάφεραν πραγματικά». Προκύπτει, είναι αλήθεια, και από τους ίδιους τους όρους που χρησιμοποιούνται. Η περίοδος μετά το 1974 έχει επικρατήσει να ονομάζεται «μεταπολίτευση», που κανονικά όμως περιγράφει στενά και μόνο τους πρώτους μήνες της μετάβασης στο δημοκρατικό καθεστώς, αντί του ακριβέστερου «Γ' Ελληνική Δημοκρατία», που περιγράφει ακριβώς τη μακρομέρευση ενός νέου καθεστώτος. Και είναι γεγονός ότι με την ισοπεδωτική κριτική που συγκεντρώνει η δημοκρατία μας μετά το 1974, το πνεύμα της «μεταπολίτευσης», δηλαδή της απογοήτευσης από μια μετάβαση που δόθεν ποτέ δεν έγινε τόσο ριζοσπαστικά όσο την είχαν φαντασιωθεί κάποιοι, τείνει να καταπει την Γ' Ελληνική Δημοκρατία. Πολλοί της γενιάς δεν πενθήσανε τη νεότητά τους, κι έτσι ούτε αξιολογήσανε επαρκώς τη βαθύτερη και μαζικότερη δημοκρατία που έζησε η χώρα στους δύο αιώνες της ανεξαρτησίας της, με όλες τις παθογένειες και τις αστοχίες της. Εμείναν στο «η χούντα δεν τελείωσε το '73» και παραδόξως δεν αγάπησαν ποτέ πραγματικά αυτό στο οποίο και οι ίδιοι είχαν συνεισφέρει.

Ο κ. Δ. Π. Σωτηρόπουλος είναι αναπληρωτής καθηγητής Σύγχρονης Πολιτικής Ιστορίας, διευθυντής του ΠΙΜΣ «Διακυβέρνηση & Επικειρματικότητα», αρχισυντάκτης της «Νέας Εστίας».

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΤΗΛΕΜΑΧΟ ΧΥΤΗΡΗ

Ο Τηλέμαχος Χυτήρης γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1945. Σπούδασε στην Ιταλία (Πίζα, Φλωρεντία) γεωπονική και παρακολούθησε μαθήματα φιλοσοφίας. Το 1973 κυκλοφόρησε την πρώτη του ποιητική συλλογή «Ποιήματα εκ προμελέτης» (Κέδρος). Μέχρι σήμερα έχουν κυκλοφορήσει άλλες 9 συλλογές – τίτλος της τελευταίας «Μορφές της περιπέτειας» (Γαβριηλίδης). Μετέφρασε «Τα ιταλικά ποιήματα» του Γιώργου Σαραντάρη (Γαβριηλίδης, 2015). Τελευταίο του βιβλίο, το πεζό με τρεις αφηγήσεις «Ημερολόγιο μιας επιστροφής» (Μελάνι, 2017).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Τα δοκίμια του George Steiner.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Κάποιος μεταξύ του «Ηλίθιου» του Ντοστογιέφσκι και του «Ξένου» του Καμύ, αισθανόμενος λιγότερο εντός και περισσότερο εκτός της πραγματικότητας που ζούμε.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες; Τον Τσέχοφ.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανύγνηση ενός βιβλίου; Κανένα ειδικά, απλώς εμ-

πεδώνεται μέσα μου το ένα και μοναδικό στοιχείο της ανθρώπινης φύσης που συμπυκνώνεται στη φράση «άνθρωπος, αυτός ο άγνωστος».

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά; Τον «Πύργο» του Κάφκα. Ήταν πραγματικά σαν να το διάβαζα πρώτη φορά.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Τα ποιήματα του Σεφέρη.

Στο «Ημερολόγιο μιας επιστροφής», ποιος επιστρέφει, πού και γιατί; Ένας απόφοιτος ιταλικού πανεπιστημίου με αντιδικτατορική δράση, ύστερα από οκτώ χρόνια αυτοεξορίας και πολλά εσωτερικά διλήμματα, αποφασίζει να επιστρέψει στην πατρίδα τον Ιούλιο του 1974 για να υπηρετήσει στο Ναυτικό. Μετέωρος ο ίδιος επιστρέφει σε μια μετέωρη Ελλάδα, με όλα τα σουρεαλιστικά, αλλά και τα τραγικά γεγονότα της Κύπρου των ημερών της κατάρρευσης της δικτατορίας. Μια χώρα «εν κενώ», με τον λαό αμήχανο θεατή. Το προσωπικό ημερολόγιο του πρωταγωνιστή της νουβέλας, των πρώτων εκείνων ημερών της επιστροφής, δίνει τον τίτλο στο κεντρικό αφήγημα του βιβλίου.

Από την ποίηση στην αφήγηση πόσο μεγάλη είναι η απόσταση; Η ποίηση μόνη της βασιλεύει, έχει τη δυνατότητα όμως να κρύβεται παντού, βεβαίως και στον αφηγηματικό λόγο.

Έχετε Facebook, Twitter κ.λπ.; Εάν ναι, εμποδίζουν η εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα; Έχω, όχι τόσο για να το χρησιμοποιώ αλλά για να παρακολουθώ τη νέα εποχή, τις συμπεριφορές και την προσαρμογή των ανθρώπων σε αυτήν. Τεχνολογικά με αφήνει μάλλον αδιάφορο και εν πάση περιπτώσει δεν με αποσπά από τα διαβάσματα και τη γραφή μου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΧΙΝΑ

Τραγούδια μέσα από τη νεκρή γη

ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΣ
Ελαφρά ελληνικά τραγούδια
εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 322

Μεγάλωσα κι εγώ με το ραδιόφωνο ανοιχτό, με ελαφρά ελληνικά τραγούδια και εμβατήρια, γυναικείες φωνές που στρογγυλιέσαν τα φωνήεντα, ανδρικές που πότε πότε εκτρέπονταν σε τσακίσματα λυγμικά. Μεγάλωσα κι εγώ σε γειτονιά αθηναϊκή που είχε ακόμα κήπους και αλάνες, παιδιά με πατίνια και ξεφούσκωτες μπάλες ποδοσφαίρου, πατέρες με κοστούμια και αρζαντέ γραβάτες, μητέρες με λουλουδιασμένα φορέματα.

Όταν το παιδί στις σελίδες του Αλέξη Πανσέληνου κυκλοφορεί ανήσυχο κι εκστατικό, είχαν σωπάσει μόλις τα εμφύλια πυρά, αλλά δεν είχαν κατασφραγιστεί τα εμφύλια πάθη: οι φυλακές ήταν γεμάτες, το Γουδί ήταν νωπό από το αίμα των εκτελεσμένων, οι κυβερνήσεις άλλαζαν κάθε λίγους μήνες, ο «Ξένος παράγων» οργίαζε, τρόφιμα διανέμονταν με κουπόνια, ανάπνροι απαιτούσαν στις γωνίες, κάποιοι πλούτιζαν σκανδαλωδώς και άλλοι ξέπεφταν σιωπηρά, και ταυτόχρονα ο κόσμος γλεντούσε στα λαϊκά κέντρα, οι γκαλερίστες προετοίμαζαν εκθέσεις, οι θεατρώνες υποδύονταν λαμπρές μετακλήσεις, κάποιοι ανακάλυπταν τα ελληνικά νησιά ως

τόπους παραθερισμού και όχι εξορίας, και η ελληνική κυβέρνηση έστελνε ένα εκστρατευτικό σώμα στον πόλεμο της Κορέας.

Αλλά η Ελλάδα που περιγράφει ο Αλέξης Πανσέληνος στο τελευταίο του μυθιστόρημα δεν διαφέρει πολύ από την Ελλάδα στα τέλη της δεκαετίας του '60, παρά το «οικονομικόν θαύμα» που μεσολάβησε στο μεταξύ – και ίσως γι' αυτό να διάβασα το βιβλίο του σαν το χρονικό μιας απώλειας, που περιέχει και τη δική μου γενιά.

Ο Αλέξης Πανσέληνος επιτυγχάνει μια έξοχη συνάρθρωση ιστορίας και μύθου και συνάμα μια εντυπωσιακή σύμφυση μικρής και μεγάλης φόρμας. Σπάει την αφήγησή του στις μικροϊστορίες των ηρώων του, ανάμεσα στις οποίες κυκλοφορεί κι ένας μοναχικός, πρωτοπρόσωπος αφηγητής, παρατηρητής και στοχαστικός σχολιαστής, μάστορας της λεπτότερης ειρωνείας. Πολλά από τα σαράντα οκτώ κεφάλαια του βιβλίου χαρα-

κτηρίζονται από μια τόσο εκρηκτική πυκνότητα και δραστητικότητα, ώστε θα μπορούσαν να υπάρξουν αυτόνομα (κορυφαίο παράδειγμα το «Εκτελεστικό απόσπασμα»)· εκχωρώντας ωστόσο την αυτοτέλειά τους στη συνολική σύνθεση γίνονται αγωγίοι ενός ριγούς που επιμένει

ακόμα και στις ανάλαφρες σελίδες, για να μην πω ότι γίνεται πιο έντονο μέσα στις μεταπτώσεις της αφηγηματικής διάθεσης.

Ο συγγραφέας εκκινεί από το βίωμα για να αρθεί πάνω απ' αυτό, χρησιμοποιώντας το ως εργαλείο για να κατευθυνεί τη ροή της μνήμης, τις πτυχές και τους

αναπαλμούς της ιστορικής και πολιτικής του συνειδήσης. Συχνά εστιάζει στη μικρή λεπτομέρεια (μια κίνηση: το τίναγμα με τα δυο δάκτυλα μιας αθέατης σκονίτσας από ένα ολοκαίνουργιο κοστούμι· μια σύντομη σκηνή: δύο ζευγάρια πόδια που ανεβαίνουν βιαστικά τα «βουλιαγμένα από το μπες βγες δεκαετιών» μαρμάρινα σκαλοπάτια

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

- 1 «Ιστορία και μνημεία των επαρχιών Τρικάλων» του Θεόδωρου Νημά (Αντ. Σταμούλης)
- 2 «Πόλεμος και Αντίσταση στη Θεσσαλία» Συλλογικό έργο (Τόπος)
- 3 «Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος» του Αντονι Μπίβορ (Γκοδόστης)
- 4 «Τα πρόσωπα του φόβου» του Χρήστου Τσιόλα (Πελασγός)
- 5 «Αιματοβαμμένες χώρες» του Τίμοθι Σνάιντερ (Παπαδόπουλος)

Λογοτεχνία

- 1 «Μάκβεθ» του Τζο Νέσμπο (Μεταίχμιο)
- 2 «Κουτσό» του Χούλιο Κορτάσαρ (Οπερά)
- 3 «Γινάτι» του Γιάννη Καλούζου (Ψυχολιγός)
- 4 «Καρυδότσουφλο» του Ιαν ΜακΓιούαν (Πατάκης)
- 5 «Τα πλούτη μας» της Kaouther Adimi (Πόλις)

• Αυτήν την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Τσιοπέλακος, Ασκληπείου 15, Τρίκαλα.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΜΑΔΡΙΤΗ Βελάσκειθ στον δρόμο

Ενα ζευγάρι συναντάει σε δρόμο της Μαδρίτης μία από τις κίτρινες «Menipnas», εμπνευσμένες από το διάσημο έργο από το 1656 του Ντιέγκο Βελάσκειθ. Το πρωτότυπο είναι από τα πιο δημοφιλή εκθέματα του Πράδο, γι' αυτό και η ιδέα γι' αυτό το πρότζεκτ με παραλλαγές των Μενίνας προσείλκυσε πολλούς σύγχρονους καλλιτέχνες. Σαν διασκορπισμένα έργα τέχνης, οι σύγχρονες Μενίνας θα βρίσκονται στους δρόμους της Μαδρίτης για λίγες εβδομάδες, ως μέρος μιας υπαίθριας εικαστικής εγκατάστασης.

ΛΟΝΔΙΝΟ Αθάνατος Νόελ Κάουαρντ

Ως τις 2 Σεπτεμβρίου θα παίζεται η νέα θεατρική εκδοχή του «Brief Encounter», της ταινίας του Ντέιβιντ Λιν που βασίστηκε στο μονόπρακτο του Νόελ Κάουαρντ «Still Life». Είναι ένα από τα θεατρικά έργα που ακούγονται αυτήν τη σεζόν, καθώς μάλιστα παίζεται όχι σε ένα κλασικό θέατρο αλλά στο Empire Cinema, σε σκηνοθεσία της Εμα Ράις με πρωταγωνιστές (φωτ.) την Ιζαμπελ Πόλεν και τον Τζιμ Στέρτζον. Είναι ένα ατμοσφαιρικό ρομάντζο με πολλές αποχρώσεις σε ένα σιδηροδρομικό σταθμό.

ΝΕΑ ΟΡΛΕΑΝΗ Ο Βερονέζε εις διπλούν

Συντηρήθηκαν πρόσφατα και από τότε η κοινή έκθεσή τους προκαλεί τεράστιο ενδιαφέρον. Πρόκειται για δύο αριστουργήματα του Πάολο Βερονέζε (1528 - 1588), ο Άγιος Ιερώνυμος και η Αγία Αγάθη, δύο έργα που έρχονται τώρα και στη Νέα Ορλεάνη, όπου παρουσιάζονται στο Μουσείο Καλών Τεχνών. Είναι το τρίτο μουσείο που υποδέχεται αυτό το δίδυμο των έργων, μετά την παρουσίασή τους στη Νέα Υόρκη. Η πρώτη έκθεση μετά τη συντήρησή τους έγινε στη Βενετία και έκτοτε έγιναν περιζήτητο δίδυμο.

ΛΟΝΔΙΝΟ Οζάουα και Αργκεριχ

Με υπερηφάνεια ανακοινώθηκε από την Decca Classics η κυκλοφορία της πρώτης ηχογράφησης ανάμεσα σε δύο τίτνες της μουσικής, τον Σέιζι Οζάουα και τη Μάρθα Αργκεριχ, που συνέπραξαν στο Πρώτο Κοντσέρτο για Πιάνο του Μπετόβεν. Το άλμπουμ, που περιλαμβάνει και την Πρώτη Συμφωνία του Μπετόβεν, είναι μια σύμπραξη με τη Mito Chamber Orchestra, την ορχήστρα που ίδρυσε ο ίδιος ο Οζάουα το 1990. Με την Αργκεριχ έχουν παίξει πολλές φορές μαζί αλλά αυτή είναι η πρώτη ηχογράφηση.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ Ενα βιβλίο για Πούλιτζερ

Ήταν έκπληξη για πολλούς η βράβευση με Πούλιτζερ του αυτοσαρκαστικού μυθιστορητή «Less» του Αντρίου Σον Γκριρ, που αν και είναι γνωστός και με μεγάλο κοινό, δεν περίμενε αυτήν την τιμή. Ίσως γιατί ένα βιβλίο που είναι επί της ουσίας πικρή κωμωδία δεν έχει τύχη στα «σοβαρά» βραβεία. Και όμως το «Less», η περιπλάνηση του γκέι ήρωα σε διάφορες χώρες, καθώς αναθεωρεί πολλά στη ζωή του, κέρδισε τις ψήφους της επιτροπής και έκανε τον Αντρίου Σον Γκριρ λογοτεχνικό πρωτοσέλιδο.

Τα έργα τέχνης που λεηλάτησαν οι ναζί στην Ευρώπη

ΒΕΡΝΗ

Αυτό το έργο του Κλοντ Μονέ, «Η γέφυρα του Γουότερλου», περιλαμβάνεται ανάμεσα σε πολλά ακόμη έργα τέχνης με υπογραφές μεγάλων ζωγράφων στην έκθεση λεηλατημένων από τους ναζί έργων που παρουσιάζεται στη Βέρνη, στο Μουσείο Καλών Τεχνών (Kunstmuseum). Είναι η έκθεση «Gurlitt: Status Report 2», που φέρνει σταδιακά στο φως τα αριστουργήματα που ανακαλύφθηκαν προ ετών στην περιφημη ή διαβόητη συλλογή Gurlitt

σε διαμέρισμα του Μονάχου. Η έκθεση στη Βέρνη είναι ένα ακόμη κεφάλαιο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τη μεγάλη ληστρική επιχείρηση των ναζί κατά πολλών ιδιωτικών συλλογών αλλά και μουσείων στις κατεχόμενες χώρες. Στις περισσότερες των περιπτώσεων η λεηλασία των ιδιωτικών συλλογών έργων τέχνης αφορούσε συλλογές που ανήκαν σε Εβραίους πολίτες της Γερμανίας, της Αυστρίας, της Πολωνίας, της Γαλλίας και άλλων χωρών. Οι ναζί είχαν δη-

μύσει χιλιάδες ιδιοκτησίες και σκοπός τους ήταν να συγκεντρώσουν σταδιακά στη ναζιστική Γερμανία τα πιο σημαντικά έργα τέχνης που υπήρχαν στην Ευρώπη. Οι ιδιωτικές συλλογές ανά την Ευρώπη, δημιουργημένες οι περισσότερες από την αρχή της ακμής του υλικού, αστικού πολιτισμού από τα μέσα, δηλαδή, του 18ου αιώνα και μετά, αναπτύχθηκαν ιδιαίτερα μετά το 1850 και στις αρχές του 20ού αιώνα ο αριθμός τους ήταν μεγάλος συγκεντρωμένος στα μέγαρα του παλαιού

κόσμου. Ορισμένα απομεινάρια του παλαιού κόσμου, του κόσμου πριν από το 1914, είχαν επιζήσει την περίοδο του Μεσοπολέμου και αποτέλεσαν στόχο του ναζιστικού καθεστώτος, που επεδίωκε την κατάργηση της ισχύουσας κοινωνικής ιεραρχίας και τη δημιουργία νέας ελίτ σύμφωνα με τις επιταγές του Γ' Ράιχ. Ακόμη και σήμερα, 70 και πλέον χρόνια μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, δεν έχει αποδοθεί πλήρως δικαιοσύνη. Οι περιπτώσεις που έρχονται στο

φως, οι διεκδικήσεις των απογόνων και νομίμων δικαιούχων, κρατούν σε επικαιρότητα ένα από τα σκοτεινά κεφάλαια στις σχέσεις τέχνης και εξουσίας. Η έκθεση στη Βέρνη είναι η δεύτερη από τον «Θησαυρό» του Gurlitt, που προκάλεσε εκτενή και επιτυχή έρευνα στη Γερμανία από το ειδικό ίδρυμα για τα λεηλατημένα έργα τέχνης. Ένας μεγάλος αριθμός έργων τέχνης ακόμη αγνοείται, καθώς βρίσκεται σε παράνομη κατοχή σε διάφορες χώρες του κόσμου.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

«Καλέ μου Θεέ, μόνο να μη χάσω τη χαρά μου»

«**Την Κυριακή** καθόμαστε, ο Ερλαντ και γω, στο δωμάτιό μου στο θέατρο και κουβεντιάζουμε για τον Σεμπάστιαν Μπαχ». Ποιος μιλάει; Ο Ινγκμαρ Μπέργκμαν. Οπου Ερλαντ, βλέπε τον Ερλαντ Γιόζεφσον, έναν από τους αγαπημένους ηθοποιούς του μεγάλου σκηνοθέτη, τον οποίο θυμήθηκα διαβάζοντας το πολύ ωραίο κείμενο της Μαρίας Κατσουανάκη, σε αυτό εδώ το ένθετο («Μας αρέσει ο Μπέργκμαν για τους δαίμονές του», 15.4.18), μέσω του οποίου μας θύμισε ότι φέτος κλείνουν εκατό χρόνια από τη γέννηση του Σουηδού μετρ.

«Ο, τι και να κάνεις, επιστρέφεις στη μουσική», σχολιάζει ο κύριος Γκρι, αναφερόμενος στον Μπαχ. «Ο Δάσκαλος», συνεχίζει ο Μπέργκμαν, «μόλις είχε γυρίσει από ένα ταξίδι, η γυναίκα του και δύο από τα παιδιά είχαν πεθάνει κατά την απουσία του. Στο ημερολόγιό του έγραψε: Καλέ μου Θεέ, μόνο να μη χάσω τη χαρά μου». Να μη χάσω

«**Σε όλη μου τη συνειδητή ζωή**», παρατηρεί ο Ινγκμαρ Μπέργκμαν, «έχω ζήσει με αυτό που ο Μπαχ έλεγε χαρά του». Μ' έχει σώσει από κρίσεις και συμφορές και λειτουργούσε το ίδιο πιστά και η καρδιά μου: καμιά φορά υπερβολική και δυσκολόχρηστη, αλλά ποτέ εκθρική ή καταστροφική. Ο Μπαχ το 'λεγε η χαρά του, μια χαρά από τον Θεό. Καλέ μου Θεέ, μόνο να μη χάσω τη χαρά μου».

Υποτίθεται ότι οι ταινίες του Μπέργκμαν όχι μόνο δεν έχουν χα-

Ο Μαξ φον Σίντοφ σε μια σκηνή από την «Πηγή των παρθένων» (1959) του Μπέργκμαν. Φέτος συμπληρώνονται εκατό χρόνια από τη γέννηση του μεγάλου σκηνοθέτη.

ρά, αλλά, το αντίθετο, είναι βαριές και ασήκωτες: βαθιά nordic υπαρξιακή αγωνία, ψυχοβλατικές ανθρωπίνες σχέσεις, καταχνιά.

Όμως η χαρά για την οποία μιλάει ο Μπέργκμαν δεν είναι αυτή που μας έρχεται με χαρωπό βηματισμό. Είναι, ας πούμε, το αίσθημα των Σίλερ-Μπετόβεν στην «Ωδή στη χαρά» της συγκλονιστικής Ενάτης. Δεν υπάρχει κάτι το χαρούμενο αλλά μια εκστατική ευδαιμονία ως το τρέμουλο· δέος απέναντι στη σαρωτική δυναμική της ζωής: όταν αφήνεσαι ολόκληρος στο θάυμα της – με τίμημα όμως να αναγκαλίστεις και τις άλλες της πτυχές: την απουσία, την απώλεια, τη φθορά, τον πόνο.

Είναι μια δύσκολη χαρά: δεν περιέχει την ανεμελιά μα τον αέναο ερεθισμό της δημιουργίας, τις κύψεις, του σπασμού, της περιέργειας, του λαχανιάσματος, του βλέμματος που θέλει πάντοτε την κόρη διασταλμένη.

«Ο Μπαχ έβρισκε αποκούμπι στον Θεό», λέει ο κύριος Γκρι το «Ενώ ο Μπέργκμαν έβλεπε τον Θεό σαν μια αράχνη. Σε μία από τις ταινίες της «Τριλογίας της Σιωπής του Θεού», ένας απελπισμένος πάστορας μιλάει για τον Θεό σαν να ήταν αράχνη – χώρια το ακαριαίο πλάνο μιας αράχνης στα εισαγωγικά πλάνα του «Περσόνα». Κι ωστόσο, είναι στη «Σιωπή» εκείνη η σκηνή στο θέατρο: ένα ζευγάρι κάνει έρωτα στα κλεφτά, στο ημίφως· μία από τις πιο παθιασμένες και πιο αισθησιακές σκηνές που έχω δει».

Ακούμε με τον κύριο Γκρι το «Erbarne dich, mein Gott» από τα Κατά Ματθαίον Πάθη του Μπαχ. Το βασικό θέμα, ερμηνευμένο από το βιολί και την υψίφωνο, αναπτύσσεται σαν ένας λεπτός διάλογος ανάμεσα στο έγχορδο και στην ανθρώπινη φωνή. Ακούγοντας, σκέφτεσαι ότι η προσευχή του Μπαχ έπιασε τόπο: Καλέ μου Θεέ, μόνο να μη χάσω τη χαρά μου.

Ένα μουσείο και μία σειρά για το έπος του Ομήρου

Το «Έτος Τροίας» παίρνει σάρκα και οστά στην Τουρκία, αλλά και στο... Netflix

Της **ΤΖΙΝΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Το 2018 χαρακτηρίστηκε «Έτος Τροίας» για την Τουρκία, με αφορμή τον εορτασμό της 20ής επετείου από την ανακήρυξη της ιστορικής πόλης της δυτικής επαρχίας του Τσανάκαλε σε μνημείο πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO. Δύο γεγονότα σηματοδοτούν τη χρονιά: το Μουσείο Τροίας που εγκαινιάζεται τον Αύγουστο και η νέα τηλεοπτική σειρά οκτώ επεισοδίων παραγωγής BBC One και Netflix με τίτλο «Τροία - Η πτώση μιας πόλης», που άρχισε να προβάλλεται στις 6 Απριλίου.

Λέγεται ότι το τουρκικό υπουργείο Τουρισμού και Πολιτισμού έχει προσκαλέσει στα εγκαίνια του μουσείου, εκτός από τους πρωταγωνιστές της νέας σειράς, εκείνους της ταινίας «Τροία» (2004): Μπραντ Πιτ, Νταϊν Κρούγκερ, Ερικ Μπάνα και Ορλάντο Μπλουμ. Πολεμικές αναπαραστάσεις, συμπόσια και δρώμενα εμπνευσμένα από τον Τρωικό Πόλεμο θα λάβουν χώρα στο Κρατικό Θέατρο Οπερας και Μπαλέτου αλλά και αλλού.

Η τηλεοπτική σειρά δεν αναπαριστά μόνο το ομηρικό έπος της Ιλιάδας αλλά μπλέκει και άλλους γνωστούς μύθους, προτρέποντάς σε «να παλέψεις για την αγάπη αφπώντας τους θεούς». Και ενώ τα οικονομικά συμφέροντα και το πάθος της εξουσίας είναι οι κινητήριες δυνάμεις της Ιστορίας κατά τον Θουκυδίδη, ο Τρωικός Πόλεμος παρουσιάζεται εδώ σαν μια «επική ιστορία έρωτα, εκδίκησης και ιντρίγκας», με επιρροές από το «Game of Thrones».

Οι διαξιφισμοί

Η σειρά γυρίστηκε στη Νότια Αφρική, στα περίχωρα του Κέιπ Τάουν. Παρόλο που ο Οουεν Χάρις υπογράφει τη σκηνοθεσία (επεισόδιο «San Junipero» του «Black Mirror») και ο Ντέιβιντ Φαρ το σενάριο («The Night Manager»), η σειρά είναι κάτω του μετρίου, με μοναδικό θέμα διαξιφισμών το μαύρο χρώμα δέρματος του Αχιλλέα (Ντέιβιντ Γκιάτζι) και του Δία (Χακίμ Κάε-Καζίμ): κατηγορίες για «ρατσιστική» επανεγγραφή του ελληνικού πολιτισμού και της μυθολογίας αλλά και επιδοκιμασίες του πολυπολιτισμικού καστ.

«Η Ιλιάδα είναι έπος πολεμικό: δραματοποιεί, ανατέμνει και συμπυκνώνει τον τρωικό πόλεμο σε τέσσερις μάχιμες ημέρες, που καταλήγουν σε ισόπαλη τραγωδία: ο φόνος του Πατρόκλου από τον Εκτορά και

ο φόνος του Εκτορά από τον Αχιλλέα σφραγίζονται με ενδεκαήμερη ανακωχή, αφήνοντας μετέωρο το ερώτημα ποιος είναι ο νικητής και ποιος ο ηττημένος» γράφει ο Δ.Ν. Μαρωνίτης στα επιλεγόμενα της μετάφρασής του στην Ιλιάδα (εκδόσεις Αγρα, 2009). «Η βασική ιδέα του Μουσείου της Τροίας είναι η δημιουργία ενός χώρου που ενσωματώνει την αφήγηση μιας φορτισμένης γεωγραφίας που υφάινεται από ιστορικά γεγονότα και μύθους, ενώ σέβεται τη συλλογική μνήμη.

Η σχεδιαστική φιλοσοφία του βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην αφαίρεση. Αυτή δίνει τη δυνατότητα σε κάθε θεατή να το κοιτάξει από διαφορετική οπτική γωνία, επαναφέροντας διαφορετικά κομμάτια της Ιστορίας», αναφέρει στην «Κ» ο αρχιτέκτονας Ομέρ Σελτζούκ Μπαζ, επικεφαλής του τουρκικού γραφείου Yalin Mimarlik που κέρδισε το Α΄ βραβείο μεταξύ 132 συμμετοχών

«Δεν θέλαμε να χτίσουμε ένα μνημείο. Το μνημείο είναι η Τροία και είναι εκεί. Το μουσείο αποτελεί σημείο αναφοράς», λέει ο αρχιτέκτονας.

στον διαγωνισμό που προκηρύχθηκε το 2011.

Εκατόν πενήντα χρόνια περίπου μετά τις ανασκαφές του Σλήμαν αλλά και αυτές του Ντέρπφελντ, του Μπλέγκεν και του Κόρφμαν στο Χι-σαρλίκ της δυτικής Τουρκίας, όχι μόνο ο «Θησαυρός του Πριάμου» δεν ανήκει τελικά στον Πρίαμο αλλά και η ακριβής τοποθεσία της ομηρικής Τροίας αμφισβητείται ανοιχτά. Παρ' όλα αυτά, οι ανασκαφές του Σλήμαν που ανακάλυψε τα ερείπια μιας σειράς αρχαίων πόλεων –η μία πάνω στην άλλη, από την Εποχή του Χαλκού ως τη Ρωμαϊκή περίοδο– ονομάζοντας μία από αυτές τις πόλεις Τροία Ι, και αργότερα Τροία ΙΙ, εδραίωσαν τον μύθο της ομηρικής Τροίας. Μιας πόλης «απόκρημνης», «υψιπυλνης», «ομορφοτεκισμένης», «πολυανεισμένης», «μεγαλόπρεπης» και «ιεράς».

Η νέα τηλεοπτική σειρά οκτώ επεισοδίων, παραγωγής BBC One και Netflix, με τίτλο «Τροία - Η πτώση μιας πόλης», άρχισε να προβάλλεται στις 6 Απριλίου.

Η πρόσβαση στο μουσείο γίνεται υπογειώς με μια δωδεκάμετρη ράμπα από ανεπίχριστο σκυρόδεμα, η οποία «αντιπροσωπεύει μία σήραγγα στον χρόνο».

Μισό χιλιόμετρο ανατολικά των ευρημάτων, στα παράλια της Μικράς Ασίας, ένας χάλκινος κύβος 32 επί 32 μέτρων από οξειδωμένο χάλυβα αναδύεται από το σταχένιο ερημικό τοπίο. Το Μουσείο της Τροίας οριοθετείται από κάθετες λωρίδες στο χρώμα της σκουριάς με σημειακά ανοίγματα προς τη θέα που εκτείνεται ως το Αιγαίο και τον αρχαίο Ελλήσποντο. Στα στενά των Δαρδανελίων, η θέση της Τροίας ήταν κρίσιμη για τον έλεγχο των εμπορικών οδών προς τη Μαύρη Θάλασσα. Εκεί τοποθετείται το νέο μουσείο: στον τόπο σύγκρουσης των Αχαιών με τους Τρώες. Κατά την Ιλιάδα, κοντά στο όρος Ιδν και στην πεδιάδα που διατρέχουν δύο ποταμοί, ο Σκάμανδρος και ο Σιμόεις.

«Η βασική ιδέα για την τοπογραφία ήταν να παραμείνει πιστή στον αρχικό σχηματισμό του εδάφους, να

σεβαστεί το φυσικό τοπίο που βρίσκεται εδώ και 4.000 χρόνια θαυμάζοντάς το από το δώμα του μουσείου», λέει ο Ομέρ Σελτζούκ Μπαζ. Αντί της τοπικής πέτρας ή μαρμάρου επιλέχθηκε το corten, ένα υλικό που μεταλλάσσεται με το πέρασμα του χρόνου και τις περιβαλλοντικές συνθήκες. «Το μόνο που προβάλλει στο τοπίο είναι η σκουριασμένη επιφάνεια του κτιρίου. Χρησιμοποιούμε υλικά που διαμορφώνονται και αλλάζουν με τον άνεμο και την υγρασία της γης. Αξίζει να σημειωθεί ότι περίπου το 80% των αντικειμένων που βρέθηκαν γύρω από την Τροία ήταν φτιαγμένα από τερακότα. Και το corten αποκτά την απόχρωση της τερακότας με τον χρόνο, απορροφώντας τη φύση».

Η πρόσβαση στο μουσείο γίνεται υπογειώς με μια δωδεκάμετρη ράμπα από ανεπίχριστο σκυρόδεμα, η οποία

Μισό χιλιόμετρο ανατολικά των ευρημάτων του Σλήμαν βρίσκεται το Μουσείο Τροίας.

Ο αρχιτέκτονας Ομέρ Σελτζούκ Μπαζ, επικεφαλής του γραφείου Yalin Mimarlik.

«αντιπροσωπεύει μία σήραγγα στον χρόνο. Είναι μια μηχανή χρόνου ή μια πόρτα στο παρελθόν που μας οδηγεί στην εποχή της αρχαίας Τροίας. Ευθεία αναφορά στη διάσημη ράμπα της Τροίας ΙΙ: την είσοδο στην καρδιά της πόλης».

Μια δεύτερη ράμπα, περιμετρική, οδηγεί στην απόληξη του κτιρίου. «Το σημαντικότερο στοιχείο σχεδιασμού είναι η κίνηση των επισκεπτών. Ολόκληρη η γεωμετρία και τα μεγέθη του μουσείου βασίζονται στη δομή και στη θέση που βρίσκονται οι ράμπες. Από το εξωτερικό, κάποιος μπορεί να δουν στρατιώτες να βγαίνουν από τον δούρειο ίππο και άλλοι, επισκέπτες να σκαρφαλώνουν στις ράμπες». Το κτίριο θα περιλαμβάνει εκτός από τους εκθεσιακούς χώρους, πωλητήριο, καφέ, εστιατόριο, εργαστήρια συντήρησης και χώρους αποθήκευσης για τη συλλογή –αρχαι-

ολογικά ευρήματα 3.000 χρόνων– καθώς και 24 χρυσά κομμάτια, τους «θησαυρούς της Ελένης της Τροίας», που επιστράφηκαν στην Τουρκία από τις Ηνωμένες Πολιτείες έπειτα από 125 χρόνια.

Ο Ομέρ Σελτζούκ Μπαζ αμφιβάλλει αν η σύγχρονη τουρκική αρχιτεκτονική προσδιορίζεται με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. «Είναι πάντα πρόκληση να προσπαθώ να διακρίνω την αρχιτεκτονική ανά χώρα, πολιτισμό, γεωγραφία ή και χρονικά, ειδικά στη σύγχρονη εποχή. Οι εθνικές ταυτότητες παίζουν ρόλο στον σχεδιασμό μέσω μιας συνθετικής ή μιμητικής διαδικασίας παραγωγής μορφών. Στην πραγματικότητα, όμως, δεν έχουμε υπερβεί τα όρια των τοπικών, εθνικών και πολιτιστικών ταυτοτήτων».

Πολυβραβευμένος

Γεννημένος το 1978 στη Νυρεμβέργη, μεγάλωσε στην Αντιόχεια της νότιας Τουρκίας και σπούδασε αρχιτεκτονική στο Πανεπιστήμιο Ουλουντάγ στην Προύσα με μεταπτυχιακές σπουδές στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο της Βιέννης. Με πολλά βραβεία σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς (Α΄ βραβεία: υποκατάστημα της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας στην Προύσα, Τζαμί Σέιχ Σάλεχ Αλ-Ραχί στο Ριάντ) το 2011 ίδρυσε μαζί με τον πολεοδόμο Οκάν Μπαλ το αρχιτεκτονικό γραφείο Yalin Mimarlik. «Είναι η οικουμενικότητα των ανθρώπων συναισθημάτων στην Ιλιάδα που μας γοήτευσε: η ισχυρή έκφραση των ανθρώπινων φόβων, αμφιβολιών, επιθυμιών, οργής, αδυναμιών. Επικεντρωθήκαμε σε μια εικόνα της Τροίας που γίνεται αντιληπτή μέσω του μύθου και της αρχαιολογίας σ' έναν απομακρυσμένο ορίζοντα. Ο αρχιτέκτονας πρέπει να εδραϊώνει μια αντανακλαστική σχέση με την Ιστορία. Θέλαμε να υπογραμμίσουμε τη διαχρονικότητα, την καθολικότητα και την ηρεμία. Δεν θέλαμε να χτίσουμε ένα μνημείο. Το μνημείο είναι η Τροία και είναι εκεί. Το μουσείο αποτελεί σημείο αναφοράς».

Το μουσείο θα περιλαμβάνει εργαστήρια συντήρησης και χώρους αποθήκευσης για αρχαιολογικά ευρήματα 3.000 χρόνων, καθώς και τους «θησαυρούς της Ελένης», που επιστράφηκαν στην Τουρκία από τις ΗΠΑ έπειτα από 125 χρόνια.

Τα πολλά πρόσωπα της επιθυμίας

Ο Ιταλός ψυχαναλυτής και μελετητής, Μάσιμο Ρεκαλκάτι επιχειρεί να δώσει απαντήσεις για τον ακρογωνιαίο λίθο της ύπαρξης

ΜΑΣΙΜΟ ΡΕΚΑΛΚΑΤΙ
Πορτρέτα της επιθυμίας
 μτφρ.: Χρήστος Πονηρός
 εκδ. Κέλευθος, σελ. 160

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Δέκα πορτρέτα επιθυμίας σκιαγραφεί ο Ιταλός ψυχαναλυτής, μελετητής του Λακάν, Μάσιμο Ρεκαλκάτι. Προηγούμενα βιβλία του όπως το «Σύμπλεγμα του Τηλέμαχου», «Τα χέρια της μητέρας», αλλά και «Η δύναμη της επιθυμίας» έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά (τα δύο πρώτα από τις εκδόσεις Κέλευθος και το τελευταίο από τις εκδόσεις Καστανιώτη) και σε πολλές άλλες γλώσσες. Σε όλα του τα βιβλία ασχολείται με δύο πόλους, που φαίνονται διαζευκτικοί. Από τη μια είναι ο νόμος. Ο νόμος του πατέρα, το όριο του πολιτισμού, μιας κληρονομιάς, η αρχή που διέπει μια ζωή με παρελθόν αλλά και μέλλον. Και από την άλλη, βρίσκεται η επιθυμία. Η μητρική επιθυμία, η δύναμη ζωής που εμφυσά μια μητέρα στα σπλάχνα του παιδιού της, η επιθυμία του ερωτευμένου, του πιστού, η επιθυμία για την ίδια την επιθυμία.

Στο άκρο της επιθυμίας ακουμπάμε τα χείλη της απόλαυσης. Μια λέξη συνυφασμένη με την εποχή μας. Η λέξη «επιθυμία» φαίνεται να έχει απολέσει το βαθύτερο νόημά της. Η απάντηση σε ένα τέτοιο ερώτημα θα μπορούσε να είναι το αποστομωτικό μότο της εποχής «να περνάμε καλά».

«Εσείς τι επιθυμείτε;». Είναι αρκετά συχνή αυτή η ερώτηση στα ψυχαναλυτικά γραφεία. Κάθε φορά η απάντηση είναι διστακτική, μεσολαβεί ένα κενό, οι άνθρωποι εκπλύνονται

Ολες οι σειρήνες καλούν τους ανθρώπους, εγκαταλελειμμένους από το τέλος των αξιών, να διεκδικούν ακόρεστη υλική απόλαυση.

όταν έρχονται αντιμέτωποι με τη βαθύτερη επιθυμία τους. Θυμάμαι μία φορά, μία θεραπευόμενη μου, που έκπληκτη μου είπε «είναι τόσο σημαντική για τη δουλειά που κάνουμε η επιθυμία μου; Νόμιζα ότι δεν αφορά κανέναν».

Ο Ρεκαλκάτι, μέσα από τη δική του φιλοσοφική σκευή, ψυχαναλυτική πρακτική και την αγάπη για τις «Παραδόσεις» του Λακάν, θεωρεί ότι η επιθυμία είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της ύπαρξης. Ήταν πάντα ένα ανοικτό ερώτημα για τον άνθρωπο, αλλά στην εποχή που διανύουμε,

είναι αναγκαίο να ξαναθεθεί το ερώτημα: Γιατί; Ίσως διότι η λέξη επιθυμία ταυτίζεται με κάτι ανοχύρωτο, εκμαυλιστικό, έναν πόθο ή μια ακόρεστη απόλαυση. Οι άνθρωποι φοβούνται τις επιθυμίες τους. Από την άλλη, φαντάζει σαν επιτακτικό αίτημα της εποχής, να μπορεί ο δυτικός άνθρωπος να επιθυμεί τα πάντα και να τα αποκτά. Όλα τα κελεύσματα και οι σειρήνες καλούν τους ανθρώπους, εγκαταλελειμμένους από το τέλος της ιδεολογίας, της θρησκείας και οποιωνδήποτε άλλων αξιών, να διεκδικούν ακόρεστη

Ο Μάικλ Φασμπέντερ ως σεξουαλικά εθισμένο άτομο στην ταινία «Ντροπή» του Στιβ Μακούν. Οι άνθρωποι φοβούνται τις επιθυμίες τους. Από την άλλη, φαντάζει σαν επιτακτικό αίτημα της εποχής να μπορεί ο δυτικός άνθρωπος να επιθυμεί τα πάντα και να τα αποκτά.

υλική απόλαυση. Να θέλεις να είσαι για πάντα νέος, για πάντα χαρούμενος, για πάντα ερωτευμένος χωρίς να ερωτεύεσαι, να μη δεσμεύεσαι μήπως χάσεις την επόμενη ευκαιρία, να θέλεις την αιώνια λιακάδα ενός υπνωτισμένου μυαλού. Ή ακόμα χειρότερα, να επιθυμείς τα θέλω των άλλων από αδυναμία να ακούσεις τον βαθύτερο εαυτό σου.

Ο άνθρωπος διαχρονικά βιώνει διαφόρων ειδών επιθυμίες, ανάλογα την εποχή, την ιδιοσυγκρασία, την ψυχική ωριμότητα. Από τη ζηλόφθονη, καταστροφική επιθυμία περνάμε

στην επιθυμία του Άλλου και στην ερωτική επιθυμία. Από την επιθυμία και το άγχος βιώνουμε την αδιατάρακτη επιθυμία του τίποτα, από την επιθυμία της απόλαυσης ή τη σεξουαλική επιθυμία, μπορεί ένας άνθρωπος να εγκλωβιστεί στην επιθυμία του Άλλου ως έναν τόπο μη υπαρκτό, ή στην αγνή επιθυμία ενός ιδεαλισμού ακόμα και του θανάτου. Στο τέλος βρίσκεται η επιθυμία του αναλυτή ως μια επιθυμία που ανακαλύπτει τη μεγάλη δύναμη της σιωπής της αγάπης, όπως το έθεσε ο Λακάν.

Η παρερμηνεία

Τον Ρεκαλκάτι τον ενδιαφέρει η εποχή που ζει. Τη μελέτη πολιτικά, κοινωνιολογικά, φιλοσοφικά. Η ψυχαναλυτική του γνώση είναι επηρεασμένη από τα φαινόμενα του καπιταλισμού. Παρατηρεί ότι η επιθυμία μπορεί πολύ εύκολα να παρερμηνευθεί. Να θεωρηθεί καπιτισμός, ένα αναλώσιμο ξόδι της ψυχής και ένας επαναληπτικός εγκλωβισμός χωρίς δημιουργικότητα. Τον απασχολεί η υποκειμενική επιθυμία. Δεν μπορεί να υπάρξει σε αυτό το επίπεδο συλλογικότητα. Αλλά μαζί με αυτή την ανακάλυψη, που προϋποθέτει καταβύθιση στον εσωτερικό λόγο και αφήγηση, ανακαλύπτουμε το όριο, τον Νόμο.

Η αληθινή επιθυμία που γεννά και δεν καταστρέφει δεν είναι ποτέ αναλώσιμη, δεν είναι ποτέ ακόρεστη. Χρειάζεται χώρος και χρόνος για να αναδυθεί η επιθυμία του υποκειμένου, ένα ταξίδι πλατωνικό, σπληνώδες. Μέσα από τη σπηλιά αναδύονται ήχοι, κραυγές, ψίθυροι ακόμα και σιωπές, αναδύονται πρόσωπα, και πρέπει να είσαι έτοιμος να τα αφουγκραστείς και να τα δεις.

ψυχαγωγία

ΚΑΤΣΕ να ΔΕΙΣ

MASTER CHEF 2
 Δευτέρα - Παρασκευή στις **21:05**
 Απλώς, «κάτσε να δεις» ψυχαγωγία στο TVONE.

tvone.com.cy

ΗΡΩΕΣ
 Σκηνοθεσία: **ΝΙΚΙΤΑ ΜΙΛΙΒΟΓΕΒΙΤΣ**

03 & 04 / 05 / 2018
 πεμ & παρ 20:30

Πρωταγωνιστούν:
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΕΡΤΗΣ • ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΙΑΤΑΣ • ΙΕΡΟΚΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Χορηγός: Χορηγοί Επικοινωνίας:

Μια Πολιτιστική Προσφορά του Συνεργατισμού

77 77 77 45
 rialto.com.cy
 €22 / 18

Το «τέρας» της ερωτικής αφύπνισης

Οικογένεια και θρησκεία στο επίκεντρο της ταινίας του Γιοακίμ Τρίερ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Η **ταινία** εנלκικώσps προσεγγίζεται συχνά στο σινεμά με όρους κομεντί, κωμωδίας και βέβαια δράματος, το οποίο κατά κανόνα εμβαθύνει και περισσότερο σε αυτό το πολυαναλυμένο κινηματογραφικό θέμα. Τα πράγματα, ωστόσο, γίνονται ίσως ακόμα πιο ενδιαφέροντα όταν στο παιχνίδι μπαίνουν το θρίλερ και η επιστημονική φαντασία. Κάτι τέτοιο γίνεται στη «Thelma» του Γιοακίμ Τρίερ («Ο ήχος της σιωπής»), που κυκλοφορεί αυτή την εβδομάδα στις ελληνικές αίθουσες, φέροντας στον πυρήνα της μια έξυπνη ιδέα.

Η Θέλμα είναι μια νεαρή κοπέλα, η οποία μπαίνει στο πανεπιστήμιο, φευγόντας για πρώτη φορά από την πατρική εστία. Εκεί θα γνωρίσει και θα ερωτευθεί μια συμφοιτήριά

Thelma **★★★**

Θρίλερ (2017)

Σκηνοθεσία: Γιοακίμ Τρίερ

Ερμηνείες: Ελι Χάρμπο, Κάια Γουίλκινς, Χένρικ Ράφαλσεν, Ελεν Ντορίτ Πίτερσεν

της, όμως οι τύψεις –που σχετίζονται με τους γονείς και τη θρησκεία της– και το άγχος θα πυροδοτήσουν τις υπερφυσικές δυνάμεις που κρύβει μέσα της, με ολέθρια αποτελέσματα. Η ταινία λειτουργεί ως κλασικό θρίλερ –τα όρια του τρόμου– εξαρχής: η απειλή μοιάζει να ελλοχεύει παντού στη ζωή του μοναχικού κοριτσιού που λαχταρά να απελευθερωθεί, αλλά ταυτόχρονα νιώθει και δυνατό τον δεσμό και με τους αυστηρούς θρησκόληπτους γονείς της. Ωσπου έρχεται η έκρηξη.

Ο Τρίερ χρησιμοποιεί τη μεταφυσική αλληγορία προκειμένου να περιγράψει την ερωτική αφύπνιση (την «απαγορευμένη» μάλιστα) αλλά και την εנלκικώση εν γένει, η οποία φέρνει συχνά τρομακτικές αλλαγές στη ζωή του νέου ανθρώπου. Από εκεί και έπειτα στην ιστορία εισάγεται και το μυστήριο, γεγονός που δεν βοηθά ιδιαίτερα στη συνοχή και μάλλον αποσπά την προσοχή από το κυρίως θέμα. Κάπως έτσι, πάντως, οδηγούμαστε στην κλιμάκωση και ο´ ένα (ευπρόσδεκτα) εντυπωσιακό φινάλε.

Η ταινία του Τρίερ, αφαιρουμένου του μυστηρίου, έχει πολλές ομοιότητες με ένα άλλο ακόμα πιο τολμηρό φιλμ που είδαμε περίπου πριν από έναν χρόνο. Το «Raw» της Γαλλίδας Ζουλιά Ντικουρνό είχε επίσης για πρωταγωνίστριά του μια κοπέλα, η οποία αφυπνίζει το «τέρας» μέσα της μπαίνοντας στο πανεπιστήμιο. Εκεί, βέβαια, η εικονογραφία είναι πολύ σκληρό-

Ο **Γιοακίμ Τρίερ** χρησιμοποιεί και το φυσικό περιβάλλον ως βασικό στοιχείο του ψυχογραφήματος της Θέλμα.

τερη αλλά και απαραίτητη για να εξυπηρετηθεί αισθητικά το φιλμ.

Στο «Thelma», αντιθέτως, στο επίκεντρο βρίσκονται η οικογένεια, η θρησκεία και η προτεσταντική ηθική γενικότερα. Η ηρωίδα του καλείται να κόψει τους δεσμούς με τη μέχρι τότε ταυτότητά της, ενώ ταυτόχρονα κάνει και σημαντικές ανακαλύψεις σχετικά με το παρελθόν. Και η συνακόλουθη αντίδρασή της παίρνει παραμυθική, εξωπραγματική διάσταση.

Ο ίδιος ο σκηνοθέτης μιλά για το σκεπτικό του ως εξής: «Είμαι μεγάλος οπαδός του τρόπου που ο Χίτσκοκ χρησιμοποιούσε ένα ψυχολογικό δίλημμα ως εναρκτήριο σημείο μιας αφήγησης. Το παιδικό τραύμα στη «Μάρνη», η ανησυχία και η ενοχή στον “Δεσμώτη του ιλιγγού”: υπάρχει κάτι παιγνιώδες στον τρόπο που το κάνει κι αυτό είναι κάτι που με ενέπνευσε [...] από την άλλη βρήκα στις ταινίες τρόμου κάτι πολύ ανθρώπινο, ασχολούνται τελικά με την ανησυχία, τη θνητότητα και τις υπαρξιακές αναζητήσεις».

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Νησί των σκύλων», ο Γουές Αντερσον σκαρώνει άλλη μια παραμυθική, αλληγορική ιστο-

ρία προκειμένου να σχολιάσει τη σύγχρονη –και όχι μόνο– πραγματικότητα. Σε μια εναλλακτική... Ιαπωνία ένα προεδρικό διάταγμα επιτάσσει τη μεταφορά όλων των σκύλων της πόλης Μεγκασάκι σε μια πελώρια χωματερή με το όνομα «Νησί των σκουπιδιών». Ο 12χρονος Ατάρι, ωστόσο, αποφασίζει, με κίνδυνο της ζωής του, να αναζητήσει τον πιστό σκύλο του. Ο Αντερσον δίνει φωνή στους τετράποδους πρωταγωνιστές, δημιουργώντας ένα κομψό animation γύρω από την περιθωριοποίηση, την αγάπη για τα ζώα αλλά και το κλασικό ιαπωνικό σινεμά.

Στον «Οικογενειακό φίλο» ο τριαντάρης Ματιέ μαθαίνει πως ο πατέρας του, τον οποίο δεν γνώρι-

σε ποτέ, μόλις έχει πεθάνει στον Καναδά. Αμέσως αποφασίζει να ταξιδέψει ώστε να παραστεί στην κηδεία αλλά και να γνωρίσει τα ετεροθαλή του αδέρφια. Εκεί, ωστόσο, θα ανακαλύψει πολλά περισσότερα...

Στην «Μποέμικη ψυχή» η νεαρή ΕΛΛηνογαλλίδα Τζαμ ταξιδεύει από τη Λέσβο στην Κωνσταντι-

νούπολη, προκειμένου να βρει ένα σπάνιο ανταλλακτικό για το πλεούμενο του θείου της, του Κακούργου (Σάιμον Αμπκάριαν). Γλυκόπικρη ταινία δρόμου του Τό-νι Κατλίφ, γεμάτη από τη μουσική του ρεμπέτικου, το οποίο λατρεύει η Τζαμ. Πνεύμα αναρχικό και αδόμαστο, η πρωταγωνίστρια (την ερμηνεύει με ζωντάνια η Δάφνη Πατακιά) βρίσκεται στο επίκεντρο ενός επικού ταξιδιού σηματομενένου από απρόοπτα, νέ-ες φιλίες αλλά και ελπίδες για ένα καλύτερο μέλλον, από αυτές που οι νέοι άνθρωποι ξέρουν με ενθουσιασμό να τρέφουν.

PIK1

ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Τετ-Α-Τετ

07.30 Θεία Λειτουργία
10.15 Χάλκινα χρόνια - (Ε)
Κυπριακή σειρά εποχής.
11.30 Κορόδιο γαμπρέ
Ελληνική κωμωδία.
13.00 Μάθε τέχνη - (Ε)
13.30 Αρμένεσθαι περί Πάτρης
Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.15 ArtCafe - (Ε)
Πολιτιστική εκπομπή
15.15 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
Επεισόδιο 22ο.
15.45 Movie time - (Ε)
16.15 Τετ - Α - Τετ - 22ο.
Επεισόδιο 22ο.
17.30 Σπίτι στη φύση
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.15 Για τον παπράν
τζια για το φύτεσιον - (Ε)
Κυπριώτικο σκετς.
18.45 Χωρίς αποσκευές, V
Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Σάββα Πούμπουρα.
19.15 Η κυρά του μεταξιδιού
Κυπριακή σειρά εποχής, με τους Μαρίλια Γαλλουρίδου, Βασίλη Μιχαήλ.

20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.30 Τετ-Α-Τετ
Talk show.
22.30 Βίος και Πολιτεία
Μαύρη κωμωδία, με τους Άλκη Παναγιωτίδη, Γιώργ-ο Κιμούλη, κ.ά.
23.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.30 Συνέχεια της ταινίας
00.15 Graham Norton Show
Ψυχαγωγικό Chat show.
01.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
02.15 Επαν. προγραμμάτων

PIK2

ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Graham Norton Show

07.30 Παιδική ζώνη
α. Χίθκλινφ
β. Γουίλ και Ντιούιτ
γ. Ολίβια
δ. Η μικρή εξερευνήτρια
ε. Μάγια η μέλισσα
στ. Γιούπι Γιούπι Για
Ζ. Ταχυδρομικό τρενάκι
η. Παρέα με τον Ανδρέα
θ. Ντράκο
ι. Μσομη ο μάστορας
κ. Στρουμφάκια
10.45 Zoom Art
11.00 Εκλογικό Συνέδριο
Κινήματος Οικολόγων
Zoom Art
12.00 Παιδική ζώνη - (Ε)
12.10 Παιδική ζώνη - (Ε)
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
16.00 Το πλοίο της αγάπης - (Ε)
Love Boat, III
Κλασική σειρά.
17.00 I.Q
Ντοκιμαντέρ.
17.30 The Great Outdoors:
Our National Parks
Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 National Geographic:
World's smart cities
Amsterdam
Ντοκιμαντέρ.
19.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)**
19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)**
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
21.30 The Graham
Norton Show
Ψυχαγωγικό Chat show.
22.30 Τζερόνιμο
(Geronimo).
Κλασική ταινία γουέ-
στερν, με τους Τσακ Κό-
νορς, Άνταμ Γουέστ, κ.ά.
00.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**
00.30 ΓΙΟΥΠΟΝΙΟΥΣ

TVONE

ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Batman & Robin

07.00 Θεία Λειτουργία
09.40 Αντικείμεν - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ,
με τη Χριστίνα Ιακώβου.
10.30 Εύκολα και σπιτικά
Εκπομπή μαγειρικής
με την Αθηνά Λοϊζίδου
και τον Ανδρέα Τέρλα.
11.00 Καθ' ημάς Ανατολή
Θρησκευτική εκπομπή.
12.00 Ο τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
13.00 FAKATEιους - Best of - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
14.00 Πάρτι στο χωριό - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή με
την Αλεξία Αναστασίου
και τον Στ. Κωνσταντίνου.
16.00 Money Drop - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
16.40 Friends
Κωμική σειρά, με τους
Τζένιφερ Άνιστον,
Κόρτνεϊ Κοξ, κ.ά.
17.30 Η εσοχή των παγετώνων
4: Ο χορός των ηπείρων
(Ice Age: Continental
Drift). Κινούμενα σχέδια.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
18.10 Συνέχεια της ταινίας
19.30 Σαν την Κύπρο
Ψυχαγωγική εκπομπή.
20.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.05 Batman & Robin
Ταινία δράσης, με τους
Άρνολντ Σβάτσενγκερ,
Τζορτζ Κλούνι, κ.ά.
23.05 A dangerous method
Βιογραφικό δράμα.
01.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
01.05 Την τύχη μου μέσα - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
02.05 Dansing for you - (Ε)
05.20 Una Fatsa - (Ε)

ANT1

ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Transformers

06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.30 40 κύματα - (Ε)
07.20 Για την αγάπη σου - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
08.40 Mamma mia - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
09.40 Daddy cool - (Ε)
10.30 La Pasta Pomilίwri - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις
από το πρωινό - (Ε)
12.20 ΡΟΥΚ ΖΟΥΚ
Τηλεπαιχνίδι.
13.10 Παρθένα ζωή - (Ε)
Αισθηματική σειρά.
14.50 Ο κόσμος να χαλάσει-(Ε)
Κυπριακή κωμική σειρά,
με τους Γενερά Τσουρή,
Χρήστο Ανθρακίδα, κ.ά.
16.15 Celebrity
Game Night - (Ε)
Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνί-
δι, με τον Θ. Αθερίδη.
17.15 Follow
Εκπομπή, με την
Αφροδίτη Γεωργίου.
18.15 **Τα νέα του ANT1 σε 10´**
18.30 Κάτι χωρισμένα
παλικάρια - (Ε)
Κωμική σειρά.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 Transformers, η εκδόκη-
ση των ηττημένων
Ταινία επιστημονικής
φαντασίας.
00.00 **Τίτλοι ιδέσεων**
00.10 4XXX4 - (Ε)
Ελληνική σειρά.
01.00 Εγκλήματα - (Ε)
01.50 Χωρίς όρια - (Ε)
02.40 Γιάννης ο όμορφος - (Ε)
03.30 **Τα νέα του ANT1 - (Ε)**
04.30 7 ζωές - (Ε)
05.20 Το σόι μου μέσα - (Ε)

ΣΙΓΜΑ

ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Survivor

06.15 Οι Τάκκοι - (Ε)
Κυπριακή κωμική σειρά,
με τους Σταύρο Λούρα,
Έλενα Ευσταθίου.
07.00 Masterclass - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής,
με τον Βαγγέλη Δρίσκα.
08.00 Γαλάτεια - (Ε)
Κυπριακή σειρά εποχής.
09.00 Ooh La La!
Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο,
με τη Σόσα Σταμάτη.
11.00 Θέκλα... μιλάμε ανοιχτά
Κοινωνική εκπομπή με τη
Θέκλα Πετρίδου και τον
Πέτρο Αθανασίου.
12.30 Madame Figaro
Γυναικές της χρονιάς
2017 - (Ε)
15.30 Power of Love - (Ε)
Reality σχέσεων, με τη
Μαρία Μπακοδήμου.
17.20 Power of Love Gala - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 Power of Love Gala
20.15 **Τομές στα γεγονότα**
21.15 Survivor
Reality επιβίωσης,
με τον Σάκη Τανιμανίδη.
00.10 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.15 Scandal - (Ε)
Δραματική σειρά, με του
Κέρι Ουόσινγκτον,
Τόνι Γκόλντγουιν, κ.ά.
01.00 Ooh La La! - (Ε)
02.40 Επιστροφή - (Ε)
Δραματική σειρά.
03.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)
Δραματική σειρά.
04.40 Survivor Panorama - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.

ALPHA

ΤΗΛ.: 22212400

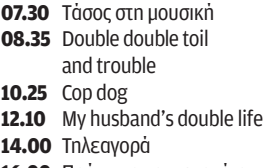

21.15 Πάμε Πακέτο

06.00 Slam - (Ε)
07.15 Παραμύθι αλλιώς - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
08.30 Κάτι ψήνεται - (Ε)
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή
με το Νίκο Μάνεση.
13.00 Οικογενειακές ιστορίες
Αυτοτελείς ιστορίες με
επίκεντρο τους οικογε-
νειακές υποθέσεις.
13.45 Deal - (Ε)
14.30 Το σόι σου, IV - (Ε)
Κωμική σειρά.
15.15 Το σόι σου - (Ε)
Κωμική σειρά, με τις
Μίρκα Παπακωνσταντί-
νου, Ρένια Λουιζίδου.
16.00 Λούις Night Show - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.30 Οικογενειακές ιστορίες
Αυτοτελείς ιστορίες.
17.55 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
18.00 Οικογενειακές ιστορίες
(Συνέχεια)
18.45 Μην αρχίζεις
τη μουρούρα - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά.
19.30 Το σόι σου, IV - (Ε)
Κωμική σειρά, με τις
Μίρκα Παπακωνσταντί-
νου, Ρένια Λουιζίδου.
20.15 **ALPHA NEWS**
21.15 Πάμε Πακέτο
Ψυχαγωγική εκπομπή με
τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
22.45 Νότα Μία βραδιάτικα
Μουσικό τηλεπαιχνίδι.
00.00 Όσο υπάρχουν
τραγούδια - (Ε)
01.15 Κόκκινος κύκλος - (Ε)
01.45 Οικογενειακές ιστορίες
02.30 Υπέροχα πλάσματα - (Ε)
03.15 Deal - (Ε)

CAPITAL

ΤΗΛ.: 25577577

07.30 Τάσος στη μουσική
08.35 Double double toil
and trouble
10.25 Cop dog
12.10 My husband's double life
14.00 Τηλεαγορά
16.00 Πρόσωπα και γεγονότα
Με τον Χρήστο Ιακώβου.

17.00 Mind games

19.15 First dog

21.00 Ξένη ταινία

23.00 Ξένη ταινία

01.00 Past sins

03.00 Melttdown

05.00 Ξένη ταινία

TV PLUS

ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
08.30 Τηλεαγορά
09.40 Επιτέλους Σ/Κ
Με τη Ναταλία Γερμανού.
13.40 Αποκαλυπτικά
Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.10 Τηλεαγορά
19.30 Ιατρική & Βοτανολογία
20.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Ξένη ταινία
23.15 Το ταξίδι της ζωής
00.15 Cold Case
Αστυνομική σειρά.
01.10 Rubicon

SMILE TV

ΤΗΛ.: 25715126

11.30 Glitter Force
12.00 Sissi The Young Empress
12.30 Puppy In My Pocket
13.00 Popples
13.30 Pacman
14.00 The Owl
14.30 Maya The Bee
15.00 Zig And Sharko
15.30 Rabbids, II
16.00 Popples
16.30 Oggy & The Cockroaches
17.00 Pacman
17.30 Digimon Fusion
18.00 Dragonball
19.00 Glitter Force
19.30 Heidi

MOVIES BEST

19.00 10 Days To Destruction

07.00 Snowden

09.15 And Then There Were
None (Part I)

11.00 Citizenfour

13.00 Medici: Masters Of Flo-
rence

17.15 Apostle Peter And
The Last Supper

19.00 10 Days To Destruction

21.00 Porto

22.45 Santorini Blue

00.35 Black Beauty

02.10 The Four Warriors

03.50 6 Ways To Sundown

05.40 Schapelle

GREEK CINEMA

22.00 Η νεράιδα και το παλικάρι

06.05 Κάθε λιμάνι και καμήλο

07.35 Γκόλφω

09.10 Πρόσωπα λησμονημένα

10.40 Μια λατέρνα, μια ζωή

12.00 Το στραβοξυλό

13.40 Ραντεβού της Κυριακής

15.10 Τέσσερις νύφες κι ένας

γαμπρός

16.55 Η Ρένα είναι «Οφ-Σάντε»

18.30 Η αμαρτία της ομορφιάς

20.10 Ζητείται επειγόντως γαμ-
πρός

22.00 Η νεράιδα και το παλικάρι

23.55 Τον παλιό εκείνο καιρό

Η «γέννηση» της Αναγέννησης

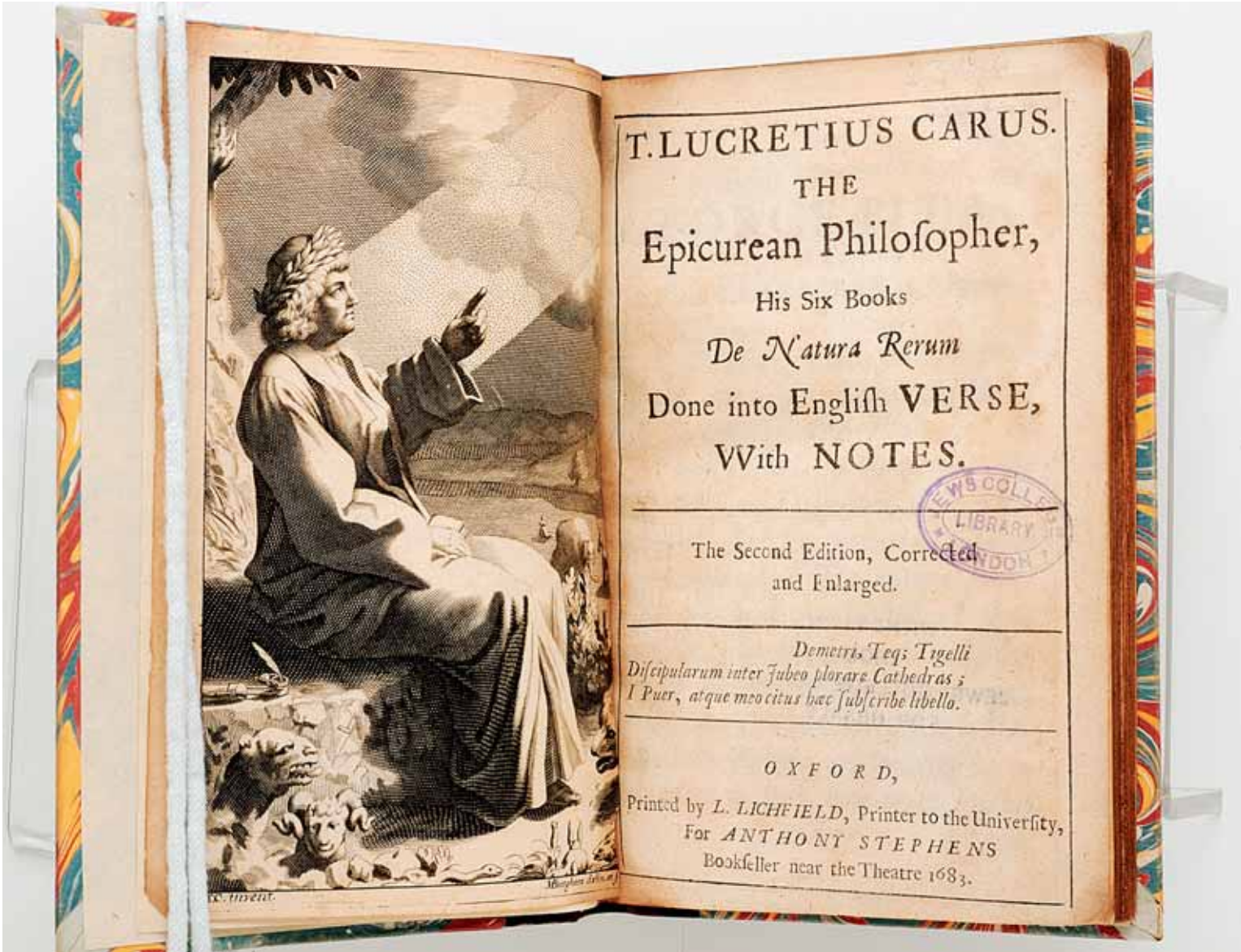
Ένα βιβλίο για τη ζωτικής σημασίας ανακάλυψη του ποιήματος «Περί της φύσεως των πραγμάτων» του Λατίνου ποιητή Λουκρήτιου

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Ο **Ιταλο Καλβίνο** ήταν ιδιαίτερα υπερήφανος για τον μακρινό συμπατριώτη του, τον Τίτο Λουκρήτιο Κάρο, ο οποίος έζησε από το 94 έως το 55 π.Χ. Το ίδιο και ο Κάρλο Ροβέλι. Αμφότεροι μνημονεύουν τον Λατίνο ποιητή και το κλασικό έργο του «Περί της φύσεως των πραγμάτων» (De Rerum Natura), αν όχι με λατρεία, πάντως με απεριόριστο θαυμασμό.

Ο Ιταλο Καλβίνο (1923-1985) ήταν βεβαίως ο διάσημος συγγραφέας που άφησε πίσω του μερικά από τα πιο ευφάνταστα κείμενα μυθολογίας του 20ού αιώνα. Ο Ροβέλι, επίσης Ιταλός, είναι θεωρητικός φυσικός με εξαιρετική ικανότητα εκλαΐκευσης και αφηγηματική δεινότητα. Τα «Επτά σύντομα μαθήματα φυσικής» του, έγιναν παγκόσμιο best seller (στην Ελλάδα κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Πατάκη σε μετάφραση της Σώτης Τριανταφύλλου).

Δεν είναι οι μόνοι φυσικά. Και δεν είναι μόνον Ιταλοί. Στην τελευταία συνέντευξή του στους New York Times και στον Τσαρλς Μακ Γκραθ (16 Ιανουαρίου 2018), ο Φίλιπ Ροθ αναφέρει μερικά από τα βιβλία (μη πεζογραφικά όλα) που τον εντυπωσίασαν τον τελευταίο καιρό. Ένα από αυτά, το «Παρέγκλις». Ο Λουκρήτιος και οι απαρχές της νεωτερικότητας του Αμερικανού κλασικού φιλόλογου Στίβεν Γκρίνμπλατ. Τις ημέρες ακριβώς που δημοσιεύθηκε

Αγγλική μετάφραση του «Περί φύσεως» του Λουκρήτιου, έκδοση του πανεπιστημίου της Οξφόρδης το 1683. Το «Περί φύσεως» είχε μείνει στην αφάνεια πάνω από χίλια χρόνια, γράφει στο βιβλίο του ο Γκρίνμπλατ, ώπου επανήλθε στην κυκλοφορία, αφού το ανακάλυψε τυχαία σε ένα μοναστήρι ο Μπρατσολίνι.

Προσωπογραφία του Πότζο Μπρατσολίνι, ο οποίος έφερε στο φως το «Περί φύσεως».

κινώντας από μια πρωτόγονη κατάσταση. Είναι στ' αλήθεια αιφνιδιαστικά σύγχρονη η ματιά πάνω στην ύλη που προτείνει ο Λατίνος ποιητής, μέσα από ένα ποίημα-ποταμό που θυμίζει αέναη γιορτή ζωής. Κι όμως, επί σειρά αιώνων, το «Περί φύσεως» ξεχάστηκε. Ουσιαστικά χάθηκε. Στο «Παρέγκλις» εξιστορείται η μυθιστορηματική ανακάλυψή του, το 1417, σε ένα απομακρυσμένο γερμανικό μοναστήρι από τον Πότζο Μπρατσολίνι.

Γιατί ένας μεγάλος λογοτέχνης, όπως ο Καλβίνο, εμπνέεται από τον

Λουκρήτιο; Στα «Αμερικανικά Μαθήματα» (μτφρ. Ανταίος Χρυσόστομίδης, εκδ. Καστανιώτη), στο πρώτο κεφάλαιο, που αποτελεί εγκώμιο στο στοιχείο της ελαφρότητας στη λογοτεχνία, ο Καλβίνο στέκεται ιδιαίτερα στο «Περί φύσεως» ως «ένα ποίημα για την ύλη, αλλά την ίδια κιόλας στιγμή μάς πληροφορεί ότι η αληθινή πραγματικότητα αυτής της ύλης αποτελείται από αόρατα σωματίδια. (...) Ένας ποιητής που δεν τρέφει καμία αμφιβολία για την υλική υπόσταση του κόσμου δημιουργεί την ποίηση του αόρατου, την ποίηση

«Ανοιξη» του Μποτισέλι. Ο ζωγράφος είχε κατά νου το «Περί φύσεως» φιλοτεχνώντας τον πίνακα.

των περιορισμών, απροσδόκτων δυνατοτήτων και την ποίηση του μηδενός». Ο Καλβίνο τονίζει ακόμα ότι «αυτή η κονιορτοποιήση της πραγματικότητας επεκτείνεται και σε ορατό επίπεδο, και εκεί αναδεικνύεται η ποιητική υπεροχή του Λουκρήτιου». Το πιο διάσημο παράδειγμα (το παραθέτουν και ο Καλβίνο και ο Γκρίνμπλατ στο «Παρέγκλις») είναι οι στίχοι για τους κόκκους σκόνης που στροβιλίζονται σε μια πλιαχτίδα μέσα σ' ένα σκοτεινό δωμάτιο.

Αναζητώ το σχετικό απόσπασμα στην ελληνική έκδοση, από τη «Νε-

φέλη» (του 1990), σε (παλαιά) μετάφραση του Κωνσταντίνου Θεοτόκη: «Και τώντι σκέψου: όταν το φως κ' οι ακτίδες του ήλιου μπαίνουν / Και χύνονται στες σκοτεινές τες κάμαρες, διακρύνεις / Σώματα αρίφνητα μικρά, με πολλούς τρόπους στ' άδειο / Ν' ανακατεύονται, στο φως το ίδιο των ακτίδων, / Σε νάχαν αιώνιο πόλεμο, να κάνουν μεταξύ τους / Α'μια διαστά παλεύοντας, αγώνες και πολέμους».

Ο Καλβίνο γοντεύεται από το «Περί φύσεως», διότι το έργο μιλάει για έναν κόσμο στον οποίο δεν κυριαρχεί

«μια συμπαγής και σκοτεινή μελαγχολία» μα «ένα πέπλο απειροελάχιστων σωματιδίων, χυμών και αισθήσεων, για ένα νέφος ατόμων, όπως όλα όσα απαρτίζουν την έσχατη ουσία της ποικιλίας των πραγμάτων». Και βέβαια, «για τον Λουκρήτιο τα γράμματα ήταν άτομα που βρίσκονταν σε συνεχή κίνηση και χάρη στη μετάθεσή τους δημιουργούσαν αναρίθμητη ποικιλία ήχων και λέξεων».

Ενας θεωρητικός φυσικός όπως ο Ροβέλι, όμως, γιατί έλκεται από το «Περί φύσεως»; Στο βιβλίο του «Η πραγματικότητα δεν είναι αυτό που φαίνεται. Ένα ταξίδι στην κβαντική βαρύτητα» (δεν έχει ακόμα κυκλοφορήσει στα ελληνικά – εδώ αντλούμε από την αγγλική μετάφραση,

Σε αντίθεση με τον βλοσυρό χριστιανισμό, ο Λουκρήτιος, γράφει ο Ροβέλι, «τραγουδά τα άτομα, τη θάλασσα, τον ουρανό, τη φύση».

εκδ. Allen Lane/Penguin, 2016), εξηγεί δεξιοτεχνικά πώς και πόσο άλλαξε ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την πραγματικότητα, ξεκινώντας από την ατομική θεωρία του Δημοκρίτου και φτάνοντας στην κβαντική βαρύτητα βρόχων. Κάπου στην αρχή αυτής της φιλοσοφικής διαδρομής συναντά τον Λουκρήτιο. Σε αντίθεση με τον βλοσυρό χριστιανισμό, ο Λουκρήτιος, γράφει ο Ροβέλι, «τραγουδά τα άτομα, τη θάλασσα, τον ουρανό, τη φύση. Εκφράζει σε στίχους φωτεινούς φιλοσοφικά ερωτήματα, επιστημονικές ιδέες, ραφινάρισμα επικειρήματα. (...) Η ομορφιά του ποιήματος έγκειται στην αίσθηση του θαύματος που διαπερνά το απέραντο όραμα της ατομικότητας – στην αίσθηση μιας βαθιάς ενότητας των πραγμάτων, προερχόμενη από τη γνώση ότι όλοι είμαστε φτιαγμένοι από το ίδιο υλικό όπως και τα άστρα». Πράγματι, ο Λουκρήτιος γράφει ότι όλοι προήλθαμε από μια «ουράνια σπορά» – καθιερωμένη πλέον αντιληψη της σύγχρονης αστροφυσικής.

Η πρώτη ακτίνα φωτός που διαπέρασε τη μεσαιωνική σκοτεινιά

Τόσο ο κλασικός φιλόλογος Γκρίνμπλατ όσο και ο θεωρητικός φυσικός Ροβέλι ξεκαθαρίζουν ότι η ζωτικής σημασίας ανακάλυψη του Πότζο Μπρατσολίνι (στον οποίο οφείλουμε και την ανακάλυψη της πραγματείας περί αρχιτεκτονικής του Βιτρούβιου) αποτέλεσε την πρώτη ακτίνα φωτός στη μεσαιωνική σκοτεινιά, την αυγή της Αναγέννησης.

Η πλώ του ποιήματος διαπέρασε τον Μποτισέλι στην περίφημη «Ανοιξη» του και επηρέασε τον Ντα Βίντσι, τον Γαλιλαίο, τον Κέπλερ, τον Μπέικον, τον Μακιαβέλι, τον Μοντένιο, τον Σαίξπηρ, τον Νεύτωνα, τον Σπινόζα, τον Δαρβίνο έως και τον Αϊνστάιν. Δεν είναι τυχαίο ότι ο Ροβέλι βρίσκει τον χώρο να ανατρέξει στον Λουκρήτιο ακόμα και όταν αναλύει τον κβαντικό

μικρόκοσμο. Παρέγκλις λοιπόν: πυρηνική έννοια στην επικούρεια φιλοσοφία, όπως την εκφράζει στο «Περί φύσεως» ο Λουκρήτιος: η παρέκκλιση του ατόμου από την ευθεία γραμμή που ταυτίζεται με την ελεύθερη βούληση και την ανθρώπινη αυτονομία. Εξ ου και ο Γκρίνμπλατ έδωσε αυτό τον τίτλο στο βιβλίο του. Στο οποίο, βέβαια, πέρα από τον Λουκρήτιο, αναδύεται σαν μυθιστορηματική μορφή ο Πότζο Μπρατσολίνι: δεινός κυνηγός βιβλίων, υπήρξε συστηματικός αντιγράφας κλασικών χειρογράφων. Διακρινόταν για τον γραφικό του χαρακτήρα, ο οποίος λέγεται ότι αποτέλεσε πρόδρομο της γραμματοσειράς Times New Roman (λίγο υπερβολικό μάλλον, αλλά ας είναι). Όταν το 1417 καταφθάνει στο

Η επικοινωνία πρεμία σκόπιμα διαστρεβλώθηκε ως ένα μηδενιστικό κυνήγι της ηδονής, αλλά ο Λουκρήτιος έσωσε την παρτίδα.

αβαείο των Βενεδικτίνων, στη Φούλδα της σημερινής κεντρικής Γερμανίας, αναζητώντας σπάνια χειρόγραφα, πέφτει τελείως τυχαία πάνω στον Λουκρήτιο. Στο βιβλίο του

Αντίτυπο του «Περί φύσεως» από το 1563, που βρισκόταν στην κατοχή του Μοντένιου.

Γκρίνμπλατ βρίσκουμε ακόμα όλη την απίθανη πορεία που διέτρεξε το «Περί φύσεως», από την εποχή που γράφθηκε και τη διάσωσή του από την καταστροφή της Πομπηίας, καταχωνιασμένο, ανάμεσα στις στάχτες μιας βίλας, έως τη στιγμή που πέφτει στα χέρια του Πότζο και ακόμα παραπέρα.

Το να πούμε το στερεοτυπικό ότι το «Παρέγκλις» διαβάζεται σαν μυθιστόρημα θα ήταν άδικο για την επιστημονική υπόσταση της μελέτης. Ωστόσο, η αφήγηση είναι όντως απολαυστική, ενώ οι πολιτικές, κοινωνικές, ανθρωπολογικές και πολιτισμικές προεκτάσεις της προσέγγισης του συγγραφέα καθιστούν την ανάγνωση του βιβλίου ιδιαίτερη εμπειρία και πύλη σε άλλα αναγνώσματα.

Το «Παρέγκλις» θίγει και την πολεμική που δέχθηκε η επικοινωνία φιλοσοφία από την Εκκλησία. Η επικοινωνία πρεμία σκόπιμα διαστρεβλώθηκε ως ένα μηδενιστικό κυνήγι της ηδονής, αλλά ο Λουκρήτιος έσωσε την παρτίδα. Δεν του οφείλουμε τόσο τη διάσωση μιας συγκεκριμένης φιλοσοφικής σχολής όσο αυτή τη γενναία κατάφαση στη ζωή και τους χυμούς της, στην κατανίκηση των φόβων που μας κρατούν αγκυλωμένους, στενάχωρους.

Ο Γκρίνμπλατ το θέτει ευθύβολα όταν κάνει λόγο για το «συνολικό όραμα ενός κόσμου εν κινήσει, ενός κόσμου που δεν κάνει τίποτε από το νόημά του, αλλά γίνεται ακόμα ομορφότερος με την παροδικότητά του, την ερωτική του ενέργεια και την αέναη αλλαγή του».

KNOW YOUR NEWS

 KNEWS.com.cy

QUALITY JOURNALISM AND BREAKING NEWS
FROM THE NEWSROOM OF KATHIMERINI CYPRUS

ENGLISH LANGUAGE

